

Centrum Dziedzictwa Przyrody  
Górnego Śląska

---

# MATERIAŁY OPRACOWANIA

---

7

---



Centrum Dziedzictwa Przyrody  
Górnego Śląska

---

# MATERIAŁY OPRACOWANIA

---

.....7

WYDAWCA  
CENTRUM DZIEDZICTWA PRZYRODY  
GÓRNEGO ŚLĄSKA  
ul. św. Huberta 35, 40-543 Katowice  
tel. (032) 201 18 17, 209 50 08, 609 29 93  
e-mail: [cdgps@cdgps.katowice.pl](mailto:cdgps@cdgps.katowice.pl); <http://www.cdgps.katowice.pl>

Projekt okładki i serii wydawniczej

Katarzyna Czerner-Wieczorek

ISSN 1508-6003

Realizacja poligraficzna  
VERSO – Katowice  
2003

COPYRIGHT BY  
CENTRUM DZIEDZICTWA PRZYRODY  
GÓRNEGO ŚLĄSKA

**CENTRUM DZIEDZICTWA PRZYRODY  
GÓRNEGO ŚLĄSKA**

**MATERIAŁY OPRACOWANIA**

**TOM 7**

ADAM STEBEL, BARBARA FOJCIK

**ATLAS ROZMIESZCZENIA  
MCHÓW CHRONIONYCH POLSKI  
W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM**

Redaktor tomu: Jerzy B. Parusel

KATOWICE 2003

**UPPER SILESIAN NATURE  
HERITAGE CENTRE**

**MATERIALS PAPERS**

**VOLUME 7**

ADAM STEBEL, BARBARA FOJCIK

**DISTRIBUTION ATLAS  
OF POLISH LEGALLY PROTECTED MOSSES  
IN THE SILESIA PROVINCE**

Editor: Jerzy B. Parusel

KATOWICE 2003

# ATLAS ROZMIESZCZENIA MCHÓW CHRONIONYCH POLSKI W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

ADAM STEBEL\*, BARBARA FOJCIK\*\*

\*Śląska Akademia Medyczna w Katowicach  
Katedra i Zakład Botaniki Farmaceutycznej i Zielarstwa  
ul. Ostrogórska 30, 41-200 Sosnowiec

\*\*Uniwersytet Śląski w Katowicach  
Katedra Botaniki Systematycznej  
ul. Jagiellońska 28, 40-032 Katowice

1. Wstęp .....	7
2. Charakterystyka terenu badań .....	7
3. Materiał i metody .....	7
4. Gatunki podlegające ochronie ścisłej .....	9
5. Gatunki podlegające ochronie częściowej .....	12
6. Gatunki wykluczone .....	92
Piśmiennictwo .....	92
Summary .....	101
Indeks gatunków .....	102
Ryciny .....	105

Recenzent pracy: Ryszard Ochyra



## 1. WSTĘP

W dniu 11 września 2001 roku ukazało się rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie określenia listy gatunków roślin dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową (Dz. U. Nr 106, poz. 1079 i Nr 100, poz. 1085). Po raz pierwszy na liście roślin chronionych znalazły się mchy, z czego na terenie województwa śląskiego stwierdzono występowanie 5 gatunków podlegających ochronie ścisłej oraz 42 gatunki podlegające ochronie częściowej. Celem niniejszej pracy jest przedstawienie rozmieszczenia gatunków chronionych, określenie ich zasobów oraz przedstawienie charakterystyki ekologicznej.

## 2. CHARAKTERYSTYKA TERENU BADAŃ

Województwo śląskie (Mapa 1) położone jest w południowej Polsce, zajmując niewiele ponad 12 tysięcy km<sup>2</sup> powierzchni. Charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz znaczną rozpiętością wysokości na poziomie morza (od nieco poniżej 180 m w dolinie Odry do około 1534 m na Pilsku w Beskidzie Wysokim). Należy do najsilniej zurbanizowanych i uprzemysłowionych regionów kraju, a także najgęściej zaludnionych – 398 osób na km<sup>2</sup>, przy średniej krajowej wynoszącej 123 osoby (<http://www.silesia2000.pl/polski/slask/województwo.htm>). W ostatnich latach uległa poprawie jakość powietrza, chociaż w kilku miejscach obserwuje się przekroczenie średniorocznych stężeń dwutlenku siarki i dwutlenku azotu oraz zanieczyszczeń pyłowych. Pomimo obserwowanej poprawy wartości wskaźników zanieczyszczeń, około 70% rzek województwa prowadzi wody pozaklasowe, natomiast stan sanitarny zbiorników zaporowych jest zróżnicowany i odpowiada generalnie normom od I do III klasy czystości (Jamrocha, Szymańska-Kubicka 2002). W 2002 roku w województwie śląskim istniało 60 rezerwatów przyrody, 8 parków krajobrazowych, 3 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz 20 użytków ekologicznych (Prażuch, Witkowski 2002).

## 3. MATERIAŁ I METODY

W pracy zestawiono wszystkie dostępne informacje o występowaniu chronionych gatunków mchów na terenie województwa śląskiego. Uwzględniono zarówno materiały zielnikowe, jak również dane publikowane. Po selekcji informacji poszczególne stanowiska uporządkowano zgodnie z założeniami kartografii muskologicznej Polski (Ochyra, Szmajda 1981). Wykaz poprzedza zestawienie synonimów, pod jakimi dany takson został opublikowany z terenu województwa oraz krótkie informacje o rozmieszczeniu i ekologii na omawianym terenie. Nazewnictwo syntaksonów przyjęto za Matuszkiewiczem (2001). Dla każdego stanowiska podano: kwadrat ATMOS, autora i datę publikacji lub zbioru; w przypadku kolekcji zielnikowych także nazwę zielnika, w którym zdeponowano materiały. Notowania wątpliwe ozna-



czono znakiem zapytania (?). Dla stanowisk z terenów górskich zamieszczono także wysokości nad poziomem morza. Rozmieszczenie poziome poszczególnych taksonów przedstawiono na kartogramach. Wyróżniono 3 przedziały czasowe, w których dany takson był obserwowany: do 1900 roku, od 1901 do 1965 roku oraz po 1965 roku. Takie przedziały w miarę dokładnie oddają zmiany w środowisku przyrodniczym województwa śląskiego i związane z nimi przemiany we florze mszaków.

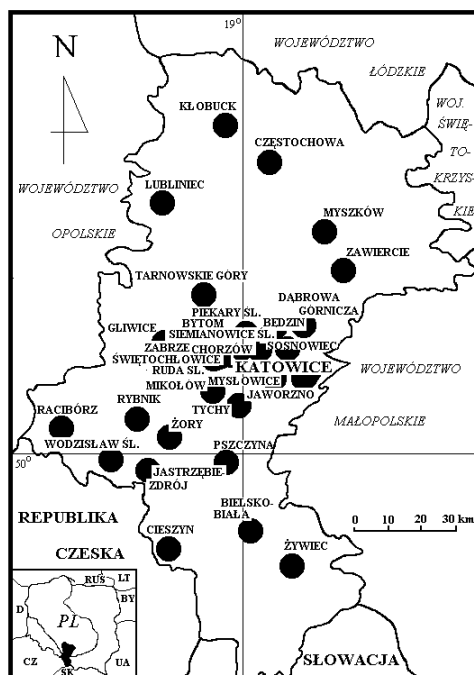
#### PODZIĘKOWANIA

Autorzy składają podziękowania Profesorowi Ryszardowi Ochyrze za uwagi merytoryczne, które znacząco wpłynęły na ostateczny kształt niniejszej pracy. Dr Iwonie Melosik dziękujemy za zrewidowanie oznaczeń licznych okazów torfowców. Dziękujemy również wszystkim osobom, które przekazały nam swoje materiały zielnikowe, zwłaszcza Barbarze Bacler, Błażejowi Białkowi, Andrzejowi Czyłokowi, Bożenie Kowalczyk, Roksanie Krause, Krzysztofowi Malewskiemu, Pawłowi Nejfelowi, Jerzemu B. Paruselowi, Adamowi Rostańskiemu, Krzysztofowi Spalkowi, Arturowi Szymczykowi i Zbigniewowi Wilczkowi.

Praca wykonana przez jednego z autorów, A. Stebla, w ramach projektu badawczego KBN nr 3 PO4G 00523.



Mapa 1. Mapa terenu badań. Regiony geograficzne.  
Map 1. The map of the investigated area. Geographical regions.



Mapa 2. Mapa terenu badań. Miasta.  
Map 2. The map of the investigated area. Cities and towns.

#### 4. GATUNKI PODLEGAJĄCE OCHRONIE ŚCISLEJ (STRICTLY PROTECTED SPECIES)

##### **Bezlist okrywkowy *Buxbaumia viridis* (DC.) Moug. & Nestl.**

[*Buxbaumia indusiata* Brid.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: do tej pory *B. viridis* podana została z Beskidów oraz Wyżyny Śląsko-Krakowskiej (ryc. 1)\*.

Ekologia: na Wyżynie Śląsko-Krakowskiej *B. viridis* występowała na glebie z dużą zawartością butwiny, natomiast w Beskidzie Małym stwierdzona została na glebie w zespole *Sorbo aucupariae-Aceretum pseudoplatani* (Żarnowiec, Klama 1994). Warto odnotować, że w przylegającej części Republiki Czeskiej (Slezské Beskydy) *B. viridis* odnaleziona została ostatnio na kilku stanowiskach, gdzie rośnie głównie na murszejącym drewnie świerkowym (Plášek 2001; Plášek, Vacínová 2001).

Distribution in the Silesia Province: till this time *B. viridis* was reported from Beskidy Mts. and Wyżyna Śląsko-Krakowska Upland (Fig. 1).

Ecology: on the Wyżyna Śląsko-Krakowska Upland it grew on humus soil, whereas in Beskid Mały Mts. it occurred on soil in association *Sorbo aucupariae-Aceretum pseudoplatani* (Żarnowiec, Klama 1994). It's worth noting that recently few localities of *B. viridis* have been found in neighbouring parts of the Czech Republic (Slezské Beskydy), where it has grown on rotten wood of *Picea abies* (Plášek 2001; Plášek, Vacínová 2001).

##### Stanowiska (Stations):

**Ed – 95:** rezerwat „Sokole Góry” (Kuc 1959a; Szmajda i in. 1991).

**Fd – 94:** Porąbka (Jędrzejko, Żarnowiec 1986; Żarnowiec, Klama 1994; Szmajda i in. 1991).

**Gd – 00:** Cieszyn (Plucar 1855; Szmajda i in. 1991); **01:** Ustroń (Milde 1852, Szmajda i in. 1991).

Uwagi. Stanowisko w pracy Plucara (1855) podane zostało ogólnie z okolic Cieszyna, stąd też może odnosić się również do czeskiej części tego terenu.

Notes. Locality was reported by Plucar (1855) generally from the vicinity of the Cieszyn town without exact description that's why it could refer also to the Czech part of this area.

---

\* Ryciny 1-47 zamieszczono na ss. 105-110.

### **Moczara włoskowata *Dichelyma capillaceum* (With.) Myr.**

Rozmieszczenie w województwie śląskim (ryc. 2): podany z jednego stanowiska koło Częstochowy.

Ekologia: stanowisko podane zostało bez żadnych informacji ekologicznych.

Distribution in the Silesia Province (Fig. 2): reported from one locality near Częstochowa town.

Ecology: locality was reported without any ecological information.

Stanowiska (Stations):

**Ed – 84:** Częstochowa (Błoński 1890a, b).

### **Widloząb zielony *Dicranum viride* (Sull. & Lesq.) Lindb.**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: obecnie *D. viride* rośnie tylko w Beskidach. Dwa XIX-wieczne stanowiska, obecnie nie potwierdzone, znajdują się na Wyżynie Śląskiej i Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej (ryc. 3).

Ekologia: *D. viride* rośnie na korze buków w dolnej części ich pni. W górach wszystkie stanowiska zlokalizowane są w obrębie płatów żywej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum*. Na stanowiskach historycznych występował na korze starych buków (Wyżyna Śląska) i skałach (Wyżyna Krakowsko-Częstochowska).

Distribution in the Silesia Province: now *D. viride* occurs only in the Beskidy Mts. Two XIX century localities, at present not confirmed, are located in the Wyżyna Śląska Upland and the Wyżyna Krakowsko-Częstochowska Upland (Fig. 3).

Ecology: *D. viride* grows on a bark of lower part of *Fagus sylvatica* trunks. In the mountains its localities are located within Carpathian beech forest *Dentario glandulosae-Fagetum*. At the historic localities it was found on bark of old beeches (Wyżyna Śląska Upland) and on rocks (Wyżyna Krakowsko-Częstochowska Upland).

Stanowiska (Stations):

**Ed – 96:** Złoty Potok (Błoński 1890a).

**Fc – 59:** między Rybnikiem i Ochojcem (Milde 1870a); koło Rybnika (Milde 1870b); między Golejowem a Ochojcem (Limpricht 1876). Najprawdopodobniej to samo stanowisko.

**Fd – 95:** rez. „Szeroka”, na korze nasady pnia *Fagus sylvatica*; W część rezerwatu, 780 (Stebel 03.05.2001, SOSN).

**Gd – 15:** rez. „Gawroniec”, na korze nasady pnia *Fagus sylvatica*; W część rezerwatu, 430 (Stebel 15.06.1999, SOSN).

Uwagi: Szafran (1957) podał *D. viride* z Beskidu Śląskiego za Rehmmanem. W późniejszej pracy o mchach Beskidu Śląskiego i Małego gatunek ten nie jest wymieniony (Szafran 1965).

Notes: Szafran (1957) reported *D. viride* from the Beskid Śląski Mts. after Rehmman.

In the paper about mosses of the Beskid Śląski Mts. and Beskid Mały Mts. he did not consider this data (Szafran 1965).

**Sierpowiec błyszczący *Drepanocladus vernicosus* (Lindb.) Warnst.**  
[*Hypnum vernicosum* Lindb.; *Hamatocaulis vernicosus* (Lindb.) Heden.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: gatunek bardzo rzadki; większość stanowisk znajduje się na Wyżynie Śląsko-Krakowskiej (ryc. 4).

Ekologia: gatunek prawie wyłącznie związany ze zbiorowiskami młak, torfowisk niskich i przejściowych z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*.

Distribution in the Silesia Province: a very rare species; the majority of localities are situated in the Wyżyna Śląsko-Krakowska Upland (Fig. 4).

Ecology: it almost exclusively occurs in rich fen communities, mesotrophic sedge mires and minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

Stanowiska (Stations):

**Ed – 82:** Blachownia (Hereźniak, Filipiak 1992).

**Fd – 12:** Miasteczko Śląskie (Fojcik 23.08.1995, KTU); **15:** Poręba koło Zawiercia (Fojcik 17.10.1991, KTU); **15/16/25/26:** górny bieg Czarniej Przemszy (Kuc 1956); **19:** Żarnowiec (Wacławski 1959); **26:** górny bieg Centurii (Kuc 1956); Hutki-Kanki, źródlika Centurii (Jędrzejko, Stebel 2002b, d; Fojcik 3.07.1997, KTU); **34:** Bielowizna (Kuc 1957); dolny bieg Trzebyczki (Kuc 1956); Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Olesiński, Sendek 1980; Jędrzejko, Żarnowiec 1982b, 1984; Jędrzejko 1983, 1990; Jędrzejko i in. 1991; Klama i in. 1999; Fojcik 07.08.1991, KTU); proj. rez. „Młaki nad Pogoria” (Jędrzejko, Stawiarz 1996; Czylok 1997; Jędrzejko 1998); **35/36:** dolina Białej Przemszy na odcinku Okradzionów – Błędów (Kuc 1956); **36:** Błędów, torfowisko nad Białą Przemszą (Malewski i in. 1998); **45:** dolina Białej Przemszy między ujściem Sztoły a Sławkowem (Kuc 1956); **55:** Jaworzno-Jeziorki (Rehmann 1865); koło Jeziorek (Krupa 1882); koło Byczyny (Krupa 1882); **95:** Kocierz-Walaszki, 550 (Stebel, Stebel 1998a).

Uwagi: Stanowisko podane z rezerwatu przyrody „Rotuz” (Żarnowiec i in. 1991; Klama i in. 1999) należy do *Warnstorfia fluitans* (Hedw.) Loeske.

Notes: Locality reported from “Rotuz” nature reserve (Żarnowiec et al. 1991; Klama et al. 1999) belongs to *Warnstorfia fluitans* (Hedw.) Loeske.

**Parzęchlin długoszczecinowy *Meesia longiseta* Hedw.**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: gatunek znany tylko z północno-wschodniej części Wyżyny Śląskiej, skąd podany został z dwóch stanowisk w XIX wieku (ryc. 5).

Ekologia: *Meesia longiseta* występowała najprawdopodobniej na torfowiskach przejściowych z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*.

Distribution in the Silesia Province: a species known only from NE part of the

Wyżyna Śląska Upland, where it was reported from two localities in the XIX century (Fig. 5).

Ecology: most probably *Meesia longiseta* occurred in minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

Stanowiska (Stations):

**Fd – 45:** Jaworzno, torfowisko pod Ciężkowicami (Krupa 1882); **55:** Jaworzno-Jezior-ki [leg. K. Schliephacke (za: Ochyra i in. 1988); Rehmman 1865].

## 5. GATUNKI PODLEGAJĄCE OCHRONIE CZĘŚCIOWEJ (PARTLIALLY PROTECTED SPECIES)

### **Próchniczek błotny *Aulacomnium palustre* (Hedw.) Schwaegr.**

[*Gymnocybe palustris* Fr.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: dość częsty lub częsty w niżowej części województwa, w górach raczej rzadki, gdzie dochodzi do około 1300 m n.p.m. (ryc. 6).

Ekologia: występuje głównie na torfowiskach niskich i przejściowych (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), rzadko wysokich (klasa *Oxycocco-Sphagnetea*), także na ściółce i przydrożnych skarpach w borach (klasa *Vaccinio-Piceetea*), czasami na murszejącym drewnie.

Distribution in the Silesia Province: a fairly frequent or frequent species in the lowland part of the province, in mountains rather rare, where it reaches an elevation of about 1300 m above sea level (Fig. 6).

Ecology: it occurs generally in rich and minerotrophic fen communities and mesotrophic sedge mires (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), rarely on raised peat-bogs (class *Oxycocco-Sphagnetea*), on ground and wayside slopes in coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*), sometimes on rotten wood.

Stanowiska (Stations):

**Ed – 51:** Lipie (Fojcik 1999); **61:** Krzepice (Fojcik 1999); **62:** Golczewo (Fojcik 1999); Mokra III (Fojcik 1999); Piła (Fojcik 1999); **63:** Kocin Nowy (Fojcik 1999); Łobodno (Fojcik 06.07.1995, KTU); **64:** Cykarzew Stary (Fojcik 1999); **65:** Wikłów (Fojcik 28.08.2002, KTU); **71:** Hutka (Fojcik 1999); **72:** Grodzisko (Fojcik 1999); Zakrzew (Fojcik 1999); **73:** Czarny Las (Fojcik 1999); Lgota (Fojcik 1999); **76:** Dąbek (Fojcik 26.08.2002, KTU); **80:** Ciasna (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Panoszków (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **81:** Braszczok (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Jezioro (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); rez. „Cisy nad Liswartą” (Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **82:** Aleksandria (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Blachownia (Błoński 1890a); Gać koło Blachowni (Hereźniak, Filipiak 1992); **84:** Częstochowa (Błoński 1890a); Kręciwilk koło Częstochowy (Hereźniak, Filipiak 1992); **85:** Wancierzów

(Hereźniak i in. 1973); **86**: Zalesice (Fojcik 03.07.2002, KTU); **88**: Aleksandrów koło Koniec-pola (Fojcik 19.09.2002, KTU); **91**: Lubockie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **91/92**: koło Kyhammer (?) nad Liswartą (Uechtritz 1864a); **92**: Dębowa Góra (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 22.08.2002, KTU); Dębowa Góra, oddz. 168 (Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Hutki (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); rez. „Rajchowa Góra” (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **93**: Piła koło Konopisk (Hereźniak, Filipiak 1992); Pająk koło Konopisk (Hereźniak, Filipiak 1992); **96**: Sieraków koło Janowa (Fojcik 03.09.2002, KTU); Złoty Potok (Błoński 1890a); **97**: Skrajniwa (Fojcik 06.09.2002, KTU); **98**: Nakło koło Szczekocin (Fojcik 01.10.2002, KTU).

**Fc – 09**: Koszowice-Gaborowice, oddz. 91-92 (Stebel 17.11.2002, SOSN); Koszowice-„Pasieki”, oddz. 149 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **28**: Proboszczowice (Kuc 1956); **29**: Pławniowice-Nowy Świat (Kowalczyk 19.06.1999, SOSN; Stebel 2003c); **38**: Rudziniec-Rota (Stebel 2003c); **39**: Taciszów, obok stacji kolejowej (Stebel 2003c); Rzeczyce Śl. (Kowalczyk 06.05.2000, SOSN; Stebel 2003c); **48**: Brantółka (Stebel 1997a); Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); **49**: Bargłówka (Stebel 1997a); Przerycie (Stebel 1997a); Sośnicowice, SE część (Stebel 2003c); **57**: rez. „Łęczczok” (Berdowski 1973; Stebel 1997a, c); Nowa Wieś (Stebel 1997a); **58**: Sumina (Stebel 1997a; Żarnowiec i in. 1997a); **59**: Pilchowice-Dolna Wieś (Stebel 1997a); Rybnik-Ochojec (Stebel 1997a); Stanice (Stebel 1997a); Rybnik-Stodoły (Stebel 1997a); Rybnik-Stodoły Bugłowice (Żarnowiec i in. 1997a); **68**: Kamionki (Stebel 1997a); **69**: Rybnik-Okrzeszyniec (Stebel 28.04.2002, SOSN); **78**: Wodzisław Śląski-Olszyny (Żarnowiec i in. 1997a); **79**: Wodzisław Śl.-Marusze (Stebel 1997a).

**Fd – 00**: Kokotek (Żarnowiec i in. 1997a; Janas 16.08.1995, SOSN); Lubliniec (Cabała 1990); Lubliniec, oddz. 357-358 (Stebel 31.05.1999, SOSN); Potępa (Janas 13.08.1996, SOSN); Solarnia (Janas 24.08.1995, SOSN); **01**: rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Klama i in. 1991, 1999; Musik 28.07.2002, KTU; Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); Koszęcin (Jędrzejko 1990 za: Cabała 1979); Lubliniec, oddz. 283 (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); między Lublińcem a Rusinowicami (Spalek 07.11.1998, SOSN); Piłka (Cabała 1990); **02**: Kalety (Cabała 1990); Strzebiń, W część (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Strzebiń-Dubiele (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **03**: Dyrdy koło Woźnik (Cabała in. 1995); **04**: Żarki-Letnisko (Fojcik 24.11.2002, KTU); **05**: Myszków-Połomia (Fojcik 04.06.1997, KTU); Myszków, ul. Dworska (Stebel, Białek 26.05.2003); Myszków-Światowit, NE część (Stebel 12.05.2000, SOSN); Nowa Wieś Żarecka (Fojcik 23.07.1996, KTU); **07**: Pradła (Fojcik 13.09.2002, KTU); **11**: Boruszowice-Dęby Boruszowskie (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Mikołeska (Janas 17.08.1996, SOSN; Fojcik 16.09.1997, KTU); **12**: Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 1990; Fojcik 23.08.1995, KTU); Zielona (Janas 28.08.1994, SOSN); Żyglin (Cabała 1990); **13**: Polski Las (Janas 19.08.1996, SOSN); między Zendkiem-Ostrowy a Strąkowem (Fojcik 04.08.1991, KTU); **15**: Poręba (Fojcik 05.11.1991, KTU); **16**: Lgotka (Fojcik 14.11.2002, KTU); **17**: Kroczyce (Kuc 1959a); **18**: Jeziorowice (Fojcik 13.09.2002, KTU); **19**: Żarnowiec (Wacławska 1959); **20**: nad Dramą (Jungck 1889); Księży Las (Kuc 1956); Srocza Góra (Kuc 1956); **21**: Bytom-Błachówka, Las Segiecki (Stebel 09.11.1996, SOSN); Górniki (Jędrzejko 1990); rez. „Segiet” (Jędrzejko 1982); Tarnowskie Góry (Jędrzejczyk 09.07.2002, KTU); **21/31**: między Stolarzowicami a Rokitnicą (Kuc 1956); **23**: Rogoźnik (Jędrzejko 1975); **24/25**: dolny bieg Mitregi (Kuc 1956); **24/34**: dolny bieg Czarnej Przemszy (Kuc 1956); **25**: Ciagowice (Fojcik 25.06.1992, KTU); Poręba, na S (Jędrzejko i in. 1984b; Żarnowiec i in. 1997a); Trzebie-sławice-Gródki (Fojcik 22.06.1995, KTU); **25/35**: górny bieg Strugi (Kuc 1956); **26**: Hutki-

-Kanki, obok rez. „Góra Chełm” (Olech 1981); **29**: Żarnowiec-Staszyn (Stebel 15.11.2002, SOSN); **30**: Kuźnica Gliwicka (Stebel 2003c); **34**: Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Olesiński, Sendek 1980; Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko i in. 1991; Klama i in. 1999; Fojcik 07.08.1991, KTU); Dąbrowa Górnicza-Ząbkowice (Jędrzejko 1990); Dąbrowa Górnicza-Pogoria (Jędrzejko 1990); proj. rez. „Młaki nad Pogorią” (Jędrzejko, Stawiarz 1996; Jędrzejko 1998; Szymczyk 05.08.1998, SOSN); **35/36**: dolina Białego (Kuc 1956); dolina Białej Przemśy na odcinku Rudy – Klucze (Kuc 1956); **36**: dolny bieg Centurii (Kuc 1956); **42**: Katowice-Kokociniec (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Panewniki Stare (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Panewniki (Jędrzejko 1975; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Załęska Hałda (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ligota (Cabała 1990; Jędrzejko 1990; Żarnowiec i in. 1997a); Katowice-Zadole (Jędrzejko 1990); Mikołów-Starganiec (Cabała 1990; Jędrzejko 1990); Ruda Śląska-Kochłowice (Jędrzejko 04.08.1971, SOSN); **42/43**: Chorzów, park WPKiW (Jędrzejko 1975; Jędrzejko 1981); **43**: Katowice-Brynów (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Giszowiec (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Nikiszowiec (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Muchowiec (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Murcki, (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001); **44**: Sosnowiec-Kazimierz Górniczy (Jędrzejko 1990; Jędrzejko 1998); **45**: koło Ciężkowic (Krupa 1882); rez. „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995; Żarnowiec i in. 1997a; Fojcik 13.08.1991, KTU); między Ciężkowicami a Szczakową (Kuc 1956); dolina Białej Przemśy na odcinku Maczki – Sławków (Kuc 1956); **50**: Rybnik-Kamień (Cabała 1990; Stebel 1997a); Rybnik-Młyny (Stebel 1997a); Rybnik-Świerki (Stebel 21.09.1997, SOSN; Fojcik 10.07.1998, KTU); Przegędza (Zielonka 16.07.1985, SOSN; Stebel 1997a); Szczygłowice (Stebel 1997a); **51**: Orzesze-Jaśkowice (Stebel 1997a); Orzesze-Zawiść (Fojcik 09.07.1998, KTU); **52**: Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Podlesie (Fojcik, Stebel 2001); Mikołów-Jamna, obok stacji kolejowej (Stebel 18.08.1995, SOSN); **53**: Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Cabała 1990; Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); rez. „Ochojec” (Stebel 1997b; Fojcik, Stebel 2001); proj. rez. „Płone Bagno” (Cabała 1996; Fojcik 1996; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ochojec, staw „Pizamraty” (Jędrzejko, Stebel 2002c); **54**: Jaworzno-Dąb (Kuc 1956); Mysłowice-Kosztowy, oddz. 93 (Stebel 24.11.2002, SOSN); **55**: koło Byczyny (Krupa 1882); Jeziorki (Krupa 1882; Kuc 1956); **60**: Rybnik-Huta Gotartowska (Stebel 1997a); Rybnik-Gotartowice „Kencierz” (Stebel 20.09.1997, SOSN); Palowice (Szała 20.08.1985, SOSN; Stebel 1997a); Szczekowice (Stebel 1997a); Żory (Torka 1931; Stebel 1997a); Żory-Osiny, W część (Stebel 17.05.1997, SOSN); Żory-Rój, Las Rajszczok, (Stebel 24.05.1997, SOSN); Żory-Wygoda (Fojcik 09.10.1995, KTU); **61**: Kleszczów (Stebel 1997a); Kleszczówka (Stebel 1997a; Fojcik 23.06.1995, KTU); Rudziczka (Stebel 1997a); Woszczyce (Stebel 1997a); **62**: rez. „Babczyna Dolina” (Stebel 1992b; 1997a); Gostyń (Stebel 1997a); Radostowice, N część (Stebel 1997a); Studzienice (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Tychy-Żwaków (Jędrzejko 1990); Wyry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); **63**: Ściernie, N część (Jędrzejko, Stebel 16.11.1990, SOSN); Świerczyniec-staw „Dąbrowica” (Stebel 1997a); Tychy-Paprocany (Stebel 1997a); rez. „Żubrowisko”, N część (Stebel 1998a); **70**: Jastrzębie-Zdrój (Domański 18.08.1992, SOSN; Stebel 1997a); Jastrzębie-Zdrój Bzie Zameckie (Stebel 1997a); **71**: Kryry (Stebel 1997a); Żory-Baranowice (Stebel 1997a); **72**: Piasek (Stebel 1997a); **73**: Ćwiklice (Stebel 1997a); Międzyrzecze, S część (Stebel 1997a); rez. „Żubrowisko”, S część (Stebel 1998a); **80**: Pielgrzymowice-Wielka Strona (Stebel 1997a); **82**: rez. „Rotuz” (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b; Jędrzejko 1988); **83**: Kozy-Duża Kępa (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **84**: Kozy-Mała Kępa (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **90**: Markłowice, na E, Las Parchowicki (Wilczek R. 1936); między Pastwiskami a Rudowem (Wilczek R. 1936); **91**: Simoradz, na NW (Wilczek R. 1936); **94**: Czupel, S stok, 750 (Stebel 04.05.2001,

SOSN); Kozubnik, 500 (Stebel, Stebel 1998a); Zasolnica, łąka Gąsiorówka, 500 (Krause 30.06.2001, SOSN); góra Żar, 775-780 (Stebel 03.05.2001, SOSN); dolina Żarnówki Małej (Jędrzejko, Żarnowiec 1986).

**Gd – 02:** Tokarnia, SE stok, 800 (Wilczek Z. 13.06.2002, SOSN); **03:** Wilkowice-Huciska, 425 (Stebel, Stebel 1998a); **04:** góra Przyszop, N stok, 550-570 (Stebel 04.05.2001, SOSN); Tresna-Płonkowie, 500-520 (Stebel 04.05.2001, SOSN); **05:** Pod Borem-Bąkówka, 490-495 (Stebel 09.09.2002, SOSN); **06:** Koszarawa-Zimna Woda, 675-680 (Stebel 09.06.2000, SOSN); **12:** Itebna-Młoda Góra, 735-745 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Kamienny, 600 (Stebel 1999a); Wisła-Kuczerka, 800-815 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Wajdówka, 760-765 (Plášek, Stebel 2002); **22:** między Jasnowicami-Łączyną i Jasnowicami-Szymczami, 490-495 (Plášek, Stebel 2002); **25:** Pilsko (Michalik 1992); **33:** Szczytkówka (Kowalczyk 18.07.1996, SOSN); **34:** Glinka, 750 (Stebel 1999a); Śliwkówka, 770-780 (Stebel 1999a).

### **Mokradłoszka kończysta *Calliergonella cuspidata* (Hedw.) Loeske**

[*Hypnum cuspidatum* L.; *Acrocladium cuspidatum* Lindb.;

*Calliergon cuspidatum* (Hedw.) Kindb.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim (ryc. 7): występuje często, miejscami pospolicie, na całym terenie; w górach dochodzi do 1310 m n.p.m.

Ekologia: rośnie głównie w młakach, na torfowiskach niskich i przejściowych (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), w zbiorowiskach źródłiskowych (klasa *Montio-Cardaminetea*), na wilgotnych łąkach (klasa *Molinio-Arrhenatheretea*), w podmokłych lasach, głównie olsach (klasa *Alnetea glutinosae*) i łęgach (klasa *Salicetea purpureae*; rząd *Alno-Ulmion* z klasy *Quercio-Fagetea*) a także rzadko wśród roślinności kserotermicznej (klasa *Festuco-Brometea*). Występuje często na siedliskach synantropijnych – w rowach melioracyjnych, na wilgotnych drogach gruntowych i przydrożach.

Distribution in the Silesia Province: a frequent and locally common species throughout the whole area; in mountains it ascends to 1310 m above sea level (Fig. 7.).

Ecology: it grows in rich and minerotrophic fen communities and mesotrophic sedge mires (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), in flush communities (class *Montio-Cardaminetea*), wet meadows (class *Molinio-Arrhenatheretea*), on ground in wet forests, mainly alder carrs (class *Alnetea glutinosae*) and riverside carrs (class *Salicetea purpureae*; class *Quercio-Fagetea* – order *Alno-Ulmion*) and very rare in xerothermic vegetation (class *Festuco-Brometea*). It occurs frequently in synanthropic habitats, for example in drainage ditches, wet forest ways and waysides.

#### Stanowiska (Stations):

**Ec – 89:** Przywary-cegielnia (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **99:** Pawonków, na S od stacji kolejowej (Stebel 17.11.2002, SOSN).

**Ed – 50:** Kleśniska (Fojcik 1999); **51:** Rębielice Szlacheckie (Hereźniak, Filipiak 1992; Fojcik 1999); Wapiennik, rez. „Stawiska” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **52:** Antonie (Fojcik 1999); Brzózki (Fojcik 1999); Dębie (Fojcik 1999); Osiniec (Hereźniak, Filipiak 1992);



Szyszków (Fojcik 1999); Wąsosz Dolny (Fojcik 1999); Zawady (Fojcik 1999); **53**: Nowa Wieś (Fojcik 1999); **61**: Opatów (Fojcik 1999); Witocin (Fojcik 1999); Zwierzyniec II (Fojcik 1999); **62**: Brody-Malina (Fojcik 1999); Golczewo (Fojcik 1999); Piła (Fojcik 1999); Rębielice (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Walenczów (Fojcik 1999); **63**: Łobodno (Fojcik 1999); Rybna (Fojcik 1999); **65**: Wikłów (Fojcik 28.08.2002, KTU); **71**: Hutka (Fojcik 1999); **72**: Grodzisko (Fojcik 1999); Kłobuck (Fojcik 1999); Pierzchno (Hereźniak, Filipiak 1992; Fojcik 1999); **73**: Kuźnica Lechowa (Fojcik 1999); Łapajówka (Fojcik 1999); Wierzchowisko (Fojcik 1999); **74**: Kolonia-Konin (Fojcik 1999); Kościelec (Fojcik 1999); Pańskie (Fojcik 1999); Rędziny (Fojcik 1999); Rudniki (Fojcik 19.04.1994, KTU); Rząsawy (Fojcik 1999); Wyczerpy Dolne (Fojcik 1999); **75**: Kłobukowice (Fojcik 1999); Latosówka (Fojcik 1999); Wancerzów (Fojcik 1999); **77**: Zalas-Biedy (Fojcik 26.08.2002, KTU); **80**: Panoszków (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **81**: rez. „Cisy nad Liswartą” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU); rez. „Cisy w Łebkach” (Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU); Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); Połamaniec (Hereźniak, Filipiak 1992); **82**: Błachownia koło Częstochowy (Błoński 1889, 1890a; Hereźniak, Filipiak 1992); **84**: Częstochowa (Błoński 1889, 1890a); Częstochowa-Kręciwilk (Hereźniak, Filipiak 1992); Srocko (Fojcik 19.06.2002, KTU); Zawada (Fojcik 1999); **84/85**: przełom Warty koło Częstochowy (Kuc 1959a); **85**: Wancerzów (Hereźniak i in. 1973); **86**: Julianka (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Lipnik (Hereźniak, Filipiak 1992); Stawki, rez. „Wielki Las” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Klama i in. 1999); Zalesice (Hereźniak, Filipiak 1992; Fojcik 03.07.2002, KTU); **87**: rez. „Borek” (Klama i in. 1999); Podlesie (Fojcik 20.09.2002, KTU); **88**: Kąty koło Koniecpola (Fojcik 19.09.2002, KTU); **91**: Chwostek (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Cieszowa (Hereźniak, Filipiak 1992); Lubockie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **92**: Boronów (Hereźniak 1993); Dębowa Góra (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 22.08.2002, KTU), rez. „Rajchowa Góra” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **93**: Kijas koło Konopisk (Hereźniak, Filipiak 1992); Piła koło Konopisk (Hereźniak, Filipiak 1992); **95**: Dąbrowa (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **95/96**: rez. „Parkowe” (Celiński, Wika 1978; Hereźniak, Filipiak 1992; Klama i in. 1999); **96**: Janów (Błoński 1889, 1890a); Janów-Dziadówki (Fojcik 09.07.2002, KTU); Złoty Potok (Błoński 1889, 1890a; Kuc 1959a); **98**: Nakło koło Szczekocin (Fojcik 01.10.2002, KTU).

**Fc – 28**: Proboszczowice (Kuc 1956); **29**: Bycina (Fojcik 16.09.1997, KTU; Stebel 2003c); Dzierżno (Stebel 2003c); Paczyna (Cabała 1990); Pławniowice-Nowy Świat (Kowalczyk 19.06.1999, SOSN; Stebel 2003c); **38**: Łącza, W część (Stebel 2003c); Rudziniec (Stebel 2003c); Rudziniec-park (Stebel 2003c); **39**: Dąbrówka (Stebel 2003c); Dzierżno (Stebel 2003c); Kleszczów, W część (Stebel 2003c); Kozłów-Podlesie (Stebel 2003c); Łącza, E część (Stebel 2003c); Pławniowice (Stebel 2003c); Pławniowice-Rożek (Stebel 2003c); Rachowice, N część (Stebel 2003c); Taciszów, koło stacji kolejowej (Stebel 2003c); Taciszów-Kotów (Stebel 2003c); **48**: Ruda Koziełska (Stebel 1997a); Tworóg Mały, W część (Stebel 1997a); **49**: Bargłówka (Stebel 1997a); Biały Dwór (Stebel 1997a); Choryńskowice (Stebel 2003c); Leboszowice (Stebel 1997a); Nowa Wieś, S część (Stebel 1997a); Sierakowice – cegielnia (Stebel 2003c); Smolnica, SE część (Stebel 2003c); Sośnicowice-centrum (Stebel 2003c); Sośnicowice, SE część (Stebel 2003c); Tworóg Mały, E część (Stebel 1997a); Tworóg Mały, NE część (Stebel 2003c); Tworóg Mały, NW część (Stebel 2003c); **57**: Babice, N część (Stebel 01.05.1997, SOSN); rez. „Łęczok” (Berdowski 1973; Stebel 1997a, c); Nędza, W część (Stebel 1997a); Racibórz-Markowice (Stebel 1997a); **58**: Babice (Stebel 1997a); Rudy-Buk (Stebel 1997a); Nędza, E część

(Stebel 1997a); Sumina (Stebel 1997a); Sumina – cegielnia (Stebel 29.06.2002, SOSN); Szymocice (Stebel 1997a); **59**: Gaszowice-Jeruzalem (Stebel 1997a); proj. rez. „Głębokie Doły” (Stebel 1999b); Podbiała (Stebel 1997a); Rybnik-Chwałęcice (Stebel 29.06.2002, SOSN); Rybnik-Gzel (Stebel 1997a); Rybnik-Stodoły (Stebel 1997a); Rybnik-Golejów (Stebel 1997a); Rybnik-Ochojec (Stebel 1997a); Rybnik-Orzepowice (Stebel 1997a); Rybnik-Wielopole (Stebel 1997a); Stаницe (Stebel 1997a); **66**: Pietraszyn (Wojciechowska 04.07.1985, SOSN); **67**: Lubomia (Stebel 1997a); Obora (Torka 1931; Stebel 1997a); **68**: Czernica (Stebel 1997a); Dzimierz (Stebel 1997a); Gaszowice-Babia Góra (Stebel 1997a); Głóżyń (Stebel 1997a); Kolonia Kornowacka (Stebel 1997a); Krzyżkowice (Stebel 1997a); Pstrążna (Stebel 1997a); Rydułtowy (Stebel 1997a); **69**: Jankowice Rybnickie (Fojcik 22.08.1991, KTU); Jejkowice (Stebel 1997a); Marklowice (Stebel 17.07.1991, SOSN); Niedobczyce (Stebel 1997a); Niewiadom (Stebel 1997a); Radlin-Obszary (Stebel 1997a); Rybnik-Okrzeszyniec (Stebel 11.08.2002, SOSN); Rybnik-Paruszowice (Stebel 1997a); Rybnik-Popielów (Stebel 1997a); **76**: Borucin (Wojciechowska 04.06.1985, SOSN); **77**: Buków (Stebel 1997a); **78**: Czyżowice (Stebel 1997a); Gorzyce (Stebel 1997a); Gorzyczki (Stebel 1997a); Kokoszyce (Stebel 1997a); Kolonia Olecka (Stebel 1997a); Łaziska Rybnickie (Stebel 1997a); Odra (Stebel 1997a); Wielikąt (Stebel 1997a); Wodzisław Śląski-Olszyny (Stebel 1997a); Olza (Stebel 1997a); Uchylsko (Żarnowiec i in. 1997b); **79**: Gorzyce-Olszenica (Stebel 1997a); Skrzyszów (Stebel 1997a); Wodzisław Śląski-Marusze (Stebel 1997a); Wodzisław Śląski-Radlin (Stebel 1997a); **89**: Godów (Cabała 1990; Stebel 1997a); Godów-Żabków (Stebel 1997a).

**Fd – 00**: Kokotek – staw „Piegża” (Janas 16.08.1995, SOSN; Rostański A. 01.08.1996, SOSN; Jędrzejko, Stebel 2002c); **01**: Drutarnia (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); Koszęcin (Cabała 1990); między Koszęcinem a Wierzbim (Spalek 28.05.1998, SOSN); **02**: Psary – góra Grojec, NW stok (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); między Psarami a Lubszą, wapienniki „Skały” (Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **02/12**: Kalety (Cabała 1990); **04**: Kuźnica Stara (Denisiuk, Grynia 1969); Żarki-Letnisko (Fojcik 24.11.2002, KTU); **04/05**: Myszków-Nowa Wieś Żarecka (Denisiuk, Grynia 1969); **05**: Myszków-Światowit, NE część (Stebel 12.05.2000, SOSN); **07**: Kroczyce (Fojcik 14.11.2002, KTU); **08**: Podrajec koło Ołudzy (Fojcik 13.09.2002, KTU); **11**: Pniowiec (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **12**: Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 1990; Fojcik 23.05.1995, KTU); Zielona (Janas 28.07.1994, SOSN); **13**: Kolonia Woźnicka, na W (Bacler 24.04.1998, SOSN); **14**: rez. „Cisy w Hucie Starej” (Klama i in. 1999); **14/24**: Siewierz (Jędrzejko 1990); **15**: Poręba (Fojcik 11.09.1991, KTU); **15/16/25/26**: górny bieg Czarnej Przemszy (Kuc 1956); **16**: Bzów koło Zawiercia (Fojcik 14.08.1991, KTU); Lgotka (Fojcik 14.11.2002, KTU); Kromolów (Denisiuk, Grynia 1969); Skarżyce (Jędrzejko 1990); **17**: Kroczyce (Kuc 1959a); **18**: Podleśna (Fojcik 13.09.2002, KTU); **19**: Żarnowiec (Wacławska 1959); **20**: Księży Las (Kuc 1956); Srocza Góra (Kuc 1956); **21**: Bytom-Błachówka, Las Segiecki (Stebel 09.11.1996, SOSN); Błachówka (Jędrzejko 1990); proj. rez. „Błachówka” (Stebel 2000b); Górniki (Jędrzejko 1990); rez. „Segiet” (Jędrzejko 1982); Stolarzowice (Kuc 1956); Tarnowskie Góry (Jędrzejczyk 04.07.2002, KTU); **21/22**: Bobrowniki (Jędrzejko 1990); **22**: Nakło (Fojcik 03.04.1997, KTU); Piekary Śląskie, Osiedle Wieczorka (Jędrzejko 1990); Wymysłów koło Świerklańca (Cabała 1990); **22/32**: Piekary Śląskie (Spadło 07.1983, SOSN; Jędrzejko 1990); **23**: Rogoźnik (Jędrzejko 1990; Szymczyk 20.08.1999, SOSN); **24**: Kuźnica Świętojańska (Jędrzejko, Stebel 2002b); Podwarpie (Jędrzejko 1990; Żarnowiec i in. 1997b; Jędrzejko, Stebel 1998); piaskownia „Kuźnica Warężyńska” (Szymczyk 12.07.1999, SOSN; Stebel 10.02.2000, SOSN); Dąbrowa Górnicza, proj. rez. „Bukowa Góra” (Gawron 22.04.1988, SOSN); Siewierz-Warężyno (Jędrzejko, Stebel

2002a); Tuliszków (Jędrzejko 1990); **25**: Tucznawa (Jędrzejko 1990); Trzebyczka (Kuc 1956); **26**: Hutki-Kanki (Fojcik 03.07.1997, KTU), rez. „Góra Chełm” (Olech 1981); Hutki-Kanki, źródłiska Centurii (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990c; Stebel 11.10.1996, SOSN); Ogrodzieniec-Krepna (Żarnowiec i in. 1997b); **27**: rez. „Ruskie Góry” (Jędrzejko, Wika 1991); **29**: Żarnowiec-Staszyn (Stebel 15.11.2002, SOSN); **30**: Czechowice (Jędrzejko 1975); proj. rez. „Las Dąbrowa” (Stebel 2000a); Kolonia Pyskowicka (Stebel 2003c); **30/40**: okolice Gliwic (Jungck 1889; Jędrzejko 1990); **31**: Bytom-Miechowice (Jędrzejko 04.09.1973, SOSN); park Gliwice-Zabrze (Jędrzejko 1975, 1981; Celiński, Wika 1976); Rokitnica (Kuc 1956); Wieszowa (Jędrzejko 1990); Zabrze-Maciejów (Jędrzejko 1990), **31/32/41/42**: Ruda Śląska (Jędrzejko 1990); **32**: Chorzów, okolice elektrociepłowni (Jędrzejko 1990); Świętochłowice, ośrodek „Skalka” (Jędrzejko 1990); **32/42**: Chorzów (Jędrzejko 1990); **33**: Będzin-Małobądz (Jędrzejko 1990); Czeladź (Jędrzejko 1990); **33/43**: Siemianowice Śląskie (Jędrzejko 1990); **34**: Będzin-Łągisza (Jędrzejko 1990); Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Olesiński, Sendek 1980; Jędrzejko, Żarnowiec 1982b, 1984; Jędrzejko i in. 1991; Klama i in. 1999; Fojcik 08.05.1981, KTU); Bielowizna (Kuc 1957); Gołonóg (Kuc 1956); Dąbrowa Górnicza-Pogoria (Jędrzejko 1990); proj. rez. „Młaki nad Pogorią” (Czyłok 1997; Szymczyk 18.07.1998, SOSN); Dąbrowa Górnicza-Ząbkowice (Jędrzejko 1990); Sarnów (Jędrzejko 1990), **34/35**: Dąbrowa Górnicza-Strzemieszycze (Jędrzejko 1990); **34/43/44**: Sosnowiec (Jędrzejko 1990); **35**: Okradzionów (Jędrzejko 1990); **36**: Będów (Fojcik 30.08.1990, KTU); **40**: Knurów (Stebel 1997a); **41**: Mikołów-Borowa Wieś (Celiński in. 1976, 1978; Jędrzejko 1990); Chudów (Stebel 1997a); Paniówki (Stebel 1997a); **41/42**: Ruda Śląska-Wirek (Jędrzejko 1990); **42**: Chorzów-Batory (Jędrzejko 1990); Katowice-Ligota (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Osiedle 1000-lecia (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Panewniki (Jędrzejko 04.05.1974, SOSN; Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Panewniki Stare (Fojcik, Stebel 2001); Katowice, „Park Kościuszki” (Jędrzejko 1981; Jędrzejko 1990); Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Zadole (Żarnowiec i in. 1997b; Fojcik, Stebel, 2001); Katowice-Załęska Hałda (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Osiedle Witosa (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Załęże (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Mikołów-Starganec (Jędrzejko 30.08.1973, SOSN); Świętochłowice, Góra Hugona (Lewikowska 17.06.1983, SOSN; Jędrzejko 1990); **42/43**: Chorzów, park WPKiW (Jędrzejko 1975, 1981); **43**: Katowice-Brynów (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Giszowiec (Jędrzejko 10.09.1972, SOSN; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Giszowiec, ośrodek „Bolina” (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Giszowiec, cegielnia (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Janów Wiejski (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Śródmieście (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Muchowiec (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Murcki (Fojcik, Stebel 2001); Mysłowice-Las Ćmok (Jędrzejko 06.05.1972, SOSN); **44**: Maczki (Fojcik 27.09.1990, KTU); Mysłowice-Brzęczkowice (Jędrzejko 06.08.1973, SOSN); Sosnowiec-Kazimierz Górniczy (Jędrzejko 1990); Sosnowiec-Klimontów (Jędrzejko 21.08.1973, SOSN); **44/45/54/55**: Jaworzno (Jędrzejko 1990), **45**: Jaworzno-Ciężkowice (Jędrzejko 1990; Cabała, Tokarska-Guzik 1997); Jaworzno-Szczakowa (Szymczyk 08.01.1999, SOSN); rez. „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995; Klama i in. 1999; Fojcik 28.04.1992, KTU; Stebel 14.06.1997, SOSN); Sławków, obok cegielni (Stebel 25.05.2002, SOSN); **50**: Bełk (Stebel 1997a); Czuchów (Stebel 1997a); Książenice (Cabała 1990; Stebel 1997a); Leszczyny (Stebel 1997a); Przegędza (Stebel 1997a); Rybnik-Młyny (Stebel 1997a); Rybnik-Kamień (Stebel 1997a); Stanowice (Stebel 1997a); Szczygłowice (Stebel 1997a); **51**: Dębieńsko Wielkie (Stebel 1997a); Łaziska Górne (Ścieszka 22.06.1981, SOSN; Jędrzejko 1990); Łaziska Górne-Brada (Stebel 1997a); Mikołów-Mokre, Fiołkowa Góra (Stebel 29.12.1994, SOSN); Mikołów-Stara Huta (Stebel 1997a); Ormontowice

(Stebel 1997a); Ornontowice-Kolonia Marzankowice (Stebel 1997a); Orzesze (Stebel 1997a); Orzesze-Jaśkowice (Stebel 1997a); Orzesze-Zawiść (Stebel 01.05.1992, SOSN); **51/52**: Mikołów-Mokre (Jędrzejko 1990); **52**: Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Podlesie (Jędrzejko 1990); Łaziska Górne, Kamienna Góra (Fojcik, 24.10.2002, KTU); Łaziska Średnie (Ścieszka 29.03.1981, SOSN; Jędrzejko 1990); Wyry (Jędrzejko 1990); **53**: Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie, (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); proj. rez. „Płone Bagno” (Cabała 1996; Fojcik 1996); Katowice-Ochojec (Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001); rez. „Ochojec” (Stebel 1997b; Fojcik, Stebel 2001); Wesoła (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Lędziny-Zamoście (Celiński i in. 1976); **54**: Imielin (Jędrzejko 14.07.1970, SOSN); Jaworzno-Dąb (Kuc 1956); Mysłów-Kosztowy, oddz. 93 (Stebel 24.11.2002, SOSN); **60**: Rybnik-Huta Gotartowska (Stebel 1997a); Rybnik-Ligota (Stebel 1997a); Rybnik-Piaski (Stebel 1997a); Szczekowice (Stebel 1997a); Żory (Cabała 1990; Fojcik, Szendera 1995; Stebel 1997a); Żory-Brodek, Las Statki (Stebel 24.05.1997, SOSN); Żory-Folwarki, Las Jesionek (Stebel 03.05.1997, SOSN); Żory-Rój, staw „Papierok” (Stebel 24.05.1997, SOSN); Żory-Wygoda (Fojcik 9.10.1995, KTU); **61**: Branica (Stebel 1997a); Orzesze-Mościska (Stebel 1997a); Orzesze-Zgoń (Stebel 1997a); Żory-Kleszczów (Stebel 1997a); Żory-Kleszczówka (Fojcik 23.06.1995, KTU); **62**: rez. „Babczyńska Dolina” (Stebel 1992b, 1997a); Gostyń (Stebel 1997a); Kobiór – staw „Wspólny” (Stebel 1997a); Studzienice (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Wyry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); **63**: Bojszowy Nowe (Stebel 1997a); Cielmice (Stebel 1997a); Jedlina (Stebel 1997a); Międzyrzecze, N część (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Ściernie, N część (Jędrzejko, Stebel 16.11.1990, SOSN); Tychy-Paprocany (Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN; Stebel 11.10.1993, SOSN); rez. „Żubrowisko”, N część (Stebel 1998a); **64**: Jedlina (Stebel 1997a); **70**: Brychówka (Stebel 1997a); Gogółowa (Stebel 1997a); Jastrzębie-Zdrój (Stebel 1997a); Jastrzębie-Zdrój Bzie Zameckie (Stebel 1997a); Kolonia Borynia (Stebel 1997a); Krzywice (Stebel 1997a); Pawłowice (Stebel 1997a); **71**: Brzeźce (Stebel 1997a); Kryry (Stebel 1997a); Mizerów (Stebel 1997a); Studzionka (Stebel 1997a); Żory-Baranowice (Stebel 1997a); **72**: Czarków (Stebel 1997a); Goczałkowice-Zdrój (Stebel 1997a); Piasek (Stebel 17.10.1992, SOSN); Pszczyna – park (Stebel 1996, 1997a); **73**: Brzozów (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Gilowice (Stebel 1997a); Jankowice-Grobla (Stebel 1997a); Międzyrzecze, S część (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Zawadka (Stebel 1997a); rez. „Żubrowisko”, S część (Stebel 1998a); **80**: Golasowice (Stebel 24.06.1993, SOSN); Jarząbkowice (Stebel 1997a); Pruchna (Stebel 1997a); Ruptawa (Stebel 1997a); Zebrzydowice (Stebel 1997a); **81**: Strumień (Stebel 1997a); **82**: Goczałkowice-Zdrój (Jędrzejko, Żarnowiec 1982a); Goczałkowice-Bór (Stebel 1997a); Czechowice-Dziedzice-Ochodza (Rostański A. 27.09.1996, SOSN); rez. „Rotuz” (Jędrzejko 1988; Żarnowiec i in. 1991); **83**: Komorowice (Wika i in. 1992); Kozy-Duża Kępa (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Pasieki (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Stara Wieś Dolna, 250 (Stebel 02.05.1999, SOSN); **84**: Kozy-Dolna Wieś (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Flaki (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Pisarzowice (Żarnowiec i in. 1997b); **90**: Kostkowice, na W, Las Kostkowicki (Wilczek R. 1936); **91**: Witałusz, na SW (Wilczek R. 1936); rez. „Skarpa Wiślicka” (Stebel 2003a; Czyłok 19.04.2002, SOSN); **92**: Las Łazowski na NW od drogi Świętoszówka – Łazy (Wilczek R. 1936); rez. „Morzyk” (Stebel 2003a); leśnictwo Wielka Łąka, oddz. 137, 450 (Wilczek Z. 1995); **93**: Bielsko-Biała (Jakubek 13.09.2000, KTU); Straconka, 430 (Stebel, Stebel 1998a); **94**: Czernichów, 380 (Stebel, Stebel 1998a); Czernichów, S część Jeziora Międzybrodzkiego, 320 (Stebel 10.07.2000, SOSN); Czernichów-Żar, 720-740 (Stebel, Stebel 1998a); Kozy Górne, kamieniołom, 530-540 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Żar, E część, 760-765 (Stebel 03.05.2001, SOSN); Kozubnik, 500 (Stebel, Stebel 1998a); Porąbka, 460 (Szafran 1954); Porąbka-Podgrodzie, 290 (Stebel, Stebel 1998a); dolina Żarnówki Małej

(Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Gaje (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Górna Wieś (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Hrobacza Łąka (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Roztoka, 680 (Myczkowski 1958); **95**: Kocierz-Walaszki, 550 (Stebel, Stebel 1998a); rez. „Szeroka” (Myczkowski 1958; Żarnowiec, Klama 1996).

**Gd – 00**: okolice Cieszyna (Plucar 1855); Dzięgielów, na NE (Wilczek R. 1936); między Leszną a Puńczówką (Wilczek R. 1936); **01**: Góra Chełm (Wilczek R. 1936); Ustroń-Centrum, 355-365 (Plášek, Stebel 2002); Ustroń-Polana, 390-405 (Plášek, Stebel 2002); Ustroń-Poniwiec, 425-430 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Gahura, 420-445 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Jawornik, 420-425 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Oblaziec, 415-425 (Plášek, Stebel 2002); **02**: Beskid Węgierski – Beskidek, SE stok, 715 (Wilczek Z. 15.06.2002, SOSN); Brenna-Hołcyna, 455-460 (Stebel 20.09.2002, SOSN); Ustroń-Dobka, 470 (Stebel 13.07.1996, SOSN); dolina potoku Leśnianka, 530 (Wilczek Z. 1995); Tokarnia, NE stok, 800 (Wilczek Z. 13.06.2002, SOSN); **03**: Buczkowice-Bór, cegielnia, 427-430 (Stebel 30.04.2000, SOSN); Rybarzowice, nad Żyliną, 407-415 (Stebel 08.08.2002, SOSN); Szczyrk-Biała Wyrobiska, 560-570 (Stebel 08.08.2002, SOSN); Żywiec, NW część, 365 (Stebel 05.11.1999, SOSN); **04**: Bierna, cegielnia, 360 (Stebel 20.04.2000, SOSN); Zarzeczce, 360 (Stebel, Stebel 1998a); Żywiec, Średni Grojec, 450-470 (Stebel 29.04.1999, SOSN); Żywiec-Moszczanica, 350-375 (Stebel 16.06.2000, SOSN; Nejfeld 22.06.2002, SOSN); **05**: Gibasówka-Groń, 800 (Stebel, Stebel 1998a); Pod Borem-Bąkówka, 480-485 (Stebel 09.09.2002, SOSN); **06**: Koszarawa-Cicha, 645-655 (Stebel 09.06.2000, SOSN); **11**: Kiczory, E stok, 885-890 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Łabajów (Korlacka 20.07.1985, SOSN); potok Łabajów, 600 (Szafran 1965); Wisła-Łabajów Do Dolin, 610-650 (Plášek, Stebel 2002); Wielki Stożek, N stok, 680 (Stebel 15.08.1997, SOSN); **12**: Beskidek na NW od Stecówki, 775-780 (Plášek, Stebel 2002); Istebna-Młoda Góra, 735-745 (Plášek, Stebel 2002); Istebna-Skała, 670-675 (Plášek, Stebel 2002); rez. „Wisła”, dolina Czarnej Wiselki, 610-880 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Wisła-Głębcze, 620 (Stebel 15.08.1997, SOSN); Wisła-Kopydło, ul. Ochorowicza, 550-560 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Kopydło, kamieniołom, 445-460 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Kuczerka, 800-815 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Łabajów, 515-525 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Kamienny, 550 (Stebel 13.07.1996, SOSN); Wisła-Równne, 850 (Wilczek Z. 09.08.2001, SOSN); **12/13**: rez. „Wisła” (Klama i in. 1999); **13**: Cebula, NE stok, (Stebel 17.05.2000, SOSN); Cisieć-Kubiesówka, 560 (Stebel 16.08.1997, SOSN); Hala Ostre, SE, 885 (Wilczek Z. 02.07.2002, SOSN); Kamesznica, dol. Bystrej, 655 (Wilczek Z. 15.07.2002, SOSN); Malinowska Skała, SE, 1000 (Fojcik 07.08.1987, SOSN); Przybędza-Matyska (Nejfeld 2002); Przybędza, Góreczki Abramowe, 475-520 (Stebel 29.04.1999, SOSN; Nejfeld 06.10.2002, SOSN); Ostre, pot. Leśny, 640 (Stebel 01.08.1996, SOSN); Ostre, 530 (Wilczek Z. 1995); Radziechowy, proj. zesp. przyr. krajobr. „Pod Kopcem”, 510-525 (Nejfeld 2002; Stebel 29.04.1999, SOSN); Twardorzeczka, dolina Twardorzeczki, 615-625 (Stebel 28.05.1999, SOSN; Wilczek Z. 13.07.2002, SOSN); **14**: Przybędza-Juraszki, na NW, 420-425 (Stebel 02.06.2001, SOSN); **15**: rez. „Gawroniec”, 405 (Stebel 15.06.1999, SOSN); **22**: Istebna-Bucznik, 535-550 (Plášek, Stebel 2002); Istebna-Prądowniec, 535-550 (Plášek, Stebel 2002); Istebna-Zaolzie, E część, 575-605 (Plášek, Stebel 2002); Koniaków-Pustki, 580 (Nejfeld 18.10.2002, SOSN); Zwardoń-Groń, 670-680 (Stebel 02.06.2000, SOSN); Zwardoń-Węglarze, 700-710 (Stebel 02.06.2000, SOSN); **23**: Laliki, E od stacji kolejowej, 605-620 (Stebel 02.08.2000, SOSN); **24**: Złatna-Huta, 750 (Stebel 27.05.1996, SOSN); **25**: Pilsko (Michalik 1992); Pilsko, dolina Buczynki, 690-695 (Stebel 25.04.1991, SOSN); Pilsko, Hala Cebula, 1300-1310 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Pilsko, Hala Kornieniecka, 1215-1220 (Stebel 12.08.2000, SOSN); Sopotnia Wielka-Ryszkówki, S część, 780-790 (Stebel 17.08.2000, SOSN); **33**: Mała

Rycerzowa, 1140-1150 (Kowalczyk 20.07.1996, SOSN); Muńcuł, 1120 (Stebel 19.07.1996, SOSN); Rycerka Górna-Ciapków, 720-725 (Stebel 09.08.2000, SOSN); Soblówka-Hutyrowa, 750-760 (Stebel 20.08.1999, SOSN); Szczytkówka, E część, 750-770 (Kowalczyk 18.07.1996, SOSN); **34**: Glinka, 750 (Stebel 17.07.1996, SOSN).

### **Drabik drzewkowaty *Climacium dendroides* (Hedw.) Web. & Mohr**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: występuje często, miejscami pospolicie, na całym terenie; w górach dochodzi do 1300 m n.p.m. (ryc. 8).

Ekologia: rośnie głównie na wilgotnych łąkach (klasa *Molinio-Arrhenatheretea*), na torfowiskach niskich (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*) oraz w podmokłych lasach, głównie łęgach (klasa *Salicetea purpureae*; związek *Alno-Ulmion* z klasy *Quercu-Fagetea*). Rośnie dość często na siedliskach synantropijnych – w rowach melioracyjnych i na przydrożach.

Distribution in the Silesia Province: it occurs frequently, in places commonly, on the whole area; in mountains it ascends 1300 m a.s.l (Fig. 8).

Ecology: it grows mainly in wet meadows (class *Molinio-Arrhenatheretea*), rich fen communities and mesotrophic sedge mires (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), on ground in wet forests, mainly alder carrs (class *Alnetea glutinosae*) and riverside carrs (class *Salicetea purpureae*; class *Quercu-Fagetea* – order *Alno-Ulmion*). It occurs fairly frequently in synanthropic habitats, for example in drainage ditches and waysides.

#### Stanowiska (Stations):

**Ec – 89**: Przywary-cegielnia (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN).

**Ed – 51**: Parzymiechy (Fojcik 1999); Rębielice Szlacheckie (Fojcik 1999); Wapiennik, rez. „Stawiska” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **52**: Antonie (Fojcik 1999); Brzózki (Fojcik 1999); Julianów (Fojcik 1999); Szyszków (Fojcik 1999); Wąsosz Dolny (Fojcik 1999); Zawady (Fojcik 1999); **53**: Nowa Wieś (Fojcik 1999); **61**: Kolonia Opatowska (Fojcik 1999); Krzepice (Fojcik 1999); Witocin (Fojcik 1999); **62**: Brody-Malina (Fojcik 1999); Mokra III (Fojcik 1999); **63**: Kocin Stary (Fojcik 1999); Kuźnica Lechowa (Fojcik 1999); Łobodno (Fojcik 1999); Ostrowy nad Okszą (Fojcik 1999); **64**: Cykarzew Stary (Fojcik 1999); **71**: Hutka (Fojcik 1999); **72**: Kłobuck (Fojcik 1999); **73**: Czarny Las (Fojcik 1999); Gruszewnia (Fojcik 1999); Kamyk (Fojcik 1999); Kopiec (Fojcik 1999); **74**: Aniołów (Fojcik 1999); Rędziny (Fojcik 1999); Wyczerpy Górne (Fojcik 1999); Wancerzów (Fojcik 1999); **75**: Kłobukowice (Fojcik 1999); Rajsco (Fojcik 1999); **76**: Dąbek (Fojcik 26.08.2002, KTU); **77**: Dąbrowa Zielona (Fojcik 20.09.2002, KTU); Soborzyce (Błoński 1890a, 1890b); **80**: Panoszków (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **81**: Połamaniec (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); rez. „Cisy nad Liswartą” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); rez. „Cisy w Łebkach” (Klama i in. 1999); **82**: Blachownia (Błoński 1890a, 1890b; Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990a); Gać koło Blachowni (Hereźniak, Filipiak 1992); **84**: Częstochowa (Błoński 1890a, 1890b); Częstochowa-Kręciwilk (Hereźniak, Filipiak 1992); Jaskrów (Ławrynowicz 1973); Las „Gąszczyk” koło Mstowa (Hereźniak i in. 1973); Mstów (Hereźniak i in. 1973); Olsztyn (Kuc 1959a); Siedlec (Ławrynowicz 1973; Hereźniak i in. 1973); Srocko (Kuc 1959a; Fojcik 19.06.2002, KTU); rez. „Zielona Góra” (Hereź-

niak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **84/85**: przełom Warty koło Częstochowy (Kuc 1959a); **85**: Mstów (Hereźniak i in. 1973; Ławrynowicz 1973); Wancerzów (Hereźniak i in. 1973; Ławrynowicz 1973); **86**: Julianka (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Lipnik (Hereźniak, Filipiak 1992); Stawki (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), rez. „Wielki Las” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Żarnowiec 14.06.1989, SOSN; Klama i in. 1999), Zalesice (Hereźniak, Filipiak 1992), **87**: rez. „Borek” (Klama i in. 1999); **88**: Koniecpol (Fojcik 19.09.2002, KTU); **90**: Lubockie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Kuźnica, oddz. 65 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **91**: Lubockie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **92**: Boronów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Kamienica (Hereźniak 1993); rez. „Rajchowa Góra” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **93**: Kijas koło Konopisk (Hereźniak, Filipiak 1992); **94**: Olsztyn (Fojcik 15.11.2002, KTU); Poraj (Fojcik 24.11.2002, KTU); **95**: Dąbrowa (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), między Jaroszowem a Suliszowicami (Kuc 1959a); **95/96**: rez. „Parkowe” (Celiński, Wika 1978; Klama i in. 1999); **96**: Janów (Fojcik 09.07.2002, KTU), Złoty Potok (Błoński 1890a, 1890b; Kuc 1959a); rez. „Kaliszak” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), Trzebnów (Błoński 1890a, 1890b); **98**: Nakło koło Szczekocin (Fojcik 01.10.2002, KTU).

**Fc – 19**: Dąbrówka (Cabała 1990); **28**: Proboszczowice (Kuc 1956); **29**: Bycina (Fojcik 16.09.1997, KTU); Dzierżno, (Stebel 2003c); Paczyna (Kuc 1956); Pławniowice-Nowy Świat (Kowalczyk 19.06.1999, SOSN; Stebel 2003c); Toszek (Kuc 1956); **39**: Dzierżno (Stebel 2003c); Pławniowice (Jędrzejko 1990; Stebel 2003c); Taciszów, koło stacji kolejowej (Stebel 2993c); Taciszów-Kotów (Stebel 2003c); **49**: Bargłówka (Stebel 1997a); Biały Dwór (Stebel 1997a); Choryńskowice (Stebel 2003c); Leboszowice (Stebel 1997a); Smolnica (Stebel 2003c); **57**: rez. „Łęczczok” (Berdowski 1973; Stebel 1997a, c); **58**: Babice (Stebel 1997a); Górki Śl. (Stebel 1997a); Raszczycy (Stebel 1997a); Sumina (Stebel 1997a); Zwonowice (Stebel 1997a); **58/59**: Rudy Wielkie (Celiński i in. 1976); **59**: Rudy-Park (Stebel 1997a); Rybnik-Chwałęcice (Stebel 29.06.2002, SOSN); Rybnik-Gzel (Stebel 1997a); Rybnik-Stodoły (Stebel 1997a); Golejów (Stebel 1997a); Rybnik-Ochojec (Stebel 1997a); Rybnik-Orzepowice (Stebel 1997a); Stanice (Stebel 1997a); **66**: Pietraszyn (Wojciechowska 31.05.1985, SOSN); **67**: Racibórz-Obora (Stebel 1997a); **68**: Dzimierz (Stebel 1997a); Głozyny (Stebel 1997a); Kolonia Kornowacka (Stebel 1997a); Krzyżkowice (Stebel 1997a); Pstrężna (Stebel 1997a); Pszów-Doły (Stebel 1997a); Rydułtowy (Stebel 1997a); **69**: Jejkowice (Stebel 1997a); Markłowice Górne (Stebel 1997a); Rybnik-Popielów (Stebel 1997a); Rybnik-Zebrzydowice (Stebel 1997a); **76**: Borucin (Wojciechowska 04.06.1985, SOSN); **77**: Bolesław (Wojciechowska 06.07.1985, SOSN); Buków (Stebel 1997a); **78**: Wielikąt (Stebel 1997a); Wyrzęsów (Stebel 1997a); Wodzisław Śląski-Olszyny (Stebel 1997a); Kolonia Olecka (Stebel 1997a); **79**: Gorzyce-Olszenica (Stebel 1997a); Skrzyszów (Stebel 1997a); Wodzisław Śląski (Stebel 1997a); **89**: Godów (Stebel 1997a); Godów-Żabków (Stebel 1997a).

**Fd – 00**: Kokotek-Kacze Jezioro (Rostański A. 01.08.1996, SOSN); Lubliniec (Cabała 1990); Pusta Kuźnica (Bacler 29.08.1998, SOSN); **02**: między Psarami a Lubszą, wapienniki „Skały” (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Strzebiń (Fojcik 12.08.2002, KTU); **02/12**: Kalety (Cabała 1990); **03**: Dyrdy koło Woźnik (Cabała i in. 1995); **04**: Masłońskie (Fojcik 24.11.2002, KTU); **05**: Myszków-Pohulanka (Fojcik 04.06.1997, KTU); Myszków, ul. Dworska (Stebel, Białek 26.05.2003, SOSN); **06**: Bobolice (Błoński 1890b), Mirów (Błoński 1890b), rez. „Góra Zborów” (Michalska 1994); **07**: Kroczyce (Fojcik 14.11.2002, KTU); **08**: Podrajec koło Ołudzy (Fojcik 13.09.2002, KTU), Tęgobórz koło Szczekocin (Fojcik 01.10.2002, KTU); **10**: Tworóg, NW część, dolina Stoły (Rostański A. 13.08.1996, SOSN); **11**: Pniowiec (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **13**: Kolonia Woźnicka, na W (Bacler

24.04.1998, SOSN); **14**: rez. „Cisy w Hucie Starej” (Klama i in. 1999); **14/24**: Siewierz (Jędrzejko 1990); **15**: Poręba (Gawron 22.04.1988, SOSN; Fojcik 11.09.1991, KTU); **16**: Karlin (Kuc 1959a); Lgotka (Fojcik 14.11.2002, KTU); Morsko (Białek 15.07.2001, SOSN); **17**: między Mokruszem a Gieblem (Kuc 1959a); **19**: Żarnowiec (Wacławska 1959); **20**: Księży Las (Kuc 1956); Łubie, dolina potoku Srocza (Stopa 30.05.1983, SOSN); Pyskowice (Kuc 1956); **21**: proj. rez. „Blachówka” (Stebel 2000b); Górniki (Jędrzejko 15.10.1974, SOSN); Repty (Cabała 1990), rez. „Segiet” (Jędrzejko 1982); Tarnowskie Góry (Jędrzejczyk 09.07.2002, KTU); **21/22**: Bobrowniki (Jędrzejko 1990); **21/31**: między Stolarzowicami a Rokitnicą (Kuc 1956); **22**: Piekary Śląskie, Osiedle Wieczorka (Jędrzejko 1990); Radzionków (Jędrzejko 1990); Świerklaniec (Jędrzejko 1990); Świerklaniec-Ostrożnica (Fojcik 23.05.1995, KTU); Kozłowa Góra (Spadło 05.1983, SOSN; Jędrzejko 1990); Piekary Rudne koło Tarnowskich Gór (Fojcik 03.04.1997, KTU); **22/32**: Piekary Śl. (Spadło 07.1983, SOSN; Jędrzejko 1990); **24**: Podwarpie (Jędrzejko, Stebel 1998); proj. rez. „Bukowa Góra” (Gawron 22.04.1988, SOSN, Klama i in. 1999); Siewierz-Wareżynno (Jędrzejko, Jędrzejczyk 16.08.1996, SOSN); **25**: Chruszczobród (Jędrzejko 1990); Tucznawa (Jędrzejko 1990); **26**: Hutki-Kanki, źródłiska Centurii (Stebel 09.10.1996, SOSN); Piaski (Fojcik 03.07.1997, KTU), rez. „Góra Chełm” (Michalik 1981; Olech 1981); **27**: rez. „Ruskie Góry” (Jędrzejko, Wika 1991); Smoleń (Błoński 1890b); **30**: Czechowice (Jędrzejko 1975); proj. rez. „Las Dąbrowa” (Stebel 2000a); Gliwice-Łabędy, N część (Kowalczyk 13.09.1997, SOSN; Stebel 2003c); Kolonia Pyskowska (Stebel 2003c); Kuźnica Gliwicka (Stebel 2003c); **30/40**: okolice Gliwic (Jungck 1889); **31**: Bytom-Miechowice (Jędrzejko 1990); Park Gliwice-Zabrze (Jędrzejko 1975, 1981; Celiński, Wika 1976); Wieszowa (Jędrzejko 1990); Zabrze-Maciejów (Jędrzejko 1975); **32/42**: Świętochłowice (Jędrzejko 1990); **33**: Będzin (Jakubek 03.08.2000, KTU); **34**: Będzin-Łągisza (Jędrzejko 1990); Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b, 1984; Jędrzejko i in. 1991; Klama i in. 1999; Fojcik 07.08.1991, KTU); Dąbrowa Górnicza-Pogoria (Jędrzejko 1990); Sarnów (Jędrzejko 1990); Sarnów-Gołaszka (Jędrzejko 28.04.1974, SOSN); **34/43/44**: Sosnowiec (Jędrzejko 1990); **40**: Knurów (Stebel 1997a); Krywałd (Stebel 1997a); **41**: Chudów (Stebel 1997a); Mikołów-Borowa Wieś (Jędrzejko 1975; Celiński i in. 1976); Paniówki (Stebel 1997a); **41/42**: Ruda Śląska-Wirek (Jędrzejko 1990); **42**: Katowice-Ligota (Jędrzejko 1990); Katowice-Panewniki (Jędrzejko 1990; Żarnowiec i in. 1997b; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Panewniki Stare (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Panewniki Wymysłów (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Zadole (Jędrzejko 1990; Żarnowiec i in. 1997b; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Załęska Hałda (Fojcik, Stebel 2001); Katowice, „Park Kościuszki” (Jędrzejko 1981); Mikołów-Starganiec (Jędrzejko 30.08.1973, SOSN); Ruda Śląska-Kochłowice (Jędrzejko 1990); Świętochłowice, Góra Hugona (Lewikowska 20.07.1983, SOSN; Jędrzejko 1990); **42/43**: Chorzów, park WPKiW (Jędrzejko 1975, 1981); **43**: Katowice-Brynów (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Dąbrówka Mała (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Giszowice (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Kolonia Alfred (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Muchowiec (Jędrzejko 1975; Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Murcki, (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001); **44**: Sosnowiec-Kazimierz Górniczy (Jędrzejko 09.10.1974, SOSN); Sosnowiec-Klimontów (Jędrzejko 21.08.1973, SOSN); **44/45/54/55**: Jaworzno (Jędrzejko 1990), Mysłowice-Brzęczkowice (Jędrzejko 04.11.1973, SOSN); **45**: Jaworzno-Ciężkowice (Jędrzejko 1990; Cabała, Tokarska-Guzik 1997); rez. „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995; Klama i in. 1999); **50**: Książenice (Cabała 1990; Stebel 1997a); Leszczyzny (Stebel 1997a); Przegędza (Stebel 1997a); Rybnik-Kamień (Stebel 1997a); Rybnik-Świerki (Stebel 1997a); Stanowice (Stebel 1997a); Szczygłowice (Cabała 1990; Stebel 1997a); **51**: Łaziska Górne (Ściesza 05.09.1981, SOSN); Mikołów-Mokre, Fiołkowa Góra (Stebel 29.12.1994, SOSN); Ormontowice (Stebel 1997a); Orzesze-Jaśkowice (Stebel 1997a); Orzesze-Zawada (Stebel 1997a); Orzesze-Zawiść



(Stebel 1997a); Orzesze (Stebel 1997a); **51/52**: Mikołów-Mokre (Jędrzejko 1990); **52**: Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Podlesie (Fojcik, Stebel 2001); Łaziska Górne, Kamienna Góra (Fojcik 24.10.2002, KTU); Łaziska Średnie (Ścieszka 29.04.1981, SOSN; Jędrzejko 1990), Mikołów-Jamna, stacja kolejowa (Stebel 18.08.1995, SOSN); **53**: Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001); Katowice, rez. „Las Murckowski” (Stebel 1998b); rez. „Ochojec” (Stebel 1997b; Klama i in. 1999; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Jędrzejko 1975; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ochojec (Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001), Mysłowice-Ławki (Jędrzejko 1975); **54**: Jaworzno, Rudna Góra (Fojcik 20.10.1989, KTU); **55**: Byczyna (Błaszkiwicz 08.09.1989, SOSN); Jezioraki (Fojcik 20.04.1993, KTU); **60**: Rybnik-Piaski (Stebel 1997a); Szczykowie (Stebel 1997a); Żory (Fojcik, Szendera 1995; Stebel 1997a); Żory-Osiny, W część (Stebel 17.05.1997, SOSN); Żory-Rój (Stebel 1997a); **61**: Orzesze-Mościska (Stebel 1997a); Suszec (Stebel 1997a); Zgoń (Stebel 1997a); Woszczyce (Stebel 1997a); Żory-Kleszczów (Stebel 1997a); **62**: Gostyń (Stebel 1997a); Radostowice, N część (Stebel 1997a); Studzienice (Stebel 1997a); Tychy-Żwaków (Jędrzejko 1990); **63**: Bojszowy Nowe (Stebel 1997a); Cielmice (Stebel 1997a); Jedlina, W część (Stebel 1997a); Międzyrzecze, N część (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Ściernie, N część (Jędrzejko, Stebel 16.11.1990, SOSN); Tychy-Paprocany (Stebel 1997a); **64**: Jedlina, E część (Stebel 1997a); **70**: Kolonia Borynia (Stebel 1997a); Krzyżowice (Stebel 1997a); **71**: Studzionka (Stebel 1997a); Wisła Wielka (Stebel 1997a); **72**: Czarków (Stebel 1997a); Goczałkowice-Zdrój (Stebel 1997a); Jankowice (Stebel 1997a); Piasek (Stebel 1997a); Pszczyna – park (Stebel 1996; 1997a); **73**: Ćwiklice (Stebel 1997a); Gilowice (Stebel 1997a); Międzyrzecze, S część (Stebel 1997a); Zawadka (Stebel 1997a); rez. „Żubrowisko”, S część (Stebel 1998a); **80**: Jarząbkowice (Stebel 1997a); Pielgrzymowice-Wielka Strona (Stebel 1997a); Ruptawa (Stebel 1997a); Rychłud (Stebel 1997a); Zebrzydowice (Stebel 1997a); **81**: Ochaby-Baranowice (Stebel 19.10.1997, SOSN); Strumień (Stebel 1997a); **82**: Goczałkowice (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b); Goczałkowice-Bór (Stebel 1997a); rez. „Rotuz” (Jędrzejko 1988); **83**: Komorowice (Płaszczyk-Wilczek 03.06.1988, SOSN); Kozy-Pasieki (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **84**: Kozy-Dolna Wieś (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **90**: Gumna, na W (Wilczek R. 1936); Markłowice, na E, Las Parchowski (Wilczek R. 1936); między Zamarskiem a Hażlachem (Wilczek R. 1936); **91**: Kisielów, NE (Wilczek R. 1936); między Simoradzem a Wiślicą (Wilczek R. 1936); na N i S od Pogórza (Wilczek R. 1936); **92**: Las Łazowski, na NW od drogi Świętoszówka – Łazy (Wilczek R. 1936); **93**: okolice Białej (Rabl 1867); Kozia Góra, 550 (Wilczek Z., Cabała 1989b; Wilczek Z. 1995); Kozy Małe (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **94**: Czernichów, 360 (Stebel, Stebel 1998a); Czernichów-Czulaki, 650 (Stebel, Stebel 1998a); Czernichów-Żar, 720-740 (Stebel, Stebel 1998a); Góra Cieniowa, 600 (Stebel, Stebel 1998a); Hrobacza Łąka (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Gaje (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy Górne, kamieniołom, 550-560 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Porąbka-Podgrodzie, 290 (Stebel, Stebel 1998a); Zasolnica, łąka Gąsiorówka, 500 (Krause 30.06.2001, SOSN); dolina Żarnówki Małej (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **95**: Kocierz-Szkoła, 520 (Stebel, Stebel 1998a); Kocierz-Walaszki, 550 (Stebel, Stebel 1998a); rez. „Szeroka” (Żarnowiec, Klama 1996).

**Gd – 00**: Dziegielów, na NE (Wilczek R. 1936); Dziegielów, koło zamku (Wilczek R. 1936); między Dziegielowem-zamkiem a Leszną (Wilczek R. 1936); Bażanowice, na SE od gajówki (Wilczek R. 1936); Góra Jasieniowa (Wilczek R. 1936); między Leszną a Puńczówką (Wilczek R. 1936); **01**: Bukowa, 680 (Szafran 1965); między Dziegielowem a Ustroniem (Wilczek R. 1936); koło Cisownicy (Wilczek R. 1936); Tuł, NW stok (Wilczek R. 1936); Goleszów, szczyt 512 (Wilczek R. 1936); Ustroń-Polana, 390-405 (Pląšek, Stebel 2002); Ustroń-Polana, dolina Suchego Potoku, 400-405 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Gahura, 420-445 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Obłaziec, 415-425 (Pląšek, Stebel 2002); Tuł, szczyt (Wilczek R. 1936); rez. „Zadni Gaj” (Rostański K. i in. 1980); **02**:

Beskid Węgierski – Beskidek, SE stok, 715 (Wilczek Z. 15.06.2002, SOSN); Ustroń-Dobka, 470 (Stebel 13.07.1996, SOSN); Tokarnia, SE stok, 800 (Wilczek Z. 13.06.2002, SOSN); **03**: Buczkowice-Bór, cegielnia, 427-430 (Stebel 30.04.2000, SOSN); Rybarzowice, nad Żyliną, 407-415 (Stebel 08.08.2002, SOSN); **04**: Łodygowice-Lipka, 425 (Stebel, Stebel 1998a); Łodygowice (Marek 1964); Zarzeczce, 370 (Stebel, Stebel 1998a); Żywiec, Średni Grojec, 400-425 (Stebel 29.04.1999, SOSN); **05**: Wzgórze Kocońka, 600 (Bartoszek 1999); Pod Borem-Bąkówka, 470 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Gibasówka-Groń, 800 (Stebel, Stebel 1998a); **06**: Koszarawa-Zimna Woda, 680-685 (Stebel 09.06.2000, SOSN); **11**: Wierch Skalnity, 700 (Szafran 1965); Wielki Stożek, N stok, 680 (Stebel 15.08.1997, SOSN); Wisła-Łabajów Do Dolin, 600 (Stebel 15.08.1997, SOSN); Soszów, 800 (Szafran 1965); **12**: Głębiec, W stok, 785-795 (Plášek, Stebel 2002; SOSN); Itebna-Młoda Góra, 735-745 (Plášek, Stebel 2002); rez. „Wisła”, dol. Białej Wiselki, ujście pot. Wątrobny (Żarnowiec i in. 1987); rez. „Wisła”, dol. Czarnej Wiselki, 640-650 (Stebel 28.07.2000, SOSN), 750 (Uziębło 07.1985, SOSN); Wisła-Czarne „Zameczek”, 620 (Stebel 02.05.1999, SOSN); Wisła-Kamienny, 600 (Stebel 13.07.1996, SOSN); Wisła-Kopydło, obok starego kamieniołomu, 440-445 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Kuczerka, 800-815 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Łabajów, 515-525 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Mróżków, 720-800 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Równe, NW stok, 850 (Wilczek Z. 09.08.2001, SOSN); **12/13**: rez. „Wisła” (Klama i in. 1999); **13**: Hala Cebula, NE stok, 1015-1025 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Wilczek Z. 06.07.2002, SOSN); Cisiec-Kubisówka, (Stebel 16.08.1997, SOSN); Ostre, potok Leśny, 540-640 (Stebel 01.08.1996, SOSN); Radziechowy, 550 (Fojcik 28.06.1987, SOSN); Radziechowy, proj. zesp. przyr. krajobr. „Pod Kopcem” (Nejfeld 2002; Stebel 29.04.1999, SOSN), proj. zesp. przyr. krajobr. „Matyska” (Nejfeld 2002); Matyska, Góreczki Abramowe (Stebel 29.04.1999, SOSN); **14**: Przybędza-Juraszki, NW część, 420-425 (Stebel 02.06.2002, SOSN); **22**: Itebna-Buczniak, 535-550 (Plášek, Stebel 2002); Itebna-Zaolzie, 575-605 (Plášek, Stebel 2002); między Jasnowicami-Łączyną a Jasnowicami-Szymczami, 490-495 (Plášek, Stebel 2002); między Jasnowicami-Suszkami a Itebną-Prądowncem, 540-555 (Plášek, Stebel 2002); Koniaków-Pustki, 580 (Nejfeld 18.10.2002, SOSN); Zwardoń-Groń, źródłiska pot. Roztoka, 670-680 (Stebel 02.06.2000, SOSN); **23**: Laliki, na E od stacji kolejowej (Stebel 02.08.2000, SOSN); **24**: Lipowska, S stok, oddz. 14a, 1265 (Krause 13.07.2001, SOSN); dolina pot. Żabnica, 480 (Wilczek Z. 1995); **25**: Piłsko (Michalik 1992; Klama i in. 1999); Piłsko 750-925 (Wilczek Z. 1995); Piłsko, Hala Cebula, 1290-1300 (Stebel 12.08.2000, SOSN); Piłsko, Hala Miziowa, 1290 (Stebel 10.08.1991 & 12.08.2000, SOSN); **33**: Mała Rycerzowa, 1140-1150 (Kowalczyk 20.07.1996, SOSN); Rycerka Górna-Ciapków (Stebel 09.08.2000, SOSN); dolina pot. Cicha, 850 (Wilczek Z. 1995); **34**: Soblówka, dolina pot. Urwisko, 665-670 (Stebel 08.08.2000, SOSN); Soblówka, pot. Urwisko (Sokołowska 19.06.1986, SOSN); Soblówka, 870 (Wilczek Z. 29.06.1990, SOSN).

#### **Sierpowiec długokończysty *Drepanocladus revolvens* (Sw.) Warnst.**

[*Limprichtia revolvens* (Sw.) Loeske; *Limprichtia cossonii* (Schimp.) Anderson, Crum & Buck; *Drepanocladus intermedius* (Lindb.) Warnst. ]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: gatunek rzadki, rośnie najczęściej na Wyżynie Śląsko-Krakowskiej; w górach dochodzi do 1310 (var. *revolvens*) i 780 m. n.p.m. (var. *intermedius*). (ryc. 9).

Ekologia: Gatunek prawie wyłącznie związany ze zbiorowiskami torfowisk niskich i przejściowych z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*.

Distribution in the Silesia Province: a rare species occurring mainly in the

Wyżyna Śląsko-Krakowsko Upland; in mountain it reaches 1310 m above sea level (var. *revolvens*) and 780 m above sea level (var. *intermedius*) (Fig. 9).

Ecology: Almost exclusively occurs in rich and minerotrophic fen communities and mesotrophic sedge mires (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 82:** #Blachownia koło Częstochowy (Hereźniak, Filipiak 1992).

**Fd – 04:** \*Kuznica Stara (Denisiuk, Grynia 1969); **04/05:** \*Myszków-Nowa Wieś Żarecka (Denisiuk, Grynia 1969; Stebel 07.07.1998, SOSN); **15:** \*Poręba koło Zawiercia (Fojcik 17.10.1991, KTU); **16:** \*Kromolów (Denisiuk, Grynia 1969); **17:** #Kroczyce (Kuc 1959a); **19:** #Żarnowiec (Wacławska 1959); **20:** #Srocza Góra (Kuc 1956); **21/31:** #między Stolarzowicami a Rokitnicą (Kuc 1956); **24/25/34:** #dolina Trzebyczki (Kuc 1956); **25:** \*Poręba (Jędrzejko i in. 1984b; Jędrzejko 1990); **25/35:** #dolina Strugi (Kuc 1956); **26/36:** #dolina Centurii (Kuc 1956); **34:** #Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Olesiński, Sendek 1980; Jędrzejko 1983, 1990; Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko i in. 1991; Klama i in. 1999); #Piła Ujejska (Jędrzejko 1990); #Bielowizna (Kuc 1957); \*Dąbrowa Górnicza-Pogoria, proj. rez. „Młaki nad Pogorią” (Stebel 10.11.1994, SOSN; Jędrzejko, Stawiarz 1996; Jędrzejko 1998; Jędrzejko, Stebel 2002d); **35/36:** #dolina Białego (Kuc 1956); **45:** #Jaworzno, dolina Jaworznika (Kuc 1956), #dolina Koziego Brodu (Kuc 1956), #rez. „Dolina Żabnika” (Kuc 1956); #między Ciężkowicami a Szczakową (Kuc 1956); **54:** #Jaworzno-Dąb (Kuc 1956); **55:** \*Jeziorki (Kuc 1956; Fojcik 20.04.1993, KTU).

**Gd – 13:** \*Twardorzeczka, dolina potoku Twardorzeczka, młaka, 620-625 (Stebel 28.05.1999, SOSN); **25:** !Pilsko, Hala Cebula, młaka *Valeriano-Caricetum flavae*, 1300-1310 (Stebel 17.08.2000, SOSN); **34:** \*Glinka, 750 (Stebel 1999a); \*Śliwkówka, 770-780 (Stebel 1999a).

! – okazy należą to *D. revolvens* var. *revolvens* (specimens belong to *D. revolvens* var. *revolvens*).

\* – okazy należą do *D. revolvens* var. *intermedius* (Lindb.) Grout [specimens belong to *D. revolvens* var. *intermedius* (Lindb.) Grout].

# – okazy nie rewidowane (specimens not revised).

Uwagi: Stanowisko podane ostatnio z rezerwatu „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995; Klama i in. 1999) wymaga potwierdzenia. Stanowisko z rezerwatu „Jeleniak-Mikuliny” (Spalek 2002) odnosi się do miejscowości Zawadzkie w województwie opolskim (materiały w SOSN).

Notes: Locality reported recently from the „Dolina Żabnika” nature reserve (Żarnowiec et al. 1991; Klama et al. 1999) needs confirmation. The locality from the „Jeleniak-Mikuliny” nature reserve (Spalek 2002) refers to the station from Zawadzkie town in the Opole Province (based on specimens housed in SOSN).

**Gajnik Iśniący *Hylocomium splendens* (Hedw.) B., S. & G.**

[*Hypnum splendens* Hedw.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie na całym terenie; miejscami gatunek bardzo rzadki; w górach dochodzi do 1475 m n.p.m. (ryc. 10).

Ekologia: rośnie najczęściej w borach i borach mieszanych (klasa *Vaccinio-Piceetea*), czasami spotykany na murszejącym drewnie.

Distribution in the Silesia Province: it grows throughout the study area; in some parts of the province it is very rare; in mountains it reaches 1475 m above sea level (Fig. 10).

Ecology: it grows mainly in coniferous and mixed forests (class *Vaccinio-Piceetea*), sometimes on rotten wood.

Stanowiska (Stations):

**Ed – 50:** Kleśniska (Fojcik 1999); **51:** Rębielice Szlacheckie (Fojcik 1999); Rozalin (Fojcik 1999); Wapiennik (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **52:** Antonie (Fojcik 24.07.1993, KTU); Brzózki (Fojcik 1999); Julianów (Fojcik 1999); Osiniec (Hereźniak, Filipiak 1992); Popów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 1999); Wąsosz Dolny (Fojcik 1999); Zawady (Fojcik 1999); **53:** Kuźnica (Hereźniak, Filipiak 1992; Fojcik 1999); **61:** Iwanowice Duże (Fojcik 1999); Witocin (Fojcik 1999); **62:** Golczewo (Fojcik 1999); Izbiska Duże (Fojcik 1999); Kołaczkowice Duże (Fojcik 1999); Rębielice Królewskie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 1999); **63:** Bartkówka (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Kocin Nowy (Hereźniak, Filipiak 1992); Kocin Stary (Fojcik 1999); Łobodno (Fojcik 1999); Mazówki (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Ostrowy nad Okszą (Fojcik 1999); **64:** Cykarzew Północny (Fojcik 1999); **65:** Wikłów (Fojcik 28.08.2002, KTU); **71:** rez. „Modrzewiowa Góra” (Klama i in. 1999); **72:** Dębowa Góra koło Kłobucka (Fojcik 1999); Pierzchno (Hereźniak, Filipiak 1992); **73:** Czarny Las (Fojcik 1999); Kamyk (Fojcik 16.04.1994, KTU), Nowa Wieś (Fojcik 1999); **74:** Rząsawy (Fojcik 1999); Wancierzów (Fojcik 1999); Wąsosz Górny (Fojcik 18.04.1993, KTU); Wyczerpy Górne (Fojcik 1999); **75:** Kłomnice (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Latosówka (Fojcik 1999); **76:** Dąbek (Fojcik 26.08.2002, KTU); Milianów (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990a); **77:** Soborzyce (Błoński 1890, 1890a); Zalas-Biedy (Fojcik 26.08.2002, KTU); **80:** Ciasna (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Panoszków (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **81:** Braszczok (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Jezioro (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Połamaniec (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); rez. „Cisy nad Liswartą” (Fojcik 16.08.2002, KTU); rez. „Cisy w Łebkach” (Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **82:** Herby (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **84:** Częstochowa (Błoński 1889, 1890a); Olsztyn (Błoński 1889, 1890a; Wójcicki 1914; Kuc 1959a; Babczyńska 1978); Srocko (Fojcik 19.06.2002, KTU); Zawada (Fojcik 1999); Zielona Góra (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **84/85:** przełom Warty na odcinku Mstów – Jaskrów (Kuc 1959a); **85:** Mstów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **86:** Stawki (Fojcik 26.06.2002, KTU); **87:** rez. „Borek” (Klama i in. 1999); Luborcza (Fojcik 20.09.2002, KTU); **88:** Koniecpol (Fojcik 19.09.2002, KTU); **90:** Kuźnica, oddz. 65 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **91:** Lubockie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **92:** Dębowa Góra (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); rez. „Rajchowa Góra” (Klama i in. 1999; Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **94:** Olsztyn (Fojcik 15.11.2002, KTU);

Jędrzejko 19.06.1975, SOSN); **95**: rez. „Parkowe” (Stebel 17.06.2000, SOSN); **96**: Janów (Fojcik 09.07.2002, KTU), Sieraków koło Janowa (Fojcik 03.09.2002, KTU), Trzebniów (Błoński 1889; 1890a), Złoty Potok (Błoński 1889, 1890a; Kuc 1959a); **97**: Biała Wielka koło Lelowa (Fojcik 01.10.2002, KTU), Skrajniwa (Fojcik 06.09.2002, KTU); **98**: Nakło koło Szczekocin (Fojcik 01.10.2002, KTU).

**Fc – 09**: Koszowice-Gaborowice, oddz. 92 (Stebel 17.11.2002, SOSN); Koszowice-„Pasieki”, oddz. 149 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **28**: Proboszczowice (Kuc 1956); **29**: Paczyna (Kuc 1956), Toszek (Kuc 1956); **38**: Rudziniec-Rota (Stebel 2003c); **39**: Taciszów, obok stacji kolejowej (Stebel 2003c); **48**: Brantółka (Stebel 1997a); Ruda Kozielska (Stebel 1997a); **49**: Biały Dwór (Stebel 1997a); Przerycie (Stebel 1997a); Sierakowice – cegielnia (Stebel 2003c); **78**: Syrynia, W część (Kuczyńska 1973).

**Fd – 00**: Potępa-„Starorzecze Ziętek” (Bacler 09.09.1998, SOSN); **01**: rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **02**: Strzebiń-Dubiele (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **04**: Żarki-Letnisko (Fojcik 24.11.2002, KTU); **06**: Podlesice (Fojcik 14.11.2002, KTU); rez. „Góra Zborów” (Kłama i in. 1999); **07**: Kostkowice (Fojcik 21.10.1989, KTU); Kroczyce (Fojcik 14.11.2002, KTU); Pradła (Fojcik 13.09.2002, KTU); **08**: Podrajec koło Oludzy (Fojcik 13.09.2002, KTU); **12**: Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 1990); **14**: Brudzowice (Kuc 1956); **14/24**: Siewierz (Kuc 1956); **15**: Poręba (Kuc 1956; Fojcik 05.11.1991, KTU); Rudniki (Białek 09.07.2000, SOSN); **15/16/25/26**: górny bieg Czarnej Przemszy (Kuc 1956); **16**: Lgotka (Fojcik 14.11.2002, KTU); Skarżyce (Fojcik 21.10.1989, KTU); **18**: Jeziorowice (Wika 1983; Fojcik 13.09.2002, KTU); **24**: Boguchwałowice (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b); Bukowa Góra koło Ujejsca (Kuc 1956); **25**: Łazy (Kuc 1956), Poręba (Jędrzejko i in. 1984c; Żarnowiec i in. 1997c); Tuczawa (Jędrzejko 1990); **26**: rez. „Góra Chełm” (Olech 1981), Hutki-Kanki, źródł. Centurii (Szymczyk 24.05.1999, SOSN; Stebel 11.07.1999, SOSN); Ogrodzieniec-Krępna (Żarnowiec i in. 1997c); Piaski (Fojcik 03.07.1997, KTU); **27**: rez. „Ruskie Góry” (Jędrzejko, Wika 1991); Straszynowe Skąły k. Pilicy (Jędrzejko 25.08.1987, SOSN); **28**: Żarnowiec-Zamiechówka, S część (Stebel 15.11.2002, SOSN); **29**: Żarnowiec-Staszyn (Stebel 15.11.2002, SOSN); **30**: Gliwice-Łabędy, N część (Kowalczyk 26.06.2000, SOSN; Stebel 2003c); Gliwice, Las Łabędzki (Jungck 1889); **34**: Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko i in. 1991; Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Żarnowiec i in. 1997c; Kłama i in. 1999); Dąbrowa Górnicza-Pogoria (Jędrzejko 1990); **35**: Łosień koło Dąbrowy Górniczej (Jędrzejko 1990; Fojcik 30.09.1991, KTU); **42**: Katowice-Ligota (Fojcik, Stebel 1999, 2001), Katowice-Panewniki (Jędrzejko 1975; Fojcik, Stebel 1999, 2001); **44**: Sosnowiec-Kazimierz Górniczy (Jędrzejko 1990); **45**: Jaworzno, rez. „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995; Kłama i in. 1999); **52**: Katowice-Podlesie (Fojcik, Stebel 2001); **53**: Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001); **54**: Jaworzno-Dąb (Błaszkiwicz 09.03.1990, SOSN); **62**: Studzienice (Wojterski 1974); **63**: Świerczyniec (Stebel 1997a); **73**: rez. „Żubrowisko” (Stebel 1998a); **82**: rez. „Rotuz” (Jędrzejko 1988); **83**: Kozy-Pasieki (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **90**: Kostkowice, Las Kostkowicki (Wilczek R. 1936); Ogrodzona, na SW (Wilczek R. 1936); **91**: na S i N od Pogorza (Wilczek R. 1936); Simoradz, na NW (Wilczek R. 1936); między Simoradzem a Wiślicą (Wilczek R. 1936); Skoczów, N, lewy brzeg Wisły (Wilczek R. 1936); Skoczów, na W od kaplicy (Wilczek R. 1936); Witalusz, na SW (Wilczek R. 1936); **92**: Las Łazowski, na NW od drogi Świętoszówka – Łazy (Wilczek R. 1936); Świętoszówka, na S (Wilczek R. 1936); **93**: okolice Białej (Rabl 1867); **94**: Czernichów (Stebel, Stebel 1998a); Hrobacza Łąka (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Gaje (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Górna Wieś (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Międzybrodzie Żywieckie, dol. pot.

Isepnica 320-325 (Stebel 10.07.2000, SOSN); Porąbka (Szafran 1954); **95**: rez. „Madohora”, 890-934 (Szafran 1954; Myczkowski 1958).

**Gd – 00**: okolice Cieszyna (Plucar 1855); Dziegielów, na NE od zamku (Wilczek R. 1936); Bażanowice, na E od gajówki (Wilczek R. 1936); Dziegielów, na NE (Wilczek R. 1936); Góra Jasieniowa (Wilczek R. 1936); między Leszną a Puńczówką (Wilczek R. 1936); Leszna Górna (Wilczek R. 1936); **01**: koło Cisownicy, N i E stok góry (Wilczek R. 1936); między Dziegielowem a Ustroniem (Wilczek R. 1936); Goleiszów, SW i NW stok góry 464 (Wilczek R. 1936); Goleiszów, SE stok i szczyt góry 512 (Wilczek R. 1936); Chełm (Wilczek R. 1936); Chełm, SW stok (Wilczek R. 1936); Jasieniowa, S stok (Wilczek R. 1936); Jaszowiec, SW, 550 (Koczwarą 1930); Machowa (Wilczek R. 1936); Mała Czantoria, 880 (Koczwarą 1930); Palenica, NW, 530 (Koczwarą 1930); Ustroń-Poniwiec, dolina Suchego Potoku, 400-405 (Plášek, Stebel 2002); Ustroń-Poniwiec, kamieniołom, 425-430 (Plášek, Stebel 2002); Tuł, szczyt (Wilczek R. 1936); Wielka Czantoria, E stok, 500-530 (Koczwarą 1930); Wielka Czantoria, szczyt (Koczwarą 1930); **02**: Beskidek, SE, 700 (Koczwarą 1930); **03**: Godziszka Stara, dolina pot. Graniczny, 560-565 (Stebel 08.08.2002, SOSN); **04**: Łodygowice-Lipka, 425 (Stebel, Stebel 1998a; Jędrzejko, Stebel 2002b); Przyszop, N stok, 550-570 (Stebel 04.05.2001, SOSN); Tresna-Prochoci, 410 (Stebel 04.05.2001, SOSN); **11**: Wisła-Jurzyków, 520-540 (Plášek, Stebel 2002); Soszów, 800 (Szafran 1965); **12**: Itebna-Pilorka, 625-630 (Plášek, Stebel 2002); Itebna-Wilczna, 600-640 (Plášek, Stebel 2002); Wisła, dol. pot. Gościejów, 650 (Szafran 1965); Wisła, między Górnymi Głębcami a Mrózkowem, 720-730 (Plášek, Stebel 2002); **12/13**: rez. „Wisła” (Klama i in. 1999); **13**: rez. „Barania Góra”, między Baranią Górą a Wierchem Wiselka, 1180-1190 (Stebel 17.05.2000, SOSN); źródlika potoku Roztoczny (Wiselka 07.2002, SOSN); Glinne, E stok, 900-920 (Stebel 17.05.2000, SOSN); **15**: Mutne, S część, 440-445 (Stebel 31.05.2000, SOSN); **22**: Koczy Zamek, 835-845 (Plášek, Stebel 2002); Zwardoń-Las Wołowiec (Szafran 1954); **23**: rez. „Butorza”, 655-670 (Stebel 02.08.2000, SOSN); **24**: Lipowska, 1300-1320 (Stebel 27.05.1996, SOSN); Żabnica-Kamienna, Szędzielny Groń, NW stok, 780-790 (Stebel 03.08.2000, SOSN); **25**: Piłsko (Klama i in. 1999); Piłsko, N stok, 1470-1475 (Stebel 12.07.2003, SOSN); rez. „Piłsko”, 1340-1345 (Stebel 11.08.2000, SOSN); **33**: Rycerka Górna-Hala Kołyska, 750 (Szafran 1954); Soblówka-Hutyrowa, 715-725 (Stebel 20.08.1999, SOSN); Szczytkówka, 850-875 (Kowalczyk 27.07.1996, SOSN); **34**: Soblówka, dol. pot. Urwisko, 670-685 (Stebel 08.08.2000, SOSN); Soblówka, w jaworzynie (Sokołowska 19.06.1986, SOSN); **43**: Hala Śrubita, E część, 1010-1015 (Stebel 21.08.2003, SOSN).

### **Bielistka siwa *Leucobryum glaucum* (Hedw.) Ångstr.**

[*Leucobryum vulgare* Hampe]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie na całym terenie; miejscami gatunek bardzo rzadki; w górach dochodzi do 950 m n.p.m. (ryc. 11).

Ekologia: rośnie najczęściej w borach i borach mieszanych (klasa *Vaccinio-Piceetea*), rzadziej w innych typach lasów, np. olsach (klasa *Alnetea glutinosae*) i kwaśnych buczynach (podzwiązek *Luzulo-Fagenion*) oraz na obrzeżach torfowisk; czasami spotykany na murzejącym drewnie.

Distribution in the Silesia Province: it grows throughout the study area; in some parts of the province it is very rare; in mountains it reaches 950 m a.s.l. (Fig. 11).

Ecology: it grows mainly in coniferous and mixed forests (class *Vaccinio-Piceetea*), rarely in other types of forests, for example alder carrs (class *Alnetea glutinosae*), acidophilous beech forests (suballiance *Luzulo-Fagenion*) and at the edge of peat-bogs; sometimes it grows on rotten wood.

#### Stanowiska (Stations):

**Ec – 89:** Przywary, rez. „Cisy koło Sierakowa” (Fojcik 16.08.2002, KTU); **99:** Pawonków, na S od stacji kolejowej (Stebel 17.11.2002, SOSN).

**Ed – 50:** Kleśniska (Hereźniak, Filipiak 1992, Hereźniak 1993; Fojcik 1999); **51:** Lipie (Fojcik 1999); **61:** Zwierzyniec I (Fojcik 1999); **62:** Brody-Malina (Fojcik 1999); Mokra II (Fojcik 26.07.1993, KTU); Rębielice (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **63:** Kocin Nowy (Fojcik 1999); **64:** Cykarzew Północny (Fojcik 1999); **65:** Wikłów (Fojcik 28.08.2002, KTU); **72:** Kłobuck (Fojcik 03.08.1992, KTU); Rybno (Fojcik 1999); Skrzyszów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Zakrzew (Fojcik 1999); **76:** Dąbek (Fojcik 26.08.2002, KTU); Milianów (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990b); **77:** Zalas-Biedy (Fojcik 26.08.2002, KTU); **80:** Ciasna (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Zborowskie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **81:** Braszczok (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Jezioro (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Lisów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Połamaniec (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); rez. „Cisy nad Liswartą” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); rez. „Cisy w Łebkach” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **82:** Aleksandria (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Herby (Prudel 30.06.1990, KTU); **84:** Częstochowa (Błoński 1890a); Kręciwilk (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Olsztyn (Błoński 1890a; Szafran 1955); Srocko (Kuc 1959a); Zielona Góra (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **86:** Stawki (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 26.06.2002, KTU); **87:** Luborcza (Fojcik 20.09.2002, KTU); **88:** Koniecpol (Fojcik 19.09.2002, KTU); **90:** Kuźnica, oddz. 65 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **91:** Chwostek (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Lubockie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **92:** Dębowa Góra (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 22.08.2002, KTU); Dębowa Góra, oddz. 168 (Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Hutki (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), rez. „Rajchowa Góra” (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **93:** Siedlec (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **94:** Olsztyn (Fojcik 15.11.2002, KTU); Olsztyn, Sowa Góra (Szafran 1955); **94/95:** rez. „Sokołe Góry” (Kuc 1959a; Cieślak 16.07.1987, SOSN; Klama i in. 1999); **95:** Przybynów (Wójcicki 1914); Zrębice (Wika 1983); **95/96:** rez. „Parkowe” (Sokołowski 1928; Celiński, Wika 1978; Klama i in. 1999); **96:** Apolonka (Wika 1983); Janów (Błoński 1890a); Janów-Dziadówki (Fojcik 09. 07. 2002, KTU), Sieraków (Fojcik 03.09.2002, KTU), **97:** Biała Wielka koło Lelowa (Fojcik 01.10.2002, KTU); Skrajniwa (Fojcik 06.09.2002, KTU).

**Fc – 09:** Koszowice-Gaborowice, oddz. 91 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **28:** Proboszczowice (Kuc 1956); **29:** Paczyna (Kuc 1956); **49:** Nowa Wieś, S część (Stebel 1997a); Tworóg Mały, S część (Stebel 1997a); **57:** Nędza, W część (Stebel 1997a); **59:** Gaszowice-Jeruzalem (Stebel 1997a); proj. rez. „Głębokie Doły” (Celiński, Czyłok 1995; Krotoski 24.10.2000, SOSN); **68:** Syrynia, NE część (Stebel 1997a; Jędrzejko i in. 1997a); **78:** Wodzisław Śl.-Olszyny (Stebel, Stebel 2000).

**Fd – 01:** rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Klama i in. 1991, 1999; Musik 28.07.2002, KTU; Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); Lubliniec, oddz. 270 (Jędrzejko i in. 1997a); **02:** Strzebiń (Fojcik

22.08.2002, KTU), Strzebiń-Dubiele (Fojcik 12.08.2002, KTU; Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **05**: Nowa Wieś Żarecka (Fojcik 23.07.1996, KTU), Myszków-Pohulanka (Fojcik 04.06.1997, KTU); **08**: Podrajec koło Oludzy (Fojcik 13.09.2002, KTU); **11**: Mikołeska (Fojcik 16.09.1997, KTU); **12**: Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 1990); **15/16/25/26**: Zawiercie (Kuc 1956); **16**: Morsko (Kuc 1959a), Warty koło Zawiercia (Jędrzejko 1990); **17**: między Kroczycom a Lgotą Murowaną (Kuc 1959a); **18**: Jeziorowice (Wika 1983; Fojcik 13.09.2002, KTU), Solca (Wika 1983); **21**: Laryszów (Kuc 1956); Stolarzowice (Kuc 1956); **21/22**: Tarnowskie Góry (Jędrzejko 1990); **22**: Świerkianiec (Kuc 1956); **26**: rez. „Góra Chełm” (Michalik 1981); górny bieg Centurii (Kuc 1956); Podzamcze (Jędrzejko 15.10.1973, SOSN); **30**: Gliwice, Las Dąbrowa (Jungck 1889); Gliwice, Las Miejski (Jungck 1889); Gliwice, Las Łabędzki (Jungck 1889); **31**: Zabrze-Rokitnica (Kuc 1956); **34**: Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko 1990), Gołonóg (Jędrzejko 1990), między Ząbkowicami a Gołonogiem (Kuc 1956); **35/36**: między Okradzionowem a Błędowem (Kuc 1956); **42**: Katowice-Ligota (Cabała 1990); **43**: Katowice-Giszowice (Cabała 1990); **44**: koło Dąbrowy (Krupa 1882); **44/45/54/55**: koło Jaworzna (Krupa 1882); **45**: między Maczkami a Sławkowem (Kuc 1956); **50**: Rybnik-Paruszowice, NE część (Stebel 1997a); **53**: Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001); **55**: koło Buczyny (Krupa 1882); **61**: Żory-Kleszczówka (Stebel 1997a); **62**: Studzienice (Wojterski 1974); **63**: Międzyrzecze, N część (Wojterski 1974); **73**: Brzozów (Wojterski 1974); Międzyrzecze, S część (Wojterski 1974); rez. „Żubrowisko”, S część (Stebel 1998a); **82**: rez. „Rotuz” (Jędrzejko 1988; Stebel 11.10.1996, SOSN); obok rezerwatu „Rotuz” (Jokel 07.-08.2002, SOSN); **83**: między Hałcnowem a Pisarzowicami (Płaszczyk-Wilczek 24.06.1989, SOSN); Janowice, S część Lasu Janowickiego, 290 (Jędrzejko, Stebel 04.05.1994, SOSN); Komorowice (Płaszczyk-Wilczek 17.06.1989, SOSN); **84**: Kozy-Zagroda (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **90**: Dębowiec, na NW, Las Hażlaski (Wilczek R. 1936); Hażlach, na SE (Wilczek R. 1936); między Krasną a Ogrodzoną (Wilczek R. 1936); Markłowice, na E, Las Parchowicki (Wilczek R. 1936); Rudnik, na S (Wilczek R. 1936); między Zamarskiem a Hażlachem (Wilczek R. 1936); **91**: Simoradz, na NW (Wilczek R. 1936); między Simoradem a Wiślicą (Wilczek R. 1936); **92**: Bielsko-Biała Wapienica, dol. Żydowskiego Potoku, 480-485 (Stebel 27.06.2002, SOSN); Bielsko-Biała Wapienica, Wielka Łąka, 500-510 (Stebel 30.08.2000, SOSN); Świętoszówka, na S, (Wilczek R. 1936); **93**: okolice Białej (Rabl 1867); Kozia Góra-Las Stefanka (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987); Mała Straconka, 430 (Stebel, Stebel 1998a); Mikuszowice Śląskie, 400 (Stebel 06.08.1996, SOSN); Wilkowice Górne, 500-510 (Stebel 06.08.2000, SOSN); **94**: Biliska, 770 (Myczkowski 1958); Bujaków, 400 (Myczkowski 1958); Hrobacza Łąka (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Górna Wieś (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Międzybrodzie Bialskie-Pijoki, 510-515 (Stebel 06.08.2000, SOSN); Międzybrodzie-Żar, 400 (Myczkowski 1958); Porąbka, 560 (Szafran 1954); dolina Żarnówki Małej (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); rez. „Zasolnica” (Bizoń 07.07.1984, SOSN; Klama i in. 1999); Zasolnica (Jędrzejko, Żarnowiec 1982a); Żarnówka Duża-Flisaki, 480-490 (Stebel 13.07.2000, SOSN); **95**: rez. „Madohora”, 890 (Myczkowski 1958; Bizoń, 05.07.1984, SOSN; Klama i in. 1999); rez. „Szeroka” (Żarnowiec, Klama 1996); **Fd 95/Gd 05**: dolina Kocierzanki (Jędrzejko i in. 1985c).

**Gd – 00**: okolice Cieszyna (Plucar 1855); **01**: Czantoria, 650 (Wilczek Z. 05.07.1989, SOSN); **02**: Brenna-Jatny (Jędrzejko, Żarnowiec, Klama 1984a); Stary Groń, 790 (Szafran 1965); Wisła-Tokarnia, 600 (Stebel 13.07.1996, SOSN); **03**: koło Buczkowic (Krupa 1882); Buczkowice-Groniczek, N stok, 490 (Wilczek Z. 22.06.2002, SOSN); Godziszka Stara, dol. pot. Graniczny, 565-570 (Stebel 08.08.2002, SOSN); koło Lipowej (Krupa 1882); **04**: Bykowska, 650 (Myczkowski 1958); Czernichów-Surkowie, 460 (Stebel, Stebel 1998a); Kocierz-Słonków (Stebel, Stebel 1998a); koło



Moszczanicy (Krupa 1882); Przyszop, N stok, 550-570 (Stebel 04.05.2001, SOSN); Żywiec, rez. „Grapa”, 410 (Stebel, Wilczek 2000); **05**: Kocoń-Przydawki, 620 (Stebel, Stebel 1998a); Łękawica-Podbrzeziny, 475-480 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Pod Borem, 580 (Stebel, Stebel 1998a); Pod Borem-Bąkówka, 500-510 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Skolarówek, 710 (Stebel, Stebel 1998a); Ścieszków Groń, 600 (Szafran 1954); **06**: Las, 530 (Stebel, Stebel 1998a); Las-Na Polane, 590 (Stebel, Stebel 1998a); **11**: Kiczory, E stok, 790-860 (Plášek, Stebel 2002); Kobyla, N stok, 770-780 (Plášek, Stebel 2002); Kobyla, E stok, 800 (Korlacka 17.07.1985, SOSN); Młoda Góra (Szafran 1965); Stożek, N stok, 680 (Stebel 15.08.1997, SOSN); Soszów Mały, 600 (Wilczek Z. 1995); Wisła-Jurzyków, 520-540 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Kobyla, „Krzakoska Skała”, 700-710 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Labajów, 580 (Stebel 15.08.1997, SOSN); Wisła-Labajów Do Dolin, 610-650 (Plášek, Stebel 2002); **12**: Barania Góra, dol. Wolnego Potoku, 950 (Uziębło 08.1985, SOSN); Itebna-Pilorka, 625-630 (Plášek, Stebel 2002); Itebna-Połom, 580-600 (Plášek, Stebel 2002); Itebna-Skała, 670-675 (Plášek, Stebel 2002); Itebna-Wilczna, 600-640 (Plášek, Stebel 2002); Jawierzny, 700 (Szafran 1965); Koziniec, W stok, 730-740 (Plášek, Stebel 2002); Kubalonka, SW stok (Żarnowiec i in. 1986); rez. „Wisła”, dol. Białej Wiselki, 640-650 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Wisła-Górne Głębcze, 620-700 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Kamienny, 600 (Stebel 13.07.1996, SOSN); Wisła-Kopydło, ul. Ochorowicza, 550-560 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Malinka, 495-500 (Stebel 02.05.2002, SOSN); **13**: Cisiec-Kubiesówka, 560 (Stebel 16.08.1997, SOSN); Glinne, E stok, 900-920 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Kamesznica-Fajkówka, 700-720 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Kościelec-Las Skalki, 810 (Stebel 01.08.1996, SOSN); Magurka Wiślańska, proj. rez. „Stary Bór” (Fojcik 1994), Ostre, pot. Malinowy, 660 (Stebel 31.07.1996, SOSN); Twardorzeczka, pod Halą Radziechowską, 700 (Fojcik 11.06.1987, SOSN); Węgierska Górka-Chupki, S stok (Stebel 17.05.2000, SOSN); **15**: koło Jeleśni (Krupa 1882); Sopotnia Mała, 470 (Parusel 16.08.2003, SOSN); **21**: Itebna-Bukowiec, 475-675 (Wilczek Z. 1995); **22**: Gańczarka, 880 (Szafran 1965); Ganczorka, E stok, 860-870 (Plášek, Stebel 2002); Itebna-Las, 550-560 (Plášek, Stebel 2002); Kamesznica-Za Groń, 780-800 (Plášek, Stebel 2002); Młoda Góra, (Szafran 1965); Tyniok, N stok, 840-850 (Plášek, Stebel 2002); Jaworzynka, dol. Pot. Olecka, 555-560 (Stebel 24.05.2001, SOSN); **23**: rez. „Butorza” (Herzog 19.08.1986, SOSN); **24**: Żabnica-Słowianka, 820-840 (Stebel 03.08.2000, SOSN); **25**: Korbielów, pot. Buczynka, 800 (Wilczek Z. 23.08.1990, SOSN); Sopotnia Wielka-Ryszkówki, S część, 690-700 (Stebel 17.08.2000, SOSN); **32**: Kikula, 810 (Wilczek Z. 1995); **33**: rez. „Dziobaki”, 870 (Stebel 12.08.1999, SOSN); Szczytkówka, E część, 750-770 (Kowalczyk 18.07.1996, SOSN); Ujsoły, dol. pot. Danielka, 620-630 (Kowalczyk 27.07.1996, SOSN); **34**: Sobłówka (Sokołowska 04.08.1986, SOSN).

### **Rokietnik pospolity *Pleurozium schreberi* (Brid.) Mitt.**

[*Hypnum schreberi* Willd.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie na całym terenie; w górach dochodzi do 1520 m n.p.m. (ryc. 12).

Ekologia: rośnie najczęściej w borach i borach mieszanych (klasa *Vaccinio-Piceetea*), rzadziej w innych typach lasów, np. olsach (klasa *Alnetea glutinosae*) i kwaśnych buczynach (podzwiązki *Luzulo-Fagenion*) oraz na obrzeżach torfowisk; czasami spotykany na murszejącym drewnie.

Distribution in the Silesia Province: it grows on the whole area; in mountains it reaches 1520 m above sea level (Fig. 12).

Ecology: it grows mainly in coniferous and mixed forests (class *Vaccinio-Piceetea*), rarely in other types of forests, for example alder carrs (class *Alnetea glutinosae*), acidophilous beech forests (suballiance *Luzulo-Fagenion*) and at the edge of peat-bogs; sometimes it grows on rotten wood.

#### Stanowiska (Stations):

**Ec – 89:** Przywary, rez. „Cisy koło Sierakowa” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **99:** Pawonków, na S od stacji kolejowej (Stebel 17.11.2002, SOSN).

**Ed – 50:** Kleśniska (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 1999); **51:** Giętkowizna (Fojcik 1999); Lipie (Fojcik 1999); Parzymiechy (Hereźniak, Filipiak 1992; Fojcik 1999); Rębielice Szlacheckie (Fojcik 1999); Rozalin (Fojcik 1999); Wapiennik (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 1999); rez. „Szachownica” (Stańczyk 24.06.1986, SOSN; Klama i in. 1999); **52:** Antonie (Fojcik 1999); Brzózki (Fojcik 1999); Dębie (Fojcik 1999); Popów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 1999); Szyszków (Fojcik 1999); Zawady (Fojcik 1999); **53:** Kuźnica (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 1999); **60:** Zajączki I (Fojcik 1999); **61:** Danków (Fojcik 1999); Iwanowice Duże (Fojcik 1999); Kolonia Opatowska (Fojcik 1999); Krzepice (Fojcik 1999); Witocin (Fojcik 1999); Zbrojewsko (Fojcik 1999); Zwierzyniec I (Fojcik 1999); **62:** Brody-Malina (Fojcik 1999); Golczewo (Fojcik 1999); Izbiska Duże (Fojcik 1999); Mokra I (Fojcik 1999); Piła (Fojcik 1999); Rębielice Królewskie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 1999); Zagórze (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **63:** Bartkówka (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 1999); Kocin Nowy (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 1999); Kocin Stary (Fojcik 1999); Łobodno (Fojcik 1999); Mazówki (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Ostrowy nad Okszą (Fojcik 1999); Rywaczki (Fojcik 1999); **64:** Cykarzew Stary (Fojcik 1999); Kolonia Bogusławice (Fojcik 28.08.2002, KTU); **65:** Kruszyna (Fojcik 28.08.2002, KTU), Wikłów (Fojcik 28.08.2002, KTU); **71:** Hutka (Fojcik 1999); Kuleje (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **72:** Dębowa Góra koło Kłobucka (Fojcik 1999); Grodzisko (Fojcik 1999); Pierzchno (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 1999); Rybno (Fojcik 1999); Skrzyszów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 1999); Wręczyca (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Zakrzew (Fojcik 1999); **73:** Czarny Las (Fojcik 1999); Kamyk (Fojcik 16.04.1994, KTU); Lgota (Fojcik 1999); Łapajówka (Fojcik 1999); Nowa Wieś (Fojcik 1999); **74:** Kościelec (Fojcik 1999); **75:** Latosówka (Fojcik 1999); **76:** Dąbek (Fojcik 26.08.2002, KTU); **77:** Dąbrowa Zielona (Fojcik 20.09.2002, KTU), Soborzycy (Błoński 1889, 1890a), Zalas-Biedy (Fojcik 26.08.2002, KTU); **80:** Ciasna (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Zborowskie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Panoszków (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **81:** Braszczok (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Jezioro (Hereźniak, Filipiak 1992; Jędrzejko i in. 1997b); Połamaniec (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), rez. „Cisy nad Liswartą” (Klementys 10.06.1988, SOSN; Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); rez. „Cisy w Łebkach” (Klementys 27.06.1988, SOSN; Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **82:** Aleksandria (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Błachownia (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Herby (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Prudel 30.06.1990, KTU); Trzepizury (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Wręczyca (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **84:** Częstochowa (Błoński 1889, 1890a); Kręciwilk (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Kusięta (Wika 1983; Foj-

cik 11.09.2002, KTU); Olsztyn (Babczyńska 1978); Srocko (Fojcik 19.06.2002, KTU); Zawada (Fojcik 1999); Zielona Góra (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); rez. „Zielona Góra” (Jędrzejko 21.09.1989, SOSN); Las „Gąszczyk” koło Mstowa (Hereźniak i in. 1973); **85**: Wanczerów (Hereźniak, i in. 1973); **86**: Stawki (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 26.06.2002, KTU); Zalesice (Fojcik 03.07.2002, KTU); rez. „Wielki Las” (Żarnowiec 18.08.1989, SOSN); **87**: Luborcza (Fojcik 20.09.2002, KTU); Podlesie (Fojcik 20.09.2002, KTU); Przysieka (Fojcik 20.09.2002, KTU); **88**: Aleksandrów koło Koniecpola (Fojcik 19.09.2002, KTU), Koniecpol (Fojcik 19.09.2002, KTU); **90**: Kuźnica, oddz. 65 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **91**: Kochanowice (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Lisów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Lubockie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **92**: Boronów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Dębowa Góra (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 22.08.2002, KTU); Dębowa Góra, oddz. 168 (Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Hutki (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); rez. „Rajchowa Góra” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Kłama i in. 1999; Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **93**: Siedlec (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Pająk koło Konopisk (Hereźniak, Filipiak 1992); **94**: Dębowiec (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Kuźnica Stara (Rostański K. i in. 1991); Olsztyn (Fojcik 15.11.2002, KTU); Poraj (Jędrzejko 13.10.1977, SOSN; Fojcik 24.11.2002, KTU; Rostański K. i in. 1991); **94/95**: rez. „Sokole Góry” (Cieślak 25.05.1987, SOSN; Kłama i in. 1999); **95**: Złoty Potok-wzgórze „Bukówka” (Hereźniak, Filipiak 1992); Janów (Fojcik 09.07.2002, KTU); rez. „Ostrężnik” (Stebel 17.06.2000, SOSN); Stare Biskupice (Wika 1983); Zrębice (Wika 1983; Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **95/96**: rez. „Parkowe” (Celiński, Wika 1978; Wika 1983; Kłama i in. 1999; Stebel 17.06.2000, SOSN); **96**: Apolonka (Wika 1983); Sieraków koło Janowa (Fojcik 03.09.2002, KTU); Trzebnów (Błoński 1889, 1890a); **97**: Biała Wielka koło Lelowa (Fojcik 01.10.2002, KTU); Melchów (Fojcik 06.09.2002, KTU); Skrajniwa (Fojcik 06.09.2002, KTU); **98**: Nakło koło Szczekocin (Fojcik 01.10.2002, KTU).

**Fc – 09**: Koszowice-Gaborowice, oddz. 92 (Stebel 17.11.2002, SOSN); Koszowice-„Pasiaki”, oddz. 149 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **19**: rez. „Hubert” (Stebel 1997d); **28**: Proboszczowice (Kuc 1956); **29**: Bycina (Stebel 2003c); Paczyna (Kuc 1956), Pławniowice-Nowy Świat (Stebel 2003c); Toszek (Kuc 1956); **38**: Rudziniec (Stebel 2003c); Rudziniec – park (Stebel 2003c); **39**: Dąbrówka (Stebel 2003c); Dzierżno (Stebel 2003c); Kleszczów, W część (Stebel 2003c); Kolonia Pławniowicka (Stebel 2003c); Kozłów-Podlesie (Stebel 2003c); Łacza (Stebel 2003c); Pławniowice (Jędrzejko 1990; Stebel 2003c); Pławniowice-Rożek (Stebel 2003c); Rachowice, na N (Stebel 2003c); Rachowice, na W (Stebel 2003c); Rzeczyce Śl. (Stebel 2003c); Taciszów, obok stacji kolejowej (Stebel 2003c); Taciszów-centrum (Stebel 2003c); Taciszów-Kotów (Stebel 2003c); **47**: Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); **48**: Brantówka (Stebel 1997a); Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); Ruda Koziełska (Stebel 1997a); Sierakowiczki-Jesionek (Stebel 2003c); Tworóg Mały, na W (Stebel 1997a); **49**: Bargłówka (Stebel 1997a); Biały Dwór (Stebel 1997a); Choryńskowice (Stebel 2003c); Polska Wieś (Stebel 2003c); Przerycie (Stebel 1997a); Tworóg Mały (Stebel 1997a); Tworóg Mały, na NE (Stebel 2003c); Tworóg Mały, na NW (Stebel 2003c); **56**: Pawłów, na N, (Stebel 09.07.2002; SOSN); **57**: rez. „Łęczok” (Berdowski 1973; Stebel 1997a, c); Nędza, W część (Stebel 1997a); **58**: Górki Śląskie (Stebel 1997a); Raszczyce (Stebel 1997a); Sumina (Stebel 1997a); Zwonowice (Stebel 1997a); Jankowice Rudzkie (Stebel 1997a); Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); Nędza, E część (Stebel 1997a); Szymocice (Stebel 1997a; Jędrzejko i in. 1997b); **59**: Gaszowice-Jeruzalem (Stebel 1997a); proj. rez. „Głębokie Doły” (Celiński, Czyłok 1995; Stebel 1999b); Rybnik-Golejów (Stebel 1997a); Podbiała (Stebel

1997a); Rudy (Stebel 1997a); Rybnik-Gzel (Stebel 1997a); Rybnik-Stodoły (Stebel 1997a); Rybnik-Stodoły Buglowiec (Stebel 1997a); Rybnik-Ochojec (Stebel 1997a); Rybnik-Orzepowice (Stebel 1997a); Stanice (Stebel 1997a); **67**: Lubomia (Stebel 1997a); Kobyla (Stebel 1997a); **68**: Czernica (Stebel 1997a); Kamionki (Stebel 1997a); Kolonia Kornowacka (Stebel 1997a); Krzyżkowice (Stebel 1997a); Pstrązna (Stebel 1997a); Pszów-Doły (Stebel 1997a); Rydułtowy (Stebel 1997a); Syrynia, NE część (Stebel 1997a); **69**: Jejkowice (Stebel 1997a); **78**: Czyżowice (Stebel 1997a); Gorzyce-Syrynka (Stebel 1997a); Łaziska Rybnickie (Stebel 1997a); Rogów (Stebel 1997a); Wodzisław Śl.-Olszyny (Stebel 16.07.1999, SOSN); **79**: Skrzyszów (Stebel 1997a); Wodzisław Śląski-Marusze (Stebel 1997a); **89**: Godów-Żabków (Stebel 1997a).

**Fd – 00**: Kokotek, staw „Piegża” (Jędrzejko, Stebel 2002c); Krupski Młyn, N część (Spałek 15.07.1996, SOSN); Lubliniec (Cabała 1990), Lubliniec, oddz. 357-358 (Stebel 31.05.1999, SOSN; Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Potępa, NE część (Spałek 03.09.1997, SOSN); Potępa-„Starorzecze Ziętek” (Bacler 09.09.1998, SOSN); **01**: Drutarnia (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Klama i in. 1991, 1999; Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); Koszęcin (Cabała 1990), Koszęcin, SW część (Spałek 17.07.1996, SOSN); Lubliniec-poligon (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); Piłka (Cabała 1990); **02**: Strzebiń, W część (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN), Strzebiń-Dubiele (Fojcik 12.08.2002, KTU; Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **04**: Kuźnica Stara (Rostański K. i in. 1991), Masłońskie (Rostański K. i in. 1991); Żarki-Letnisko (Fojcik 24.11.2002, KTU); **05**: Nowa Wieś Żarecka (Fojcik 23.07.1996, KTU); **06**: Hucisko (Wika 1983); Podlesice (Fojcik 14.11.2002, KTU); rez. „Góra Zborów” (Michalska 1994; Klama i in. 1999); jaskinia Studnia Szpatowców koło Podlesic (Jędrzejko, Ziobor 1992); **07**: Biała Błotna (Wika 1983); Kroczyce (Fojcik 14.11.2002, KTU); Pradła (Wika 1983; Fojcik 13.09.2002, KTU); **08**: Podrajec koło Ołudzy (Fojcik 13.09.2002, KTU); **10**: Krupski Młyn, S część (Spałek 15.07.1996, SOSN); Połomia (Janas 16.08.1996, SOSN); Tworóg, W część, oddz. 10 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **11**: Boruszowice-Dęby Boruszowskie (Szklarczyk 27.05.1986, SOSN; Cabała 1990; Klama i in. 1999; Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Brynek (Jędrzejko 1990 za: Cabała 1979); Mikołeska (Fojcik 22.05.1997, KTU), Pniowiec (Cabała 1990; Jędrzejko 1990; Fojcik 14.09.1995, KTU), Strzybnica (Jędrzejko 1975); Tworóg, N część, dolina potoku Małokrzywa (Rostański A. 27.08.1996, SOSN); Tworóg, NE część (Spałek 22.07.1996, SOSN); **12**: Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 1990), Mieczysko (Jędrzejko 1990), Żyglin (Cabała 1990; Jędrzejko 1990); **13**: Kolonia Woźnicka, W część (Bacler 24.04.1998, SOSN); Polski Las (Janas 05.08.1994, SOSN); **14**: rez. „Cisy w Hucie Starej” (Jędrzejko 15.08.1988, SOSN); Siewierz-Las Szeligowiec (Białek 12.07.1999, SOSN); **14/24**: Siewierz (Kuc 1956); **15**: Poręba (Fojcik 11.09.1991, KTU); **16**: Lgotka (Jędrzejko 1990; Fojcik 14.11.2002, KTU), Skarzyce (Jędrzejko 1990), Warty (Jędrzejko 1990), Zawiercie-Piasieczno (Jędrzejko 1990); **17**: Sierbowice (Wika 1983); Stare Kroczyce (Wika 1983); **18**: Jeziorowice (Wika 1983; Fojcik 13.09.2002, KTU), Podleśna (Fojcik 13.09.2002, KTU), Solca (Wika 1983); **19**: Żarnowiec-Dziadówki, N część (Stebel 15.11.2002, SOSN); **20**: Księży Las (Kuc 1956); **21**: Górniki (Jędrzejko 1990), rez. „Segiet” (Jędrzejko 1982), Laryszów (Kuc 1956); **21/22**: Tarnowskie Góry (Jędrzejko 1990); **22**: Chechło Nowe (Jędrzejko 30.10.1974, SOSN); Świerkłaniec (Kuc 1956), Świerkłaniec-Ostrożnica (Fojcik 23.05.1995, KTU); **22/32**: Piekary Śląskie (Jędrzejko 1990); **23**: Rogoźnik – piaskownia „Siemonia” (Szymczyk 02.07.1999, SOSN); **24**: Boguchwałowice (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b); Dąbrowa Górnicza, proj. rez. „Bukowa Góra” (Gawron 22.04.1988, SOSN; Klama i in. 1999); Tuliszków (Jędrzejko 1990); **26**: Hutki-Kanki, źródł. Centurii (Stebel 11.07.1999, SOSN); rez. „Góra Chełm” (Michalik 1981; Olech 1981); **27**: Kocikowa (Wika

1983), Wola Kocikowa (Wika 1983), rez. „Ruskie Góry” (Jędrzejko, Wika 1991); **29**: Żarnowiec-Staszyn (Stebel 15.11.2002, SOSN); **30**: Czechowice (Jędrzejko 1975); Gliwice, proj. rez. „Las Dąbrowa” (Stebel 2000a); Gliwice-Labędy, N część (Kowalczyk 05.10.1995, SOSN; Stebel 2003c); Kuźnica Gliwicka, N część (Stebel 2003c); **30/40**: okolice Gliwic (Jungck 1891); **31**: Zabrze-Maciejów (Jędrzejko 1975), Rokitnica (Kuc 1956), park Gliwice-Zabrze (Jędrzejko 1975; Jędrzejko 1981); **34**: Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko i in. 1991; Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Klama i in. 1999); Pogoria (Jędrzejko 1990), Sarnów (Jędrzejko 1990); **35**: Łosień (Jędrzejko 1990); **40**: Knurów (Stebel 1997a); Krywałd (Stebel 1997a); **41**: Chudów (Stebel 1997a); Borowa Wieś (Celiński i in. 1978; Jędrzejko 1990); Paniówki (Stebel 1997a); **41/42**: Ruda Śląska-Wirek (Jędrzejko 1990); **42**: Katowice-Ligota (Cabała 1990; Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Zadole (Jędrzejko 1990; Jędrzejko i in. 1997b; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Osiedle Witosy (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Panewniki (Cabała 1990; Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Panewniki Stare (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Panewniki Wymysłów (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Załęska Hałda (Fojcik, Stebel 2001), Katowice, „Park Kościuszki” (Jędrzejko 1981), Mikołów-Starganiec (Jędrzejko 1990), Ruda Śląska-Radoszowy (Jędrzejko 1990); **43**: Katowice-Dąb (Jędrzejko 1990), Katowice-Giszowiec (Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Muchowiec (Celiński in. 1978; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Murcki (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001); Mysłowice, oddz. 49 (Cabała 1990); **43/53/54**: Mysłowice (Jędrzejko 1990); **44**: Sosnowiec-Kazimierz Górniczy (Jędrzejko 1990), Maczki (Kuc 1956); **45**: Jaworzno-Ciężkowice (Jędrzejko 1990); Jaworzno, rez. „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995; Klama i in. 1999); **50**: Książenice (Cabała 1990; Stebel 1997a); Leszczyny (Stebel 1997a); Przegędza (Zielonka 29.06.1985, SOSN; Stebel 1997a); Rybnik-Kamień (Cabała 1990; Stebel 1997a); Rybnik-Młyny (Stebel 1997a); Rybnik-Świerki (Stebel 1997a); Stanowice (Stebel 1997a); Szczygłowice (Cabała 1990; Stebel 1997a); **51**: Łaziska Górne (Ścieszka 05.09.1981, SOSN; Jędrzejko 1990); Łaziska Górne-Brada (Stebel 1997a); Mikołów-Stara Huta (Stebel 1997a); Orzesze (Stebel 1997a); Dębieńsko Wielkie (Stebel 1997a); Gardawice (Stebel 1997a); Ornontowice (Stebel 1997a); Orzesze-Jaskowice (Stebel 1997a); Orzesze-Zawada (Stebel 1997a); Orzesze-Zawisć (Stebel 1997a); **51/52**: Mikołów-Mokre (Jędrzejko 1990); **52**: Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Podlesie (Fojcik, Stebel 2001); Mikołów-Kamionka (Jędrzejko 1990); **53**: Katowice, rez. „Las Murckowski” (Stebel 1998b); Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001), Katowice, rez. „Ochojec” (Stebel 1997b; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Myczkowski 1962; Jędrzejko 1975; Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Murcki, proj. rez. „Płone Bagno” (Cabała 1996; Fojcik 1996; Fojcik, Stebel 2001, SOSN); **54**: Imielin (Jędrzejko 1975); Jaworzno-Dąb (Błaszkiwicz 16.09.1989, SOSN); Jaworzno, Rudna Góra (Fojcik 20.10.1989, KTU; Jędrzejko 20.10.1989, SOSN); Mysłowice-Kosztowy, oddz. 93 (Stebel 24.11.2002, SOSN); **55**: Byczyna (Błaszkiwicz 28.08.1989, SOSN); **60**: Palowice (Szala 03.07.1985, SOSN; Stebel 1997a); Rybnik-Gotartowice (Stebel 1997a); Rybnik-Huta Gotartowska (Stebel 1997a); Rybnik-Ligota (Zielonka 13.07.1985, SOSN; Stebel 1997a); Rybnik-Piaski (Stebel 1997a); Szczekowice (Szala 20.07.1985, SOSN; Zielonka 10.08.1985, SOSN; Stebel 1997a); Żory (Szala 08.07.1985, SOSN; Fojcik, Szendera 1995; Stebel 1997a); **61**: Branica (Jurczyk 24.07.1985, SOSN; Stebel 1997a); Orzesze-Mościska (Stebel 1997a); Suszec-Podlesie (Stebel 1997a); Zgón (Stebel 1997a); Orzesze-Królówka (Stebel 1997a); Palowice (Stebel 1997a); Rudziczka (Stebel 1997a); Woszczycy (Szala 15.07.1985, SOSN; Stebel 1997a); Żory-Kleszczów (Stebel 1997a); Żory-Kleszczówka (Stebel 1997a; Fojcik 23.06.1995, KTU); **62**: rez. „Babczyna Dolina” (Stebel 1992b, 1997a); Kobiór (Stebel 1997a; Jędrzejko i in. 1997b); Prom-

nice (Stebel 1997a); Radostowice, N część (Stebel 1997a; Jędrzejko i in. 1997b); Studzienice (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Tychy-Żwaków (Jędrzejko 1990; Stebel 28.08.1990, SOSN); Wiry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); **63**: Bojszowy Nowe (Stebel 1997a); Cielmice (Stebel 1997a); Międzyrzecze, N część (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Ściernie, N część (Jędrzejko, Stebel 16.11.1990, SOSN); Świerczyniec (Stebel 1997a); Tychy-Paprocany (Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN); rez. „Żubrowisko”, N część (Stebel 1998a); **70**: Jastrzębie-Zdrój Bzie Górne (Stebel 1997a); **71**: Kryry (Stebel 1997a); Wisła Wielka (Stebel 1997a); Żory-Baranowice (Stebel 1997a); **72**: Czarków (Stebel 1997a); Jankowice (Stebel 1997a); Jankowice (Jurczyk 19.06.1985, SOSN); Piasek (Żarnowiec 03.09.1982, SOSN; Jędrzejko 1990; Stebel 1997a); Poręba-Dwór (Stebel 1997a); Radostowice, S część (Stebel 1997a); **73**: Brzozów (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Ćwiklice (Stebel 1997a); Międzyrzecze, S część (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Wola (Stebel 1997a); rez. „Żubrowisko”, S część (Stebel 1998a); **80**: Pruchna (Stebel 1997a); Ruptawa (Stebel 1997a); Zebrzydowice-Owczarnia (Stebel 1997a); Zebrzydowice-Wymysłów (Stebel 1997a); **81**: Nowy Świat (Stebel 1997a); **82**: Goczałkowice-Bór (Stebel 1997a); rez. „Rotuz” (Jędrzejko 1988; Żarnowiec i in. 1991; Klama i in. 1999); obok rezerwatu „Rotuz” (Jokel 07-08. 2002, SOSN); **83**: Kozy-Duża Kępa (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Pasieki (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **84**: Kozy-Dolna Wieś (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Zagroda (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **90**: Hażlach, na SE (Wilczek R. 1936); między Krasną a Ogradzoną (Wilczek R. 1936); Marklowice, na E, Las Parchowicki (Wilczek R. 1936); Marklowice, na S, „Kopce” (Wilczek R. 1936); Ogradzona, na SW (Wilczek R. 1936); między Pastwiskami a Rudowem (Wilczek R. 1936); Rudnik, na S (Wilczek R. 1936); między Zamarskiem a Hażlachem (Wilczek R. 1936); **91**: Kisielów, na NE i NW (Wilczek R. 1936); Pogórze, na N i S (Wilczek R. 1936); Simoradz, na NW (Wilczek R. 1936); między Simoradzem a Wiślicą (Wilczek R. 1936); Witałusz, na SW (Wilczek R. 1936); **92**: Las Łazowski, na NW od drogi Świętoszówka – Łazy (Wilczek R. 1936); Świętoszówka, na S (Wilczek R. 1936); Szyndzielnia, W stok, 790-800 (Stebel 30.08.2000, SOSN); **93**: Straconka-Przegibek (Jędrzejko i in. 1985a); **94**: Czernichów, 420 (Stebel, Stebel 1998a; Czernichów-Żar, 720-740 (Stebel, Stebel 1998a); Hrobacza Łąka (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Gaje (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Górna Wieś (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy Górne, kamieniołom, 530-540 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Międzybrodzie-Nowy Świat, 600 (Szafran 1965); Porąbka, 460 (Szafran 1954); dolina Żarnówki Małej (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **95**: Kocierz-Basie, 620 (Stebel, Stebel 1998a); Kocierz Górny, 590 (Stebel, Stebel 1998a); rez. „Madohora”, 890-930 (Myczkowski 1958).

**Gd – 00**: okolice Cieszyna (Plucar 1855); Dziegielów, na NE (Wilczek R. 1936); Bażanowice, na NW i E od gajówki (Wilczek R. 1936); **01**: rez. „Czantoria”, 810-830 (Płąsek, Stebel 2002); między Dziegielowem a Ustroniem (Wilczek R. 1936); Chełm, SW stok (Wilczek R. 1936); Jasieniowa, S stok (Wilczek R. 1936); Wielka Czantoria, E, 500 (Koczwarą 1930); Tuł, NW stok (Wilczek R. 1936); **02**: Brenna-Centrum (Jędrzejko 07.08.1999, SOSN); Brenna-Bukowa Podskale, 640 (Wilczek Z. 17.06.2002, SOSN); Kotarz, 840 (Szafran 1965); rez. „Stok Szyndzielni”, 980-1000 (Stebel 2003b); **03**: Godziszka Stara, dolina pot. Graniczny, 550-555 (Stebel 08.08.2002, SOSN); Szczyrk-Skalite, 450-575 (Wilczek Z. 21.06.2002, SOSN); **04**: Przyszop, N stok, 550-570 (Stebel 04.05.2001, SOSN); Tresna, 380 (Stebel, Stebel 1998a); **05**: Garlejów Groń, 720-725 (Stebel 31.05.2000, SOSN); Gibasówka-Groń, 810 (Stebel, Stebel 1998a); Pod Borem-Bąkówka, 500-510 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Skolarówek, 430-435 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Ścieszków Groń, 600 (Szafran 1954); **06**: Koszarawa-Zimna Woda, 685-690 (Stebel 09.06.2000, SOSN); **11**: Kobyła, 700 (Szafran 1965); Kobyła, NW stok, 750-770

(Stebel 10.09.2000, SOSN); Wierch Skalnity, 750 (Szafran 1965); Wisła-Jurzyków, 520-540 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Labajów, 580 (Stebel 15.08.1997, SOSN); **12**: rez. „Barania Góra”, Wierch Równiański, 1150-1160 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Beskidek, NWW od Stecówki, 775-780 (Pląšek, Stebel 2002); Ganczorka, koło szczytu, 890-900 (Pląšek, Stebel 2002); Itebna-Pietraszanka, 675-680 (Pląšek, Stebel 2002); Itebna-Pilorka, 625-630 (Pląšek, Stebel 2002); Itebna-Połom, 580-600 (Pląšek, Stebel 2002); Itebna-Stoczek, 855-870 (Pląšek, Stebel 2002); Itebna-Wilczna, 600-640 (Pląšek, Stebel 2002); Itebna, między Wilczną a Prądowncem, 560-580 (Pląšek, Stebel 2002); Ustroń-Dobka, 470 (Stebel 13.07.1996, SOSN); rez. „Wisła”, dol. Czarnej Wisielki 1050 (Szafran 1965), 580-600 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Wisła-Górne Głębcze, 620-700 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Kopydło, ul. Spacerowa, 460 (Pląšek, Stebel 2002); **13**: rez. „Kuźnie”, 875 (Stebel 28.05.1999, SOSN); Ostre, Hala Jaworzyna, 875-920 (Stebel 16.10.2001, SOSN); Ostre, pot. Leśny, 600-640 (Stebel 01.08.1996, SOSN); Przybędza, Matyska-Góreczki Abramowe, 475-500 (Stebel 29.04.1999, SOSN); Twardorzeczka, dol. pot. Twardorzeczka, 565 (Wilczek Z. 02.07.2002, SOSN); **14**: Żywiec-Zabłocie (Nejfeld 05.07.2002, SOSN); **15**: Sopotnia Mała, 470 (Parusel 16.08.2003, SOSN); Sopotnia Wielka, koło Polany Kutkule (Stebel 25.08.2000, SOSN); **22**: Itebna-Jaworzynka, dol. Pot. Olecka, 500-560 (Pląšek, Stebel 2002); Itebna-Prądowniec, 535-550 (Pląšek, Stebel 2002); Itebna, oddz. 67a, 590 (Parusel 2001); między Jasnowicami-Suszkami a Itebną-Prądowncem, 540-555 (Pląšek, Stebel 2002); Koczy Zamek, 835-845 (Pląšek, Stebel 2002); Koniaków-Pustki, 580 (Nejfeld 18.10.2002, SOSN); Tyniok, N stok, 840-850 (Pląšek, Stebel 2002); Itebna-Zaolzie, 575-605 (Pląšek, Stebel 2002); **23**: rez. „Butorza” (Klama i in. 1999; Stebel 02.08.2000, SOSN); Laliki, na E od stacji kolejowej, 605-620 (Stebel 02.08.2000, SOSN); **24**: Lipowska, 1320 (Stebel 27.05.1996, SOSN); między Lipowską a Rysianką (Stebel 27.05.1996, SOSN); Majcherkowa, SE stok, 1320-1325 (Stebel 25.08.2000, SOSN); Majcherkowa, NE stok, 1250-1270 (Stebel 25.08.2000, SOSN); rez. „Pod Rysianką” (Stebel 03.08.2000, SOSN); rez. „Romanka”, 1230-1235 (Stebel 03.08.2000, SOSN); Żabnica-Kamienna, NW stok Szędzielnego Gronia (Stebel 03.08.2000, SOSN); **25**: Pilsko, N stok, 1380 (Lisowski 1957); Pilsko, koło szczytu Góry Pięciu Kopców, 1520 (Stebel 12.07.2003, SOSN); Pilsko (Król 11.07.1984, SOSN; Klama i in. 1999); rez. „Pilsko”, 1250-1265 (Stebel 11.08.2000, SOSN); Sypurzeń, 1340-1350 (Stebel 17.08.2000, SOSN); **32**: Hala Racza, 1140-1150 (Stebel 21.08.2003, SOSN); **33**: Bugaj, 775 (Wilczek 1995); rez. „Dziobaki”, 1000 (Stebel 12.08.1999, SOSN); Sobkówka-Szyszkarnia, 600-605 (Kowalczyk 26.11.1995, SOSN); Szczykówka, 850-875 (Kowalczyk 27.07.1996, SOSN); rez. „Śrubita”, 780-785 (Stebel 09.08.2000, SOSN); Ujsoły, dol. pot. Danielka, 620-630 (Kowalczyk 27.07.1996, SOSN); **34**: rez. „Oszast”, 1050-1075 (Stebel 08.08.2000, SOSN); Smreków Wielki (Sokołowska 12.06.1986, SOSN); **42**: Orzeł, 1055-1065 (Stebel 21.08.2003, SOSN); **43**: Hala Śrubita, E część, 1010-1015 (Stebel 21.08.2003, SOSN).

### **Plonnik pospolity *Polytrichum commune* Hedw.**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie na całym terenie, w górach dochodzi do 1525 m n.p.m. (ryc. 13).

Ekologia: rośnie najczęściej w podmokłych borach i borach mieszanych (klasa *Vaccinio-Piceetea*), olsach (klasa *Alnetea glutinosae*), łągach (związek *Alno-Ulmion*), torfowiskach niskich i przejściowych (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*) oraz wysokich (klasa *Oxycocco-Sphagnetetea*); rośnie także na siedliskach antropogenicznych, np. w rowach, wyrobiskach gliny i piasku.

Distribution in the Silesia Province: it grows throughout the study area, in mountains it reaches 1525 m above sea level (Fig. 13).

Ecology: it grows mainly in wet coniferous and mixed forests (class *Vaccinio-Piceetea*), alder carrs (class *Alnetea glutinosae*), riverside carrs (alliance *Alno-Ulmion*), mesotrophic sedge mires and rich and minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*); raised peat-bogs (class *Oxycocco-Sphagnetea*). Moreover, it occurs in man-made habitats, for example drainage ditches, clay-pits and sand-pits.

#### Stanowiska (Stations):

**Ec – 89:** Przywary, rez. „Cisy koło Sierakowa” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **99:** Pawonków, na S od stacji kolejowej (Stebel 17.11.2002, SOSN).

**Ed – 52:** Osiniec (Hereźniak, Filipiak 1992); Popów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **53:** Kuźnica (Hereźniak, Filipiak 1992; Fojcik 1999); Nowa Wieś (Fojcik 1999); **61:** Zwierzyniec I (Fojcik 8.08.1992, KTU); **62:** Rębielice (Hereźniak, Filipiak 1992); **63:** Kocin Nowy (Fojcik 1999); Łobodno (Fojcik 1999); Ostrowy nad Okszą (Fojcik 1999); **64:** Cykarzew Stary (Fojcik 1999); **65:** Wikłów (Fojcik 28.08.2002, KTU); **71:** Hutka (Fojcik 1999); **72:** Dębowa Góra koło Kłobucka (Fojcik 1999); Grodzisko (Fojcik 1999); Pierzchno, (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Rybno (Fojcik 1999); **73:** Lgota (Fojcik 1999); **76:** Dąbek (Fojcik 26.08.2002, KTU); **77:** Soborzyce (Błoński 1890a); Zalas-Biedy (Fojcik 26.08.2002, KTU); **80:** Ciasna (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Panoszów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **81:** Braszczok (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Jezioro (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Jędrzejko i in. 1997b); Połamaniec (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); rez. „Cisy nad Liswartą” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Klementys 10.06.1988, SOSN; Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); rez. „Cisy w Łebkach” (Klementys 27.06.1988, SOSN; Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **82:** Aleksandria (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Blachownia (Błoński 1890a; Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Herby (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Wręczyca (Hereźniak, Filipiak 1992); **83:** Częstochowa-Stradom (Bednarek-Ochyra, Ochyra 1996); **84:** Częstochowa (Błoński 1890a); Kręciwilk (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Las „Gąszczyk” koło Mstowa (Hereźniak i in. 1973); Mirów (Hereźniak i in. 1973); Srocko (Kuc 1959a); Zielona Góra (Hereźniak, Filipiak 1992); **86:** rez. „Wielki Las” (Żarnowiec 18.08.1989, SOSN); Zalesice (Fojcik 03.07.2002, KTU); **88:** Aleksandrów koło Koniecpola (Fojcik 19.09.2002, KTU); **90:** Lubliniec, oddz. 332 (Janas 18.08.1995, SOSN); Kuźnica, oddz. 65 (Stebel 17.11.2002, SOSN); Lubockie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **92:** Dębowa Góra (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 22.08.2002, KTU); Hutki (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); rez. „Rajchowa Góra” (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **93:** Piła koło Konopisk (Hereźniak, Filipiak 1992); Pająk koło Konopisk (Hereźniak, Filipiak 1992); **94:** Poraj (Fojcik 24.11.2002, KTU); **94/95:** Sokole Góry (Kuc 1959a); **95:** Złoty Potok, rez. „Parkowe” (Celiński, Wika 1978); **95/96:** rez. „Parkowe” (Klama i in. 1999); **96:** Janów (Błoński 1890a); Janów-Dziadówki (Fojcik 09.07.2002, KTU); Sieraków koło Janowa (Fojcik 03.09.2002, KTU); Trzebnów (Błoński 1890a); Złoty Potok (Błoński 1890a); **97:** Skrajniwa (Fojcik 06.09.2002, KTU); Melchów (Fojcik 6.09.2002, KTU); **98:** Nakło koło Szczekocin (Fojcik 01.10.2002, KTU).



**Fc – 09:** Koszowice-Gaborowice, oddz. 92 (Stebel 17.11.2002, SOSN); Koszowice-„Pasieki”, oddz. 149 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **29:** Dzierżno (Stebel 2003c); Toszek (Kuc 1956); **38:** Łacza (Stebel 2003c); **39:** Kozłów-Podlesie (Stebel 2003c); Taciszów, obok stacji kolejowej (Stebel 2003c); **47:** Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); **48:** Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); Ruda Kozielska (Stebel 1997a); Tworóg Mały, na W (Stebel 1997a); **49:** Choryńskowice (Stebel 2003c); Leboszowice (Stebel 1997a); Nowa Wieś (Stebel 1997a); Tworóg Mały (Stebel 1997a); Tworóg Mały, NE część (Stebel 2003c); **57:** rez. „Łęczczok” (Berdowski 1973; Stebel 1997a, c); Nędza, W część (Stebel 1997a); **58:** Rudy-Buk (Stebel 1997a); Jankowice Rudzkie (Stebel 1997a); Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); Szymocice (Stebel 1997a); Górki Śląskie (Stebel 1997a); Sumina (Stebel 1997a); Sumina – cegielnia (Stebel 29.06.2002, SOSN); Zwonowice (Stebel 1997a); **59:** proj. rez. „Głębokie Doły” (Celiński, Czyłok 1995; Stebel 1999b); Podbiała (Stebel 1997a); Rudy (Stebel 1997a); Rybnik-Gzel (Stebel 1997a); Rybnik-Ochojec (Zielonka 28.07.1984, SOSN); Rybnik-Stodoły (Stebel 1997a); Rybnik-Stodoły Bugłowiec (Stebel 1997a); Pilchowice-Dolna Wieś (Stebel 1997a); Rybnik-Golejów (Stebel 1997a); Rybnik-Ochojec (Stebel 1997a); Rybnik-Orzepowice (Stebel 1997a); Rybnik-Wielopole (Stebel 1997a); **67:** Brzezcie (Stebel 1997a); Lubomia (Stebel 1997a); **68:** Głozyny (Stebel 1997a); Kamionki (Stebel 1997a); Kolonia Kornowacka (Stebel 1997a); Krzyżkowice (Stebel 1997a); **69:** Jejkowice (Stebel 1997a); Niedobczyce (Stebel 1997a); **78:** Gorzyce-Syrynka (Stebel 1997a); Gorzyce-Wytrzęsów (Stebel 1997a); Rogów (Stebel 1997a); Wodzisław Śląski-Olszyny (Stebel 1997a); **79:** Jastrzębie-Zdrój (Domański 28.08.1992, SOSN); Radlin (Stebel 1997a); Skrzyszów (Stebel 1997a); **89:** Godów (Stebel 1997a); Godów-Żabków (Stebel 1997a).

**Fd – 00:** Kokotek (Janas 16.08.1995, SOSN); Kokotek, staw „Piegza” (Jędrzejko, Stebel 2002c); Lubliniec (Cabała 1990); Lubliniec, oddz. 357-358 (Janas 23.08.1995, SOSN; Stebel 31.05.1999, SOSN; Fojcik 22. 08. 2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Solarnia (Janas 24.08.1995, SOSN); **01:** Drutarnia (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); Koszęcin (Cabała 1990), rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Klama i in. 1991, 1999; Spalek 29.07.1998, SOSN; Musik 28.07.2002, KTU; Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); Lubliniec-poligon (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); Lubliniec, oddz. 283 (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); między Lublińcem a Rusinowicami (Spalek 07.11.1998, SOSN); Piłka (Cabała 1990); **02:** Strzebiń, W część (Fojcik 12.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Strzebiń-Dubiele (Fojcik 12.08.2002, KTU; Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **02/12:** Kalety (Cabała 1990); **04:** Masłońskie (Fojcik 24.11.2002, KTU); **05:** Myszków-Bory (Fojcik 04.06.1997, KTU); **10:** Wielowieś (Kuc 1956); **11:** Boruszowice-Dęby Boruszowskie (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Brynek (Jędrzejko 1990 za: Cabała 1979); Mikołeska (Fojcik 22.05.1997, KTU; Spalek 21.07.1998, SOSN), Mikołeska, na N (Bacler 30.05.2001, SOSN); Pniowiec (Cabała 1990; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **12:** Kuczów (Janas 24.08.1994, SOSN); Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 1990), Mieczysko (Jędrzejko 1990), Żyglin (Cabała 1990); **13:** Bagno Bruch (Janas 04.08.1994, SOSN); Kolonia Woźnicka, E część (Spalek 12.09.1998, SOSN); między Zendkiem Ostrowy a Strąkowem (Fojcik 04.08.1991, KTU); **15/16/25/26:** Zawiercie (Kuc 1956); **16:** między Kroczykami a Lgotką (Kuc 1959a); Lgotka (Fojcik 14.11.2002, KTU); **18:** Jeziorowice (Wika 1983; Fojcik 13.09.2002, KTU); **20:** Księży Las (Kuc 1956); **21:** rez. „Segiet” (Jędrzejko 1982); **22:** Świerklaniec (Kuc 1956); **22/32:** Piekary Śląskie (Kuc 1956); **23:** Mierzęcice (Kuc 1956), Rogoźnik-piaskownia „Siemonia” (Szymczyk 06.01.1999, SOSN); Twardowice (Kuc 1956); **24:** piaskownia „Kuźnica Wareżyńska” (Szymczyk 15.07.1999, SOSN); **26:** obok rez. „Góra Chelm” (Olech 1981); **29:** Żarnowiec-Staszyn

(Stebel 15.11.2002, SOSN); **30**: Gliwice-Las Łabędzki (Jungck 1889); **31**: Bytom-Miechowice (Jędrzejko 04.09.1973, SOSN); Park Gliwice-Zabrze (Jędrzejko 1981; Jędrzejko 1990); Zabrze-Rokitnica (Kuc 1956); **34**: Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko i in. 1991; Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Klama i in. 1999); Gołonóg (Kuc 1956); proj. rez. „Młaki nad Pogorią” (Szymczyk 10.07.1998, SOSN); **34/35**: Strzemieszyce (Kuc 1956); **36**: Błędów, dol. Białej Przemyszy (Malewski 26.07.1998 SOSN); **40**: Krywałd (Stebel 1997a); Kuźnia Nieborowska (Stebel 1997a); **41**: Borowa Wieś (Jędrzejko 1975; Celiński in. 1976, 1978); Paniówki (Stebel 1997a); **41/42**: Ruda Śląska-Wirek (Jędrzejko 25.10.1974, SOSN); **42**: Katowice-Ligota (Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Panewniki (Jędrzejko 1975; Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Panewniki Stare (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Panewniki Wymysłów (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Zadole (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Załęska Hałda (Fojcik, Stebel 2001); Mikołów-Starganiec (Cabała 1990; Jędrzejko 1990), Ruda Śląska-Kochłowice (Celiński i in. 1976; Jędrzejko 1990); Ruda Śląska-Radoszowy (Jędrzejko 26.10.1974, SOSN); **43**: Katowice-Brynów (Jędrzejko 1990); Katowice-Giszowiec (Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Murcki (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Stary Giszowiec (Jędrzejko 22.02.1974, SOSN); **44**: Sosnowiec-Kazimierz Górniczy (Jędrzejko 1990); **44/45**: Szczakowa (Kuc 1956); **44/45/54/55**: Jaworzno (Kuc 1956); **45**: Jaworzno, rez. „Dolina Żabnika” (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987; Żarnowiec i in. 1995; Klama i in. 1999); **50**: Książenice (Cabała 1990; Stebel 1997a); Leszczyny (Stebel 1997a); Przegędza (Stebel 1997a); Rybnik-Młyny (Stebel 1997a); Rybnik-Kamień (Jędrzejko 28.08.1976, SOSN; Celiński i in. 1976; Cabała 1990; Stebel 1997a); Rybnik-Świerki (Stebel 1997a); Szczygłowice (Cabała 1990); **51**: Dębieńsko Wielkie (Stebel 1997a); Łaziska Górne (Ścieszka 05.09.1981, SOSN; Jędrzejko 1990); Ornontowice (Stebel 1997a); Orzesze-Jaśkowice (Stebel 24.05.1994, SOSN); Orzesze-Zawiść (Stebel 1997a); Kolonia Marzankowice (Stebel 1997a); Łaziska Górne-Brada (Stebel 1997a); Orzesze (Stebel 1997a); **52**: Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Podlesie (Fojcik, Stebel 2001); Mikołów-Jamna, koło stacji kolejowe (Stebel 18.08.1995, SOSN); **53**: Katowice, rez. „Las Murckowski” (Stebel 1998b); Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Myczkowski 1962; Jędrzejko 1975; Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Murcki, proj. rez. „Płone Bagno” (Cabała 1996; Fojcik 1996; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001), Katowice, rez. „Ochojec” (Stebel 1997b; Szklarczyk 10.06.1986, SOSN; Klama i in. 1999); Katowice-Kostuchna (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Lędziny-Zamoście (Celiński i in. 1976); **54**: Imielin (Jędrzejko 1975); **60**: Palowice (Szala 20.08.1985, SOSN; Stebel 1997a); Rybnik-Huta Gotartowska (Stebel 1997a); Rybnik-Ligota (Zielonka 10.07.1985, SOSN; Stebel 1997a); Szczekowice (Zielonka 29.08.1985, SOSN; Stebel 1997a); Żory (Celiński i in. 1976; Fojcik, Szendera 1995; Stebel 1997a); **61**: Branica (Stebel 1997a); Zgoń (Stebel 1997a); Orzesze-Królówka (Stebel 1997a); Palowice (Stebel 1997a); Rudziczka (Stebel 1997a); Woszczyce (Stebel 1997a); Żory-Kleszczów (Stebel 1997a); Żory-Kleszczówka (Stebel, Domański 1993; Stebel 1997a); **62**: rez. „Babczyna Dolina” (Stebel 1992b; 1997a); Gostyń (Stebel 1997a); Kobiór (Jędrzejko 1990 za: Cabała 1979; Stebel 1997a); Radostowice, N część (Stebel 1997a; Jędrzejko i in. 1997b); Studzienice (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Tychy-Żwaków (Jędrzejko i in. 1997b); Wiry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); **63**: Bojszowy Nowe (Stebel 1997a); Cielmice (Stebel 1997a); Międzyrzecze, N część (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Ściernie, N część (Jędrzejko, Stebel 16.11.1990, SOSN); Świerczyniec – staw „Dąbrowica” (Stebel, Stebel 1996; Stebel 1997a); Tychy-Paprocany (Stebel 1997a; Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN); rez. „Żubrowisko”, N część (Stebel 1998a); **70**: Jastrzębie-Zdrój Bzie Górne (Stebel 1997a); **71**: Kryry (Stebel 1997a); Wisła Wielka (Stebel 1997a); Żory-Bara-

nowice (Stebel 1997a); **72:** Czarków (Stebel 1997a); Piasek (Żarnowiec 03.09.1982, SOSN; Jędrzejko 1990 za: Cabała 1979; Stebel 1997a; Jędrzejko i in. 1997b); Poręba-Dwór (Stebel 1997a); Radostowice, S część (Stebel 1997a); **73:** Brzozów (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Jankowice, na E (Jędrzejko, Stebel 16.11.1990, SOSN); Międzyrzecze, S część (Wojterski 1974; Stebel 1997a); rez. „Żubrowisko”, S część (Stebel 1998a); Międzyrzecze (Jurczyk 19.08.1985, SOSN); **80:** Pruchna (Stebel 1997a); Rychłud (Stebel 1997a); Zebrzydowice (Stebel 1997a); **81:** Strumień (Stebel 1997a); **82:** Goczałkowice-Bór (Stebel 1997a); rez. „Rotuz” (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b; Jędrzejko 1988; Żarnowiec i in. 1991; Klama i in. 1999; Stebel 11.10.1996, SOSN; Jokel 07-08. 2002, SOSN); Zabrzeg-Czarnolesie (Jurczyk 24.08.1985, SOSN); obok rezerwatu „Rotuz” (Jokel 07-08. 2002, SOSN); **83:** Kozy-Duża Kępa (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Pasieki (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **84:** Kozy-Mała Kępa (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Zagroda (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **90:** między Krasną a Ogródną (Wilczek R. 1936); Marklowice, na E, Las Parchowicki (Wilczek R. 1936); **91:** Kisielów, na NE (Wilczek R. 1936); Simoradz, na NW (Wilczek R. 1936); między Simoradzem a Wiślicą (Wilczek R.1936); **92:** Świętoszówka, na S (Wilczek R. 1936); Witałusz, na E (Wilczek R. 1936); **93:** Kozy Małe (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Straconka-Przegibek (Jędrzejko i in. 1985a, c); **94:** Biliska, 770 (Myczkowski 1958); Bujaków, 400 (Myczkowski 1958); Groniczek, 620 (Szafran 1965); Hrobacza Łąka, 800 (Stebel, Stebel 1998a); Kozy-Górna Wieś (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Rogacz, 710 (Stebel, Stebel 1998a); Zasolnica, łąka Gąsiorówka, 500 (Krause 30.06.2001, SOSN); Żarnówka Duża-Flisaki (Stebel 13.07.2000, SOSN); dolina Żarnówki Małej (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **95:** nad Cisowym Potokiem, 600 (Szafran 1954); rez. „Szeroka” (Żarnowiec, Klama 1996).

**Gd – 00:** Bażanowice, na NW i E od gajówki (Wilczek R. 1936); okolice Cieszyna (Plucar 1855); **01:** Chełm (Wilczek R. 1936); Czantoria, 750-880 (Ludera 1965); Wielka Czantoria, między Polaną Stokłosicą a szczytem, 850-855 (Plášek, Stebel 2002); rez. „Czantoria”, 990 (Wilczek Z. 1995); **02:** Błatnia, N, 800 (Ludera 1965); Klimczok, W, 700 (Ludera 1965); Klimczok, 1060-1070 (Wilczek Z., Cabała 1989a; Wilczek Z. 1995); Klimczok, Horodowski Stawek, 990 (Krause 09.07.2002, SOSN); Salmopol, 850 (Szafran 1965); rez. „Stok Szyndzielni”, 1000-1040 (Stebel 2003b), 1050-1070 (Wilczek Z. 1995); **03:** Hala Jaśkowa, 980 (Stebel 31.07.1996, SOSN); Magura, 1080 (Wilczek Z., Cabała 1989a; Wilczek Z. 1995); Małe Skrzyczne, 1100 (Wilczek Z. 1995); Skrzyczne, NW, 1100 (Krause 15.07.2002, SOSN), 1250, koło schroniska (Krause 11.07.2002, SOSN), SE stok, 1100-1120 (Krause 13.07.2002, SOSN), SW stok, 1125 (Krause 12.07.2002, SOSN); Szyndzielnia, N, 660 (Ludera 1965); **04:** Buciorysna, 740 (Myczkowski 1958); Bykowska, 650 (Myczkowski 1958); **05:** Pod Borem-Bąkówka, 500-510 (Stebel 09.09.2002, SOSN); **06:** Las-Na Polane, 550 (Stebel, Stebel 1998); **11:** Kiczory, E stok, 790-860 (Plášek, Stebel 2002); Kobyła, NW stok, 750-770 (Plášek, Stebel 2002); Wielki Stożek, N stok, 680-720 (Plášek, Stebel 2002); Wisła, dolina Dziechcinki, 700 (Szafran 1965); Wisła-Łabajów, 600 (Korlacka 28.07.1985, SOSN; Plášek, Stebel 2002); Wisła-Łabajów, między Tysząnką a centrum, 560-580 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Łabajów Do Dolin, 610-650 (Plášek, Stebel 2002); **12:** Beskidek, NW od Stecówki, 775-780 (Plášek, Stebel 2002); Głębiec, W stok, 785-795 (Plášek, Stebel 2002); Istebna-Pilorka, 625-630 (Plášek, Stebel 2002); Istebna-Skała, 670-675 (Plášek, Stebel 2002); Istebna-Wilczna, 600-640 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Mrózków, NE stok, 800-815 (Plášek, Stebel 2002) & E stok, 798 (Wilczek Z. 13.06.2002, SOSN); Przełęcz Kubalonka, 720-780 (Plášek, Stebel 2002); między przełęczą Kubalonka a Mrózkowem, 800-805 (Plášek, Stebel 2002); Szarcuła, SW stok, 780-785 (Plášek, Stebel 2002); rez. „Wisła”, dol. Czarnej Wisielki, 725-910 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Wisła-Górne

Głębcze, 620-700 (Plášek, Stebel 2002); Wisła, między Górnymi Głębcami a Mrózkowcem, 720-730 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Mrózków, 720-800 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Pasieki, 600-620 (Plášek, Stebel 2002); **12/13**: Barania Góra, 970-1200 (Wilczek Z. 1995); rez. „Barania Góra” (Klama i in. 1999); 1050-1200 (Wilczek Z. 1995); 1020-1100 (Krause 08. 2002, SOSN); rez. „Wisła” (Klama i in. 1999); **13**: rez. „Barania Góra”, obok szczytu Baraniej Góry, 1115 (Wiselka 07.2002, SOSN); źródlika Czarnej Wiselki, 1120 (Wiselka 07. 2002, SOSN); Hala Cebula, NE stok, 1015-1025 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Cebula, N stok, 1000-1010 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Magurka Wiślańska, E stok, 1090-1100 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Magurka Wiślańska, proj. rez. „Stary Bór” (Fojcik 1994), Radziechowy, polana Kopiec, N, 625 (Wilczek Z. 25.06.2002, SOSN); **14**: Żywiec-Grojec, użytek ekologiczny „Stówek na Kosarach”, 410 (Nejfeld 10.08.1999, SOSN); Stebel 29.04.1999, SOSN); **22**: Istebna, nad Olzą, SW stok, 520 (Wilczek Z. 21.08.2002, SOSN); Istebna, oddz, leśn. 21, 49g, 590-650 (Parusel 2001); Istebna-Bucznik, 535-550 (Plášek, Stebel 2002); Istebna-Prędowiec (Żarnowiec i in. 1988); Jasnowice, między Łączyną a Szymczami, 490-495 (Plášek, Stebel 2002); Kamesznica-Za Groń, 780-800 (Plášek, Stebel 2002); Tyniok, N stok, 840-850 (Plášek, Stebel 2002); Istebna-Las, 550-560 (Stebel 24.08.2001, SOSN); Istebna-Zaolzie, 575-605 (Plášek, Stebel 2002); **23**: rez. „Butorza”, E, 600 (Krause 30.06.2002, SOSN); Laliki, na E od stacji kolejowej (Stebel 02.08.2000, SOSN); **24**: Hala Pawlusia, 1130-1140 (Stebel 03.08.2000, SOSN); Kotarnica, 1110 (Wilczek Z. 1995); Lipowska, 1275-1300 (Wilczek Z. 1995); Lipowska, koło szczytu, 1300 (Krause 24-27.08.2002, SOSN); Majcherkowa, NE stok, 1250-1270 (Stebel 25.08.2000, SOSN); rez. „Romanka”, S część, 1230-1235 (Stebel 03.08.2000, SOSN), 1300-1320 (Wilczek Z. 1995); W stok, 1300 (Krause 25.08.2001, SOSN); **25**: Pilsko (Michalik 1992), 1375 (Wilczek Z. 1995); Pilsko, koło szczytu Góry Pięciu Kopców, 1525 (Stebel 12.07.2003, SOSN); Pilsko, Hala Miziowa, 1290 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Tanecznik, 1300-1320 (Stebel 17.08.2000, SOSN); **32**: Wielka Racza, E stok, 1110-1120 (Stebel 21.08.2003, SOSN); **33**: Szczytkówka, 750-770 (Kowalczyk 18.07.1996, SOSN); Wiertalówka, 1050-1070 (Kowalczyk 20.07.1996, SOSN); **42**: Orzeł, 1055-1065 (Stebel 21.08.2003, SOSN).

#### **Plonnik cienki *Polytrichum strictum* Brid.**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: gatunek bardzo rzadki, rośnie na rozproszonych stanowiskach głównie na Równinie Opolskiej, Wyżynie Śląskiej, w Kotlinie Oświęcimskiej i Beskidach; w górach dochodzi do 1530 m n.p.m. (ryc. 14).

Ekologia: rośnie na torfowiskach przejściowych (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*) i wysokich (klasa *Oxycocco-Sphagnetea*), w borach bagiennych *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, w górach także w borówczyskach bażynowych *Empetro-Vaccinietum* oraz zatorfionych płatach karpackich zarośli kosówki *Pinetum mugo carpaticum*.

Distribution in the Silesia Province: a very rare species; it grows on scattered localities mainly in the Równina Opolska Plain, the Wyżyna Śląska Upland, the Kotlina Oświęcimska Basin and the Beskidy Mts.; in the mountains it reaches 1530 m above sea level (Fig. 14).

Ecology: it grows in minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), raised peat-bogs (class *Oxycocco-Sphagnetea*) and in peaty pine forests *Vaccinio uliginosi-Pinetum*. In mountains it occurs in *Empetro-Vaccinietum* and peaty parts of *Pinetum mugo carpaticum* associations.

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 82:** Aleksandria (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Blachownia (Błoński 1890a).

**Fd – 00:** Lubliniec, oddz. 357-358 (Janas 21.08.1995, SOSN; Stebel 31.05.1999, SOSN; Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Potępa (Janas 13.08.1996, SOSN); **01:** rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Jędrzejko, Klama 08.09.1982, SOSN); Lubliniec, oddz. 268 i 270 (Stebel i in. 1997a); **02:** Strzebiń-Dubiele (Fojcik 12.08.2002, KTU; Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **05:** Nowa Wieś Żarecka (Fojcik 08.07.1998, KTU; Stebel, Białek 26.05.2003, SOSN); **13:** Polski Las, „Bagno Bruch” (Janas 20.08.1996, SOSN; Bacler 26.08.1998, SOSN); **15:** Poręba (Jędrzejko 1990); **15/25/26:** górny bieg Czarnej Przemszy (Kuc 1956); **16:** Lgotka (Fojcik 14.11.2002, KTU); **17:** między Lgotą Murowaną a Kroczykami (Kuc 1959a); **24:** piaskownia „Kuznica Wareżyńska” (Szymczyk 15.07.1999, SOSN); **30:** Gliwice-Las Łabędzki (Jungck 1889); **34:** Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Olesiński, Sendek 1980; Jędrzejko, Żarnowiec 1982b, 1984; Jędrzejko 1990, 1998); Bielowizna (Kuc 1956), Piła Ujejska (Jędrzejko 1990); **34/35:** Strzemieszyce (Kuc 1956); **35/36:** dolina Białego (Kuc 1956); dolina Przemszy na odcinku Okradzionów – Klucze (Kuc 1956); **42:** Ruda Śląska-Radoszowy (Jędrzejko 1990); **45:** dolina Przemszy na odcinku Stare Maczki – Sławków (Kuc 1956); **55:** koło Jeziorek (Krupa 1882); **63:** Tychy-Paprocany (Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN); **82:** rez. „Rotuz” (Jędrzejko, Żarnowiec 1982a; Żarnowiec i in. 1991; Klama i in. 1999; Fojcik 24.07.1991, KTU; Jokel 07-08. 2002, SOSN).

**Gd – 03:** Lipowa (Krupa 1882); **14:** Żywiec-Grojec, użytek ekologiczny „Stówek na Kosarach”, 410 (Stebel 29.04.1999, SOSN); **22:** Jasnowice, między Łączyną a Szymczami, 490-495 (Pląšek, Stebel 2002); **25:** Pilsko (Michalik 1992); Pilsko, 1460 (Jędrzejko i in. 1984c); Pilsko, koło szczytu (Jędrzejko 1985c); Pilsko, koło szczytu Góry Pięciu Kopców, 1530 (Stebel 12.07.2003, SOSN).

Uwaga. Stanowisko podane z rezerwatu „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995; Klama i in. 1999) wymaga potwierdzenia.

Notes. Locality reported from the „Dolina Żabnika” nature reserve (Żarnowiec et al. 1995; Klama et al. 1999) needs confirmation.

#### **Brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum* (Hedw.) Fleisch.**

[*Hypnum purum* L.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie głównie w niżowej części województwa; w górach bardzo rzadki, gdzie dochodzi do 810 m n.p.m. (ryc. 15).

Ekologia: rośnie najczęściej w borach i borach mieszanych (klasa *Vaccinio-Piceetea*), rzadziej w innych typach lasów; często spotykany na leśnych drogach i przydrożach; rzadko występuje na wilgotnych łąkach.

Distribution in the Silesia Province: it grows mainly in the lowland part of the province; in mountains it is very rare, its the highest locality being at an altitude of 810 m above sea level (Fig. 15).

Ecology: it grows mainly in coniferous and mixed forests (class *Vaccinio-Piceetea*), rarely in other types of forests; it occurs frequently on forest ways and waysides, rarely in wet meadows.



wice-Rożek (Stebel 2003c); Rudno, NE część (Stebel 2003c); Taciszów, obok stacji kolejowej (Stebel 2003c); Taciszów-centrum (Stebel 2003c); **47:** Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); **48:** Brantółka (Stebel 1997a); Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); Ruda Kozielska (Stebel 1997a); Sierakowiczki-Jesionek (Stebel 2003c); **49:** Bargłówka (Stebel 1997a); Biały Dwór (Stebel 1997a); Leboszowice (Stebel 1997a); Nowa Wieś, S część (Stebel 1997a); Przerycie (Stebel 1997a); Smolnica, SE część (Stebel 2003c); Sośnicowice, SE część (Stebel 2003c); Tworóg Mały, NW część (Stebel 2003c); Tworóg Mały, NE część (Stebel 2003c); **57:** rez. „Łęczczok” (Berdowski 1973; Stebel 1997a, c); Nędza, W część (Stebel 1997a); **58:** Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); Sumina (Stebel 1997a); Szymocice (Stebel i in. 1997a); **59:** Gaszowice-Jeruzalem (Stebel 1997a); Rybnik-Ochojec (Stebel 1997a); Rudy (Stebel 1997a); Rybnik-Gzel (Stebel 1997a); Rybnik-Stodoły Buglowiec (Stebel 1997a); **67:** Brzezcie (Stebel 1997a); **68:** Głozyny (Stebel 1997a); Pszów-Doły (Stebel 1997a); Rydułtowy-cegielnia (Stebel 30.04.1994, SOSN); **78:** Kolonia Fryderyka (Stebel 1997a); Wodzisław Śląski-Olszyny (Stebel 1997a; Stebel i in. 1997a).

**Fd – 01:** rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **04:** Żarki-Letnisko (Fojcik 24.11.2002, KTU); **06:** Hucisko (Wika 1983); Podlesice (Fojcik 14.11.2002, KTU); **07:** Kroczyce (Fojcik 14.11.2002, KTU); Pradła (Fojcik 13.09.2002, KTU); **08:** Podrajec koło Ołudzy (Fojcik 13.09.2002, KTU); **10:** Tworóg, W część (Stebel 17.11.2002, SOSN); **11:** Boruszowice-Dęby Boruszowskie (Kłama i in. 1999; Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Pniowiec (Fojcik, 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **12:** Zielona (Bacler 23.08.1998, SOSN); **13:** Kolonia Woźnicka, na W (Bacler 24.04.1998, SOSN); **14:** rez. „Cisy w Hucie Starej” (Jędrzejko 15.08.1989, SOSN); **15:** Poręba (Fojcik 11.09.1991, KTU); **15/16/25/26:** Zawiercie (Kuc 1956); **16:** Bzów koło Zawiercia (Fojcik 14.08.1991, KTU); Lgotka (Fojcik 14.11.2002, KTU); **17:** między Mokrusem a Siamoszykami (Kuc 1959a); **18:** Jeziorowice (Fojcik 13.09.2002, KTU); **19:** Żarnowiec-Dziodówki, N część (Stebel 15.11.2002, SOSN); **20:** Księży Las (Kuc 1956); Łubie (Jędrzejko 1990 za: Cabała 1979); **21:** Bytom, proj. rez. „Błachówka” (Stebel 2000b); Stolarzowice (Kuc 1956); **24:** Ujejsce-Podlesie, piaskownia „Kuźnica Wareżyńska” (Stebel 10.02.2000, SOSN); Tuliszków (Jędrzejko 1990); **25:** Poręba (Jędrzejko i in. 1984b); **26:** rez. „Góra Chełm” (Michalik 1981; Olech 1981); Hutki-Kanki, źródł. Centurii (Szymczyk 24.05.1999, SOSN; Stebel 11.07.1999, SOSN); Piaski (Fojcik 03.07.1997, KTU); Mitrega (Kuc 1956); **27:** rez. „Ruskie Góry” (Jędrzejko, Wika 1991); **28:** Żarnowiec-Kresy (Stebel 15.11.2002, SOSN); **29:** Żarnowiec-Staszyn (Stebel 15.11.2002, SOSN); **30:** Gliwice, proj. rez. „Las Dąbrowa” (Stebel 2000a); Gliwice, Las Łabędzki (Jungck 1889); **34:** Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko i in. 1991; Kłama i in. 1999); Dąbrowa Górnicza-Pogoria (Jędrzejko 1990); **35:** Łosień (Kuc 1956; Fojcik 30.09.1991, KTU); **36:** między Błędowem a Laskami (Fojcik 10.09.1997, KTU); **41:** Borowa Wieś (Jędrzejko 15.07.1970, SOSN; Celiński in. 1978); **42:** Katowice-Ligota (Stebel i in. 1997a; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Osiedle Witosa (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Panewniki (Jędrzejko 1975; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Panewniki Stare (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Panewniki Wymysłów (Fojcik, Stebel 2001, SOSN); Katowice-Załęska Hałda (Fojcik, Stebel 2001); **43:** Katowice-Brynów (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Śródmieście (Fojcik, Stebel 2001); **44/45/54/55:** koło Jaworzna (Krupa 1882; Kuc 1956; Jędrzejko 1990); **44:** Sosnowiec-Maczki (Jędrzejko 1990), Sosnowiec-Kazimierz Górniczy (Jędrzejko 1990); **45:** Jaworzno-Ciężkowice (Jędrzejko 1990; Fojcik 19.10.1994, KTU); Jaworzno, rez. „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995; Kłama i in. 1999); **50:** Rybnik-Młyny (Stebel 1997a); Rybnik-Paruszowiec, NE część (Stebel 1997a); **51:** Łaziska-Kopanina (Ścieszka 23.06.1981, SOSN); Orzesze-Jaśkowice (Stebel 1997a); Orzesze-Zawada (Stebel 1997a); **52:** Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001),

Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Podlesie (Fojcik, Stebel 2001), Łaziska Średnie (Jędrzejko 1990); **53**: Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Jędrzejko 1975; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Murcki, proj. rez. „Płone Bagno” (Cabała 1996; Fojcik 1996; Fojcik, Stebel 2001), Katowice, rez. „Ochojec” (Fojcik, Stebel 2001); **54**: Imielin (Jędrzejko 1975), Jaworzno, Rudna Góra (Fojcik 20.10.1989, KTU, SOSN); Jaworzno-Dąb (Błaszkiwicz 15.07.1989, SOSN); Mysłowice-Kosztowy, oddz. 93 (Stebel 24.11.2002, SOSN); **55**: koło Byczyny (Krupa 1882); Jaworzno-Jeziorki (Kuc 1956; Jędrzejko i in. 1984b); **60**: Rybnik-Piaski (Stebel 1997a); Żory (Fojcik, Szendera 1995; Stebel 1997a); **61**: Rudziczka (Stebel 1997a); Żory-Kleszczówka (Stebel 1997a); **62**: Kobiór (Stebel 1997a); Kobiór – staw „Wspólny” (Stebel 1997a); Studzienice (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Tychy-Żwaków (Jędrzejko 1990); **63**: Bojszowy Nowe (Stebel 1997a); Międzyrzecze, N część (Stebel 1997a); Ściemie, N część (Jędrzejko, Stebel 16.11.1990, SOSN); Świerczyniec-staw „Dąbrowica” (Stebel 12.07.1993, SOSN); rez. „Żubrowisko”, N część (Stebel 1998a); **73**: Gilowice (Stebel 1997a); Międzyrzecze, S część (Stebel 1997a); Wola (Stebel 1997a); rez. „Żubrowisko”, S część (Stebel 1998a); **80**: Zembrzydowice, N część (Stebel 27.07.1993, SOSN); **83**: Kozy-Pasieki (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **90**: między Zamarskiem i Hażlachem (Wilczek R. 1936); **91**: Kisielów, na NW i NE (Wilczek R. 1936); **92**: Las Łazowski, na NW od drogi Świętoszówka – Łazy (Wilczek R. 1936); **94**: Hrobacza Łąka (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy Górze, kamieniołom, 530-560 (Stebel 09.09.2002, SOSN).

**Gd – 00**: Bażanowice, na E od gajówki (Wilczek R. 1936); okolice Cieszyna (Plucar 1855); Dziegielów, koło zamku, Jasieniowa (Wilczek R. 1936); Dziegielów, na NE (Wilczek 1936); między Leszną a Puńcówką (Wilczek R. 1936); Leszna Górna (Wilczek R. 1936); **01**: koło Cisownicy, N i E stok góry (Wilczek R. 1936); między Dziegielowem a Ustroniem (Wilczek R. 1936); Goleszów, koło kamieniołomu (Wilczek R. 1936); Chełm (Wilczek R. 1936); Goleszów – fabryka, N i W stok góry 464 (Wilczek R. 1936); Goleszów – fabryka, SE stok góry 512 (Wilczek R. 1936); Chełm, SW stok (Wilczek R. 1936); **03**: Lipowa (Krupa 1882); Łodygowice-Nowy Świat, cegielnia, 390-395 (Stebel 08.08.2002, SOSN); **04**: Łodygowice-Lipka, 425 (Stebel, Stebel 1998a); Tresna-Prochoci, 410 (Stebel 04.05.2001, SOSN); **05**: Pod Borem-Bąkówka, 480-495 (Stebel 09.09.2002, SOSN); **13/14**: Sopotnia (Krupa 1882); **15**: Lasek koło Przyborowa, SE stok, 790-810 (Stebel 17.06.2003, SOSN); Mutne, S część, 440-445 (Stebel 31.05.2000, SOSN); **33**: Rycerka Górna-Butyrów Ubocz (Szafran 1954); **33/34**: Ujsoły (Krupa 1882).

### **Piórosz pierzasty *Ptilium crista-castrensis* (Hedw.) De Not.**

[*Hypnum crista-castrensis* L.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie bardzo rzadko na całym terenie; w górach dochodzi do 1050 m n.p.m. (ryc. 16).

Ekologia: rośnie najczęściej w borach i borach mieszanych (klasa *Vaccinio-Piceetea*); bardzo rzadko spotykany jest na murszejącym drewnie.

Distribution in the Silesia Province: it grows very rarely on the whole area; in mountains it reaches 1050 m above sea level.

Ecology: it grows mainly in coniferous and mixed forests (class *Vaccinio-Piceetea*), very rarely on rotten wood.



#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 63:** Ostrowy nad Okszą (Fojcik 1999); **64:** Cykarzew Północny (Fojcik 1999); **65:** Kruszyzna (Fojcik 28.08.2002, KTU); **76:** Dąbek (Fojcik 26.08.2002, KTU); **77:** Soborzyce (Błoński 1889, 1890a); **86:** Smyków, na SW (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990a); **88:** Koniecpol (Fojcik 19.09.2002, KTU); **96:** Złoty Potok (Kuc 1959a).

**Fc – 28:** Proboszczowice (Kuc 1956); **48:** Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); Ruda Kozielska (Stebel 1997a); **58:** Rudy-Buk (Uechtritz 1864b; Limpricht 1873); Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); **69:** Rybnik (Milde 1869).

**Fd – 06:** Podlesice (Fojcik 14.11.2002, KTU); **07:** Pradła (Fojcik 13.09.2002, KTU); **08:** Podrajec koło Ołudzy (Fojcik 13.09.2002, KTU); **16:** Lgotka (Fojcik 14.11.2002, KTU); **18:** Jeziorowice (Fojcik 13.09.2002, KTU); **21/22:** Tarnowskie Góry (Jędrzejko 1990); **24:** Dąbrowa Górnicza-Trzebiesławice (Kuc 1956); **25:** Słotwina koło Łaz (Kuc 1956); **26:** rez. „Góra Chełm” (Michalik 1981); **27:** między Złożeńcem a Stokami (Kuc 1959a); rez. „Ruskie Góry” (Jędrzejko, Wika 1991; Jędrzejko 1998); **30/40:** Gliwice (Milde 1869); **35:** Dąbrowa-Górnicza-Łosień (Jędrzejko 1990); **40:** Knurów (Domański 10.08.1991, SOSN; Stebel 1997a); **45:** górny bieg Jaworzniaka (Kuc 1956); **50:** Las Paruszowicki koło Przegędzy (Uechtritz 1864b); **53:** Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Fojcik, Stebel 2001); **55:** Jaworzno-Jeziorki (Rehmann 1865); **62:** Studzienice (Wojterski 1974); **73:** Brzozów (Wojterski 1974); Międzyrzecze, S część (Wojterski 1974); **91:** Simoradz, na NW (Wilczek R. 1936); **92:** Świętoszówka, na S (Wilczek R. 1936); **95:** nad Cisowym Potokiem (Szafran 1954); rez. „Madohora”, 890-900 (Myczkowski 1958).

**Gd – 00:** okolice Cieszyna (Plucar 1855); **01:** rez. „Czantoria”, 810-830 (Pląšek, Stebel 2002); **03:** Godziszka Stara, dolina pot. Graniczny, 555-560 (Stebel 08.08.2002, SOSN); Lipowa (Krupa 1882); **11:** Kiczory, 800 (Szafran 1965); **12:** dol. Czarnej Wiselki pod Przysłopem, 1050 (Szafran 1965); Kamienny, 760 (Szafran 1965); **23:** rez. „Butorza”, 655-670 (Stebel 02.08.2000, SOSN); **33:** Rycerki (Rehmann 1865).

#### **Fałdownik nastroszony *Rhytidadelphus squarrosus* (Hedw.) Warnst.**

[*Hypnum squarrosum* L.; *Hylocomium squarrosum* (L.) Br. eur.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie na całym terenie; w górach dochodzi do 1430 m n.p.m. (ryc. 17).

Ekologia: rośnie najczęściej na łąkach (klasa *Molinio-Arrhenatheretea*) i torfowiskach niskich (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*); często spotykany na siedliskach synantropijnych: drogach i przydrożach (głównie w borach i borach mieszanych) oraz na trawnikach.

Distribution in the Silesia Province: it grows on the whole area; in mountains it reaches 1430 m above sea level (Fig. 17).

Ecology: it grows mainly in meadows (class *Molinio-Arrhenatheretea*), in fen communities and mesotrophic sedge mires (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*); it occurs frequently in man-made habitats, including forest ways and waysides (mainly among coniferous and mixed forests) and lawns.

#### Stanowiska (Stations):

**Ec – 89:** Przywary, rez. „Cisy koło Sierakowa” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **99:** Pawonków, na S od stacji kolejowej (Stebel 17.11.2002, SOSN).

**Ed – 50:** Kleśniska (Fojcik 1999); **51:** Lipie (Fojcik 1999); Parzymiechy (Fojcik 1999); Ręblice Szlachecki (Fojcik 1999); Rozalin (Fojcik 1999); **52:** Brzózki (Fojcik 1999); Dębie (Fojcik 04.04.1995, KTU); Julianów (Fojcik 1999); Popów (Fojcik 1999); Szyszków (Fojcik 1999); Zawady (Fojcik 1999); **53:** Kuźnica (Fojcik 1999); **60:** Zajączki I (Fojcik 1999); **61:** Iwanowice Duże (Fojcik 1999); Kolonia Opatowska (Fojcik 1999); Krzepice (Fojcik 1999); Zbrojewsko (Fojcik 1999); Zwierzyniec I (Fojcik 1999); **62:** Brody-Malina (Fojcik 1999); Mokra I (Fojcik 1999); Mokra III (Fojcik 1999); Piła (Fojcik 1999); **63:** Kocin Nowy (Fojcik 1999); Kocin Stary (Fojcik 1999); Łobodno (Fojcik 1999); **64:** Kolonia Bogusławice (Fojcik 28.08.2002, KTU); Mykanów (Fojcik 1999); **65:** Kruszyna (Fojcik 28.08.2002, KTU); Wikłów (Fojcik 28.08.2002, KTU); **71:** Hutka (Fojcik 1999); **72:** Dębowa Góra (Fojcik 1999); Grodzisko (Fojcik 1999); Pierzchno (Fojcik 1999); Rybno (Fojcik 1999); Skrzyszów (Fojcik 1999); Zakrzew (Fojcik 1999); **73:** Kamyk (Fojcik 1999); Lgota (Fojcik 1999); Czarny Las (Kuc 1964; Fojcik 1999); **74:** Kościelec (Fojcik 1999); Rędziny (Fojcik 1999); Rząsawy (Fojcik 1999); Wyczerpy Górne (Fojcik 1999); Wancerzów (Fojcik 1999); Jaskrów (Hereźniak i in. 1973); **75:** Latosówka (Fojcik 1999); Rajsko (Fojcik 1999); **76:** Dąbek (Fojcik 26.08.2002, KTU); **77:** Dąbrowa Zielona (Fojcik 20.09.2002, KTU), Zalas-Biedy (Fojcik 26.08.2002, KTU); **81:** Lębki (Fojcik 16.08.2002, KTU); **82:** Blachownia (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990b); **84:** Częstochowa (Błoński 1889, 1890a); Las „Gąszczyk” koło Mstowa (Hereźniak i in. 1973), Mirów (Hereźniak i in. 1973); Srocko (Fojcik 19.06.2002, KTU), Olsztyn (Kuc 1959a); Zawada (Fojcik 1999); **85:** Mstów (Kuc 1959a; Hereźniak i in. 1973); Wancerzów (Hereźniak i in. 1973); **86:** Zalesice (Fojcik 03.07.2002, KTU); Stawki (Fojcik 26.06.2002, KTU); **87:** Luborcza (Fojcik 20.09.2002, KTU), Przysieka (Fojcik 20.09.2002, KTU); **88:** Koniecpol (Fojcik 19.09.2002, KTU); **90:** Kuźnica, oddz. 65 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **95:** rez. „Ostrężnik” (Stebel 17.06.2000, SOSN); Piasek (Kuc 1959a); **96:** Janów (Fojcik 09.07.2002, KTU), Sieraków koło Janowa (Fojcik 03.09.2002, KTU), leśn. Działówki, rez. „Kaliszak” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), Trzebnów (Błoński 1889, 1890a); Złoty Potok (Błoński 1889, 1890a); **97:** Biała Wielka koło Lelowa (Fojcik 01.10.2002, KTU); Skrajniwa (Fojcik 06.09.2002, KTU); Mełchów (Fojcik 06.09.2002, KTU); **98:** Nakło koło Szczekocin (Fojcik 01.10.2002, KTU).

**Fc – 09:** Koszowice-Gaborowice, oddz. 91 (Stebel 17.11.2002, SOSN); Koszowice-„Pasiaki”, oddz. 149 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **19:** rez. „Hubert” (Stebel 1997d); **29:** Bycina (Stebel 2003c); Dzierżno (Stebel 2003c); Pławniowice-Nowy Świat (Stebel 2003c); Toszek (Kuc 1956); **38:** Rudziniec (Stebel 2003c); Rudziniec-park (Stebel 2003c); **39:** Dąbrówka (Stebel 2003c); Kolonia Pławniowicka (Stebel 2003c); Kozłów-Podlesie (Stebel 2003c); Pławniowice (Stebel 2003c); Pławniowice, W część (Stebel 2003c); Pławniowice-Rożek (Stebel 2003c); Rachowice, N część (Stebel 2003c); Rudno (Stebel 2003c); Rzeczyce Śl. (Stebel 2003c); Taciszów, obok stacji kolejowej (Stebel 2003c); Taciszów-centrum (Stebel 2003c); **47:** Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); **48:** Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); Sierakowiczki-Jesionek (Stebel 2003c); Tworóg Mały, na W (Stebel 1997a); **49:** Bargłówka (Stebel 1997a); Biały Dwór (Stebel 1997a); Choryńskowice (Stebel 2003c); Leboszowice (Stebel 1997a); Nowa Wieś (Stebel 1997a); Piłchowice (Stebel 1997a); Przerycie (Stebel 1997a); Ruda Kozielska (Stebel 1997a); Smolnica (Stebel 2003c); Sośnicowice, NE część (Stebel 2003c); Tworóg Mały, (Stebel 1997a); Tworóg

Mały, NW część (Stebel 2003c); Tworóg Mały, NE część (Stebel 2003c); **57:** rez. „Łęczczok” (Berdowski 1973; Stebel 1997a, c); **58:** Rudy-Buk (Stebel 1997a); Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); Nędza (Stebel 02.08.1994, SOSN); Raszczyce (Stebel 1997a); Szymocice (Stebel 1997a); Sumina (Stebel 1997a; Stebel i in. 1997b); Sumina – cegielnia (Stebel 29.06.2002, SOSN); Zwonowice (Stebel 1997a); **59:** Gaszowice-Jeruzalem (Stebel 1997a); Pilchowice-Dolna Wieś (Stebel 1997a); Rudy-Park (Stebel 1997a); Rybnik-Chwałęcice (Stebel 29.06.2002, SOSN); Rybnik-Golejów (Stebel 1997a); Rybnik-Gzel (Stebel 21.09.1997, SOSN); Rybnik-Ochojec (Stebel 1997a); Rybnik-Stodoły (Stebel 1997a); Rybnik-Wielopole (Stebel 1997a); Stanice (Stebel 1997a); **67:** Lubomia (Stebel 1997a); Obora (Torka 1931; Stebel 1997a); **68:** Czernica (Stebel 1997a); Głozyny (Stebel 1997a); Kolonia Kornowska (Stebel 1997a); Krzyżkowice (Stebel 1997a); Pstrążna (Stebel 1997a); Pszów-Doły (Stebel 1997a); Rydułtowy (Stebel 1997a); **69:** Jankowice Rybnickie (Fojcik 22.08.1991, KTU); Jejkowice (Stebel 1997a); Radlin-Obszary (Stebel 1997a); Rybnik-Niedobczyce (Stebel 1997a); Rybnik-Niewiadom (Stebel 1997a); Rybnik-Popielów (Stebel 1997a); Świerklany Dolne (Stebel 1997a); **77:** Buków (Stebel 1997a); Bolesław (Wojciechowska 06.07.1985, SOSN); **78:** Belsznica (Stebel 1997a); Czyżowice (Stebel 1997a); Wielikąt (Stebel 1997a); **79:** Skrzyszów (Stebel 1997a); Wodzisław Śl. (Stebel 1997a); Wodzisław Śl.-Marusze (Stebel 1997a); Wodzisław Śl.-Radlin (Stebel 1997a); **89:** Godów (Stebel 1997a); Godów-Żabków (Stebel 1997a).

**Fd – 00:** Kokotek, staw „Piegża” (Jędrzejko, Stebel 2002c); Lubliniec, oddz. 357-358 (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Potępa-„Starorzecze Ziętek” (Bacler 09.09.1998, SOSN); **01:** Drutarnia (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); Lubliniec, oddz. 270 (Stebel i in. 1997b); **02:** Kuczów (Janas 24.08.1994, SOSN); Psary-góra Grojec, NW stok (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **04:** Żarki-Letnisko (Fojcik 24.11.2002, KTU); **07:** Pradła (Fojcik 13.09.2002, KTU); **08:** Podrajec koło Oludzy (Fojcik 13.09.2002, KTU); **10:** Tworóg, W część (Stebel 17.11.2002, SOSN); Tworóg, NW część, dolina Stoły (Rostański A. 13.08.1996, SOSN); **11:** Dęby Boruszowskie (Fojcik 22.08.2002, KTU); **12:** Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 1990); **13:** Kolonia Woźnicka, na W (Bacler 24.04.1998, SOSN); **14/24:** Siewierz (Kuc 1956); **15:** Poręba (Kuc 1956); **16:** między Lgotką a Morskiem (Kuc 1959a); **15/16/25/26:** Zawiercie (Kuc 1956); **17:** między Mokrusami a Gieblem (Kuc 1959a); **18:** Podleśna (Fojcik 13.09.2002, KTU); **19:** Żarnowiec-Dziadówki (Stebel 15.11.2002, SOSN); **20:** Księży Las (Kuc 1956); **21:** Górniki (Jędrzejko 1990), Blachówka (Jędrzejko 1990), rez. „Segieł” (Jędrzejko 1982; Jędrzejko 1990), Stolarzowice (Kuc 1956); **22:** Piekary Rudne koło Tarnowskich Gór (Fojcik 03.04.1997, KTU), Świerklaniec (Jędrzejko 1990); **24:** Podwarpie (Jędrzejko 1998); **25:** Poręba (Jędrzejko i in. 1984c); **29:** Żarnowiec-Staszyn (Stebel 15.11.2002, SOSN); **30:** Czechowice (Jędrzejko 1990); Kuźnica Gliwicka (Stebel 2003c); **30/40:** okolice Gliwic (Jungck 1891); **31:** park Gliwice-Zabrze (Jędrzejko 1981); **34:** Gołonóg (Kuc 1956); **34/35:** Dąbrowa Górnicza (Jędrzejko 1990); **35:** Dąbrowa Górnicza-Łosień (Jędrzejko 1990); **40:** Knurów (Stebel 1997a); Krywałd (Stebel 1997a); Kuźnia Nieborowska (Stebel 1997a); **41:** Paniówki (Stebel 1997a); **42:** Katowice-Ligota (Stebel i in. 1997b); Katowice-Panewniki (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Panewniki Stare (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Załęska Hałda (Fojcik, Stebel 2001); **42/43:** Chorzów, park WPKiW (Jędrzejko 1981); **43:** Katowice-Brynów, Park Kościuszki (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Śródmieście (Fojcik, Stebel 2001); **45:** rez. „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995; Klama i in. 1999); **50:** Przegędza (Stebel 1997a); Stanowice (Stebel 1997a); Szczygłowice (Stebel 1997a); **51:** Łaziska Górne (Ścieszka 07.07.1981, SOSN; Jędrzejko 1990); Łaziska Górne-Brada (Stebel 1997a); Mikołów-Stara Huta (Stebel 1997a); Orzesze (Stebel

1997a); Orzesze-Jaśkowice (Stebel 1997a); Orzesze-Stara Szklarnia (Stebel 1997a); Orzesze-Zawiść (Stebel 1997a); **52**: Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Podlesie (Fojcik, Stebel 2001); Łaziska Średnie (Ścieszka 29.04.1982, SOSN); Mikołów-Kamionka (Jędrzejko 1990); **53**: Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Myczkowski 1962; Fojcik, Stebel 2001); Katowice, proj. rez. „Płone Bagno” (Cabała 1996; Fojcik 1996; Fojcik, Stebel 2001), Katowice, rez. „Ochojec” (Stebel 1997b); **54**: Imielin (Jędrzejko 1975), Jaworzno-Leopold (Gumieniak 15.03.1998, KTU); Mysłowice-Kosztowy, oddz. 93 (Stebel 24.11.2002, SOSN); **60**: Palowice (Szala 20.08.1985, SOSN; Stebel 1997a); Rybnik-Huta Gotartowska (Stebel 1997a); Szczekowice (Stebel 1997a); Żory (Stebel 1997a); **61**: Branica (Stebel 1997a); Orzesze-Królówka (Stebel 1997a); Palowice (Stebel 1997a); Rudziczka (Stebel 1997a); Suszec-Podlesie (Stebel 1997a); Woszczyce (Stebel 1997a); Zgoń (Stebel 1997a); Żory-Kleszczówka (Stebel 1997a); **62**: rez. „Babczyna Dolina” (Stebel 1992b, 1997a); Gostyń (Stebel 1997a); Radostowice, N część (Stebel 1997a); Studzienice (Stebel 1997a); Tychy-Żwaków (Jędrzejko 1990); Wyry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); **63**: Bojszowy Nowe (Stebel 1997a); Cielmice (Stebel 1997a); Jedlina, W część (Stebel 1997a); Międzyrzecze, N część (Stebel 1997a); Tychy-Paprocany (Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN; Stebel 11.10.1995, SOSN); Ściernie, N część (Jędrzejko, Stebel 16.11.1990, SOSN); Świerczyniec, staw „Dąbrowica” (Stebel 10.09.1994, SOSN); rez. „Żubrowisko”, N część (Stebel 1998a); **64**: Jedlina, E część (Stebel 1997a); **70**: Bzie Zameckie (Stebel 1997a); Kolonia Borynia (Stebel 1997a); **71**: Kryry (Stebel 1997a); Mizerów (Stebel 1997a); Suszec-Borki (Stebel 1997a); Wisła Wielka (Stebel 1997a); Żory-Baranowice (Stebel 1997a); **72**: Goczałkowice-PKP (Stebel 05.09.1991, SOSN); Jankowice (Jurczyk 19.08.1985, SOSN; Stebel 1997a); Piasek (Stebel 1997a; Stebel i in. 1997b); Pszczyna-Park (Stebel 1996, 1997a); Radostowice, S część (Stebel 1997a); **73**: Brzozów (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Ćwiklice (Stebel 1997a); Gilowice (Stebel 1997a); między Jankowicami a Międzyrzeczem (Jurczyk 18.08.1985, SOSN); Międzyrzecze, S część (Stebel 1997a); Rudołtowice (Stebel 1997a); rez. „Żubrowisko”, S część (Stebel 1998a); **80**: Pruchna (Stebel 1997a); Ruptawa (Stebel 1997a); Zebrzydowice-Wymysłów (Stebel 1997a); **81**: Ochaby-Baranowice (Stebel 19.10.1997, SOSN); Strumień (Stebel 1997a); **82**: Czechowice-Dziedzice – Zbijów (Rostański A. 27.09.1996, SOSN); Goczałkowice-Bór (Stebel 1997a); **83**: Kozy-Duża Kępa (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Pasieki (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Pisarzowice-Żabie Miasto (Jędrzejko, Stebel 02.07.1993, SOSN); **84**: Kozy-Dolna Wieś (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Flaki (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy-Zagroda (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **90**: Markłowice, na N (Wilczek R. 1936); Markłowice, na E, Las Parchowicki (Wilczek R. 1936); Ogrodzona, na SW (Wilczek R. 1936); **93**: okolice Białej (Rabl 1867); Kozy-Krzemionki (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy Małe (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Mała Straconka, 430 (Stebel, Stebel 1998a); Mikuszowice Krakowskie, 390 (Stebel, Stebel 1998a); Straconka-Przegibek (Jędrzejko i in. 1985b); Wróblowice, 420 (Stebel, Stebel 1998a); **94**: Czernichów, 360 (Stebel, Stebel 1998a); Czernichów-Żar, 720-740 (Stebel, Stebel 1998a); Hrobacza Łąka (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozubnik, 500 (Stebel, Stebel 1998a); Kozy-Górna Wieś (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Kozy Górne, kamieniołom, 530-540 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Międzybrodzie Żywieckie, 330 (Stebel, Stebel 1998a); Porąbka (Szafran 1954); Porąbka-Podgrodzie, 280 (Stebel, Stebel 1998a); Przełęcz Cisowa, 770 (Stebel, Stebel 1998a); Zasolnica (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b); Zasolnica, łąka Gąsiorówka, 500 (Krause 30.06.2001, SOSN); Żarnówka Duża, 400 (Żarnowiec i in. 1988); **95**: Kocierz-Basie, 610 (Stebel, Stebel 1998a).

**Gd – 00**: Bazanowice, koło gajówki, NW i SE część lasu (Wilczek R. 1936); okolice Cieszyna (Plucar 1855); Dziegielów, na NE (Wilczek R. 1936); Leszna – Puńcówka (Wilczek R. 1936);

**01:** góra Chełm (Wilczek R. 1936); Dziegielów – Czantoria (Wilczek R. 1936); Dziegielów – Ustroń (Wilczek R. 1936); Ustroń-Polana, dol. Suchego Potoku, 400-405 (Pląšek, Stebel 2002); Wielka Czantoria, między Ustroniem-Polana a Polana Stokłosica, 440-450 (Pląšek, Stebel 2002); rez. „Czantoria”, 985 (Wilczek Z. 1995); Wisła-Oblaziec, W stok Oblazca, 460 (Stebel 13.07.1996, SOSN); góra Tuł, NW stok (Wilczek R. 1936); rez. „Zadni Gaj” (Rostański K. i in. 1980); **02:** Brenna-Bukowa Lachy, 470-475 (Stebel 20.09.2002, SOSN); Brenna-Hołcyna, 455-460 (Stebel 20.09.2002, SOSN); Brenna-Centrum (Jędrzejko 07.08.1999, SOSN); Brenna-Jatny (Jędrzejko, Żarnowiec, Klama 1984a); Brenna-Leśnica (Fojcik 17.05.1990, KTU); Szczyrk-Biała Cerhla, 645-655 (Stebel 08.08.2002, SOSN); Tokarnia, NE stok, 800 (Wilczek Z. 13.06.2002, SOSN); Ustroń-Dobka, 470-540 (Stebel 13.07.1996, SOSN); **03:** Buczkowice, pot. Bruśnik, 450 (Stebel 30.04.2000, SOSN); Buczkowice, podnóże Skalitego, 480 (Wilczek R. 22.06.2002, SOSN); Bułgaria, 415-425 (Stebel 30.04.2000, SOSN); Godziszka Stara, dolina pot. Graniczny, 550-555 (Stebel 08.08.2002, SOSN); Łodygowice-Nowy Świat, 385 (Stebel 30.04.2000, SOSN); Małe Skrzyczne, 1100 (Wilczek Z. 1995); Rybarzowice, nad Żyliną, 407-415 (Stebel 08.08.2002, SOSN); Rybarzowice, cegielnia, 415-420 (Stebel 05.11.1999, SOSN); Szczyrk-Biała Wytrobiska, 560-570 (Stebel 08.08.2002, SOSN); Szczyrk-Skalite, 515-830 (Wilczek Z. 22.05.2002 i 21.06.2002, SOSN); Szczyrk-Zapalenica Wyznia, 710 (Wilczek Z. 18.06.2002, SOSN); Łodygowice-Nowy Świat, cegielnia, 390-395 (Stebel 08.08.2002, SOSN); Szczyrk Górny (Stebel i in 1997b); Skrzyczne (Fojcik 23.07.1989, KTU), Skrzyczne, 1210 (Wilczek Z. 1995); dolina pot. Leśnianka, 530 (Wilczek Z. 1995); **04:** Bierna, cegielnia, 360 (Stebel 20.04.2000, SOSN); Łodygowice-Lipka, 425 (Stebel, Stebel 1998a); Tresna, 360 (Stebel, Stebel 1998a); Tresna-Prochoci, 410 (Stebel 04.05.2001, SOSN); Żywiec, rez. „Grapa”, 425 (Stebel, Wilczek Z. 2000); **05:** Baków Groń, 750-755 (Stebel 31.05.2000, SOSN); Bigosy, 670-675 (Stebel 31.05.2000, SOSN); Pod Borem-Bąkówka, 490-495 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Garlejów Groń, 720-725 (Stebel 31.05.2000, SOSN); Gibasówka-Groń, 820 (Stebel, Stebel 1998a); **06:** Koszarawa (Żarnowiec i in. 1988); Koszarawa-Zimna Woda, 680-685 (Stebel 09.06.2000, SOSN); **11:** Kiczory, 880 (Szafran 1965); Kobyla, NW stok, 750-770 (Pląšek, Stebel 2002); Wielki Stożek, 680 (Stebel 15.08.1997, SOSN); Wierch Skalnity, 700 (Szafran 1965); Wisła-Jurzyków, 520-540 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Kobyla, 700-710 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła, między Łabajowem-Tyszanką a Łabajowem-centrum, 560-580 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Łabajów Do Dolin, 615-625 (Pląšek, Stebel 2002); **12:** Beskidek, NW od Stecówki, 775-780 (Pląšek, Stebel 2002); Itebna-Młoda Góra, 795-800 (Pląšek, Stebel 2002); Itebna-Pilorka, 625-630 (Pląšek, Stebel 2002); Itebna-Połom, 580-600 (Pląšek, Stebel 2002); Szarcuła, szczyt, 785-795 (Pląšek, Stebel 2002); rez. „Wisła”, dol. Czarnej Wiselki, 700-705 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Wisła-Czarne, Jezioro Czerniańskie, 555 (Stebel 02.05.1999, SOSN); Wisła-Głębcze, między ul. Dworcową a ul. Turystyczną, 535-540 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Górne Głębcze, 620 (Stebel 15.08.1997, SOSN); Wisła, między Górnymi Głębcami a Mrózkowem, 720-730 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Kopydło, ul. Spacerowa, 460 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Łabajów, 515-525 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Malinka, 495-500 (Stebel 02.05.2002, SOSN); Wisła-Równe, NW stok, 850 (Wilczek Z. 09.08.2001, SOSN); Wisła-Wajdówka, 760-765 (Pląšek, Stebel 2002); **12/13:** rez. „Barania Góra” (Klama i in. 1999); rez. „Wisła” (Klama i in. 1999); **13:** Glinne, E stok, 900-920 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Hala Cebula, NE stok, 1025 (Wilczek Z. 06.07.2002, SOSN); Hala Ostre, S stok, 885 (Wilczek Z. 24.07.2000, SOSN); Kamesznica-Złata, S stok, 660 (Wilczek Z. 12.07.2002, SOSN); Kościelec, 1020 (Szafran 1965); proj. zesp. przyr. krajobr. „Matyska”, 490-550 (Nejfeld 2002; Stebel 15.04.2002, SOSN); proj. zesp. przyr. krajobr. „Pod Kopcem”, 510-525 (Nejfeld 2002; Stebel 29.04.1999, SOSN); Ostre, E stok, 620-625 (Stebel 16.10.2001, SOSN); Ostre, Hala Jaworzyna, 915-920 (Stebel 16.10.2001, SOSN); Ostre, pot. Leśny, 540 (Stebel 31.07.1996, SOSN); Radziechowy, 600 (Fojcik

20.06.1987, KTU, SOSN); Twardorzeczka, dol. pot. Twardorzeczka, 565-625 (Wilczek Z. 02.07.2002 & 13.07.2002, SOSN); Węgierska Górka, W, 600 (Wilczek Z. 06.07.2002, SOSN); **14**: Wieprz, dol. Soły, 400 (Bialik 09.04.1991, SOSN); Żywiec-Grojec, użytek ekologiczny „Stówek na Kosarach”, 410 (Stebel 29.04.1999, SOSN); **15**: Sopotnia Wielka, koło Polany Kutkule, 700-710 (Stebel 25.08.2000, SOSN); dolina pot. Sopotnia, 475 (Wilczek Z. 1995); **16**: Lachów Groń, E stok, 1000-1010 (Stebel 09.06.2000, SOSN); Lachów Groń, W stok, 730-750 (Stebel 09.06.2000, SOSN); górny bieg Koszarawy (Żarnowiec i in. 1988); **22**: Istebna, oddz. 57a, 55 (Parusel 2001); Jaworzynka, dol. pot. Olecka, 500-510 (Plášek, Stebel 2002); dol. Czadeczki, 520 (Wilczek Z. 29.08.1988, SOSN), 300 (Wilczek Z. 1995); Koczy Zamek, 835-845 (Plášek, Stebel 2002); Koniaków-Pustki, 580 (Nejfeld 18.10.2002, SOSN); Sołowy, SE stok, 800-815 (Stebel 02.06.2000, SOSN); Tyniok, N stok, 840-850 (Plášek, Stebel 2002); Zwardoń-Groń, dol. pot. Roztoka, 670-680 (Stebel 02.06.2000, SOSN); Zwardoń-Ptakówka (Szafran 1954); **23**: rez. „Butorza” (Wilczek Z. 1995; Klama i in. 1999; Stebel 02.08.2000, SOSN); Laliki, na E od stacji kolejowej, 605-620 (Stebel 02.08.2000, SOSN); Rachowiec, 940-950 (Stebel 02.08.2000, SOSN); **24**: Lipowska, 1300-1320 (Stebel 27.05.1996, SOSN); Majcherkowa, NE stok, 1250-1270 (Stebel 25.08.2000, SOSN); Majcherkowa, SE stok, 1320-1325 (Stebel 25.08.2000, SOSN); rez. „Romanka”, 1240-1330 (Stebel 03.08.2000, SOSN); Żabnica-Kamienna, Szędzielny Groń, NW stok, 780-790 (Stebel 03.08.2000, SOSN); dolina pot. Żabnica, 470 (Wilczek Z. 1995); dolina pot. Bystra, 700-1275 (Wilczek Z. 1995); **25**: Korbzielów (Stebel 02.06.1991, SOSN); Pilsko (Król, 11.07.1984, SOSN; Klama i in. 1999); Pilsko, między Kopcem a Górą Pięciu Kopców, 1430 (Stebel 12.07.2003, SOSN); rez. „Pilsko”, 1315-1325 (Stebel 11.08.2000, SOSN), 750-925 (Wilczek Z. 1995); Pilsko, Hała Buczynka, 1000-1010 (Stebel 12.08.2000, SOSN); Pilsko, góra Buczynka, E stok, 1150-1155 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Pilsko, Hała Cebula, 1290-1300 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Pilsko, Hała Cudzikowa, 1215-1220 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Sypurzeń, W stok, 1340-1350 (Stebel 17.08.2000, SOSN); **32**: Hała Racza, 1140-1150 (Stebel 21.08.2003, SOSN); **33**: Mała Rycerzowa, 1120-1130 (Kowalczyk 20.07.1996, SOSN); Przełęcz Kotarz, 970-980 (Kowalczyk 20.07.1996, SOSN); Rycerka Górna-Ciapków, 720-725 (Stebel 09.08.2000, SOSN); Rycerki-Joneczkowe, dol. pot. Rycerki, 830-840 (Stebel 12.08.1999, SOSN); Soblówka-Hutyrowa, 750-760 (Stebel 20.08.1999, SOSN); Soblówka-Szyszkarnia, 600-605 (Kowalczyk 26.11.1995, SOSN); Szczytkówka, NW część, 825-850 (Kowalczyk 25.07.1996, SOSN); rez. „Śrubita” (Klama i in. 1999); Ujsoły, dol. Danielki, 620-630 (Kowalczyk, 27.07.1996, SOSN); Wiertałówka, 1050-1070 (Kowalczyk 20.07.1996, SOSN); **33/34**: dolina pot. Cicha, 750-1140 (Wilczek Z. 1995). **34**: między Smrekowem Wielkim a Jaworzyną, 1000-1020 (Stebel 08.08.2000, SOSN); rez. „Oszast” (Klama i in. 1999); Oszast, 1140 (Wilczek Z. 15.06.1990, SOSN), **42**: Orzeł, 1055-1065 (Stebel 21.08.2003, SOSN); **43**: Hała Śrubita, E część, 1010-1015 (Stebel 21.08.2003, SOSN).

**Faldownik szeleszczący *Rhytidiadelphus triquetrus* (Hedw.) Warnst.**

[*Hypnum triquetrum* L.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: gatunek rzadki; rośnie głównie na Wyżynie Śląsko-Krakowskiej oraz w Beskidach; w górach dochodzi do 1325 m n.p.m. (ryc. 18).

Ekologia: rośnie najczęściej w różnych typach lasów (klasa *Quercus-Fagetea* i *Vaccinio-Piceetea*) i zarośli (klasa *Rhamno-Prunetea*), głównie na glebach wapiennych.

Distribution in the Silesia Province: a rare species occurring mainly in the Wyżyna Śląsko-Krakowska Upland and in the Beskidy Mts. where it reaches 1325 m above

sea level (Fig. 18).

Ecology: it grows mainly in various types of forests (classes *Querc-Fagetea* and *Vaccinio-Piceetea*) and shrubs (class *Rhamno-Prunetea*), mainly on calcareous ground.

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 52:** Popów (Fojcik 1999); **62:** Walenczów (Fojcik 1999); **63:** Łobodno (Fojcik 1999); **73:** Kamyk (Fojcik 1999); **74:** Wancierzów (Fojcik 1999); **75:** Latosówka (Fojcik 1999); **77:** Soborzyce (Błoński 1889, 1890a); **82:** Blachownia (Błoński 1889, 1890a); **84:** Częstochowa (Błoński 1889, 1890a); leśn. Zielona Góra, oddz. 34 (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Kusięta (Fojcik 11. 09. 2002, KTU); Olsztyn (Błoński 1889, 1890a; Kuc 1959a; Babczyńska 1978); **84/85:** przełom Warty pod Częstochową (Kuc 1959a); **85:** Mstów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **95:** między Jaroszowem a Suliszowicami (Kuc 1959a); **96:** Trzebnów (Błoński 1889, 1890a); Złoty Potok (Błoński 1889, 1890a).

**Fd – 04:** Masłońskie (Fojcik 24.11.2002, KTU); **14:** Brudzowice (Kuc 1956); **15:** Poręba (Stebel i in. 1997c; Fojcik 05.11.1991, KTU); **16:** Karlin (Kuc 1959a); **17:** Mokrus (Kuc 1959a); **24:** Podwarpie (Jędrzejko 1990), Trzebiesławice (Kuc 1956); **25:** Poręba, na S (Jędrzejko i in. 1984c); Tucznawa (Jędrzejko 1990), uroczysko „Głazówka” między Łazami a Niegowonicami (Fojcik 20.06.1990, KTU); **26:** Hutki-Kanki (Fojcik 03.07.1997, KTU), Hutki-Kanki, źródłiska Centurii (Stebel 13.10.1996 & 11.07.1999, SOSN); rez. „Góra Chełm” (Olech 1981); **30:** Gliwice, Las Łabędzki (Jungck 1889); **45:** Jaworzno-Ciężkowice (Gumieniak 10.04.1998, KTU); rez. „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995); górny bieg Jaworzniaka (Kuc 1956); **53:** Katowice, Lasy Murckowskie (Fojcik, Stebel 2001); **84:** Kozy-Flaki (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **90:** Hażlach, na SE (Wilczek R. 1936); Ogrodzona, na NW (Wilczek R. 1936); między Pastwiskami a Rudowem (Wilczek R. 1936); **91:** między Simoradzem a Wiślicą (Wilczek R. 1936); Skoczów, na W od kaplicy (Wilczek R. 1936); **92:** Grodziec, na S (Wilczek R. 1936); Las Łazowski, na NW od drogi Świętoszówka – Łazy (Wilczek R. 1936); **93:** okolice Białej (Rabl 1867); **94:** Kozy-Górna Wieś (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Międzybrodzie Żywieckie, 350 (Stebel, Stebel 1998a); Porąbka (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b; Jędrzejko, Żarnowiec 1986; Żarnowiec, Klama 1994); **95:** rez. „Madohora”, 890-900 (Myczkowski 1958).

**Gd – 00:** Bażanowice, na E od Gajówki, Las Traszno (Wilczek R. 1936); okolice Cieszyna (Plucar 1855); między Dziegielowem-zamkiem a Leszną (Wilczek R. 1936); Dziegielów, na NE (Wilczek R. 1936); **01:** koło Cisownicy, N i E stok góry (Wilczek R. 1936); rez. „Czantoria”, 865-870 (Stebel 08.09.2002, SOSN); między Dziegielowem a Ustroniem (Wilczek R. 1936); Goleiszów, NW stok góry 464 (Wilczek R. 1936); Goleiszów, szczyt góry 512 (Wilczek R. 1936); Machowa (Wilczek R. 1936); Tuł, stok NW (Wilczek R. 1936); **02:** Tokarnia, 620 (Szafran 1965), 520 (Stebel 1999a); **03:** Lipowa Górna, 505-515 (Stebel 31.08.2001, SOSN); **04:** Łodygowice-Lipka, 425 (Stebel, Stebel 1998a); Przyszop, N stok, 550-570 (Stebel 04.05.2001, SOSN); Tresna-Szataniki, 380 (Stebel, Stebel 1998a); Żywiec-Średni Grojec, 400-425 (Stebel 29.04.1999, SOSN); **05:** wzgórze Kocońka, 600 (Bartoszek 1999); **12:** Wisła-Głębce, 530-580 (Stebel 1999a, Pląšek, Stebel 2002); **13:** Malinowska Skała, 1150 (Szafran 1965); proj. zesp. przyr. krajobr. „Matyska”, 520-600 (Nejfeld 2002; Stebel 02.06.2001, SOSN); proj. zesp. przyr. krajobr. „Pod Kopcem”, 515-580 (Stebel 02.06.2001, SOSN; Jędrzejko, Stebel 2002b; Nejfeld 2002); **14:** Przybędza-Juraszki, na NW od wsi (Stebel 02.06.2001, SOSN); **22:** Koczy Zamek, 835-845 (Pląšek, Stebel 2002); Zwardoń-Ptakówka, 750 (Szafran 1965); **23:** Milówka, potok

Tynianka, 650 (Szafran 1954); Rajcza (Fojcik 04.08.1993, KTU); **24**: Majcherkowa, SE stok, 1320-1325 (Stebel 25.08.2000, SOSN); **25**: rez. „Pilsko”, 1260-1270 (Stebel 11.08.2000, SOSN); **33**: rez. „Dziobaki” (Stebel 12.08.1999, SOSN); **34**: Soblówka, 620 (Stebel 1999a); Soblówka, dol. pot. Urwisko, 665-670 (Stebel 08.08.2000, SOSN).

**Torfowiec wąskolistny *Sphagnum angustifolium* (C. E. O. Jensen ex Russ.)**

**C. E. O. Jensen**

[*S. recurvum* P. Beauv. var. *tenu* Klinggr.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie rzadko na całym terenie, w górach dochodzi do 1050 m n.p.m. (ryc. 19).

Ekologia: rośnie w olsach (klasa *Alnetea glutinosae*), łągach (związek *Alno-Ulmion*), wilgotnych borach (klasa *Vaccinio-Piceetea*), ziołoroślach (związek *Adenostylin alliariae*) oraz na obrzeżach torfowisk, raczej w miejscach cienistych.

Distribution in the Silesia Province: rare on the whole area, in mountains it ascends 1050 m above sea level (Fig. 19).

Ecology: it grows mostly in shady places in alder carrs (class *Alnetea glutinosae*), riverside carrs (alliance *Alno-Ulmion*), wet coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*), tall herb communities (alliance *Adenostylin alliariae*) and on bank of peat-bogs.

Stanowiska (Stations):

**Ed – 92**: ^rez. „Rajchowa Góra”, w *Pino-Quercetum* (Jędrzejko 12.09.1989, SOSN).

**Fc – 59**: ^Pilchowice-Dolna Wieś (Stebel 1997a); **78**: ^Rogów (Stebel 1997a).

**Fd – 01**: ^rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Jędrzejko, Klama 11.06.1982, SOSN); **42**: ^Katowice-Panewniki (Fojcik, Stebel 2001); **45**: ^rez. „Dolina Żabnika” (Żarnowiec, Klama, Stebel 16.06.1992, SOSN); **50**: ^Leszczyny (Stebel 1997a); **53**: ^Katowice-Ochojec (Stebel 1997b; Fojcik, Stebel 2001); ^Katowice, Lasy Murckowskie (Fojcik, Stebel 2001); **60**: ^Żory (Stebel 1997a); **62**: ^rez. „Babczyna Dolina” (Stebel 1997a); **82**: ^rez. „Rotuz” (Klama, Żarnowiec 1982, SOSN); **95**: ^Zakocierz, 740 (Stebel, Stebel 1998a).

**Gd – 11**: Wielki Stożek, N stok, 700 (Plášek, Stebel 2002); **12**: ^Wisła-Kuczerka, N stok Mrózkowa, 800-815 (Plášek, Stebel 2002); ^rez. „Wisła”, dolina Czarnej Wisłki (Jędrzejko, Żarnowiec 30.06.1985, SOSN); **12/13**: ^rez. „Barania Góra” (Żarnowiec 28.04.1985, SOSN); ^Barania Góra, 1050 (Wilczek Z. 28.08.1990, SOSN); **13**: ^Malinowska Skała, NW stok, 1025 (Fojcik 07.08.1987, SOSN).

^ – okazy rewidowane przez I. Melosik (specimens revised by I. Melosik).

Uwaga: Stanowisko podane z Dąbrowy Górniczej-Antoniowa (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b; Jędrzejko 1990) należy do *S. teres* (rev. I. Melosik).

Note: Locality reported from Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b; Jędrzejko 1990) belongs to *S. teres* (rev. by I. Melosik).



**Torfowiec ostrolistny *Sphagnum capillifolium* (Ehrh.) Hedw.**

[*S. acutifolium* Ehrh.; *S. nemoreum* Scop.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim (podano przede wszystkim na podstawie materiałów zielnikowych): rośnie głównie w górach, gdzie dochodzi do 1534 m n. p. m.; na niżej częściej tylko na Wyżynie Woźnicko-Wieluńskiej; w pozostałych regionach bardzo rzadki (ryc. 20).

Ekologia: w wilgotnych i bagiennych borach (klasa *Vaccinio-Piceetea*), na obrzeżach torfowisk wysokich (klasa *Oxycocco-Sphagnetea*) i przejściowych (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

Distribution in the Silesia Province (based mainly on revised herbarium specimens): it grows mainly in mountains, where it reaches 1534 m above sea level; in the lowland part it is more frequent only in the Wyżyna Woźnicko-Wieluńska Upland; in other regions of the province it is very rare (Fig. 20).

Ecology: wet coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*), on bank of raised peat-bogs (class *Oxycocco-Sphagnetea*) and minerotrophic fens and mesotrophic sedge mires (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

Stanowiska (Stations):

**Ec – 89:** Przywary, rez. „Cisy koło Sierakowa” (Fojcik 16.08.2002, KTU).

**Ed – 61:** Zwierzyniec II (Fojcik 1999); **65:** Wikłów (Fojcik 28.08.2002, KTU); **76:** Dąbek (Fojcik 26.08.2002, KTU); **77:** Zalas-Biedy (Fojcik 26.08.2002, KTU); **80:** Ciasna (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Zborowskie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **81:** rez. „Cisy w Łebkach” (Klementys 27.06.1988, SOSN; Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN), rez. „Cisy nad Liswartą” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **83:** „Ostatni Grosz” pod Częstochową (Wójcicki 1914); **84:** Kręciwilk (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), Częstochowa (Błoński 1890a); **88:** Aleksandrów koło Koniecpola (Fojcik 19.09.2002, KTU); **94:** Poraj (Fojcik 24.11.2002, KTU); **95:** Przybyńów (Wójcicki 1914); **96:** Sieraków koło Janowa (Fojcik 03.09.2002, KTU).

**Fc – 59:** Rybnik-Bugłowiec (Stebel 1997a); ?proj. rez. „Głębokie Doły” (Celiński, Czyłok 1995); **78:** Wodzisław Śląski-Olszyny (Stebel 1997a; Stebel i in. 1997d).

**Fd – 00:** Lubliniec (Cabała 1990); **01:** Piłka (Cabała 1990); **02:** Strzebiń (Janas 11.08.1994, SOSN); Strzebiń-Dubiele (Fojcik 12.08.2002, KTU; Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **04:** ?Kuźnica Stara (Denisiuk, Grynia 1969); **04/05:** ?Myszków-Nowa Wieś Żarecka (Denisiuk, Grynia 1969); **11:** Tworóg, dolina Małokrzywej (Rostański A. 27.08.1996, SOSN); **12:** Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 18.11.1974, SOSN); Żyglin (Cabała 1990); **29:** Żarnowiec-Staszyn (Stebel 15.11.2002, SOSN); **30:** ?Gliwice, Las Dąbrowa (Jungck 1889); ?Gliwice, Las Miejski (Jungck 1889); ?Gliwice, Las Łabędzki (Jungck 1889); **42:** Mikołów-Starganiec (Jędrzejko 1990); **53:** Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Fojcik, Stebel 2002); **63:** Tychy-Paprocany (Stebel 1997a); **82:** rez. „Rotuz” (Klama, Żarnowiec 07.09.1982, SOSN); **91:** ?Simoradz, na NW (Wilczek R. 1936); **93:** okolice Białej (Rabl 1867); **94:** Kozubnik, 500 (Stebel, Stebel 1998a).

**Gd – 00:** ?okolice Cieszyna (Plucar 1855); **02:** Brenna-Bukowa Węgierski, NW stok, 625 (Wilczek Z. 19.06.2002, SOSN); rez. „Stok Szyndzielni”, 1050-1070 (Wilczek Z. 1995); **03:** Skrzyczne, 1210 (Wilczek Z. 1995); Szczyrk-Skalite, przy polanie Groniczek, 575 (Wilczek Z. 21.06.2002, SOSN); **04:** Mała Tresna, 450 (Kowalczyk 07.06.1996, SOSN); Przyszop, N stok, 550-570 (Stebel 04.05.2001, SOSN); **05:** Łysina, N stok Ścieszkowego Gronia, 650 (Stebel, Stebel 1998); Ściszków Groń, 600 (Szafran 1954); **06:** Las-Na Polane, 550-560 (Stebel, Stebel 1998a); **11:** Kobyła, 720 (Szafran 1965); **12:** rez. „Barania Góra”, obok Wierchu Równiańskiego, 1125-1140 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Wisła, dolina potoku Gościejów, 570 (Szafran 1965); Wisła, między Górnymi Głębcami a Mrózkowem, 720-730 (Plášek, Stebel 2002); rez. Wisła”, dolina Czarnej Wiselki, 875-880 (Stebel 28.07.2000, SOSN); **13:** rez. „Barania Góra”, W część, 1060-1070 (Stebel 28.07.2000, SOSN); źródlika potoku Roztoczny, 960 (Wiselka 07. 2002, SOSN); źródlika Czarnej Wiselki, 1125-1150 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Wierch Wiselka, SE stok, 1170-1180 (Stebel 17.05.2000, SOSN); **22:** Ganczorka, E stok, 860-870 (Plášek, Stebel 2002); Istebna-Bucznik, 535-545 (Plášek, Stebel 2002); Jasnowice, między przysiółkami Łączyna i Szymcze nad Olzą, 490-495 (Plášek, Stebel 2002); Kamesznica-Za Groń, 780-800 (Plášek, Stebel 2002); Zwardoń-Ptakówka, 700 (Szafran 1965); Zwardoń-Wołowiec, 650 (Szafran 1954); **23:** Milówka, na E, 680 (Szafran 1954); **24:** rez. „Romanka”, 1335-1350 (Stebel 25.08.2000, SOSN); **25:** Korbielów, dolina potoku Kamienna, 770-775 (Stebel 12.08.2000, SOSN); rez. „Pilsko”, 1180-1200 (Stebel 11.08.2000, SOSN); Pilsko (Rehmann 1865; Klama i in. 1999); Pilsko, 1450-1460 (Jędrzejko i in. 1985a, c); Pilsko, Hala Kornieniecka, 1215-1220 (Stebel 12.08.2000, SOSN); Pilsko, koło szczytu Góry Pięciu Kopców, 1534 (Stebel 12.07.2003, SOSN); Sopotnia Wielka-Kolonia, pod Halą Cudzikową, 900-920 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Tanecznik, 1300-1320 (Stebel 17.08.2000, SOSN); **33:** Soblówka-Hutyrowa, 715-725 (Stebel 20.08.1999, SOSN); Szczytkówka, 750-770 (Kowalczyk 18.07.1996, SOSN); rez. „Śrubita”, 780-785 (Stebel 09.08.2000, SOSN); Ujsoły, dolina potoku Danielka, 620-630 (Kowalczyk 27.07.1996, SOSN); **34:** Soblówka, dolina potoku Urwisko, 690-700 (Stebel 08.08.2000; SOSN).

#### **Torfowiec środkowy *Sphagnum centrale* C. E. O. Jensen**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: do tej pory stwierdzony na dwóch stanowiskach we wschodniej części (ryc. 21).

Ekologia: w borze bagiennym *Vaccinio uliginosi-Pinetum* na obrzeżach torfowiska.

Distribution in the Silesia Province: known only from two stations located in the eastern part of the province (Fig. 21).

Ecology: in wet pine forest *Vaccinio uliginosi-Pinetum* at the edge of peat-bog.

Stanowiska (Stations):

**Ed – 88:** Aleksandrów koło Koniecpola (Fojcik 19.09.2002, KTU).

**Fd – 55:** Jaworzno-Jeziorki (Rehmann 1865 sub *S. cymbifolium* β. *cognestum*; Melosik 1996).

### Torfowiec szorstki *Sphagnum compactum* Lam. & DC.

[*S. rigidum* Schimp.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie rzadko na całym terenie, w górach do 1070 m n. p. m. (ryc. 22).

Ekologia: młodniki sosnowe i brzoźowo-sosnowe, zręby, przydroża i skarpy nad rowami melioracyjnymi w borach (klasa *Vaccinio-Piceetea*), obrzeża torfowisk przejściowych i wysokich (klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae* i *Oxycocco-Sphagnetea*).

Distribution in the Silesia Province: it occurs rarely on the whole area, reaching 1070 m above sea level in mountains (Fig. 22).

Ecology: young *Pinus sylvestris* and *Betula pendula* forests, clean-cuts, waysides and bank of drainage ditches in coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*), bank of minerotrophic fens and raised peat-bogs (classes *Scheuchzerio-Caricetea nigrae* and *Oxycocco-Sphagnetea*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 82:** Aleksandria (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **83:** „Ostatni Grosz” pod Częstochową (Wójcicki 1914); **84:** Srocko (Kuc 1959a), Częstochowa (Milde 1869; Błoński 1890a); **97:** Skrajniwa (Fojcik 06.09.2002, KTU).

**Fc – 29:** Toszek (Kuc 1956); **38:** Łacza, W część (Stebel 2003c); **49:** Nowa Wieś (Stebel 1997a); **59:** Rybnik-Stodoły Bugłowice (Stebel 1997a); Rybnik-Wielopole (Stebel 1997a); **69:** Rybnik – Las Rostochocz (Uechtritz 1864b; Limpricht 1873).

**Fd – 01:** rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **05:** Myszków-Światowit, NE część (Stebel 12.05.2000, SOSN); **12:** Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 18.11.1974, SOSN); **14:** Brudzowice (Kuc 1956); **14/15/16/24/25/26/34:** dolina Czarnej Przemszy (Kuc 1956); **14/24:** Siewierz (Kuc 1956); **17:** Kroczyce (Kuc 1959a); **21:** Stolarzowice (Kuc 1956); **23:** Mierzęcice (Kuc 1956); **24/25/26:** dolina Mitręgi (Kuc 1956); **25/34/35:** dolina Trzebyczki (Kuc 1956); **34:** Dąbrowa Górnicza-Ząbkowice (Jędrzejko 1990); **34/35:** Strzemieszyce (Kuc 1956); **35/36:** dolina Białego (Kuc 1956); **43/44/53/54:** Mysłowice (Milde 1863, 1869); **44:** Kazimierz Górniczy (Kuc 1956); **44/45:** Szczakowa (Kuc 1956); **45:** Jaworzno-Ciężkowice (Kuc 1956), dolina Koziego Brodu (Kuc 1956), rez. „Dolina Żabnika” (Kuc 1956); **45/46:** dolina Jaworzniaka (Kuc 1956); **45/35/36:** dolina Białej Przemszy na odcinku Szczakowa – Klucze (Kuc 1956); **53:** Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie, (Fojcik, Stebel 2001); **55:** Byczyna (Kuc 1956), Jeziorki (Kuc 1956); **61:** Suszec-Podlesie (Stebel 1997a); **62:** Radostowice, N część (Stebel 1997a); Wiry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); **63:** Tychy-Paprocany (Stebel 1997a); **73:** rez. „Żubrowisko” (Stebel 1998a); **92:** Świętoszówka, na S (Wilczek R. 1936); **93:** Wilkowice, 620 (Kowalczyk 29.05.1996, SOSN).

**Gd – 05:** Kocoń-Przydawki, 610 (Stebel, Stebel 1998a); **06:** Las-Na Polane, 550 (Stebel, Stebel 1998a); **12:** dolina pot. Malinka, 490 (Szafran 1965); **13:** rez. „Barania Góra”, W stok, 1060-1070 (Stebel 28.07.2000, SOSN); **23:** Milówka, pot. Tynianka, 650 (Szafran 1954).

### **Torfowiec skręcony *Sphagnum contortum* K. F. Schultz**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: gatunek bardzo rzadki; rośnie głównie na Wyżynie Śląsko-Krakowskiej, w górach do 885 m n.p.m. (ryc. 23).

Ekologia: gatunek prawie wyłącznie związany ze zbiorowiskami młak, torfowisk niskich i przejściowych z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*.

Distribution in the Silesia Province: a very rare species, occurring mainly in the Wyżyna Śląsko-Krakowska Upland, in mountains it reaches 885 m above sea level (Fig. 23).

Ecology: it occurs almost exclusively in rich and minerotrophic fen communities and mesotrophic sedge mires (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

#### Stanowiska (Stations):

**Fd – 05:** Nowa Wieś Żarecka (Krzakowa, Melosik 2000); **34:** Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Olesiński, Sendek 1980; Jędrzejko, Żarnowiec 1982a, 1984; Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987; Krzakowa, Melosik 2000); **36:** Dąbrowa Górnicza-Błędów, S część wsi (Malewski i in. 1998); **45:** Jaworzno, rez. „Dolina Żabnika” (Kuc 1956; Żarnowiec i in. 1995; Klama i in. 1999); **82:** ?rez. „Rotuz” (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b).

**Gd – 11:** Wierch Skalnity, 700 (Szafran 1965); **13:** Hala Ostre, S stok, 885 (Wilczek Z. 24.07.2000, SOSN); Twardorzeczka, dol. pot. Twardorzeczka, 620-625 (Stebel 28. 05. 1999, SOSN; Krzakowa, Melosik 2000; Krzakowa i in. 2000; Śliwińska i in. 2000) i E stok, 615 (Wilczek Z. 13.07.2002, SOSN).

Uwaga: okazy podane z doliny Czarnej Wisłki (Żarnowiec i in. 1986) należą do *S. inundatum* (rev. I. Melosik).

Note: specimens from Czarna Wisłka valley (Żarnowiec et al. 1986) belong to *S. inundatum* (rev. by I. Melosik).

### **Torfowiec szpiczastolistny *Sphagnum cuspidatum* Hoffm.**

[*S. laxifolium* C. Muell.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie rzadko na całym terenie, w górach dochodzi do 1315 m n.p.m. (ryc. 24).

Ekologia: torfowiska przejściowe (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*) i wysokie (klasa *Oxycocco-Sphagnetea*), zabagnione bory (klasa *Vaccinio-Piceetea*) i olszyny (klasa *Alnetea glutinosae*).

Distribution in the Silesia Province: rare on the whole area, in mountains ascending 1315 m above sea level (Fig. 24).

Ecology: minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*) and raised peat-bogs (class *Oxycocco-Sphagnetea*), wet coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*) and alder carrs (class *Alnetea glutinosae*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 63:** Kocin Nowy (Fojcik 1999); **65:** Wikłów (Fojcik 28.08.2002, KTU); **72:** Grodzisko (Fojcik 1999); **81:** proj. rez. „Jezioro” (Stebel i in. 1997c); **82:** Aleksandria (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **86:** Zalesice (Fojcik 3.07.2002, KTU); **88:** Aleksandrów koło Koniecpola (Fojcik 19.09.2002, KTU); **91:** Lubockie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **92:** leśn. Hutki, oddz. 240, 248 (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), Dębowa Góra (Fojcik 22.08.2002, KTU); **94:** Poraj (Fojcik 24.11.2002, KTU).

**Fc – 39:** Taciszów, obok stacji kolejowej (Stebel 2003c); **48:** Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); **49:** Tworóg Mały, NE część (Stebel 2003c); **57:** rez. „Łęczczok” (Berdowski 1973); **58:** Górki Śląskie (Stebel 1997a); **59:** proj. rez. „Głębokie Doły” (Stebel 1999b).

**Fd – 00:** Lubliniec, oddz. 357-358 (Janas 20.08.1995, SOSN; Stebel 31.05.1999, SOSN; Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Solarnia (Janas 24.08.1995, SOSN); **01:** rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Klama i in. 1991; Klama i in. 1999); Lubliniec, oddz. 283 (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **05:** Myszków-Bory (Fojcik 04.06.1997, KTU), Myszków-Pohulanka (Fojcik 04.06.1997, KTU); **11:** Mikołowska (Fojcik 22.05.1997, KTU); **12:** Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 18.11.1974, SOSN); **20:** Sroczka Góra (Kuc 1956); **30:** ?Gliwice, Las Łabędzki (Jungck 1889); **41:** Borowa Wieś (Jędrzejko 14.09.1972, SOSN); **41/42:** Ruda Śląska-Wirek (Jędrzejko 25.10.1974, SOSN); **42:** Katowice-Panewniki (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Panewniki Stare (Fojcik, Stebel 1999, 2001); Ruda Śląska-Radoszowy (Jędrzejko 26.10.1974, SOSN); **45:** rez. „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995); dolny bieg Jaworzniaka (Kuc 1956); **50:** Rybnik-Kamień (Jędrzejko 28.08.1976, SOSN; Stebel 1997a); Rybnik-Świerki (Stebel 1997a); **52:** Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 1999, 2001); Mikołów-Jamna, obok stacji kolejowej (Stebel 18.08.1995, SOSN); **53:** Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Jędrzejko 11.04.1970, SOSN; Fojcik, Stebel 1999, 2001); Katowice, rez. „Ochojec” (Stebel 1997b); proj. rez. „Płone Bagno” (Fojcik, Stebel 2001); **Fd 55:** Jezioraki (Kuc 1956); **60:** Pałowice-Stawy Łańcuchowe (Stebel 1997a); Żory-Rowień, N część (Stebel 25.05.1997, SOSN); **61:** Woszczyce – „Szybiarz” (Stebel 02.05.1992; SOSN); Żory-Kleszczówka (Stebel 03.10.1993; SOSN); **62:** Studzienice (Stebel 1997a); Wiry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); **63:** rez. „Żubrowisko”, N część (Stebel 1998a); Świerczyniec – staw „Dąbrowica” (Stebel 1997a); Tychy-Paprocany (Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN); **72:** Jankowice (Stebel 1997a); Piasek (Stebel 1997a); **73:** rez. „Żubrowisko”, S część (Stebel 1998a); **82:** rez. „Rotuz” (Jędrzejko, Żarnowiec 1982a; Jędrzejko 1988; Żarnowiec i in. 1991; Klama i in. 1999; Stebel 11.10.1996, SOSN); **90:** ?Markłowice, na E, Las Parchowicki (Wilczek R. 1936); **95:** Wielka Góra, 800 (Stebel, Stebel 1998a).

**Gd – 00:** ?okolice Cieszyna (Plucar 1855); **03:** ?Lipowa (Krupa 1882); **12:** Wisła, między Górnymi Głębcami a Mrózkowem, 720-730 (Plášek, Stebel 2002); rez. „Wisła”, dolina Czarnej Wisielki (Jędrzejko, Żarnowiec 30.06.1985, SOSN); **22:** Jasnowice, między przysiółkami Łączyna i Szymcze, 490-495 (Plášek, Stebel 2002); **24:** Lipowska, SE stok, 1000 (Stebel 1999a); między Lipowską a Rysianką, 1315 (Stebel 27.05.1996, SOSN).

**Torfowiec ząbkowany *Sphagnum denticulatum* Brid.**

[*S. auriculatum* Schimp.; *S. lescurii* Sull. var. *rufescens* (Nees. & Hornsch.) Duell; *S. subsecundum* Nees var. *rufescens* (Nees & Hornsh.) Hueb.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: występuje w środkowej i południowej części województwa; w górach do 610 m n.p.m. (ryc. 25).

Ekologia: torfowiska niskie i przejściowe (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), brzegi stawów (klasy *Utricularietea intermedio-minoris* i *Littorelletea uniflorae*) i szuwały (klasa *Phragmitetea*).

Distribution in the Silesia Province: it occurs in central and southern parts of the province; in mountains it ascends 610 m above sea level (Fig. 25).

Ecology: mesotrophic sedge mires, minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), bank of ponds (classes *Utricularietea intermedio-minoris* and *Littorelletea uniflorae*) and rushes (class *Phragmitetea*).

Stanowiska (Stations):

**Fc – 39:** Kleszczów, W część (Stebel 2003c); **49:** ^Bargłówka (Stebel 1997a); **57:** ^rez. „Łęczok” (Stebel 1997a, c); **59:** ^proj. rez. „Głębokie Doły” (Stebel 1999b); ^Pilchowice-Dolna Wieś (Stebel 1997a, Stebel i in. 1997c); ^Stanice (Stebel 1997a).

**Fd – 01:** Drutarnia (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); ^rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Jędrzejko, Klama 09-11.06.1982, SOSN; Janas 26.08.1994, SOSN; Spałek 29.07.1998, SOSN; Spałek 2002); **05:** ^Myszków-Nowa Wieś Żarecka (Krzakowa, Melosik 2000); **11:** Tworóg, NE część (Spałek 31.07.1998, SOSN); **22/32:** Piekary Śląskie (Kuc 1956); **34:** ^Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Kuc 1959b; Jędrzejko 16.04.1974, SOSN); Bielowizna (Kuc 1956); **40:** ^Knurów-Krywałd (Stebel 1997a, Stebel i in. 1997c); **42:** Katowice-Panewniki Stare (Fojcik, Stebel 2001); Mikołów-Starganiec (Stebel 18.08.1995, SOSN); **43:** ^Katowice-Giszowiec (Krzakowa, Melosik 2001; Fojcik, Stebel 2001); **45:** ^rez. „Dolina Żabnika” (Kuc 1956; Żarnowiec i in. 1995; Stebel i in. 1997c; Krzakowa, Melosik 2000; Krzakowa i in. 2000; Śliwińska i in. 2000; Fojcik 10.07.1998, KTU); Jaworzno, potok Kozi Bród koło Młynów Serafińskich (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987, 1990c); **50:** ^Rybnik-Świerki (Stebel 1997a, Stebel i in. 1997c); ^Szczygłowice (Domański 20.07.1994 & 12.12.1990, SOSN; Stebel 1997a); **51:** ^Dębieńsko Wielkie (Stebel 1997a); ^Orzesze, N część (Stebel 1997a); ^Orzesze-Jaśkowice (Stebel 1997a; Stebel i in. 1997c); ^Orzesze-Zawiść (Stebel 1997a, Stebel i in. 1997c); **52:** ^Mikołów-Jamna, na N od stacji kolejowej (Stebel 18.08.1995, SOSN); **53:** Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Fojcik, Stebel 2001); **60:** ^Rybnik-Gotartowice „Kencierz” (Stebel 20.09.1997, SOSN); ^Rybnik-Huta Gotartowska (Stebel 1997a); ^Szczejkowice (Stebel 1997a); ^Żory-Rój – staw „Papierok” (Stebel 24.05.1997, SOSN); **61:** ^Suszec-Podlesie (Stebel 1997a); ^Woszczyce (Stebel 1997a); ^Żory-Kleszczówka (Stebel, Domański 1993 sub *S. lescurii*, Stebel 1997a); **62:** ^rez. „Babczyzna Dolina” (Stebel 1997a, Stebel i in. 1997c; Stebel 25.09.1998, SOSN); ^Kobiór (Stebel 1997a, Stebel i in. 1997c); ^Kobiór – staw „Wspólny” (Stebel 1997a, Krzakowa, Melosik 2000; Śliwińska i in. 2000); ^Radostowice, N część (Stebel 1997a, Stebel i in. 1997c; Jędrzejko, Stebel 2002a); ^Wyry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); **63:** ^Świerczyniec-staw „Dąbrowica” (Stebel, Stebel 1996; Stebel 1997a, Stebel i in. 1997c; Krzakowa, Melosik 2000; Krzakowa i in. 2000; Fojcik 09.07.1998, KTU); ^Tychy-Paprocany (Stebel 11.10.1995, SOSN); **73:** ^rez.

„Żubrowisko”, S część (Stebel 1998b).

**Gd – 05:** ^Kocień-Przydawki, 600-610 (Stebel, Stebel 1998); **12:** między Istebną-Wilczną i Prądowncem, 560-565 (Plášek, Stebel 2002); ^rez. „Wisła”, dol. Czarnej Wiselki, (Jędrzejko, Żarnowiec 30.06.1985, SOSN); **22:** Istebna-Prądowniec, 540-545 (Plášek, Stebel 2002); ^Istebna-Zaolzie, 580 (Krzakowa, Melosik 2000; Melosik, Stebel 2000; Plášek, Stebel 2002).

^ – okazy rewidowane przez I. Melosik (specimens revised by I. Melosik).

### **Torfowiec kończysty *Sphagnum fallax* (Klinggr.) Klinggr.**

[*S. apiculatum* Lindb.; *S. recurvum* acut. non P. Beauv.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: częsty, miejscami pospolity, w górach do 1320 m n.p.m (ryc. 26).

Ekologia: torfowiska niskie i przejściowe (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*) oraz wysokie (klasa *Oxycocco-Sphagnetea*), podmokłe bory (klasa *Vaccinio-Piceetea*), olsy (klasa *Alnetea glutinosae*).

Distribution in the Silesia Province: frequent, in places common, in mountains it reaches 1320 m above sea level (Fig. 26).

Ecology: mesotrophic sedge mires and minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), raised peat-bogs (class *Oxycocco-Sphagnetea*), wet coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*), alder carrs (class *Alnetea glutinosae*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ec – 89:** Przywary, rez. „Cisy koło Sierakowa” (Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **99:** Koszowice-Pacyros (Stebel 17.11.2002, SOSN); Pawonków, na S od stacji kolejowej (Stebel 17.11.2002, SOSN).

**Ed – 63:** Kocin Nowy (Fojcik 1999), Ostrowy nad Okszą (Fojcik 1999); **65:** Wikłów (Fojcik 28.08.2002, KTU); **72:** Rybno (Fojcik 1999), Skrzyszów (Fojcik 1999); **73:** Czarny Las (Fojcik 1999), między Kamykiem a Łobodnem (Kuc 1964); **76:** Dąbek (Fojcik 26.08.2002, KTU); Garnek, 2 km na SE (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987, 1990d); **77:** Zalas-Biedy (Fojcik 26.08.2002, KTU); **80:** Ciasna (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Panoszków (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Zborowskie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **81:** Braszczok (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Jezioro (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Połamaniec (Hereźniak 1993), rez. „Cisy nad Liswartą” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Klementys 10. 06. 1988, SOSN; Klama i in. 1999), rez. „Cisy w Łebkach” (Klementys 27.06.1988, SOSN; Klama i in. 1999; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **84:** Częstochowa (Błoński 1890a), Kręciwilk (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), Srocko (Kuc 1959a); **88:** Aleksandrów koło Koniecpola (Fojcik 19.09.2002, KTU); **92:** Dębowa Góra (Hereźniak 1993; Fojcik 22.08.2002, KTU), Dębowa Góra, oddz. 156 (Stebel, Parusel 22.08. 2002, SOSN); Hutki (Hereźniak, Filipiak 1992), rez. „Rajchowa Góra” (Jędrzejko 12.09.1989, SOSN); **93:** Pająk koło Konopisk (Hereźniak, Filipiak 1992); **94:** Poraj (Fojcik 24.11.2002, KTU); **96:** Janów – Dziadówki (Fojcik 09.07.2002, KTU), Sieraków koło Janowa (Fojcik 03.09.2002, KTU); **97:**

Skrajniwa (Fojcik 06.09.2002, KTU), Mełchów (Fojcik 06.09.2002, KTU); **98**: Nakło koło Szczekocin (Fojcik 01.10.2002, KTU); Przyłęk-Suchy Młyn (Parusel 06.09.2002, SOSN).

**Fc – 09**: Koszowice-Gaborowice, oddz. 92 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **39**: Taciszów, obok stacji kolejowej (Stebel 2003c); **47**: Kuźnia Raciborska, dol. Pogonicy (Stebel 07.06.1993, SOSN); **49**: Nowa Wieś, S część (Stebel 1997a); Pilchowice, W część (Stebel 1997a); Tworóg Mały, NE część (Stebel 2003c); **58**: Jankowice Rudzkie (Stebel 1997a); Zwonowice (Stebel 1997a); **59**: proj. rez. „Głębokie Doły” (Stebel 1999b); Ochojec (Stebel 1997a); **68**: Głóżyń (Jędrzejko, Stebel 2002a); **78**: Wodzisław Śląski-Olszyny (Stebel 1997a); **89**: Godów-Żabków (Stebel 1997a).

**Fd – 00**: Kokotek (Janas 16.08.1995); Kokotek, Kacze Jezioro (Rostański A. 01.08.1996, SOSN); Lubliniec (Cabała 1990); Lubliniec, oddz. 357-358 (Janas 21.08.1995, SOSN; Stebel 31.05.1999, SOSN; Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Potępa (Janas 13.08.1996, SOSN); Potępa, NE część (Spałek 03.09.1997, SOSN); **01**: Drutarnia (Spałek 2002; Stebel, Bacler 20.08.2002); rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Klama i in. 1999; Janas 27.08.1994, SOSN; Spałek 17.07.1996, SOSN; Spałek 2002; Musik 28.07.2002, KTU; Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); Lubliniec-poligon (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); Lubliniec, oddz. 283 (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); między Lublińcem a Rusinowicami (Spałek 07.11.1998, SOSN); Piłka (Cabała 1990); **02**: Kalety, oddz. 109 (Cabała 1990); Strzebiń, W część (Janas 21.08.1994, SOSN; Fojcik 12.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Strzebiń-Dubiele (Fojcik 12.08.2002, KTU; Stebel, Bacler 20.08.2000, SOSN); **04**: Kuźnica Stara (Denisiuk, Grynia 1969; Rostański K. i in. 1991); Masłońskie (Fojcik 24.11.2002, KTU); **04/05**: Myszków-Nowa Wieś Żarecka (Denisiuk, Grynia 1969); **05**: Myszków-Połomia (Fojcik 08.07.1998, KTU), Myszków-Światowit, NE część (Stebel 12.05.2000, SOSN); **10**: Borowiany (Rostański A. 13.08.1996, SOSN); Czarków (Janas 16.08.1996, SOSN); Połomia k. Tworoga (Janas 16.08.1996, SOSN); Potępa (Janas 15.08.1996, SOSN); Świniowice (Janas 12.08.1996, SOSN); **11**: Boruszowice-Dęby Boruszowskie (Klama i in. 1999; Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN), Mikołeska (Fojcik 14.09.1995, KTU; Janas 17.08.1996, SOSN; Spałek 21.07.1998, SOSN); Mikołeska, na N (Bacler 30.05.2001, SOSN); Nowa Wieś Tworoska (Janas 10.08.1996, SOSN); Pniowiec (Jędrzejko 1990), Strzybnica (Jędrzejko 1990); Tworóg, NE część (Spałek 31.07.1998, SOSN); **12**: Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 1990), Mieczysko (Jędrzejko 1990), Żyglin (Cabała 1990); Kuczów (Janas 24.08.1994, SOSN); **13**: Polski Las (Janas 04. 08. 1994, SOSN); Kolonia Woźnicka (Janas 20.08.1996, SOSN); Zendek-Ostrowy (Fojcik 04.08.1991, KTU); **16**: Kromolów (Denisiuk, Grynia 1969); Lgotka (Fojcik 14.11.2002, KTU); **18**: Jeziorowice (Fojcik 13.09.2002, KTU); **20**: Łubie, dol. pot. Srocza (Stopa 20.05.1993, SOSN); **21**: Górniki (Jędrzejko 1990), rez. „Segiet” (Jędrzejko 1982); **22**: Świerklaniec (Jędrzejko 1990); **25**: Poręba (Jędrzejko i in. 1984b); **30**: Czechowice (Jędrzejko 1990); **31**: Zabrze-Maciejów (Jędrzejko 1990), park Gliwice-Zabrze (Jędrzejko 1981); **34**: Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Kuc 1959b; Olesiński, Sendek 1980; Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko 1990; Klama i in. 1999), Dąbrowa Górnicza, proj. rez. „Młaki nad Pogorią” (Jędrzejko, Stawiarz 1996; Jędrzejko 1998); **35/36**: dolina Białego (Kuc 1956); **36**: Dąbrowa Górnicza-Błędów (Malewski 1998-1999, SOSN); **40**: Krywałd (Stebel 1997a); **41**: Borowa Wieś (Jędrzejko 03.08.1976, SOSN; Celiński i in. 1976); **41/42**: Ruda Śląska-Wirek (Jędrzejko 1990); **42**: Katowice-Ligota (Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Zadole (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Panewniki (Jędrzejko 1975; Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Panewniki Stare (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Panewniki Wymysłów (Fojcik, Stebel 2001); Mikołów-Starganiec (Cabała 1990; Jędrzejko 1990; Stebel 02.03.1997, SOSN), Ruda



Śląska-Kochłowice (Celiński i in. 1976; Jędrzejko 1990), Ruda Śląska-Radoszowy (Jędrzejko 1990); **43**: Katowice, Bolina (Jędrzejko 1990), Katowice-Giszowiec (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001); **44**: Sosnowiec-Kazimierz Górniczy (Jędrzejko 1990); **44/45/54/55**: Jaworzno (Kuc 1956); **45**: Jaworzno-Ciężkowice (Kuc 1956), rez. „Dolina Żabnika” (Kuc 1956; Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990a; Żarnowiec i in. 1995; Klama i in. 1999); **50**: Książenice (Cabała 1990); Rybnik-Kamień (Cabała 1990; Celiński i in. 1976); Rybnik-Młyny (Stebel 1997a); Szczygłowice (Cabała 1990); **51**: Łaziska Górne (Jędrzejko 1990); Orzesze-Jaśkowice (Stebel 1997a); Orzesze-Zawiść (Stebel 1997a); **52**: Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Podlesie (Fojcik, Stebel 2001); Mikołów-Jamna, na N od stacji kolejowej (Stebel 18.08.1995, SOSN); Mikołów-Kamionki (Jędrzejko 1990), Wiry (Jędrzejko 1990); **53**: Katowice-Kostuchna (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001), rez. „Ochojec” (Stebel 1997b; Klama i in. 1999); Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Jędrzejko 1975; Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001); proj. rez. „Płone Bagno” (Cabała 1996; Fojcik 1996; Fojcik, Stebel 2001), Lędziny-Zamoście (Celiński i in. 1976); Wesoła (Jędrzejko 1990); **60**: Palowice (Stebel, Domański 1993); Rybnik-Huta Gotartowska, obok stacji kolejowej (Stebel 29.07.1993, SOSN); Rybnik-Paruszowiec (Fojcik 24.08.1991, KTU); Rybnik-Piaski, dolina Przegędzy (Stebel 28.05.1994, SOSN); Szczekowice (Zielonka 17.08.1985, SOSN; Urbisz, Urbisz 1992; Stebel 1997a); Żory-Rowień, N część (Stebel 25.05.1997, SOSN); **61**: Branica (Stebel 1997a); Woszycy-„Szybiarz” (Stebel 02.05.1992, SOSN); Żory-Kleszczówka (Stebel 1997a; Jędrzejko, Stebel 2002a); **62**: Gostyń (Stebel 1997a); Kobiór (Jurczyk 29.08.1985, SOSN; Stebel 1997a); Kobiór-Kajzerowiec (Stebel 1997a); Kobiór – staw „Wspólny” (Stebel 1997a); rez. „Babczyzna Dolina” (Stebel 1992b, 1997a); Radostowice, N część (Stebel 1997a); Studzienice (Wojterski 1974; Stebel 1997a); Tychy-Żwaków (Stebel 28.08.1990, SOSN); Wiry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); **63**: Międzyrzecze (Jurczyk 19.08.1985, SOSN; Wojterski 1974; Stebel 1997a); Świerczyniec – staw „Dąbrowica” (Stebel, Stebel 1996; Stebel 1997a); Tychy-Paprocany, użytek ekologiczny (Stebel 19.06.1992, SOSN); rez. „Żubrowisko” (Stebel 1998; Jędrzejko, Stebel 2002c); **71**: Żory-Baranowice (Stebel 1997a); **72**: Czarków (Stebel 1997a); Piasek (Żarnowiec 03.09.1982, SOSN; Stebel 1997a); Radostowice, S część (Stebel 1997a); **73**: Brzozów (Wojterski 1974); rez. „Żubrowisko” (Stebel 1998a); Międzyrzecze, S część (Stebel 1997a); **82**: rez. „Rotuz” (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b; Stebel 1998c; Klama i in. 1999; Fojcik 24.07.1991, KTU; Jokel 07-08. 2002, SOSN); obok rezerwatu „Rotuz” (Jokel 07-08. 2002, SOSN); Zabrzeg (Rostański A. 27.09.1996, SOSN; Stebel 11.10.1996, SOSN); Zabrzeg, na E od zapory na Wiśle (Jokel 07-08. 2002, SOSN); Zabrzeg-Czarcolesie (Stebel 20.04.1997, SOSN); **93**: Dębowiec, 680 (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990c); Mikuszowice Śląskie, 450 (Stebel 1999a); przełęcz Przegibek (Jędrzejko i in. 1985a, c); Wilkowice Górne, 500-510 (Stebel 06.08.2000, SOSN).

**Gd – 02**: rez. „Stok Szynieli”, 1080 (Wilczek Z. 1995); **03**: Klimczok 1050 (Wilczek Z., Cabała 1989a); Magura, 1080 (Wilczek Z., Cabała 1989a); Skrzyczne, 1210 (Wilczek Z. 1995); Szczyrk-Skalite, 450 (Wilczek Z. 21.06.2002, SOSN); **04**: Przyszop, N stok, 550-570 (Stebel 04.05.2001, SOSN); **05**: Pod Borem-Bąkówka, 495-500 (Stebel 09.09.2002, SOSN); **06**: Las-Na Polane, 550-560 (Stebel, Stebel 1998a); **11**: Kiczory, E stok, 790-800 (Pląšek, Stebel 2002; SOSN); Wisła-Jurzyków, 520-540 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła, dol. Pot. Łabajów (Szafran 1965); Wisła, między Łabajowem-Tyszanką a Łabajowem-centrum, 580 (Stebel 1999a; Pląšek, Stebel 2002); **12**: rez. „Barania Góra”, SW część, 980-1000 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Beskidek, NWW od Stecówki, 775-800 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła, między Górnymi Głębcami a Mrózkowem, 720-730 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła Głębce, dolina pot. Łabajów, 480

(Szafran 1965); Itebna-Młoda Góra, E część, 735-745 (Plášek, Stebel 2002); Wisła, dolina pot. Gościejów, 500 (Szafran 1965); między przełęczą Kubalonka a Mrózkowem, 800-805 (Plášek, Stebel 2002); Przysłop, S, 900 (Uziębło 05. 1985, SOSN; Parusel 04.10.2002, SOSN); Itebna-Skała, NE część, 670-675 (Plášek, Stebel 2002); rez. „Wisła”, dol. Czarnej Wiselki, 640-650 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Wisła-Głębce, W stok Głębca, 785-795 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Górne Głębce, 690-700 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Kuczerka, N stok Mrózkowa, 800-815 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Mrózków, 770-780 (Stebel 1999a; Plášek, Stebel 2002) & E stok, 798 (Wilczek Z. 06.05.2002, SOSN); **12/13**: rez. „Barania Góra” (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b; Klama i in. 1999); Barania Góra, 1150 (Wilczek Z. 1995); rez. „Wisła”, dolina Czarnej Wiselki (Klama i in. 1999); **Gd 13**: rez. „Barania Góra”, źródlika Czarnej Wiselki, 1120-1160 (Stebel 28.07.2000, SOSN; Wiselka 07.2002, SOSN); Barania Góra, N stok, 1150-1160 (Stebel 17.05.2000, SOSN); obok szczytu Baraniej Góry (Wiselka 07.2002, SOSN); Cisiec-Kubiesówka, 560 (Stebel 1999a); Glinne, E stok (Stebel 15.05.2000, SOSN); Magurka Wiślańska, E stok, 1090-1100 (Stebel 15.05.2000, SOSN); Radziechowy (Fojcik 20.06.1987, KTU); Radziechowy, polana Kopiec, N, 625 (Wilczek Z. 25.06.2002, SOSN); **14**: Żywiec, Góra Grojec, użytek ekologiczny „Stówek na Kosarach”, 410 (Nejfeld 10.08.1999, SOSN; Stebel 29.04.1999, SOSN); **22**: Itebna, oddz. leśn. 57a, 550 (Parusel 2001); Itebna-Buczniak, 535-545 (Plášek, Stebel 2002); Itebna-Prądowniec, 540-545 (Żarnowiec i in. 1986; Plášek, Stebel 2002); Jasnowice, między przysiółkami Łączyny i Szymcze, 490-495 (Plášek, Stebel 2002); Kamesznica-Za Groń 780-800 (Plášek, Stebel 2002); **24**: Lipowska, 1320 (Stebel 27.05.1996, SOSN); **25**: Pilsko, Hala Miziowa, W część, 1290-1300 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Sopotnia Wielka-Kolonia, w kierunku Hali Cudzikowej (Stebel 17.08.2000, SOSN); **33**: Soblówka-Śliwkówka, 850 (Stebel 19.07.1996, SOSN); **34**: Glinka, 750 (Kowalczyk, Lisik, Stebel 15.07.1996, SOSN).

#### Torfowiec postrzępiony *Sphagnum fimbriatum* Wils.

Rozmieszczenie w województwie śląskim: częsty, miejscami pospolity, w górach do 1060 m n.p.m (ryc. 27).

Ekologia: wilgotne bory (klasa *Vaccinio-Piceetea*) i lasy liściaste (klasy *Quercus-Fagetea* i *Alnetea glutinosae*), torfowiska niskie i przejściowe (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), szuwały (klasa *Phragmitetea*).

Distribution in the Silesia Province: frequent, in places common, in mountains extending to 1060 m above sea level (Fig. 27).

Ecology: wet coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*) and deciduous forests (classes *Quercus-Fagetea* and *Alnetea glutinosae*), mesotrophic sedge mires and transitional peat-bogs (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), rushes (class *Phragmitetea*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ec – 89**: Przywary, rez. „Cisy koło Sierakowa” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **99**: Pawonków, na S od stacji kolejowej (Stebel 17.11.2002, SOSN).

**Ed – 50**: Kleśniska (Fojcik 1999); **53**: Nowa Wieś (Fojcik 1999); **63**: Kocin Nowy (Fojcik 1999); **72**: Rybno (Fojcik 1999); **76**: Dąbek (Fojcik 26.08.2002, KTU); **80**: Ciasna (Hereźniak, Filipiak 1992); **81**: Połamaniec (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), rez. „Cisy nad Liswartą”

(Klementys 10.06.1988, SOSN; Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU), rez. „Cisy w Łebkach” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Klementys 27.06.1988, SOSN; Klama i in. 1999); Jezioro (Stebel i in. 1997c); **86**: rez. „Wielki Las” (Żarnowiec 21.10.1989, SOSN); **88**: Aleksandrów koło Koniecpola (Fojcik 19.09.2002, KTU); **90**: Kuźnica, oddz. 65 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **91**: Chwostek (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **92**: Dębowa Góra (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Dębowa Góra, oddz. 168 (Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); rez. „Rajchowa Góra” (Jędrzejko 03.07.1989, SOSN; Fojcik 22.08.2002, KTU); **94**: Poraj (Fojcik 24.11.2002, KTU); **96**: Janów-Dziadówki (Fojcik 09.07.2002, KTU); Sieraków koło Janowa (Fojcik 03.09.2002, KTU).

**Fc – 09**: Koszowice-Pasieki, oddz. 149 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **29**: Bycina, W część (Stebel 2003c); **38**: Rudziniec-Rota (Stebel 2003c); **39**: Kleszczów, W część (Stebel 2003c); Rudno, NE część (Stebel 2003c); Taciszów, obok stacji kolejowej (Stebel 2003c); Taciszów-Kotów (Kowalczyk 27.04.2001, SOSN; Stebel 2003c); **47**: Kuźnia Raciborska (Stebel 1997a); **48**: Ruda Koziełska (Stebel 1997a); **49**: Bargłówka (Stebel 1997a); Choryńskowice, NE część (Stebel 2003c); Nowa Wieś, S część (Stebel 1997a; Stebel i in. 1997c); Pilchowice, W część (Stebel 1997a); Tworóg Mały (Stebel 1997a); Tworóg Mały, NE część (Stebel 2003c); **57**: rez. „Łęczczok” (Berdowski 1973; Stebel 1997a, c); **58**: Górki Śl. (Stebel 1997a); Sumina (Stebel 1997a); Zwonowice (Stebel 1997a); **59**: proj. rez. „Głębokie Doły” (Stebel 1999b); Pilchowice-Dolna Wieś (Stebel 1997a); Rybnik-Gzel (Stebel 21.09.1997, SOSN); Rybnik-Ochojec (Stebel 1997a); Rybnik-Stodoły (Stebel 1997a; Stebel i in. 1997c); Rybnik-Wielopole (Stebel 1997a); Stanice (Stebel 1997a); **68**: Głóżyń (Stebel 1997a); **69**: Jejkowice (Stebel 1997a); Rybnik (Limpricht 1876); Rybnik-Las Rostochocz (Uechtritz 1864b; Limpricht 1873); Rybnik-Paruszowiec (Limpricht 1873; Stebel 1997a); **78**: Rogów (Stebel 1997a); Syrynka (Stebel 1997a); Wodzisław Śl.-Olszyny (Stebel 1997a); **79**: Skrzyszów (Stebel 1997a); Szotkowice (Stebel 1997a); Wodzisław Śl.-Marusze (Stebel 1997a); **89**: Godów-Żabków (Stebel 1997a).

**Fd – 00**: Kokotek-„Kacze Jezioro” (Rostański A. 01.08.1996, SOSN); Kokotek (Janas 16.08.1995, SOSN); Lubliniec, oddz. 357-358 (Stebel 31.05.1999, SOSN); Potępa (Janas 15.08.1996, SOSN); Potępa-„Starorzecze Ziętek” (Bacler 09.09.1998, SOSN); Solarnia (Janas 24.08.1995, SOSN); **01**: rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Klama i in. 1999; Janas 08.1994, SOSN; Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); Lubliniec, oddz. 283 (Stebel, Bacler 20.08.2002); Drutarnia (Stebel, Bacler 20.08.2002); **02**: Strzebiń, W część (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **04**: Masłońskie (Fojcik 24.11.2002, KTU); **05**: Myszków-Światowit, NE część (Stebel 12.05.2000, SOSN); **10**: Borowiany (Rostański A. 13.08.1996, SOSN); **11**: Borszowice-Dęby Borszowskie (Szklarczyk 21.05.1986, SOSN; Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN), Mikołeska (Fojcik 22.05.1997, KTU); Mikołeska, na N (Bacler 30.05.2001, SOSN); Nowa Wieś Tworoska (Janas 11.08.1996, SOSN); Tworóg, dolina Małokrzywej (Rostański A. 27.08.1996, SOSN); **12**: Kuczów (Janas 24.08.1994, SOSN); Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 18.11.1974 sub *S. recurvum*, SOSN); Zielona (Janas 08. 1994, SOSN); **13**: Zadzień koło Zendka (Fojcik 21.10.1998, KTU); **15**: Poręba (Stebel 29.08.1996, SOSN); **15/16/25/26**: górny bieg Czarnej Przemszy (Kuc 1956); **18**: Jeziorowice (Fojcik 13.09.2002, KTU); **21**: Bytom-Błachówka, obok rez. „Segiet” (Stebel 09.11.1996, SOSN); Górniki (Jędrzejko 15.10.1974 sub *S. nemoreum*); **23**: Rogoźnik-piaskownia „Siemonia” (Szymczyk 08.08.1999, SOSN); **24**: piaskownia „Kuźnica Wareżyńska” (Stebel 10.02.2000, SOSN); **34**: Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko 1990; Jędrzejko i in. 1991; Klama i in. 1999; Fojcik 27.09.1992, KTU); proj. rez. „Młaki nad Pogorią” (Stebel i in. 1997c; Szymczyk

13.07.1998, SOSN); Dąbrowa Górnicza-Piekło, piaskownia „Kuźnica Wareżyńska” (Stebel 25.04.1996, SOSN); **40**: Krywałd (Stebel 1997a); Kuźnia Nieborowska (Stebel 1997a); **41**: Borowa Wieś (Jędrzejko 17. 09. 1973 sub *S. recurvum* var. *amblyphyllum* (Russ.) Warnst., SOSN); **41/42**: Ruda Śląska-Wirek (Jędrzejko 25.10.1974 sub *S. nemoreum*, SOSN); **42**: Katowice-Kokociniec (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ligota (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Panewniki (Jędrzejko 04.05.1974 sub *S. nemoreum*; Fojcik, Stebel 2001); Panewniki-Wymysłów (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Zadole (Jędrzejko 28.10.1973 sub *S. recurvum* et *S. nemoreum*, SOSN; Fojcik, Stebel 2001); Mikołów-Starganiec (Jędrzejko 21.07.1971, SOSN); Ruda Śląska-Kochłowice (Jędrzejko 1990; Stebel 19.02.1995, SOSN); Ruda Śląska-Radoszowy (Jędrzejko 1990); **43**: Katowice-Giszowiec (Jędrzejko 1990 sub *S. warnstorffii*; Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Muchowiec (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Murcki (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001); **44**: Sosnowiec-Maczki Bór (Szymczyk 05.06.1998, SOSN); **44/45/54/55**: Jaworzno (Kuc 1956); **45**: Jaworzno, rez. „Dolina Żabnika” (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987; Żarnowiec i in. 1995; Stebel i in. 1997c; Klama i in. 1999); **50**: Przegędza (Stebel 1997a); Rybnik-Młyny (Stebel 1997a); Szczygłowice (Stebel 1997a); **51**: Dębieńsko Wielkie (Stebel 1997a); Łaziska Górne-Brada (Stebel 1997a); Ornontowice-Kolonia Marzankowice (Stebel 1997a); Orzesze (Stebel 1997a); Orzesze-Jaśkowice (Stebel 1997a); Orzesze-Zawada (Stebel 1997a); **52**: Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Podlesie (Fojcik, Stebel 2001); Mikołów-Jamna, obok stacji kolejowej (Stebel 18.08.1995, SOSN); **53**: Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001); proj. rez. „Płone Bagno” (Cabała 1996, Fojcik 1996; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Jędrzejko 14.07.1970, SOSN sub *S. nemoreum* et 11.04.1974 sub *S. recurvum*, SOSN; Fojcik, Stebel 2001); rez. „Las Murkowski” (Stebel 1998b); rez. „Ochojec” (Stebel 1997b; Szklarczyk 10.06.1986, SOSN; Klama i in. 1999); Tychy-Czułów (Stebel 06.06.1996, SOSN); Wesoła (Jędrzejko 06. 08. 1972 sub *S. nemoreum* et *S. recurvum*, SOSN); **54**: Imielin (Jędrzejko 14.07.1970 sub *S. nemoreum*, SOSN); Mysłowice-Kosztowy, oddz. 93 (Stebel 24.11.2002, SOSN); dolina Przemszy na odcinku Świnna – Jeleń (Kuc 1956); **55**: Byczyna (Kuc 1956), Jeziorki (Kuc 1956); **60**: Palowice (Szala 20.08.1985, SOSN; Stebel 1997a); Rybnik-Huta Gotartowska (Stebel 1997a); Rybnik-Ligota (Zielonka 30.06.1985, SOSN; Stebel 1997a); Szczekowice (Stebel 1997a); Żory (Szala 26.06.1985, SOSN; Fojcik, Szendera 1995; Stebel 1997a); Żory-Folwarki, Las Statki (Stebel 03.05.1997, SOSN); Żory-Rój, Las Rajszcok, (Stebel 24.05.1997, SOSN); **61**: Branica (Stebel 1997a); Orzesze-Zgoń (Stebel 1997a); Palowice (Stebel 1997a); Suszec-Podlesie (Stebel 1997a); Żory-Kleszczówka (Stebel 1997a); **62**: rez. „Babczyna Dolina” (Stebel 1992b, 1997a; Stebel i in. 1997d); Gostyń (Stebel 1997a); Kobiór (Stebel 1997a); Promnice (Stebel 1997a); Studzienice (Stebel 1997a); Wiry (Stebel 13.08.1990, SOSN); Wiry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); Tychy-Żwaków (Stebel i in. 1997d); **63**: Bojszowy Nowe (Stebel 1997a); Tychy-Paprocany (Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN; Stebel 1997a); Ściernie, N część (Stebel, Jędrzejko 16.11.1990, SOSN); Świerczyniec (Stebel 1997a); rez. „Żubrowisko”, N część (Stebel 1998a); **70**: Jastrzębie-Zdrój (Domański 18.08.1992, SOSN); Bzie Zameckie (Stebel 1997a); **71**: Żory-Baranowice (Stebel 1997a); **72**: Czarków (Stebel 1997a); Piasek (Żarnowiec 03.09.1982, SOSN; Stebel 1997a); Pszczyna-park (Stebel 1996); **73**: Brzozów (Wojterski 1974); Międzyrzecze, S część (Wojterski 1974; Stebel 1997a); rez. „Żubrowisko”, S część (Stebel 1998a); **80**: Ruptawa (Stebel 1997a); **82**: rez. „Rotuz” (Jędrzejko 1988; Żarnowiec i in. 1991; Klama i in. 1999); obok rezerwatu „Rotuz” (Jokel 07-08. 2002, SOSN); Zabrzeg-Czarnolesie (Jurczyk 24.08.1985, SOSN); **94**: Zasolnica, łąka Gąsiorówka, 500 (Krause 30.06.2001, SOSN); **95**: Zakocierz, 740 (Stebel, Stebel 1998a).

**Gd – 02:** Klimczok, Horodowski Stawek, 990 (Krause 09.07.2002, SOSN); **04:** Przyszop, N stok, 550-570 (Stebel 04.05.2001, SOSN); **05:** Pod Borem, 550 (Stebel, Stebel 1998a); **13:** Glinne, E stok, 920-925 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Malinowska Skala, 1060 (Stebel 1999a); **22:** Jaworzynka, dol. pot. Olecka, 550-560 (Plášek, Stebel 2002); **34:** Sobłówka, 660 (Stebel 1999a).

Uwagi: Okazy z Brennej-Jatnego (Jędrzejko, Żarnowiec, Klama 1984a) należą do *S. girgensohnii* (rev. I. Melosik)

Notes: Specimens from Brenna-Jatny (Jędrzejko, Żarnowiec, Klama 1984a) belong to *S. girgensohnii* (rev. by I. Melosik).

### **Torfowiec kręty *Sphagnum flexuosum* Dozy & Molk.**

[*S. amblyphyllum* Russ.; *S. apiculatum* Lindb. subsp. *amblyphyllum* Russ.; *S. recurvum* P. Beauv. var. *amblyphyllum* (Russ.) Warnst.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie na rozproszonych stanowiskach na całym terenie, w górach do 1320 m n.p.m. (ryc. 28).

Ekologia: torfowiska niskie i przejściowe (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), podmokłe bory (klasa *Vaccinio-Piceetea*), olsy (klasa *Alnetea glutinosae*) i łęgi (rzęd *Alno-Ulmion*).

Distribution in the Silesia Province: it occurs on scattered localities throughout the whole area, in mountains reaching 1320 m above sea level (Fig. 28).

Ecology: mesotrophic sedge mires and minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), wet coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*), alder carrs (class *Alnetea glutinosae*), riverside carrs (order *Alno-Ulmion*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 72:** Rybno (Fojcik 26.06.1993, KTU); **73:** między Kamykiem a Łobodnem (Kuc 1964); **81/82:** między Herbami Starymi a Cisami (Kuc 1964); **86:** rez. „Rajchowa Góra” (Jędrzejko 03.07.1989, SOSN); **96:** Janów-Dziadówki (Fojcik 09.07.2002, KTU).

**Fc – 38:** Rudziniec-Rota (Stebel 2003c); **49:** Nowa Wieś (Stebel 1997a); Pilchowice, W część (Stebel 1997a); Tworóg Mały, NE część (Stebel 2003c); **57:** rez. „Łęczok” (Stebel 1997c); **58:** Rudy-Buk (Stebel 1997a); Jankowice Rudzkie (Stebel 1997a); Zwonowice (Stebel 1997a); **59:** Rybnik-Ochojec (Stebel 28.08.1994, SOSN); proj. rez. „Głębokie Doły” (Stebel 1999b); Pilchowice-Dolna Wieś (Stebel 1997a); Rybnik-Wielopole (Stebel 1997a); **69:** Rybnik-Zebrzydowice (Stebel 1997a); **78:** Wodzisław-Olszyny (Jędrzejko, Stebel 2002a); Wytrzęsów (Stebel 1997a); **89:** Godów-Zabków (Stebel 1997a).

**Fd – 00:** Kokotek (Janas 16.08.1995, SOSN); Lubliniec, na S (Janas 20.08.1995, SOSN); **01:** rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Klama 15.06.1982, SOSN; Stebel, Bacler 20.08.2002); między Koszęcinem a Wierzbem (Spałek 28.05.1998, SOSN); **11:** Boruszowice-Dęby Boruszowskie (Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **12:** Zielona (Bacler 23.08.1998, SOSN); **20:** Srocza Góra (Kuc 1956); **34:** Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko i in. 1991); Antoniów-Karczmisko (Stebel 10.02.2000, SOSN); Błędów (Stebel 27.06.1997, SOSN); dolny

bieg Trzebyczki (Kuc 1956), Gołonóg (Kuc 1956); **34/35**: Strzemieszycze (Kuc 1956); **35/36**: dolina Białego (Kuc 1956); **35/36/45**: dolina Białej Przemszy na odcinku Maczki – Klucze (Kuc 1956); **41**: Borowa Wieś (Jędrzejko 1975; Celiński in. 1978); **41/42**: Ruda Śląska-Wirek (Jędrzejko 25.10.1974, SOSN); **42**: Katowice-Panewniki (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); **43**: Katowice-Giszowiec (Fojcik, Stebel 2001); **44**: Sosnowiec-Maczki Bór (Szymczyk 05.06.1998, SOSN); **45**: Jaworzno-Ciężkowice (Kuc 1956), Jaworzno, rez. „Dolina Żabnika” (Kuc 1956; Żarnowiec i in. 1995); **51**: Łaziska Górne-Brada (Stebel 1997a); Orzesze (Stebel 1997a); Orzesze-Jaśkowice (Stebel 1997a); Orzesze-Zawiść (Stebel 1997a.); **53**: Katowice-Kosztuchna (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Fojcik, Stebel 2001); rez. „Ochojec” (Stebel 1997b); **60**: Palowice (Stebel 1997a); Żory (Torka 1931); Żory-Rój (Stebel 24.05.1997, SOSN); **61**: Branica (Stebel 1997a); Suszec-Podlesie (Stebel 17.05.1992, SOSN); Żory-Kleszczów (Stebel 17.04.1993, SOSN); Żory-Kleszczówka (Stebel 1997a); **62**: rez. „Babczyna Dolina” (Stebel 1997a); Kobiór (Stebel 1997a); Radostowice, N część (Stebel 12.10.1991, SOSN); Wyry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); **63**: Międzyrzecze, N część (Stebel 03.07.1993, SOSN); Tychy-Paprocany (Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN; Stebel 19.06.1993, SOSN); Świerczyniec-staw „Dąbrowica” (Stebel, Stebel 1996; Stebel 1997a); rez. „Żubrowisko”, N (Stebel 1998a; SOSN); **70**: Bzie Zameckie (Stebel 1997a); **73**: Góra-Zapady (Stebel 14.08.1997, SOSN); Międzyrzecze, S część (Stebel 1997a); **82**: rez. „Rotuz” (Kłama, Żarnowiec 1982, SOSN; Jokel 07-08. 2002, SOSN); **94**: Czupel, S stok, 750 (Stebel 04.05.2001, SOSN).

**Gd – 03**: Szczyrk-Skalite, N stok, 450 (Wilczek Z. 21.06.2002, SOSN); **11**: Wisła-Łabajów Do Dolin, 610-650 (Pląšek, Stebel 2002); między Łabajowem a Mrózkowem (Korlacka 22.07.1985, SOSN; Pląšek, Stebel 2002); **12**: Beskidek, NWW od Stecówki, 775-780 (Pląšek, Stebel 2002); Głębiec, W stok, 785-795 (Pląšek, Stebel 2002); Szarcula, SW stok, 785 (Stebel 02.05.1999, SOSN); rez. „Wisła”, dol. Czarnej Wiselki, 600-900 (Jędrzejko, Żarnowiec 30.06.1985, SOSN; Uziębło 07.1985, SOSN; Stebel 28.07.2000, SOSN); Wisła-Kuczerka, 800-815 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Mrózków, 770-800 (Stebel 1999a; Pląšek, Stebel 2002); **12/13**: rez. „Barania Góra” (Żarnowiec 28.06.1985, SOSN); **13**: Hala Barania, 1000 (Wilczek Z. 15.07.2002, SOSN); Hala Cebula, NE stok, 1015-1025 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Malinowska Skała, SE stok, 1000 (Fojcik 07.08.1987, SOSN); Radziechowy, 625 (Fojcik 20.06.1987, SOSN); **14**: Żywiec-Grojec, użytek ekologiczny „Stówek na Kosarach”, 410 (Stebel 29.04.1999, SOSN); **15**: Peweł Mała, na W od Nadleśnictwa, 400-405 (Stebel 29.05.1999, SOSN); **22**: Istebna, nad Olzą, SW stok, 520 (Wilczek Z. 21.08.2002, SOSN); Istebna-Zaolzie, 580 (Pląšek, Stebel 2002); Jaworzynka, dol. pot. Olecka, 500-510 (Pląšek, Stebel 2002); Jasnowice, między przysiółkami Łączyny i Szymcze, 490-495 (Pląšek, Stebel 2002); Kamesznica-Za Groń, 780-800 (Pląšek, Stebel 2002); **23**: Rachowiec, N stok, 910-920 (Stebel 02.08.2000, SOSN); **24**: Lipowska, 1320 (Stebel 1999a); **25**: Pilsko, Hala Jodłowcowa, 1150-1160 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Pilsko, powyżej Hali Miziowej, 1290 (Stebel 1999a); **33**: Dolina Rycerek Pyrci, 500 (Szafran 1954).

### **Torfowiec *Girgensohna* *Sphagnum girgensohnii* Russ.**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie pospolicie w górach do 1525 m n.p.m., dość często na Wyżynie Woźnicko-Wieluńskiej, w pozostałych regionach na rozproszonych stanowiskach (ryc. 29).

Ekologia: wilgotne bory (klasa *Vaccinio-Piceetea*), rzadko na torfowiskach niskich i przejściowych (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

Distribution in the Silesia Province: it occurs quite commonly in mountains where it reaches 1525 m above sea level; it is fairly frequent in the Wyżyna Woźnicko-Wieluńska Upland and scattered elsewhere (Fig. 29).

Ecology: wet coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*), rarely in mesotrophic sedge mires and minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ec – 89:** Przywary, rez. „Cisy koło Sierakowa” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN).

**Ed – 62:** Mokra II (Fojcik 1999); **64:** Cykarzew Stary (Fojcik 1999); **65:** Wikłów (Fojcik 28. 08. 2002, KTU); **71:** Złochowice (Fojcik 1999); **72:** Grodzisko (Fojcik 1999), Pierzchno (Hereźniak, Filipiak 1992); Wręczyca (Hereźniak 1993); **73:** Lgota (Fojcik 1999); **80:** Ciasna (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **81:** Braszczok (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), rez. „Cisy nad Liswartą” (Klementys 10.06.1988, SOSN; Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); rez. „Cisy w Łebkach” (Klementys 27.06.1988, SOSN; Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **86:** rez. „Wielki Las” (Klama i in. 1999); Zalesice (Fojcik 03.07.2002, KTU); **88:** Aleksandrów koło Koniecpoli (Fojcik 19.09.2002, KTU); **91:** Lisów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Lubockie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **92:** Dębowa Góra, oddz. 156 i 168 (Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Hutki (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); rez. „Rajchowa Góra” (Jędrzejko 03.07.1989, SOSN; Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **96:** Sieraków koło Janowa (Fojcik 03.09.2002, KTU).

**Fc – 09:** Koszowice-„Pasieki”, oddz. 149 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **39:** Pławniowice, W część (Stebel 2003c); **49:** Rachowice, SE część (Kowalczyk 15.07.1999, SOSN; Stebel 2003c); **58:** Zwonowice (Stebel 1997a); **59:** Rybnik-Ochojec (Zielonka 28.08.1984, SOSN; Stebel 1997a); proj. rez. „Głębokie Doły” (Celiński, Czyłok 1995).

**Fd – 04:** Masłońskie (Fojcik 24.11.2002, KTU); **10:** Świniowice (Janas 12.08.1996, SOSN); **11:** Boruszowice-Dęby Boruszowskie (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); Mikołeska (Fojcik 22.05.1997, KTU); **14:** rez. „Cisy w Hucie Starej” (Jędrzejko 15.08.1989, SOSN); **16:** Lgotka (Fojcik 14.11.2002, KTU); **18:** Jeziorowice (Wika 1983; Fojcik 13.09.2002, KTU); **29:** Żarnowiec-Staszyn (Stebel 15.11.2002, SOSN); **42:** Katowice-Panewniki (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Załęska Hałda (Fojcik, Stebel 2001); **45:** rez. „Dolina Żabnika” (Kuc 1956; Żarnowiec i in. 1995); **50:** Książenice (Cabała 1990); Rybnik-Kamień (Cabała 1979 za: Jędrzejko 1990); Szczygłowice (Cabała 1979 za: Jędrzejko 1990); **51:** Orzesze, N część (Stebel 1997a; Stebel i in. 1997d); **52:** Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001); **53:** Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Myczkowski 1962; Jędrzejko 15.07.1970 sub *S. nemoreum*, SOSN; Fojcik, Stebel 2001), proj. rez. „Płone Bagno” (Cabała 1996, Fojcik 1996; Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Kostuchna (Myczkowski 1962; Fojcik, Stebel 2001); **54:** Imielin (Jędrzejko 18.06.1970 sub *S. nemoreum*, SOSN); **60:** Palowice (Szala 20.08.1985, SOSN; Stebel 1997a); **62:** rez. „Babczyzna Dolina” (Stebel 1992b, 1997a); Gostyń, Las Borki (Ścieszka 29.03.1981, SOSN); Kobiór (Stebel 1997a); Wiry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b; Jędrzejko, Stebel 2002c); Tychy-Żwaków (Jędrzejko 11.05.1974 sub *S. recurvum*, SOSN); **63:** rez. „Żubrowisko”, N (Stebel 1998a); Tychy-Paprocany (Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN); **72:** Czarków (Stebel

1997a); Piasek (Stebel 1997a); **73**: rez. „Żubrowisko”, S (Stebel 1998a; SOSN); **82**: rez. „Rotuz” (Jędrzejko 1988; Żarnowiec i in. 1991; Klama i in. 1999); **83**: Janowice (Stebel i in. 1997d); **90**: Marklowice, na E, Las Parchowicki (Wilczek R. 1936); Rudnik, na S (Wilczek R. 1936); **91**: Simoradz, na NW (Wilczek R. 1936); **92**: Świętoszówka, na S (Wilczek R. 1936); **93**: Wilkowice Górne, N część, 500-510 (Stebel 06.08.2000, SOSN); **94**: Żarnówka Mała, 390 (Stebel, Stebel 1998); między Łodygowicami a Czuplem, 600 (Kowalczyk 24.04.1996, SOSN); **Fd 94/Gd 04**: Jaworzyna, 850 (Szafran 1954); **95**: Kocierz Górny, 580 (Stebel, Stebel 1998a); Kocierz-Walaszki, 570-590 (Stebel, Stebel 1998a); Madohora, 810 (Szafran 1954); rez. „Madohora”, 890-930 (Myczkowski 1958); **Fd 95/Gd 05**: Kocierz, dol. Kocierzanki (Jędrzejko i in. 1985b).

**Gd – 01**: Wisła-Gahura, 440-445 (Pląšek, Stebel 2002); **02**: Brenna-Jatny (Jędrzejko, Żarnowiec, Klama 1984a sub *S. fimbriatum*, SOSN); Kotarz (Szafran 1965); rez. „Stok Szyndzielni”, 1000-1040 (Stebel 2003b); **03**: Godziszka Stara, dolina pot. Graniczny, 560-565 (Stebel 08.08.2002, SOSN); Huciska, 450 (Stebel, Stebel 1998a); Magura, 1070 (Wilczek Z., Cabała 1989a; Wilczek Z. 1995); Małe Skrzyczne, 1000-1100 (Wilczek Z. 1995; Wilczek Z. 28.05.1986, SOSN); Skrzyczne (Wilczek Z. 27.09.1989, SOSN); Skrzyczne, SW stok, 1240 (Fojcik 11.08.1987, SOSN); Szczyrk-Doliny, N stok, 825 (Wilczek Z. 01.07.2002, SOSN); Szczyrk-Skalite, N stok, 515 (Wilczek Z. 21.06.2002, SOSN); **04**: Przyszop, N stok, 550-570 (Stebel 04.05.2001, SOSN); **05**: Gałasiówka, 780 (Stebel, Stebel 1998a); Gilowice-Rozcięta, NW część, 550-560 (Stebel 30.09.2001, SOSN); Kucówki, 820 (Stebel, Stebel 1998a); Pod Borem, 550 (Stebel, Stebel 1998a); Pod Borem-Bąkówka, 500-510 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Ściszków Groń, 600 (Szafran 1954); Pewel Wielka, oddz. 16b, 525 (Parusel 16.08.2003, SOSN); **06**: Las-Na Polane, 570 (Stebel, Stebel 1998a); **11**: Kiczory, 800 (Szafran 1965); Kiczory, 930-990 (Pląšek, Stebel 2002); Kiczory, E stok, 850-860 (Stebel 18.05.2001, SOSN); Kobyla, NW stok, 750-770 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Łabajów (Korlacka 31.08.1985, SOSN); Wisła-Łabajów Do Dolin, 610-650 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła, między Łabajowem-Tysząnką a Łabajowem-centrum, 560-580 (Pląšek, Stebel 2002); **12**: rez. „Barania Góra”, SW część, 980-1000 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Barania Góra, N stok, 1150-1160 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Wierch Wiselka, SE stok, 1170-1180 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Istebna-Pilorka, 625-660 (Pląšek, Stebel 2002); Istebna-Wilczna, 600-640 (Pląšek, Stebel 2002); Istebna, między Wilczną a Prądowcem, 560-580 (Pląšek, Stebel 2002); między przełęczą Kubalonka a Mrózkowem, 800-805 (Pląšek, Stebel 2002); Przysłop, 980 (Uziębło 05.1985, SOSN); Szarcuła, SW stok, 780-785 (Pląšek, Stebel 2002); rez. „Wisła”, dol. Czarnej Wiselki, 600 (Uziębło 06.1985, SOSN); 640-650 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Wisła-Czarne Fojtula, 575-580 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Wisła-Czarne, Jezioro Czerniańskie, 552 (Stebel 02.05.1999, SOSN); Wisła-Górne Głębcze, 620-700 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła, między Górnymi Głębiami a Mrózkowem, 720-730 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła, dol. Pot. Gościejów, 680 (Szafran 1965); Wisła-Kamienny, NW stok, 520-550 (Stebel 13.07.1996, SOSN); Wisła-Malinka, 495-500 (Stebel 02.05.2002, SOSN); Wisła, dolina Malinki, 980 (Szafran 1954); Wisła-Mrózków, 720-800 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Pasieki, 600-620 (Pląšek, Stebel 2002); **12/13**: Barania Góra, 1050 (Szafran 1965); rez. „Barania Góra”, 875-1190 (Wilczek Z. 1995); Barania Góra, (Jędrzejko i in. 1985c); Barania Góra, 785-1200 (Wilczek Z. 31.08.1990, SOSN); Barania Góra, W stok, 950-1000 (Uziębło 05.1985, SOSN); rez. „Barania Góra” (Klama i in. 1999); rez. „Wisła” (Żarnowiec 28.06.1985, SOSN); **13**: Barania Góra, NW stok, 1130-1140 (Wiselka 07. 2002, SOSN); między Baranią Górą a Wierchem Wiselka, 1180-1190 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Cebula, N stok, 1000-1010 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Hala Cebula, NE stok, 1020 (Wilczek Z. 06.07.2002, SOSN); Magurka Wiślańska, 1135-1140 (Wilczek Z. 1995; Wilczek Z. 20.08.1990, SOSN); Magurka Wiślańska, proj. rez. „Stary Bór” (Fojcik 1994); Stary Bór, 1075 (Wilczek Z. 20.08.1990, SOSN); Magurka Radziechowska, 1075 (Wilczek Z.



20.08.1990, SOSN); Malinowska Skała, 1150 (Stebel 28.07.1996, SOSN); **14**: Żywiec-Grojec, Hyśkowiec Duży (Nejfeld 21.07.1999, SOSN); **15**: Sopotnia Mała, 470 (Parusel 16.08.2003, SOSN); Sopotnia Wielka, W część, koło polany Kutkule, 735-740 (Stebel 25.08.2000, SOSN); **16**: górny bieg Koszarawy (Jędrzejko i in. 1984c); **22**: Itebna, NW część, 550-710 (Parusel 2001); Itebna-Bucznik, 535-550 (Plášek, Stebel 2002); Itebna-Las, 550-560 (Plášek, Stebel 2002); Itebna-Prądowniec, W stok, 525 (Wilczek Z. 21.08.2002, SOSN); Itebna-Zaolzie, 575-605 (Plášek, Stebel 2002); Jaworzynka, dol. pot. Olecka 500-560 (Plášek, Stebel 2002); przełęcz Rupienka, 680-685 (Stebel 02.06.2000, SOSN); Tyniok, N stok, 840-850 (Plášek, Stebel 2002); **23**: rez. „Butorza”, 610-670 (Stebel 02.08.2000, SOSN); Laliki, E od stacji kolejowej, 605-620 (Stebel 02.08.2000, SOSN); Milówka, potok Tynianka, 650 (Szafran 1954); **24**: Lipowska, 1324 (Stebel 27.05.1996, SOSN); Lipowska, S stok, oddz. 14a, 1265 (Krause 14.07.2001, SOSN); Lipowska, 1275 (Wilczek Z. 1995); Majcherkowa, NE stok, 1250-1270 (Stebel 25.08.2000, SOSN); rez. „Pod Rysianką”, 1010-1020 (Obrzut 18.06.1984, SOSN; Klama i in. 1999; Stebel 03.08.2000, SOSN); rez. „Romanka”, 1300 (Wilczek Z. 1995); 1230-1340 (Stebel 03.08.2000, SOSN); Rysianka, N stok, 1100-1150 (Stebel 03.08.2000, SOSN); między Rysianką a Lipowską, 1310 (Stebel 27.05.1996, SOSN); Żabnica-Kamienna, Szędzielny Groń, NW stok, 780-790 (Stebel 03.08.2000, SOSN); dolina pot. Bystra (Wilczek Z. 1995); **25**: Korbielów (Fojcik 13.05.1990, KTU); Korbielów, dol. Glinnego (Jędrzejko i in. 1985a); Pilsko (Michalik 1992); Pilsko (Król 11.07.1984, SOSN; Klama i in. 1999); Pilsko, 1250-1400 (Wilczek Z. 1995); rez. „Pilsko”, 1200-1325 (Stebel 11.08.2000, SOSN); Pilsko, dol. Glinnego, 670 (Stebel 18.08.1991, SOSN); 1150 (Żarnowiec i in. 1986); Pilsko, koło szczytu Góry Pięciu Kopców, 1525 (Stebel 12.07.2003, SOSN); Hala Cebula, 1290-1310 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Hala Cudzikowa, 1215-1220 (Stebel, 17.08.2000, SOSN); Hala Jodłowcowa, 1150-1160 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Hala Kornieniecka, 1215-1220 (Stebel 12.08.2000, SOSN); Hala Miziowa, 1290-1300 (Stebel 17.08.2000, SOSN); powyżej Hali Miziowej, 1330 (Stebel 10.08.1991, SOSN); Turmia, 1215-1220 (Stebel 12.08.2000, SOSN); Sopotnia Wielka-Ryszkówki, 675-685 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Sypurzeń, 1340-1350 (Stebel 17.08.2000, SOSN); **32**: Magura, 810 (Wilczek Z. 1995); **33**: Ujsoły, dol. pot. Danielka, 620-630 (Kowalczyk 27.07.1996, SOSN).

Uwagi: Okazy podane z Dąbrowy Górniczej-Antoniowa (Jędrzejko, Żarnowiec 1982a; Jędrzejko 1990; Klama i in. 1999) należą do *S. teres* (rev. I. Melosik).

Notes: Specimens reported from Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1982a; Jędrzejko 1990; Klama et al. 1999) belong to *S. teres* (rev. by I. Melosik).

#### **Torfowiec dachówkowaty *Sphagnum imbricatum* Russ.**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: znany z jednego stanowiska w Beskidzie Małym (ryc. 30).

Ekologia: mokra przydrożna skarpa w świerczynie.

Distribution in the Silesia Province: known from only one locality in the Beskid Mały Mts. (Fig. 30).

Ecology: moist wayside slope in the *Picea abies* forest.

Stanowiska (Stations):

**Gd – 05**: Kocoń-Przydawki, 610 (Stebel, Stebel 1998a, det. I. Melosik).

**Torfowiec zanurzony *Sphagnum inundatum* Russ.**

[*S. auriculatum* Schimp. var. *inundatum* (Russ.) M. O. Hill.;  
*S. subsecundum* Nees var. *inundatum* (Russ.) C. Jens.; *S. lescurii* Sull.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: występuje głównie w środkowej i południowej części województwa; w górach dochodzi do 800 m n.p.m. (ryc. 31).

Ekologia: torfowiska niskie i przejściowe (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), szuwały (klasa *Phragmitetea*).

Distribution in the Silesia Province: it occurs mainly in central and southern parts of the province; in mountains it ascends 800 m above sea level (Fig. 31).

Ecology: mesotrophic sedge mires and minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*) and rushes (class *Phragmitetea*).

Stanowiska (Stations):

**Ed – 83:** między Liszką Dolną a Graszynem Górnym, łąki „Poczty” (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987).

**Fc – 49:** ^Nowa Wieś, S część, (Stebel 21.06.1993, SOSN); **58:** ^Jankowice Rudzkie (Stebel 1997a sub *S. denticulatum*); ^Zwonowice (Domański 18.09.1994, SOSN; Stebel 1997a sub *S. denticulatum*).

**Fd – 01:** Lubliniec, oddz. 283 (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **05:** Myszków-Świątowit, NE część (Stebel 12.05.2000, SOSN); **11:** Tworóg, dolina Małokrzywej (Rostański A. 27.08.1996, SOSN); **12:** ^Zielona (Janas 28.07.1994, SOSN); ^Żyglin (Jędrzejko 30.10.1974 sub *S. recurvum*, SOSN); **13:** Kolonia Woźnicka, na W (Bacler 24.04.1998, SOSN); **15:** Będuszy-Górka (Stebel 12.05.2000, SOSN); ^Poreba, (Stebel i in. 1997c sub *S. denticulatum*, Krzakowa, Melosik 2000; Śliwińska i in. 2000; Stebel 30.08.1996, SOSN); **22/32:** Piekary Śląskie (Kuc 1956); **30:** Czerwionka k. Pyskowic (Kowalczyk 14.09.2000, SOSN; Stebel 2003c); **34:** ^Antoniów (Jędrzejko 10.10.1973, SOSN); **41:** Borowa Wieś (Celiński i in. 1976); Paniówki (Stebel i in. 1997c sub *S. denticulatum*); **42:** ^Katowice-Panewniki (Jędrzejko 04.05.1974 sub *S. magellanicum*, SOSN); **50:** ^Rybnik-Świerki (Krzakowa, Melosik 2000); **51:** ^Orzesze, N część (Stebel 14.10.1990, SOSN); ^Orzesze-Zawisć (Stebel 01.05.1992, SOSN; Krzakowa, Melosik 2000); **52:** ^Mikołów-Jamna, obok stacji kolejowej (Stebel 18.08.1995, SOSN); **53:** ^Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Fojcik, Stebel 2001); ^Katowice-Ochojec, staw „Pizamraty” (Stebel 20.08.1998, SOSN; Fojcik, Stebel 1999 sub *S. auriculatum*; Krzakowa, Melosik 2000; Krzakowa i in. 2000); ^Katowice, rez. „Ochojec” (Stebel 1997b, 1998c sub *S. denticulatum*, SOSN; Fojcik, Stebel 2001); **60:** ^Palowice-Stawy Łańcuchowe (Stebel 05.12.1993, SOSN); Rybnik-Gotartowice „Kencierz” (Stebel 20.09.1997, SOSN); ^Żory-Rowień (Stebel 25.05.1997, SOSN); ^Żory-Rój (Stebel 24.05.1997, SOSN); **61:** ^Woszycyce-„Szybiarz” (Stebel 02.05.1992, SOSN); **62:** ^Kobiór, oddz. 124 (Stebel 16.07.1990, SOSN); Kobiór – staw „Wspólny” (Krzakowa, Melosik 2000); ^rez. „Babczyzna Dolina” (Stebel 1992a, b); ^Radostowice, N część (Stebel i in. 1997c sub *S. denticulatum*); **63:** ^Ściernie, N część (Stebel, Jędrzejko 16.11.1990, SOSN); ^Tychy-Paprocany (Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN); ^rez. „Żubrowisko”, N część (Stebel 1998a sub *S. denticulatum*, SOSN); **72:** ^Piasek (Żarnowiec 03.09.1982, SOSN); **94:** Zasolnica, łąka Gąsiorówka, 500 (Krause 30.06.2001, SOSN).

**Gd – 04:** Tresna-Płonkowie, 500-520 (Stebel 04.05.2001, SOSN); **11:** Kobyla, NW stok, 750-770 (Plášek, Stebel 2002); **12:** ^Wisła-Górne Głębcy, 620-700 (Stebel 1999a sub *S. denticulatum*; Plášek, Stebel 2002); Wisła, między Górnymi Głębcami a Mrózkowem (Plášek, Stebel 2002); rez. „Wisła”, dolina Czarnej Wiselki, 725-800 (Stebel 28.07.2000, SOSN); ^dolina Czarnej Wiselki (Jędrzejko i in. 1985b sub *S. subsecundum*; Żarnowiec i in. 1986 sub *S. contortum*); ^Wisła-Czarne, koło Jeziora Czerniańskiego, 540 (Stebel 02.05.1999, SOSN).

^ – okazy rewidowane przez I. Melosik (specimens revised by I. Melosik).

### **Torfowiec magellański *Sphagnum magellanicum* Brid.**

[*S. medium* Limpr.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: bardzo rzadki, występuje głównie w północnej części i w górach, gdzie dochodzi do 1324 m n.p.m. (ryc. 32).

Ekologia: torfowiska wysokie (klasa *Oxycocco-Sphagnetea*), zatorfione bory (klasa *Vaccinio-Piceetea*).

Distribution in the Silesia Province: a very rare species; it occurs mainly in the northern part of the province and in mountains, where it reaches 1324 m above sea level (Fig. 32).

Ecology: raised peat-bogs (class *Oxycocco-Sphagnetea*), peaty coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 81:** rez. „Cisy nad Liswartą” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); rez. „Cisy w Łebkach” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN).

**Fd – 00:** Potępa (Janas 13.08.1996, SOSN); **12:** Kuczów (Janas 24.08.1994, SOSN); **17:** między Lgotą Murowaną a Kroczykami (Kuc 1959a); **53:** Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Fojcik, Stebel 2001); **82:** rez. „Rotuz” (Jędrzejko, Żarnowiec 1982a; Jędrzejko 1988; Żarnowiec i in. 1991; Klama i in. 1999; Fojcik 24.07.1991, KTU; Jokel 07-08. 2002, SOSN).

**Gd – 06:** Las-Na Polane, 550 (Stebel, Stebel 1998a); **14:** Żywiec, Góra Grojec, użytek ekologiczny „Stówek na Kosarach”, 410 (Nejfeld 10.08.1999, SOSN; Stebel 29.04.1999, SOSN); **24:** Lipowska, 1320-1324 (Stebel 1999a); Rysianka, N stok, 1100-1150 (Stebel 03.08.2000, SOSN); między Rysianką a Lipowską, 1310 (Stebel 1999a); **25:** ?Pilsko (Michalik 1992).

U w a g i: Okazy podane z Katowic-Panewnik (Jędrzejko 1990) należą do *S. denticulatum* lub *S. inundatum* (rev. I. Melosik).

Notes: Specimens reported from Katowice-Panewniki (Jędrzejko 1990) belong to *S. denticulatum* or *S. inundatum* (rev. by I. Melosik).

### Torfowiec tępy *Sphagnum obtusum* Warnst.

Rozmieszczenie w województwie śląskim: bardzo rzadki, większość stanowisk znajduje się na Wyżynie Śląsko-Krakowskiej, w górach nie występuje (ryc. 33).

Ekologia: gatunek prawie wyłącznie związany ze zbiorowiskami torfowisk niskich i przejściowych z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*.

Distribution in the Silesia Province: a very rare species, occurring mostly in the Wyżyna Śląsko-Krakowska Upland, in mountains it has not so far been recorded (Fig. 33).

Ecology: almost exclusively occurs in minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 63:** Kocin Nowy (Fojcik 1999); **82:** Blachownia (Hereźniak, Filipiak 1992).

**Fd – 00:** ^Kokotek (Janas 16.08.1995, SOSN).

**Fd – 34:** ^Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1982a sub *S. recurvum* P. Beauv.; Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987; Fojcik 27.09.1992, KTU); **36:** Dąbrowa Górnicza-Błędów, dolina rzeki Przemszy Białej, zbiorowiska szuwarowe i torfowiskowe (Malewski 17.07.1997, 10.06.1998, 02.06.1999; Stebel 27.06.1997; SOSN); **63:** ^Tychy, użytek ekologiczny „Paprocany” (Stebel 16.06.1992, SOSN).

^ – okazy rewidowane przez I. Melosik (specimens revised by I. Melosik).

### Torfowiec błotny *Sphagnum palustre* L. [*S. cymbifolium* Ehrh.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie na całym terenie, w górach dochodzi do 1310 m n.p.m. (ryc. 34).

Ekologia: torfowiska niskie i przejściowe (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), szuwały (klasa *Phragmitetea*), wilgotne lasy liściaste, zwłaszcza łęgi (rzęd *Alno-Ulmion*) i olsy (klasa *Alnetea glutinosae*), podmokłe bory (klasa *Vaccinio-Piceetea*).

Distribution in the Silesia Province: it occurs on the whole area, in mountains ascending 1310 m above sea level (Fig. 34).

Ecology: mesotrophic sedge mires, rich and minerotrophic fen communities (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), rushes (class *Phragmitetea*), wet deciduous forests, especially riverside carrs (ordo *Alno-Ulmion*) and alder carrs (class *Alnetea glutinosae*), wet coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ec – 89:** Przywary, rez. „Cisy koło Sierakowa” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **99:** Pawonków, na S od stacji kolejowej (Stebel 17.11.2002, SOSN).

**Ed – 50:** Kleśniska (Fojcik 1999); **61:** Kolonia Opatowska (Fojcik 1999); **76:** Garnek, 2 km na SE (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987); **80:** Ponoszów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), Ciasna (Hereźniak, Filipiak 1992); **81:** Połamaniec (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), Braszczok (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993), rez. „Cisy nad Liswarta” (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN), rez. „Cisy w Łebkach” (Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **83:** między Liszką Dolną a Gnaszynem Górnym, łąki „Poczty” (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990d); „Ostatni Grosz” pod Częstochową (Wójcicki 1914); **84:** Częstochowa (Błoński 1890a), Srocko (Kuc 1959a); Olsztyn (Błoński 1890a); **86:** rez. „Wielki Las” (Klama i in. 1999); **88:** Teodorów koło Koniczyna (Fojcik 19.09.2002, KTU); **90:** Kuźnica, oddz. 65 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **92:** Dębowa Góra (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993; Fojcik 22.08.2002, KTU); Dębowa Góra, oddz. 156 (Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **93:** Pająk koło Konopisk (Hereźniak, Filipiak 1992); **94:** Poraj (Fojcik 24.11.2002, KTU); **96:** Janów (Błoński 1890a); Sieraków koło Janowa (Fojcik 03.09.2002, KTU); **97:** Skrajniwa (Fojcik 06.09.2002, KTU); **98:** Nakło koło Szczekocin (Fojcik 01.10.2002, KTU); Przyłęk-Suchy Młyn (Parusel 06.09.2002, SOSN).

**Fc – 09:** Koszowice-Gaborowice, oddz. 92 (Stebel 17.11.2002, SOSN); **28:** Proboszczowice (Kuc 1956); **29:** Toszek (Kuc 1956); **38:** Łacza, W część (Stebel 2003c); Rudziniec-Rota (Stebel 2003c); **39:** Pławniowice, W część (Stebel 2003c); **49:** Choryńskowice, NE część (Stebel 2003c); Nowa Wieś, S część (Stebel 1997a); Pilchowice, W część (Stebel 1997a); Rachowice, SE część (Kowalczyk 20.05.2001, SOSN; Stebel 2003c); Tworóg Mały, NE część (Stebel 2003c); Tworóg Mały, NW część (Stebel 2003c); **57:** rez. „Łęczczok” (Berdowski 1973; Stebel 1997a, c); **58:** Rudy-Buk (Stebel 1997a; Stebel i in. 1997d); Górki Śl. (Stebel 1997a); Jankowice Rudzkie (Stebel 1997a, Stebel i in. 1997d); Zwonowice (Stebel 1997a); Sumina (Stebel 1997d); **59:** proj. rez. „Głębokie Doły” (Celiński, Czyłok 1995; Stebel 1999b); Pilchowice-Dolna Wieś (Stebel 1997a); Rybnik-Gzel (Stebel 21.09.1997, SOSN); Rybnik-Ochojec (Stebel 28.08.1994 & 23.05.1997, SOSN); Rybnik-Wielopole (Stebel 1997a); Stanice (Stebel 1997a); **67:** Racibórz-Brzezcie (Stebel 1997a); **69:** Jejkowice (Stebel 1997a); Markłowice Górne (Stebel 1997a); **78:** Rogów (Stebel 1997a); Wodzisław Śl.-Olszyny (Stebel 1997a).

**Fd – 00:** Kokotek (Jędrzejko, Stebel 2002b); Lubliniec, oddz. 311 (Cabała 1990); Lubliniec, na S (Janas 20.08.1995, SOSN); Potępa (Janas 13.08.1996, SOSN); Solarnia (Janas 24.08.1995, SOSN); **01:** rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Klama i in. 1991, 1999; Janas 08.1994, SOSN; Spątek 17.07.1996, SOSN; Musik 28.07.2002, KTU; Stebel, Bacler 20.08.2002); między Koszęcinem a Wierzbim (Spątek 28.05.1998, SOSN); Lubliniec (Rusinowice), oddz. 256 (Stebel i in. 1997d); Piasek (Janas 10.08.1994, SOSN); Piłka (Cabała 1990); **02:** Strzebiń, W część (Fojcik 12.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN), Strzebiń-Dubiele (Fojcik 12.08.2002, KTU; Stebel, Bacler 20.08.2002); Sońnica (Janas 21.08.1994, SOSN); **04:** Kuźnica Stara (Denisiuk, Grynia 1969); Masłońskie (Fojcik 24.11.2002, KTU); **04/05:** Myszków-Nowa Wieś Żarecka (Denisiuk, Grynia 1969); **05:** Myszków-Światowit, NE część (Stebel 12.05.2000, SOSN); **10:** Czarków (Janas 16.08.1996, SOSN); Połomia (Janas 16.08.1996, SOSN); Świniowice (Janas 12.08.1996, SOSN); **11:** Boruszowice-Dęby Boruszowskie (Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN), Mikołeska (Janas 17.08.1996, SOSN; Fojcik 22.05.1997, KTU); Nowa Wieś Tworoska (Janas 11.08.1996, SOSN); Tworóg, NE część (Spątek 31.07.1998, SOSN); **13:** Zielona (Janas 27.07.1994, SOSN); **14:** Siewierz-Las Szeligowiec (Białek 12.07.1999, SOSN); **15:** Zadzien koło Zendka (Fojcik 21.10.1998, KTU); **15/16/25/26:** dolina Czarnej Przemszy na odcinku Bzów –

Siewierz (Kuc 1956); **16**: Kromolów (Denisiuk, Grynia 1969); **17**: między Lgotą Murowaną a Kroczykami (Kuc 1959a); **18**: Jeziorowice (Fojcik 13.09.2002, KTU); **20**: Łubie, pot. Srocza (Stopa 25.05.1983, SOSN); **21**: Stolarzowice (Kuc 1956); **24**: piaskownia „Kuznica Wareżyńska” (Stebel 10.02.2000, SOSN); **25**: Łazy (Kuc 1956); Poręba (Jędrzejko 1998); **25/35**: góry bieg Strugi (Kuc 1956); **30**: Gliwice, Las Łabędzki (Jungck 1889); Kuznica Gliwicka (Stebel 2003c); **31**: Rokitnica (Kuc 1956); **33**: między Wojkowicami a Będzinem (Kuc 1956); **34**: Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Kuc 1959b; Olesiński, Sendek 1980; Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko 1990; Jędrzejko i in. 1991; Klama i in. 1999; Fojcik 27.09.1992, KTU); dolina Przemyszy Żąbkowickiej (Kuc 1956); **35/36**: dolina Białego (Kuc 1956); **36**: Będów (Malewski 26.07.1998, SOSN); **40**: Knurów-Krywałd (Stebel 1997a); **41**: Borowa Wieś (Jędrzejko 03.08.1976, SOSN; Celiński i in. 1976); **42**: Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Panewniki (Jędrzejko 1975; Fojcik, Stebel 1999, 2001); Panewniki-Wymysłów (Fojcik, Stebel 2001); **44**: między Kazimierzem a Maczkami (Kuc 1956); Sosnowiec-Maczki Bór (Szymczyk 05.06.1998, SOSN); **44/45/54/55**: Jaworzno (Kuc 1956); **45**: rez. „Dolina Żabnika” (Kuc 1956; Żarnowiec i in. 1995); dolina Koziego Brodu (Kuc 1956); **45/46**: dolina Jaworzniaka (Kuc 1956); **50**: Przegędza (Stebel 1997a); Rybnik-Kamień (Jędrzejko 28.08.1976, SOSN; Celiński i in. 1976; Stebel 1997a); **51**: Orzesze-Jaśkowice (Stebel 1997a); Orzesze-Zawiść (Stebel 1997a; Fojcik 09.07.1998, KTU); **52**: Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Podlesie (Jędrzejko 18.05.1974, SOSN; Fojcik, Stebel 2001); **53**: Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Jędrzejko 1975; Fojcik, Stebel 1999, 2001); Lędziny-Zamoście (Celiński i in. 1976); **54**: dolina Przemyszy między Świnną a Mysłowicami (Kuc 1956); **55**: koło Byczyny (Krupa 1882); Jezioraki (Rehmann 1865; Kuc 1956); **60**: Palowice (Stebel, Domański 1993; Stebel i in. 1997d); Rybnik-Gotartowice (Stebel 1997a); Rybnik-Piaski (Stebel 1997a); Szczekowice (Stebel 1997a); Żory (Fojcik 09.10.1995, KTU); Żory-Rowień, N część (Stebel 25.05.1997, SOSN); Żory-Rój (Stebel 28.08.1993 & 24.05.1997, SOSN); **61**: Branica (Stebel 1997a); Palowice (Szala 20.08.1985, SOSN; Stebel 1997a); Woszczyce (Stebel 1997a); Żory-Kleszczówka (Stebel 1997a); **62**: rez. „Babczyzna Dolina” (Stebel 1992a, b, 1997a; Stebel i in. 1997d); Kobiór (Stebel 1997a; Stebel i in. 1997d); Radostowice, N część (Stebel 1997a; Stebel i in. 1997d); Studzienice (Wojterski 1974); Wiry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); **63**: Międzyrzecze, N część (Jurczyk 19.08.1985; Stebel 1997a); Tychy-Paprocany (Stebel 1997a); rez. „Żubrowisko”, N część (Stebel 1998a); **70**: Żory-Osiny, staw „Ławczok” (Stebel 17.05.1997, SOSN); **72**: Piasek (Stebel 1997a); **73**: Brzozów (Wojterski 1974); rez. „Żubrowisko”, S część (Stebel 1998a); Góra-Zapady (Stebel 14.08.1997, SOSN); **82**: rez. „Rotuz” (Jędrzejko 1988; Żarnowiec i in. 1991; Klama i in. 1999); **94**: Czupel, S stok, 650-725 (Stebel 04.05.2001, SOSN); między Łodygowicami a Czupel, 600 (Kowalczyk 29.04.1996, SOSN); **95**: Zakocierz, 760 (Stebel, Stebel 1998a).

**Gd – 00**: okolice Cieszyna (Plucar 1855); **02**: rez. „Stok Szyndzielni”, 930-950 (Stebel 2003b); **03**: Huciska, 450 (Stebel, Stebel 1998a); **04**: Przyszop, N stok, 550-570 (Stebel 04.05.2001, SOSN); Tresna-Płonkowie (Stebel 04.05.2001, SOSN); **05**: Gilowice-Rozcięta, NW część, 460-470 (Stebel 30.09.2001, SOSN); Kocoń-Przydawki, 610 (Stebel, Stebel 1998a); Pod Borem-Bąkówka, 500-510 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Pewel Wielka, oddz. 16b, 525 (Parusel 16.08.2003, SOSN); **06**: Las-Na Polane, 540-560 (Stebel, Stebel 1998a); **11**: Kobyła, 720 (Szafran 1965); Kobyła, NW stok, 750-770 (Pląšek, Stebel 2002); Soszów-Zawiść, 740 (Szafran 1965); Wisła-Jurzyków, 520-540 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Łabajów Do Dolin, 615-625 (Pląšek, Stebel 2002); **12**: Barania Góra-Przysłop (Parusel 04.10.2002, SOSN); Głębiec, W stok, 785-795 (Pląšek, Stebel 2002); Istebna-Skała, 670-675 (Pląšek, Stebel 2002); Szarcuła, SW stok, 785 (Stebel 02.05.1999, SOSN); rez. „Wisła”, dol. Czarnej Wisielki, 640-800 (Stebel 28.07.2000,

SOSN); Wisła Głębcze, dol. pot. Łabajów, 480 (Szafran 1965); Wisła, między Górnymi Głębcami a Mrózkowem, 720-730 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Kuczerka, 800-815 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Mrózków, 720-780 (Stebel 1999a; Plášek, Stebel 2002) & E stok, 798 (Wilczek Z. 06.05.2002, SOSN); **12/13**: rez. „Barania Góra” (Jędrzejko, Żarnowiec 1982a; Klama i in. 1999); rez. „Wisła” (Klama i in. 1999); **13**: rez. „Barania Góra”, źródłiska Czarnej Wisielki, 1125-1150 (Stebel 28.07.2000, SOSN); między Baranią Górą a Wierchem Wisielka, 1180-1190 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Radziechowy, polana Kopiec, N stok, 625 (Wilczek Z. 25.06.2002, SOSN); **14**: Żywiec-Grojec, użytek ekologiczny „Stówek na Kosarach”, 410 (Stebel 29.04.1999, SOSN); **22**: Istebna, nad Olzą, SW stok, 520 (Wilczek Z. 21.08.2002, SOSN); Istebna-Bucznik, 535-545 (Plášek, Stebel 2002); Istebna-Zaolzie, 575-605 (Plášek, Stebel 2002); Jasnowice, między przysiółkami Łączyny i Szymcze, 490-495 (Plášek, Stebel 2002); między Jasnowicami-Suszkami a Istebną-Prądowcem, 540-545 (Plášek, Stebel 2002); Jaworzynka, dol. pot. Olecka, 555-560 (Plášek, Stebel 2002); **23**: rez. „Butorza”, 610-625 (Stebel 02.08.2000, SOSN); **25**: Pilsko (Michalik 1992); Pilsko, Hala Cebula, 1290-1310 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Pilsko, Hala Kornieniec-ka, 1215-1220 (Stebel 12.08.2000, SOSN); Pilsko, Hala Miziowa, 1290-1300 (Stebel 17.08.2000, SOSN); powyżej Hali Miziowej, 1300 (Stebel 1999a); między Sopotnią Wielką-Kolonią a Halą Cudzikową, 900-920 (Stebel 17.08.2000, SOSN); **34**: Glinka, 740-750 (Jędrzejko, Stebel 2002c).

#### **Torfowiec brodawkowany *Sphagnum papillosum* Lindb.**

[*S. palustre* L. var. *papillosum* Schimp.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie głównie w północnej części, w górach dochodzi do 720 m n.p.m. (ryc. 35).

Ekologia: torfowiska przejściowe i wysokie (klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae* i *Oxycocco-Sphagnetea*).

Distribution in the Silesia Province: it occurs mainly in the northern part of the province, in mountains reaching 720 m above sea level (Fig. 35).

Ecology: mesotrophic sedge mires and raised peat-bogs (classes *Scheuchzerio-Caricetea nigrae* and *Oxycocco-Sphagnetea*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 76**: Garnek, torfowisko „Na Kącie” (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987); Dąbek (Fojcik 26.08.2002, KTU); **81**: Jezioro (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **88**: Aleksandrów koło Konieczpola (Fojcik 19.09.2002, KTU); **90**: ^Lubliniec, oddz. 332 (Janas 18.08.1995, SOSN); **93**: Piła koło Konopisk (Hereźniak, Filipiak 1992); **97**: Skrajniwa (Fojcik 06.09.2002, KTU).

**Fd – 00**: ^Kokotek (Janas 16.08.1995, SOSN); ^Lubliniec, oddz. 358 (Janas 21.08.1995, SOSN; Stebel 31.05.1999, SOSN); ^Potępa (Janas 13.08.1996, SOSN); **01**: ^rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Klama, Jędrzejko 11.06.1983, SOSN; Janas 27.08.1994, SOSN); **05**: Myszków-Pohulanka (Fojcik 04.06.1997, KTU), Myszków-Połomia (Fojcik 04.06.1997, KTU), Nowa Wieś Żarecka (Fojcik 23.07.1996, KTU); **10**: ^Czarków (Janas 16.08.1996, SOSN); **11**: ^Nowa Wieś Tworoska (Janas 10.08.1996, SOSN); **13**: ^Polski Las (Janas 19.08.1996, SOSN); **34**: ^Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Fojcik 27.09.1992, KTU); **50**: ^Rybnik-Świerki (Stebel 1997a; Fojcik 10.07.1998, KTU); **52**: Katowice-Podlesie (Fojcik, Stebel 2001); **61**: ^Żory-Kleszczówka (Stebel 1997a); **63**:

^Tychy-Paprocany (Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN); **82**: ^rez. „Rotuz” (Kłama, Żarnowiec 06.09.1982, SOSN; Stebel 1998c).

**Gd – 06**: ^Las-Na Polane, 550-560 (Stebel, Stebel 1998); **11**: Kobyła, 720 (Szafran 1965); **22**: Jasnowice, między przysiółkami Łączyna i Szymcze, 490-495 (Plášek, Stebel 2002).

^ – okazy rewidowane przez I. Melosik (specimens revised by I. Melosik).

#### **Torfowiec szerokolistny *Sphagnum platyphyllum* (Braithw.) Warnst.**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: gatunek znany z północnej części (ryc. 36).

Ekologia: podany z torfowisk niskich i przejściowych (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*) oraz rowów melioracyjnych.

Distribution in the Silesia Province: it is known from the northern part of the province (Fig. 36).

Ecology: reported from mesotrophic sedge mires, minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*) and drainage ditches.

Stanowiska (Stations):

**Ed – 76**: Garnek, torfowisko „Na Kącie” (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987); **83**: między Liszką Dolną a Gnaszynem Górnym, łąki „Poczty” (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990c).

#### **Torfowiec pięciorzędowy *Sphagnum quinquefarium* (Braithw.) Warnst.**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: bardzo rzadki, rośnie tylko w Beskidach (ryc. 37).

Ekologia: występuje w borach świerkowych i kosodrzewinie (klasa *Vaccinio-Piceetea*).

Distribution in the Silesia Province: a very rare species occurring only in the Beskidy Mts. (Fig. 37).

Ecology: on ground in *Picea abies* forests and in subalpine *Pinus mugo* shrubs (class *Vaccinio-Piceetea*).

Stanowiska (Stations):

**Gd – 03**: ^Skrzyczne, partie szczytowe (Wilczek Z. 27.09.1989, SOSN); **11**: ^Wisła-Łabajów, przydrożna skarpa w świerczynie, 580 (Stebel 15.08.1997, SOSN); **12**: Przysłop, 1000 (Szafran 1965); brzeg Czarnej Wiselki, 680 (Szafran 1965); **25**: ^Pilsko, partie szczytowe (Król 12.07.1984 sub *S. rubellum*, SOSN).

^ – okazy rewidowane przez I. Melosik (specimens revised by I. Melosik).



### Torfowiec okazały *Sphagnum riparium* Ångstr.

Rozmieszczenie w województwie śląskim: gatunek bardzo rzadki, rośnie głównie na Wyżynie Śląskiej i w Beskidzie Śląskim, gdzie dochodzi do 1160 m n.p.m. (ryc. 38).

Ekologia: torfowiska niskie i przejściowe (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), zbiorowiska szuwarowe (klasa *Phragmitetea*), w górach w źródłiskach w borach świerkowych (klasa *Vaccinio-Piceetea*).

Distribution in the Silesia Province: a very rare species occurring mainly in the Wyżyna Śląska Upland and in the Beskid Śląski Mts., where it reaches 1160 m above sea level (Fig. 38).

Ecology: mesotrophic sedge mires and minerotrophic fens (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), rushes (class *Phragmitetea*), in mountains in springs among *Picea abies* forests (class *Vaccinio-Piceetea*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 94:** Poraj (Fojcik 24.11.2002, KTU).

**Fd – 34:** Dąbrowa Górnica-Antoniów (Jędrzejko i in. 1991; Klama i in. 1999); **42:** Katowice-Panewniki (Fojcik, Stebel 2001); **43:** Katowice-Giszowiec (Fojcik, Stebel 2001); **45:** rez. „Dolina Żabnika” (Kuc 1956; Żarnowiec i in. 1995); **53:** Katowice-Ochojec, brzeg stawu „Pizamraty” (Fojcik, Stebel 2001; Jędrzejko, Stebel 2002c); Katowice, Lasy Murckowskie (Fojcik, Stebel 2001); **62:** Wiry-Stary Staw (Stebel, Stebel 24.08.1996, SOSN).

**Gd – 12:** rez. „Barania Góra”, źródliska obok Wierchu Równiańskiego, 1125-1140 (Stebel 28.07.2000, SOSN); rez. „Wisła”, dolina Czarnej Wiselki, 740 (Uziębło 07.1985, SOSN); **12/13:** Barania Góra, 1150 (Wilczek Z. 28.08. 1990, SOSN); **Gd 13:** rez. „Barania Góra”, źródliska i górny bieg Czarnej Wiselki, 1060-1160 (Wiselka 07.2002, SOSN); pod Malinowską Skałą, 1050 (Szafran 1965).

### Torfowiec czerwony *Sphagnum rubellum* Wils.

Rozmieszczenie w województwie śląskim: podany z kilku stanowisk, z których większość okazała się błędna (ryc. 39).

Distribution in the Silesia Province: it was reported from few localities, but most of them proved to be misdeterminations (Fig. 39).

Ekologia: torfowiska wysokie (klasa *Oxycocco-Sphagnetea*).

Ecology: raised peat-bogs (class *Oxycocco-Sphagnetea*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 73:** między Mżykami a Czarnym Lasem (Kuc 1964 – var. *subtile* Russ.).

**Gd – 06:** Las-Na Polane, 550-560 (Stebel, Stebel 1998a, rev. I. Melosik); **25:** ?Pilsko (Michalik 1992);

Uwagi: Materiały podane z rezerwatu „Barania Góra” (Klama i in. 1999) należą do *S. russowii*, natomiast z Pilska (Klama i in. 1999) do *S. capillifolium* lub *S. quinquefarium* (rev. I. Melosik).

Notes: Specimens reported from the „Barania Góra” nature reserve (Klama et al. 1999) belong to *S. russowii*, whereas from Pilsko Mt. (Klama et al. 1999) to *S. capillifolium* or *S. quinquefarium* (rev. I. Melosik).

**Torfowiec Russowa *Sphagnum russowii* Warnst.**  
[*S. girgensohnii* Russ. subsp. *robustum* (Röll.) Schafr.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie głównie w górach, gdzie dochodzi do 1324 m n.p.m., w pozostałych częściach występuje na rozproszonych stanowiskach (ryc. 40).

Ekologia: występuje głównie w zatorfionych borach (klasa *Vaccinio-Piceetea*), rzadziej na torfowiskach przejściowych (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

Distribution in the Silesia Province: it grows mainly in mountains, where it reaches 1324 m above sea level, in other parts of the province it occurs on scattered stations (Fig. 40).

Ecology: it occurs mainly in peaty coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*), rarely in minerotrophic fen communities and mesotrophic sedge mires (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

Stanowiska (Stations):

**Ec – 89:** Przywary, rez. „Cisy koło Sierakowa” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN).

**Ed – 81:** rez. „Cisy w Łebkach” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **96:** Sieraków koło Janowa (Fojcik 3.09.2002, KTU).

**Fc – 78:** Wodzisław Śląski-Olszyny (Stebel 1997a).

**Fd – 00:** Potępa (Janas 13.08.1996, SOSN); **01:** rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Stebel, Bacler 20.08.2002, SOSN); **02:** Strzebiń, W część (Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **04:** Masłońskie (Fojcik 24.11.2002, KTU); **42:** Katowice-Panewniki (Fojcik, Stebel 1999, 2001); **53:** Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Fojcik, Stebel 2001); **63:** rez. „Żubrowisko”, oddz. 54 (Stebel 1998a); **73:** rez. „Żubrowisko”, oddz. 66 (Stebel 1998a); **95:** Kocierz-Walaszki, 570 (Stebel, Stebel 1998a).

**Gd – 01:** Wisła-Obłaziec, W stok Obłazca, 470 (Stebel 13.07.1996, SOSN); **03:** Godziszka Stara, dolina pot. Graniczny, 560-565 (Stebel 08.08.2002, SOSN); **05:** Gilowice-Rozcięta, 560-570 (Stebel 30.09.2001, SOSN); **11:** Kiczory, 930 (Stebel 15.08.1997, SOSN); Kiczory, E stok, 790-860 (Plášek, Stebel 2002); Kobyła, NW stok, 750-770 (Plášek, Stebel 2002); Kobyła, 720 (Szafran 1965); Wierch Skalnity, 700 (Szafran 1965); Wielki Stożek, 700 (Plášek, Stebel 2002); Wisła, między Łabajowem-Tyszanką a Łabajowem-centrum, 580 (Plášek, Stebel 2002); **12:** rez. „Barania Góra”, Wierch Równiański, 1125-1140 (Stebel 28.07.2000, SOSN); rez. „Wisła”, dol.

Białej Wisielki, Kaskady Rodła (Żarnowiec i in. 1986); Wisła, dol. Pot. Gościejów, 580 (Szafran 1965); Wisła-Mrózków, 780 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Górne Głębcze, 740 (Plášek, Stebel 2002); **12/13**: rez. „Barania Góra” (Jędrzejko i in. 1985c sub *S. girgensohnii*; Żarnowiec i in. 1986; Klama i in. 1999 sub *S. rubellum*); **13**: rez. „Barania Góra”, między Baranią Górą a Wierchem Wisielka, 1180-1190 (Stebel 17.05.2000, SOSN), obok szczytu Baraniej Góry, 1115 (Wisielka 07.2002, SOSN); źródlika Czarnej Wisielki, 1100-1160 (Stebel 28.07.2000, SOSN; Wisielka 07.2002, SOSN); Cebula, 1015-1025 (Stebel 17.05.2000, SOSN); **22**: Istebna, oddz. 21, 590 (Parusel 2001); Istebna-Buczniak, 535-545 (Plášek, Stebel 2002); Istebna-Zaolzie, 590 (Plášek, Stebel 2002); **24**: Lipowska, 1320-1324 (Stebel 27.05.1996, SOSN); rez. „Pod Rysianką”, 1140-1150 (Stebel 03.08.2000, SOSN); Rysianka, na W od schroniska, 1310 (Stebel 27.05.1996, SOSN); Rysianka, W stok, 1100-1150 (Stebel 03.08.2000, SOSN); między Rysianką a Lipowską, 1310 (Stebel 27.05.1996, SOSN); **25**: Pilsko, powyżej Hali Miziowej, 1290 (Stebel 12.08.1991, SOSN).

### **Torfowiec nastroszony *Sphagnum squarrosum* Crome**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie na całym terenie, w górach dochodzi do 1330 m n.p.m. (ryc. 41).

Ekologia: wilgotne lasy liściaste (klasy *Quercus-Fagetea* i *Alnetea glutinosae*) i iglaste (klasa *Vaccinio-Piceetea*), zwłaszcza w miejscach podmokłych i źródłiskach, torfowiska niskie i młaki (klasa *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*) oraz szuwary (klasa *Phragmitetea*).

Distribution in the Silesia Province: it occurs on the whole area, in mountains ascending 1330 m above sea level (Fig. 41).

Ecology: wet deciduous forests (classes *Quercus-Fagetea* and *Alnetea glutinosae*) and coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*), especially in wet places and springs, mesotrophic sedge mires and minerotrophic fen communities (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), rushes (class *Phragmitetea*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 53**: Nowa Wieś (Fojcik 1999); **76**: Garnek, torfowisko „Na Kącie” (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987); **81**: rez. „Cisy nad Liswartą” (Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); rez. „Cisy w Łebkach” (Klama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **83**: między Liszką Dolną a Gnaszynem Górnym, łąki „Poczty” (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990b); **84**: Częstochowa (Błoński 1890a); **86**: Zalesice (Fojcik 03.07.2002, KTU); **92**: rez. „Rajchowa Góra” (Jędrzejko 03.07.1989, SOSN); **94**: Poraj (Fojcik 24.11.2002, KTU); **96**: Janów (Błoński 1890a), Janów-Dziadówki (Fojcik 09.07.2002, KTU), Sieraków koło Janowa (Fojcik 03.09.2002, KTU); **98**: Nakło koło Szczekocin (Fojcik 01.10.2002, KTU).

**Fc – 28**: Proboszczowice (Kuc 1956); **29**: Paczyna (Kuc 1956); Toszek (Kuc 1956); **38**: Rudziniec-Rota (Kowalczyk 13.04.2001, SOSN; Stebel 2003c); **39**: Taciszów, obok stacji kolejowej (Stebel 2003c); **49**: Bargłówka (Stebel 1997a); Choryńskowice, NE część (Stebel 2003c); Nowa Wieś, S część (Stebel 1997a); Tworóg Mały, NE część (Stebel 2003c); **57**: rez. „Łęczok” (Berdowski 1973; Stebel 1997c; Jędrzejko, Stebel 2002d); **58**: Jankowice Rudzkie (Stebel

1997a); **59**: proj. rez. „Głębokie Doły” (Celiński, Czyłok 1995; Stebel 1999b); Pilchowice-Dolna Wieś (Stebel 1997a); Rybnik-Ochojec (Stebel 1997a); Rybnik-Stodoły (Stebel 1997a); **67**: Racibórz-Brzezcie (Stebel 1997a); **68**: Krzyżkowice (Stebel 1997a); **69**: Rybnik-Popielów (Uechtritz 1864b; Limpricht 1873); **78**: Wodzisław Śl.-Olszyny (Stebel 1997a; Stebel i in. 1997e; Jędrzejko, Stebel 2002a); **79**: Szotkowice (Stebel 1997a); Wodzisław Śl.-Marusze (Stebel 1997a); **89**: Godów-Żabków (Stebel 1997a).

**Fd – 00**: Kokotek-„Kacze Jezioro” (Rostański A. 01.08.1996, SOSN); Potępa-„Starorzecze Ziętek” (Bacler 09.09.1998, SOSN); **01**: rez. „Jeleniak-Mikuliny” (Kłama i in. 1991, 1999; Stebel, Bacler 20.08.2002); **04**: Masłońskie (Fojcik 24.11.2002, KTU); **05**: Nowa Wieś Żarecka (Fojcik 23.07.1996, KTU); **11**: Mikołeska (Fojcik 22.05.1997, KTU); **12**: Miasteczko Śląskie (Jędrzejko 1990); Zielona (Janas 28.07.1994, SOSN; Bacler 23.08.1998, SOSN); **13**: Kolonia Woźnicka, na W (Bacler 24.04.1998, SOSN); **14**: rez. „Cisy w Hucie Starej” (Jędrzejko 03.07.1989, SOSN); **15**: Będuszy-Górka (Stebel 12.05.2000, SOSN); Poręba (Stebel 29.08.1996, SOSN); **20**: Księży Las (Kuc 1956); **21**: Bytom-Błachówka, Las Segiecki (Stebel 09.11.1996, SOSN); Górniki (Jędrzejko 1990); rez. „Segiet” (Jędrzejko 1982); **22**: Świerkianiec-Ostrożnica (Fojcik 23.05.1995, KTU); **24**: piaskownia „Kuznica Wareżyńska” (Stebel 10.02.2000, SOSN); **24/25/26**: nad Mitregą (Kuc 1956); **25**: Ciągowice (Fojcik 25.06.1992, KTU); Łazy (Kuc 1956); Poręba, na S (Jędrzejko 1984b; Stebel i in. 1997e); Słotwina (Kuc 1956); **26**: Hutki-Kanki, źródłiska Centurii (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990a; Stebel 11.07.1999, SOSN); **30**: Czecho-wice (Jędrzejko 1975); Gliwice, Las Łabędzki (Jungck 1889); **31**: Rokitnica (Kuc 1956); **34**: Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko i in. 1991; Kłama i in. 1999); Gołonóg (Kuc 1956); Marianki (Stebel 25.04.1996, SOSN); **35/45**: Sławków (Kuc 1956); **35/36/44/45**: Biała Przemsza od Kluczy do ujścia (Kuc 1956); **40**: Knurów-Krywałd (Stebel 10.06.1994, SOSN); **42**: Katowice-Panewniki (Jędrzejko 1990; Fojcik, Stebel 2001); Panewni-ki-Wymysłów (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Zadole (Fojcik, Stebel 2001), Mikołów-Star-ganiec (Jędrzejko 1990); **43**: Katowice-Giszowiec (Fojcik, Stebel 2001), Katowice-Janów (Foj-cik, Stebel 2001), Katowice-Ochojec (Fojcik, Stebel 2001); **44/45**: Szczakowa (Kuc 1956); **44/45/54/55**: Jaworzno (Kuc 1956); **45**: rez. „Dolina Żabnika” (Kuc 1956; Żarnowiec i in. 1995; Stebel i in. 1997e; Kłama i in. 1999; Stebel 14.06.1997, SOSN); **46**: Jaworzniak pod Borem Biskupim (Kuc 1956); **50**: Przegędza (Stebel 1997a); Rybnik-Kamień (Jędrzejko 1990 za: Cabała 1979); **51**: Bełk, E część (Stebel 1997a); Łaziska Górne-Brada (Stebel 1997a); Kolonia Marzankowice (Stebel 1997a); Orzesze (Stebel 1997a); Orzesze-Jaśkowice (Stebel 1997a); **52**: Katowice-Piotrowice (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Podlesie (Fojcik, Stebel 2001); Mikołów-Jamna, obok stacji kolejowej (Stebel 18.08.1995, SOSN); **53**: Katowice-Kostuchna (Fojcik, Stebel 2001); Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Cabała 1990; Fojcik, Stebel 2001); rez. „Ochojec” (Stebel 1997b; Kłama i in. 1999); **55**: Jeziorki (Kuc 1956); między Libiążem a By-czyną (Kuc 1956); **60**: Rybnik-Piaski (Stebel 1997a); Szczekowice (Stebel 1997a); Żory (Stebel 1997a); **61**: Orzesze-Zgoń (Stebel 1997a); Palowice (Szala 20.08.1985, SOSN; Stebel 1997a); Woszczyce (Domański 30.09.1994; Stebel 1997a); Żory-Kleszczówka (Stebel 1997a); **62**: rez. „Babczyzna Dolina” (Stebel 1992a, b, 1997a); Kobiór (Jurczyk 29.07.1985, SOSN; Stebel 1997a; Stebel i in. 1997e); Piasek, na N (Stebel i in. 1997e); Studzienice (Wojterski 1974); Tychy-Żwaków (Stebel 28.08.1990, SOSN); Wyry-Stary Staw (Stebel, Stebel 1998b); **63**: Mię-dzrzecze, N część (Stebel 03.07.1993, SOSN); Tychy-Paprocany (Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN); **70**: Bzie Zameckie (Stebel 1997a); Jastrzębie-Zdrój (Domański 18.08.1992, SOSN; Stebel 1997a); **73**: rez. „Żubrowisko” (Wojterski 1974); **82**: rez. „Rotuz” (Żarnowiec i in. 1991; Kłama i in. 1999); obok rezerwatu „Rotuz” (Jokel 07-08. 2002, SOSN); **83**: Kozy-Pasieki

(Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **90**: Marklowice, na E, Las Parchowicki (Wilczek R. 1936); **94**: dolina Żarnówki Małej (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **95**: Zakocierz, 760 (Stebel, Stebel 1998a).

**Gd – 00**: okolice Cieszyna (Plucar 1855); **02**: Tokarnia, SE stok, 800 (Wilczek Z. 13.06.2002, SOSN); **03**: Lipowa (Rehmann 1865; Krupa 1879, 1882); **04**: Przyszop, N stok, 550-570 (Stebel 04.05.2001, SOSN); **11**: Kiczory, E stok, 850-885 (Plášek, Stebel 2002); Kobyla, NW stok, 750-770 (Plášek, Stebel 2002); Wierch Skalnity, 720 (Szafran 1965); Wielki Stożek, 680 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Łabajów (Korlacka 20.07.1985, SOSN; Plášek, Stebel 2002); między Wisłą-Łabajowem a Mrózkowem (Korlacka 31.08.1985, SOSN; Plášek, Stebel 2002); między Wisłą-Łabajowem a Łabajowem-centrum, 560-580 (Plášek, Stebel 2002); Wisła-Jurzyków, 520-540 (Plášek, Stebel 2002); **12**: rez. „Barania Góra” (Jędrzejko i in. 1985b); Itebna-Wilczna, 600-610 (Plášek, Stebel 2002); Kamienny, 700 (Szafran 1965); Karolówka, 950 (Uziębło 08. 1985, SOSN); Szarcuła, SW stok, 780-785 (Plášek, Stebel 2002); rez. „Wisła”, dol. Czarnej Wiselki, 640-775 (Żarnowiec i in. 1986; Stebel 28.07.2000, SOSN); potok Wolny, 800 (Uziębło 07.1985, SOSN); Wisła-Czarne, Jezioro Czernańskie, 555 (Stebel 02.05.1999, SOSN); Wisła, dol. pot. Gościejów, 680 (Szafran 1965); Wisła Głębcze, dolina pot. Łabajów, 480 (Szafran 1965); Wisła-Górne Głębcze, 680 (Plášek, Stebel 2002); między Górnymi Głębcami a Mrózkowem, 720-730 (Stebel 18.05.2001, SOSN); **12/13**: rez. „Barania Góra” (Kłama i in. 1999); Barania Góra, 785-1200 (Wilczek Z. 1995); rez. „Wisła” (Kłama i in. 1999); **13**: Barania Góra, źródłiska pot. Bystra, 1145 (Wilczek Z. 05.07.2002, SOSN); rez. „Barania Góra”, źródłiska Czarnej Wiselki, 1125-1150 (Stebel 28.07.2000, SOSN); źródłiska potoku Roztoczny, 960 (Wiselka 07.2002, SOSN); NW stok Baraniej Góry, 1160 (Wiselka 07.2002, SOSN); Glinne, E stok, 920-925 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Magurka Wiślańska, proj. rez. „Stary Bór” (Fojcik 1994), Malinowska Skała, 1050 (Szafran 1965); Ostre, pot. Leśna, 700 (Fojcik 17.06.1987, SOSN); **16**: górny bieg Koszarawy (Jędrzejko i in. 1984c); **22**: Itebna-Las, 550-560 (Plášek, Stebel 2002); Itebna-Prądowniec, 540-545 (Plášek, Stebel 2002) & 525, W stok (Wilczek Z. 21.08.2002, SOSN); między Jasnowicami-Suszkami a Itebną-Prądowncem, 540-545 (Plášek, Stebel 2002); przełęcz Rupienka, 680-685 (Stebel 02.06.2000, SOSN); Zwardoń-Ptakówka, 700 (Szafran 1954, 1965); **23**: rez. „Butorza”, 650 (Wilczek Z. 1995); rez. „Pod Rysianką” (Obrzut 18.06.1984, SOSN; Kłama i in. 1999); Lipowska, SE stok, 1000 (Stebel 27.05.1996, SOSN); **24**: dolina pot. Bystra, 875-900 (Wilczek Z. 1995); rez. „Oszast”, 1025 (Wilczek Z. 1995); **25**: Korbielów (Krupa 1879); rez. „Pilsko”, 1180-1215 (Stebel 11.08.2000, SOSN); Pilsko, N stok, 1330 (Stebel 12.07.2003, SOSN); Sopotnia Wielka-Ryszkówki, 675-685 (Stebel 17.08.2000, SOSN); **32**: Magura, 810 (Wilczek Z. 1995); Wielka Racza (Krupa 1879); **33**: Rycerka Górna (Herzog 19.08.1983, SOSN); rez. „Śrubita” (Kłama i in. 1999; Stebel 09.08.2000, SOSN); Ujsoły, dol. Danielki, 620-630 (Kowalczyk 27.07.1996, SOSN); dolina pot. Cicha, 1140 (Wilczek Z. 1995); **34**: Soblówka, 700 (Wilczek Z. 13.07.1990, SOSN); Ujsoły-Śliwkówka, 770-780 (Stebel 19.07.1996, SOSN).

### **Torfowiec lśniący *Sphagnum subnitens* Russ. & Warnst.**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: gatunek bardzo rzadki, znany z dwóch stanowisk zlokalizowanych w Dolinie Górnej Warty i w Beskidzie Śląskim (ryc. 42).

Ekologia: gatunek związany ze zbiorowiskami torfowisk niskich i młak z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*.

Distribution in the Silesia Province: a very rare species known from two stations located in the Dolina Górnej Warty valley and in the Beskid Śląski Mts. (Fig. 42).

Ecology: a species associated with rich and minerotrophic fen communities (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

Stanowiska (Stations):

**Fd – 05:** Myszków-Nowa Wieś Żarecka (Stebel 07.07.1998, SOSN), (rev. I. Melosik).

**Gd – 12:** Wisła Głębcze, dol. pot. Łabajów, 480 (Szafran 1965).

### **Torfowiec jednoboczny *Sphagnum subsecundum* Nees**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie na całym terenie, w górach dochodzi do 1475 m n.p.m. (ryc. 43).

Ekologia: gatunek prawie wyłącznie związany ze zbiorowiskami młak, torfowisk niskich i przejściowych z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*.

Distribution in the Silesia Province: it occurs on the whole area, in mountains reaching 1475 m above sea level (Fig. 43).

Ecology: it occurs almost exclusively in fen communities and mesotrophic sedge mires (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

Stanowiska (Stations):

**Ed – 82:** Blachownia (Błoński 1890a); **83:** „Ostatni Grosz” pod Częstochową (Wójcicki 1914); między Liszką Dolną a Graszynem Górnym, łąki „Poczty” (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1987); **84:** Częstochowa (Błoński 1890a); **91/92:** koło Kyhammer(?) nad Liswartą (Uechtritz 1864a).

**Fc – 29:** Toszek (Kuc 1956); **47:** Kuźnia Raciborska, dolina Pogonicy (Stebel 1997a) **57:** rez. „Łęczok” (Berdowski 1973; Stebel 1997c); **69:** Rybnik-Las Rostochocz (Uechtritz 1864b); Rybnik (Limpricht 1873); **78:** Wodzisław Śląski-Olszyny (Stebel 07.06.1998, SOSN).

**Fd – 04:** Masłońskie (Fojcik 24.11.2002, KTU); **05:** Myszków-Nowa Wieś Żarecka (Krzakowa, Melosik 2000; Krzakowa i in. 2000; Śliwińska i in. 2000; Stebel, Białek 26.05.2003, SOSN); **11:** Mikołeska (Janas 17.08.1996, SOSN); **12:** Kuczów (Janas 24.08.1994, SOSN); **13:** Kolonia Woźnicka, na W (Bacler 24.04.1998, SOSN); **15/16/25/26:** dolina Czarnej Przemyszy na odcinku Bzów – Poręba (Kuc 1956); **17:** dolina Krztyni na odcinku Siamoszyce – Pradła (Kuc 1959a); **20:** Sroczka Góra (Kuc 1956); **22/32:** Piekary Śląskie (Kuc 1956); **24/25/26:** dolina Mitreği (Kuc 1956), **25:** proj. rez. „Tucznawa” (Jędrzejko 1998); Poręba (Jędrzejko 1998); **25/34/35:** dolina

Trzebyczki (Kuc 1956); **33**: Wojkowice (Kuc 1956); **34**: Antoniów koło Dąbrowy Górniczej-Ząbkowic (Kuc 1959b; Olesiński, Sendek 1980; Jędrzejko 1983, 1990; Fojcik 27.09.1992, KTU), Piekło (Kuc 1956), Gołonóg (Kuc 1956), Dąbrowa Górnicza, proj. rez. „Młaki nad Pogorią” (Jędrzejko, Stawiarz 1996; Jędrzejko 1998); **34/35**: Strzemieszyce (Kuc 1956); **35/36**: dolina Białej Przemszy na odcinku Okradzionów – Klucze (Kuc 1956); dolina Białego (Kuc 1956); **36**: Dąbrowa Górnicza-Błędów, S część (Malewski i in. 1998); **41**: Borowa Wieś (Celiński i in. 1976); **44/45/54/55**: Jaworzno (Kuc 1956); **45**: rez. „Dolina Żabnika” (Kuc 1956), dolina Koziego Brodu (Kuc 1956), między Młynami Serafińskimi a Szczakową (Kuc 1956), dolina Białej Przemszy na odcinku Stare Maczki – Sławków (Kuc 1956); **46**: dolina Jaworznika pod Borem Biskupim (Kuc 1956); **52**: Mikołów-Jamna (Jędrzejko, Stebel 2002a); **53**: Katowice, rez. przyrody „Ochojec” (Stebel 1997b, Fojcik, Stebel 2001); **54**: Jaworzno-Dąb (Kuc 1956); Jaworzno – kanał Azotnia (Kuc 1956); **55**: Jezioriki (Kuc 1956). **60**: Palowice – Stawy Łańcuchowe (Stebel, Domański 1993; Stebel 1997a); Żory-Rowień, nad pot. Kłokocinka (Stebel 25.05.1997, SOSN); **63**: Tychy-Paprocany (Stebel 1997a); **94**: Kozubnik, 500 (Stebel, Stebel 1998a; Krzakowa, Melosik 2000).

**Gd – 02**: Beskid Węgierski – Beskidek, SE stok, 715 (Wilczek Z. 15.06.2002, SOSN); Wisła-Tokarnia, 520 (Stebel 1999a sub *S. denticulatum*, SOSN); **04**: Tresna-Płonkowie, 500-520 (Stebel 04.05.2001, SOSN); **11**: Kobyła, 720 (Szafran 1965); Wielki Stożek, 680 (Stebel 1999a; Pląšek, Stebel 2002); Wierch Skalnity, 700 (Szafran 1965); **12**: Wisła-Kuczerka, 800-815 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Kamienny, NW stok Kamiennego, 550 (Stebel 1999a); **23/24**: koło Suchej Góry (Rehmann 1865); **25**: Pilsko, powyżej Hali Miziowej, 1335 (Stebel 1999a), Hala Miziowa, 1290-1300 (Stebel 12.08.2000, SOSN); Pilsko, Hala Cebula, 1290-1330 (Stebel 17.08.2000; SOSN); Pilsko, źródłiska potoku Glinne, 1475 (Stebel 12.07.2003, SOSN); **34**: Glinka, 750 (Stebel 17.07.1996, SOSN).

#### **Torfowiec obly *Sphagnum teres* (Schimp.) Ångstr.**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie na rozproszonych stanowiskach głównie w niżowej części, w górach dochodzi do 1310 m n.p.m. (ryc. 44).

Ekologia: gatunek prawie wyłącznie związany ze zbiorowiskami młak, torfowisk niskich i przejściowych z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*.

Distribution in the Silesia Province: it occurs on scattered stations mainly in the lowland part of the province, in mountains it ascends 1310 m above sea level (Fig. 44).

Ecology: it occurs almost exclusively in fen communities and mesotrophic sedge mires (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 71**: Hutka (Fojcik 1999); **82**: Gać koło Blachowni (Hereźniak, Filipiak 1992); **83**: „Ostatni Grosz” pod Częstochową (Wójcicki 1914); **84**: Częstochowa (Błoński 1890a), **92**: Dębowa Góra (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993).

**Fc – 28**: Proboszczowice (Kuc 1956); **29**: Niekarmia (Kuc 1956); Pławniowice-Nowy Świat, na granicy z Byciną (Kowalczyk 19.06.1999, SOSN; Stebel 2003c); **49**: Rachowice, SE część (Kowalczyk 20.05.2001, SOSN; Stebel 2003c); **57**: rez. „Łęczczok” (Stebel 1997c); **69**: Rybnik (Milde 1869).

**Fd – 00:** Kokotek (Janas 16.08.1995, SOSN); **04:** Masłońskie (Fojcik 24.11.2002, KTU); **05:** Nowa Wieś Żarecka (Stebel, Białek 26.05.2003; SOSN); **11:** Tworóg, dolina Małokrzywej (Rostański A. 27.08.1996, SOSN); **12:** Kuczów (Janas 24.08.1994, SOSN); **15/16/25/26:** górny bieg Czarnej Przemszy (Kuc 1956); **20:** Księży Las (Kuc 1956); **21:** Tarnowice Stare (Kuc 1956), Stolarzowice (Kuc 1956); **25:** Łazy (Kuc 1956); **34:** Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Olesiński, Sendek 1980; Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko 1990; Fojcik 27. 09. 1992, KTU; Jędrzejko, Żarnowiec 1982a sub *S. girgensohnii*, 1982b sub *S. recurvum* var. *tenue*; Ochyra, Bednarek Ochyra 1987; Klama i in. 1999); Dąbrowa Górnicza, proj. rez. „Młaki nad Pogorią” (Jędrzejko, Stawiarz 1996); **34/35:** Strzemieszyce (Kuc 1956); **35:** Dąbrowa Górnicza-Rudy, dolina Białej Przemszy (Malewski 31.06.1996, SOSN); **35/36:** dolina Białej Przemszy na odcinku Okradzionów – Klucze (Kuc 1956); **36:** Dąbrowa Górnicza-Błędów, dolina Białej Przemszy (Malewski 1995-1997; SOSN), torfowisko w S części (Malewski i in. 1998); **41/42:** Ruda Śląska-Wirek (Jędrzejko 25.10.1974, SOSN); **42:** Katowice-Panewnik Stary (Fojcik, Stebel 1999, 2001); Ruda Śląska-Kochłowice (Jędrzejko 04.08.1971, SOSN); **45:** Ciężkowice (Kuc 1956); rez. „Dolina Żabnika” (Kuc 1956; Żarnowiec i in. 1995; Fojcik 13.08.1991, KTU); Sławków, dolina Białej Przemszy (Malewski 29.06.1997, SOSN); Stare Maczki (Kuc 1956); **46:** dolina Jaworzniaka pod Borem Biskupim (Kuc 1956); **60:** Żory, obok stacji kolejowej (Stebel 1997a); Żory-Rój (Stebel 1997a); **61:** Żory-Kleszczów (Stebel 17.04.1993, SOSN); **73:** Góra-Zapady (Stebel 14.08.1997. SOSN).

**Gd – 02:** Tokarnia, SE stok, 800 (Wilczek Z. 21.06.2002, SOSN); **11:** Wisła-Łabajów Do Dolin, 615-625 (Pląšek, Stebel 2002); **12:** Istebna-Młoda Góra, 735-745 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Kuczerka, 800-815 (Pląšek, Stebel 2002); **13:** Hala Cebula, 1015-1025 (Stebel 17.05.2000, SOSN); Twardorzeczka, dol. pot. Twardorzeczka, 625 (Wilczek Z. 25.06.2002, SOSN); **25:** Pilsko, Hala Cebula, 1300-1310 (Stebel 17.08.2000, SOSN).

#### **Torfowiec Warnstorfa *Sphagnum warnstorffii* Russ.**

Rozmieszczenie w województwie śląskim: gatunek bardzo rzadki, rośnie głównie w Beskidach i na Wyżynie Śląsko-Krakowskiej, w górach dochodzi do 1500 m n.p.m. (ryc. 45).

Ekologia: gatunek prawie wyłącznie związany ze zbiorowiskami młak, torfowisk niskich i przejściowych z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*.

Distribution in the Silesia Province: a very rare species occurring mainly in the Beskidy Mts. and in the Wyżyna Śląsko-Krakowska Upland, in mountains it reaches 1500 m above sea level (Fig. 45).

Ecology: it occurs almost exclusively in fen communities and mesotrophic sedge mires (class *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*).

#### Stanowiska (Stations):

**Fd – 05:** Nowa Wieś Żarecka (Fojcik 8.07.1998, KTU); **34:** Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Olesiński, Sendek 1980; Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko 1983, 1990; Fojcik 08.07.1998, KTU); **90:** Markłowice, na E, Las Parchowicki (Wilczek R. 1936).

**Gd – 12:** Istebna-Skała, 670-675 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Głębce, dol. Łabajów, 480



(Szafran 1965); Wisła-Kuczerka, 800-815 (Plášek, Stebel 2002); rez. „Wisła”, dolina Czarnej Wisielki (Uziębło 07.1985, SOSN); **25**: Pilsko, 1500 (Jędrzejko i in. 1985b); Pilsko, Hala Miziowa, 1290 (Stebel 12.08.2000, SOSN); powyżej Hali Miziowej, 1335 (Stebel 1999a); Hala Kornieniecka, 1215-1220 (Stebel 12.08.2000, SOSN); Hala Cebula, 1300-1310 (Stebel 17.08.2000, SOSN); Pilsko, źródłiska potoku Glinne, 1475 (Stebel 12.07.2003, SOSN).

Uwagi: Stanowisko z Katowic-Giszowca Starego (Jędrzejko 1990) należy do *S. fimbriatum* (rev. I. Melosik).

Notes: Locality reported from Katowice-Giszowiec Stary (Jędrzejko 1990) belongs to *S. fimbriatum* (rev. by I. Melosik)

### **Tujowiec delikatny *Thuidium delicatulum* (Hedw.) Schimp.**

[*Hypnum delicatulum* Hedw.; *Thuidium recognitum* (Hedw.) Lindb. var. *delicatulum* (Hedw.) Warnst.; *Thuidium erectum* Duby]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie na całym terenie, w górach dochodzi do 855 m n.p.m. (Ryc. 46).

Ekologia: łąki (klasa *Molinio-Arrhenatheretea*), wilgotne lasy liściaste, także na siedliskach synantropijnych – drogach gruntowych, przydrożach, skarpach w gliniankach i kamieniołomach

Distribution in the Silesia Province: it occurs on the whole area, in mountains it reaches 855 m above sea level (Fig. 46).

Ecology: meadows (class *Molinio-Arrhenatheretea*), wet deciduous forests, in man-made habitats – ways, waysides, slopes in clay-pits and quarries.

#### Stanowiska (Stations):

**Ed – 50**: Kleśniska (Fojcik 1999); **51**: Lipie (Fojcik 1999), Parzymiechy (Fojcik 1999); Wapiennik (Fojcik 1999); **52**: Szyszków (Fojcik 1999); Wąsosz Dolny (Fojcik 1999); Zawady (Fojcik 1999); **53**: Nowa Wieś (Fojcik 1999); **61**: Opatów (Fojcik 1999); **72**: Grodzisko (Fojcik 1999); Smugi (Fojcik 1999); **73**: Gruszewnia (Fojcik 1999); **74**: Rząsawy (Fojcik 1999); **75**: Wancerzów (Fojcik 1999); **83**: Częstochowa-Stradom (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990c); **84**: Olsztyn (Kuc 1959a), Zawada (Fojcik 1999); **86**: Stawki (Fojcik 26. 06. 2002, KTU); **93**: Kijas koło Konopisk (Hereźniak, Filipiak 1992); **94**: Choroń (Kuc 1959a); **95**: Suliszowice (Kuc 1959a).

**Fc – 49**: Sierakowice-cegielnia (Stebel 2003c); **57**: rez. „Łęczok” (Berdowski 1973); **58**: Sumina (Stebel 1997a); Szymocice (Stebel 1997a); **59**: Rybnik-Wielopole (Stebel 1997a); **68**: Czernica (Stebel 1997a); Rydułtowy (Stebel 1997a).

**Fd – 12**: Żyglin (Jędrzejko 1990); **14**: rez. „Cisy w Hucie Starej” (Kłama i in. 1999); Siewierz-Zamek (Jędrzejko i in. 1984c); **16**: Lgotka koło Zawiercia (Jędrzejko 1990); między Karlinem a Bzowem (Kuc 1959a); **17**: Mokrus (Kuc 1959a); Sierbowice (Wika 1983); **21**: rez. „Segiet” (Jędrzejko 1982); Zbroslawice (Kuc 1956); **22**: Radzionków (Jędrzejko 1990); Świerklaniec (Jędrzejko 1990, 1998); **24**: Dąbrowa Górnica, proj. rez. „Bukowa Góra” (Gawron 22.04.1988,

SOSN); Podwarpie (Jędrzejko 1990; Stebel i in. 1997f); piaskownia „Kuznica Wareżyńska” (Stebel 10.02.2000, SOSN); **24/34**: między Ząbkowicami a Trzebieszawicami (Kuc 1956); **26**: Hutki-Kanki, źródłiska potoku Centuria (Ochyra, Bednarek-Ochyra 1990c); rez. „Góra Chełm” (Olech 1981); Ogrodzieniec-Krepa (Stebel i in. 1997f); Śrubarnia (Jędrzejko, Stebel 2002a); **30**: Gliwice, Las Łabędzki (Jungck 1889); **34**: Będzin-Łagisza (Jędrzejko 1990); Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko i in. 1991; Klama i in. 1999); Sarnów-Golańska (Jędrzejko 1998); **34/35**: Ząbkowice (Kuc 1956); **35**: Łosień (Fojcik 11.07.1990, KTU), Okradzionów (Jędrzejko 1998); **44/45/54/55**: Jaworzno (Jędrzejko 1990); **45**: Jaworzno-Ciężkowice (Jędrzejko 1990); rez. „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995); Sosnowiec-Cieśle (Stebel i in. 1997f); **51**: Łaziska Górne (Jędrzejko 1990); Mikołów-Mikre, Fiolkowa Góra (Stebel 29.12.1994, SOSN); **52**: Katowice-Kopaniny (Jędrzejko 1990), Łaziska Średnie (Jędrzejko 1990); Mikołów-Jamna, stacja kolejowa (Stebel 18.08.1995, SOSN); **53**: Katowice-Murcki, Lasy Murckowskie (Fojcik, Stebel 2001); **54**: Jaworzno, Rudna Góra (Fojcik 20.10.1989, KTU); Mysłówce-Kosztowy, oddz. 93 (Stebel 24.11.2002, SOSN); **61**: Palowice (Stebel 1997a); **63**: Tychy-Paprocany (Żarnowiec, Wika 13.10.1992, SOSN); **64**: Jedlina (Stebel 30.06.1994, SOSN); **82**: Burzej-Skrzyżowanie (Stebel 07.03.1999, SOSN); **84**: Kozy-Flaki (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **90**: między Hażlachem a Pruchną (Wilczek R. 1936); **91**: Skoczów, na SW (Wilczek R. 1936); **92**: Las Łazowski, na NW od drogi Świętoszówka – Łazy (Wilczek R. 1936); **93**: okolice Białej (Rabl 1867); **94**: Kozy-Gaje (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Międzybrodzie Żywieckie, dol. pot. Isepnica, 320-325 (Stebel 10.07.2000, SOSN); Żar, obok zbiornika, 760-765 (Stebel 03.05.2001, SOSN); **95**: Kocierz-Szkoła, 520 (Stebel, Stebel 1998a).

**Gd – 00**: okolice Cieszyna (Plucar 1855); Dziegielów, na NE (Wilczek R. 1936); Dziegielów, koło zamku, góra Jasieniowa (Wilczek R. 1936); **01**: Golezów, SW stok góry 464 (Wilczek R. 1936); Golezów, szczyt i SE stok góry 512 (Wilczek R. 1936); Ustroń-Polana, dolina Suchego Potoku, 400-405 (Pląšek, Stebel 2002); Ustroń-Poniwiec, kamieniołom, 425-430 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Gahura, koło kamieniołomu, 420-445 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Oblaziec, obok stacji, 415-425 (Pląšek, Stebel 2002); Tuł, szczyt (Wilczek R. 1936); **02**: Ustroń-Dobka, 470 (Stebel 13.07.1996, SOSN); **03**: Lipowa Górna, 520-530 (Stebel 31.08.2001, SOSN); **11**: Wisła-Jurzyków, 520-540 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Łabajów Do Dolin, 610-650 (Pląšek, Stebel 2002); **12**; rez. „Wisła”, dol. Czarnej Wiselki, 560-855 (Stebel 28.07.2000, SOSN); dol. Białej Wiselki, 625-630 (Stebel 28.07.2000, SOSN); Wisła-Kopydło, kamieniołom, 445-460 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Wajdówka, 760-775 (Pląšek, Stebel 2002); **13**: Przybędza-Matyska, S stok, 520-525 (Stebel 08.06.2002, SOSN); Radziechowy-Pod Kopcem, 510-525 (Stebel 29.04.1999, SOSN); **22**: Jasnowice, między przysiółkami Suszki i Istebna-Prądowniec, 540-555 (Pląšek, Stebel 2002); **33**: Soblówka-Hutyrowa, 750-760 (Stebel 20.08.1999, SOSN).

**Tujowiec tamaryszkowaty** *Thuidium tamariscinum* (Hedw.) B., S. & G.  
[*Hypnum tamariscinum* Hedw.; *Thuidium tamariscifolium* (Hedw.) Lindb.]

Rozmieszczenie w województwie śląskim: rośnie na całym terenie, w górach dochodzi do 1325 m n.p.m. (ryc. 47).

Ekologia: wilgotne lasy liściaste (klasa *Quercus-Fagetea*) i iglaste (klasa *Vaccinio-Piceetea*), zwłaszcza w miejscach podmokłych i źródłiskach.

Distribution in the Silesia Province: it occurs on the whole area, in mountains

ascending 1325 m above sea level (Fig. 47).

Ecology: wet deciduous forests (class *Querc-Fagetea*) and coniferous forests (class *Vaccinio-Piceetea*), especially in moist places and springs.

#### Stanowiska (Stations):

**Ec – 89:** Przywary, rez. „Cisy koło Sierakowa” (Stebel, Parusel 16.08.2002, KTU).

**Ed – 50:** Kleśniska (Fojcik 1999); **51:** Wapiennik (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **52:** Popów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **61:** Zwierzyniec I (Fojcik 1999); **62:** Brody-Malina (Fojcik 1999); Piła (Fojcik 1999); **63:** leśn. Kocin, oddz. 199 (Hereźniak, Filipiak 1992); **64:** Cykarzew Stary (Fojcik 1999); **72:** Grodzisko (Fojcik 1999); Pierzchno (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **73:** Czarny Las (Fojcik 09. 08. 1992, KTU); **74:** Wancerzów (Hereźniak i in. 1973); **80:** Panoszów (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **81:** Braszczok (Hereźniak, Filipiak 1992); rez. „Cisy w Łębkach” (Kłama i in. 1999; Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); rez. „Cisy nad Liswartą” (Fojcik 16.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 16.08.2002, SOSN); **86:** Stawki (Fojcik 26.06.2002, KTU); rez. „Wielki Las” (Kłama i in. 1999); Zalesice (Fojcik 03.07.2002, KTU); **87:** Podlesie (Fojcik 20.09.2002, KTU); **91:** Chwostek (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); Lubockie (Hereźniak, Filipiak 1992; Hereźniak 1993); **92:** rez. „Rajchowa Góra” (Hereźniak, Filipiak 1992; Fojcik 22.08.2002, KTU; Stebel, Parusel 22.08.2002, SOSN); **96:** Złoty Potok (Błoński 1890a, 1890b); **98:** Nakło koło Szczekocin (Fojcik 01.10.2002, KTU).

**Fc – 19:** rez. „Hubert” (Stebel 1997d); **28:** Proboszczowice (Kuc 1956); **38:** Rudziniec-Rota, (Stebel 2003c); **39:** Taciszów-Kotów (Kowalczyk 27.04.2001, SOSN; Stebel 2003c); **49:** Choryńskowice, NE część (Stebel 2003c); Rachowice, SE część (Kowalczyk 20.05.2001, SOSN; Stebel 2003c); **59:** proj. rez. „Głębokie Doły” (Stebel 1999b); Rybnik-Stodoły (Stebel 1997a); **67:** Racibórz-Brzezcie (Stebel 1997a); Racibórz-Obora (Stebel 1997a); **68:** Krzyżkowice (Stebel 1997a); **78:** Wodzisław Śląski-Olszyny (Stebel, Stebel 2000); **79:** Wodzisław Śląski-Radlin (Stebel 1997a).

**Fd – 15:** Poręba (Kuc 1956); **15/16/25/26:** górny bieg Czarnej Przemszy (Kuc 1956); **21:** rez. „Segiet” (Jędrzejko 1982); **24:** proj. rez. „Bukowa Góra” (Kuc 1956; Kłama i in. 1999); **25:** Poręba, na S (Jędrzejko i in. 1984b; Stebel i in. 1997f); Trzebyczka, proj. rez. „Las Mokrznia” (Jędrzejko 1998); **30:** Gliwice, proj. rez. „Las Dąbrowa” (Stebel 2000a); Gliwice, Las Miejski (Jungck 1889); **34:** Będzin-Łagisza (Jędrzejko, Żarnowiec 1982b); Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko i in. 1991; Kłama i in. 1999); Dąbrowa Górnicza-Pogoria (Jędrzejko 1990); **35:** Łosień (Jędrzejko 1990); **36:** dolny bieg Strugi (Kuc 1956); **44:** Sosnowiec-Kazimierz Górniczy (Jędrzejko 1990; Jędrzejko 1998); **45:** rez. „Dolina Żabnika” (Żarnowiec i in. 1995; Kłama i in. 1999); **51:** Orzesze-Zawada (Stebel 1997a); **52:** Mikołów-Jamna, obok stacji kolejowej (Stebel 18.08.1995; SOSN); **53:** Katowice, Lasy Murckowskie (Myczkowski 1962; Fojcik, Stebel 2001); **55:** Jezioraki (Krupa 1882); **70:** Jastrzębie-Zdrój (Domański 27.07.1992, SOSN; Stebel 1997a); Żory-Osiny, staw „Ławczok” (Stebel 17.05.1997, SOSN); **84:** Kozy-Zagroda (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); **90:** Gumna, na W (Wilczek R. 1936); Haźlach, na SE (Wilczek R. 1936); Kostkowice, na W, Las Kostkowicki (Wilczek R. 1936); między Krasną a Ogrodzoną (Wilczek R. 1936); Markłowice, na E, Las Parchowicki (Wilczek R. 1936); między Pastwiskami a Rudowem (Wilczek R. 1936); Rudnik, na S (Wilczek R. 1936);

między Zamarskiem a Hażlachem (Wilczek R. 1936); **91**: Kisielów, na NW i NE (Wilczek R. 1936); Pogórze, na S i N (Wilczek R. 1936); Simoradz, na NW (Wilczek R. 1936); między Simoradzem a Wiślicą (Wilczek R. 1936); Skoczów, na W od kaplicy (Wilczek R. 1936); **92**: Bielsko-Biała Wapienica, dol. Żydowskiego Potoku, 485-490 (Stebel 27.06.2002, SOSN); Grodziec, na S (Wilczek R. 1936); Las Łazowski na NW od drogi Świętoszówka – Łazy (Wilczek R. 1936); Szyndzielnia, W stok, dolina lewego dopływu potoku Barbara, 750-770 (Stebel 26.07.2000; SOSN); Świętoszówka, na S (Wilczek R. 1936); Witałusz, na E (Wilczek R. 1936); **93**: Mikuszowice Śląskie, 520 (Stebel 06.08.1996, SOSN); **94**: Czupel, S stok, 750 (Stebel 04.05.2001, SOSN); Góra Cieniowa koło Czernichowa, 600 (Stebel, Stebel 1998a); Kozy-Górna Wieś (Jędrzejko, Żarnowiec 1986); Międzybrodzie Bialskie-Pijoki, 510-515 (Stebel 06.08.2000, SOSN); Żarnówka Mała, 370 (Stebel, Stebel 1998a); Żarnówka Duża, 560 (Żarnowiec i in. 1987); Żarnówka Duża-Flisaki, 480-485 (Stebel 13.07.2000, SOSN); **95**: Kocierz, nad Cisowym Potokiem (Szafran 1954).

**Gd – 00**: Bażanowice, na E od gajówki (Wilczek R. 1936); okolice Cieszyna (Plucar 1855); Dziegielów, na NE (Wilczek R. 1936); Dziegielów – Leszna (Wilczek R. 1936); między Leszną a Puńczówką (Wilczek R. 1936); **01**: rez. „Czantoria”, 700-710 (Pląšek, Stebel 2002); Goleiszów, góra Chełm (Wilczek R. 1936); Goleiszów, SE stok góry 512 (Wilczek R. 1936); Goleiszów, SE stok góry 464 (Wilczek R. 1936); Goleiszów, obok kamieniołomu (Wilczek R. 1936); Ustroń-Poniwiec, dolina Suchego Potoku, 555-570 (Pląšek, Stebel 2002); Tuł, NW stok (Wilczek R. 1936); **02**: Brenna-Leśnica (Fojcik 18.05.1990, KTU), Tokarnia, 620 (Szafran 1965); **03**: Buczkowice-Groniczek, N stok, 490 (Wilczek Z. 22.06.2002, SOSN); **04**: Czernichów, dolina pot. Roztoka, 440-450 (Stebel 04.05.2001, SOSN); Czernichów-Surkowie, 370-400 (Stebel, Stebel 1998a; Stebel 06. 08. 2000, SOSN); Kocierz-Słonków, 550 (Stebel, Stebel 1998a); Przyszop, N stok, 550-570 (Stebel 04.05.2001, SOSN); Żywiec, rez. „Grapa”, 425 (Stebel, Wilczek Z. 2000); **05**: Pod Borem-Bąkówka, 500-510 (Stebel 09.09.2002, SOSN); Gibasówka-Groń, 820 (Stebel, Stebel 1998a); Pewel Wielka, oddz. 16b, 525 (Parusel 16.08.2003, SOSN); **11**: Kiczory, 980 (Szafran 1965); Kiczory, S stok, źródlika pot. Olecka, 850-860 (Pląšek, Stebel 2002); Kobyla, NW stok, 750-770 (Pląšek, Stebel 2002); Soszów (Szafran 1965); Wisła-Jurzyków, dolina pot. Dziehcinka, 520-540 (Stebel 03.11.2000, SOSN); Wisła-Łabajów Do Dolin, 610-620 (Pląšek, Stebel 2002); **12**: Andzielówka, 650 (Szafran 1965); Szarcuła, SW stok, 785 (Pląšek, Stebel 2002); Istebna-Wilczna, 600-610 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Czarne, Jezioro Czerniańskie, 564 (Stebel 02.05.1999, SOSN); Wisła, dolina Malinki, 930 (Szafran 1954); Wisła-Górne Głębcze, 690 (Pląšek, Stebel 2002); między Wisłą Górne Głębcze a Mrózkowem, 720-730 (Pląšek, Stebel 2002); Wisła-Kamienny, NW stok Kamiennego, 550 (Stebel 13.07.1996, SOSN); Wisła-Łabajów, 520-525 (Pląšek, Stebel 2002); rez. „Wisła”, dolina Czarnej Wiselki, 580-880 (Stebel 28.07.2000, SOSN); **13**: Barnia Góra, pot. Bystry, 950 (Szafran 1954); Glinne, E stok, 920-925 (Stebel 15.05.2000, SOSN); Magurka Wiślańska, proj. rez. „Stary Bór” (Fojcik 1994); **15**: rez. „Gawroniec”, 420-435 (Stebel 01.09.1999, SOSN); Pewel Mała, obok leśniczówki Kiełbasów (Stebel 29.05.1999, SOSN); **22**: Istebna-Las, 550-560 (Pląšek, Stebel 2002); Istebna-Bucznik, 540-545 (Pląšek, Stebel 2002); Jaworzynka, dolina pot. Olecka, 550-560 (Pląšek, Stebel 2002); Istebna-Prądowniec, 540-545 (Pląšek, Stebel 2002); Zwardoń-Ptakówka, 870 (Szafran 1954); **23**: rez. „Butorza”, 610-625 (Kłama i in. 1999; Stebel 02.08.2000, SOSN); Rachowiec, 600 (Wilczek Z. 1995); **24**: Lipowska, S stok, oddz. 14a, 1255 (Krause 16.07.2001, SOSN); dolina pot. Sopotnia, 975 (Wilczek Z. 1995); **25**: rez. „Pilsko”, dolina pot. Glinne, 1315-1325 (Stebel 11.08.2000, SOSN); **33**: rez. „Dziobaki”, 975 (Stebel 12.08.1999, SOSN); Soblówka-Hutyrowa, 715-725 (Stebel 20.08.1999, SOSN); Szczytkówka,

750-770 (Kowalczyk 18.07.1996, SOSN); Śliwkówka, 850 (Stebel 19.07.1996, SOSN); rez. „Śrubita”, 780-785 (Stebel 09.08.2000, SOSN); dolina pot. Danielka, 1055 (Wilczek Z. 1995); dolina pot. Cicha, 800-875 (Wilczek Z. 1995); **34**: Glinka, dolina potoku Smrekówka Wielka, 740-750 (Stebel 08.08.2000, SOSN); rez. „Oszast”, 980-1000 (Stebel 08.08.2000, SOSN); między Smrekowem Wielkim a Jaworzyną, 1000-1020 (Stebel 08.08.2000, SOSN); Sobłówka, dolina pot. Urwisko, 670-685 (Stebel 08.08.2000, SOSN).

## 6. GATUNKI WYKLUCZONE EXCLUDED SPECIES

W niniejszym opracowaniu nie uwzględniono kilku gatunków, których występowanie na terenie województwa śląskiego jest mało prawdopodobne. Nie zachowały się żadne materiały zielnikowe, również poszukiwania terenowe w miejscach z których zostały podane zakończyły się niepowodzeniem. Są to:

In this paper some species reported from Silesia Province are excluded. Their occurrence on this area is rather doubtful because no voucher herbarium specimens are available, nor have they been rediscovered at relevant stations. These are:

*Sphagnum balticum* (Russ.) C. Jens. – Wyżyna Śląska (Cabała 1990); *S. fuscum* (Schimp.) Klinggr. – Pilsko (Michalik 1992), *S. majus* (Russ.) C. Jens. – Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko 1990; Klama i in. 1999); *S. molle* Sull. – Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko 1990; Klama i in. 1999); *S. tenellum* (Brid.) Bory – Gliwice, Las Łabędzki (Jungck 1889), Dąbrowa Górnicza-Antoniów (Jędrzejko, Żarnowiec 1984; Jędrzejko 1990; Klama i in. 1999).

### **Piśmiennictwo**

- Babczyńska B. 1978. Zbiorowiska murawowe okolic Olsztyna koło Częstochowy. *Acta Biol. Sil.*, 5: 123-169.
- Bartoszek W. 1999. Nowe stanowisko *Carex pulicaris* (Cyperaceae) w Karpatach polskich. *Fragm. flor. geobot., Ser. Polonica*, 6: 274-277.
- Bednarek-Ochyra H., Ochyra R. 1996. Distribution of *Pleuroidium palustre* (Musci, Ditrichaceae) in Poland. *Fragm. flor. geobot.*, 41(2): 815-819.
- Berdowski W. 1973. Brioflora rezerwatu Łęszczak na Opolszczyźnie oraz jej udział w zbiorowiskach roślin naczyniowych. *Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Bot.*, 17: 3-23.
- Błoński F. 1889. Materiały do flory skrytokwiatowej krajowej. *Conspectus muscorum Poloniae. Mchy Królestwa Polskiego. Mchy bocznazarodniowe. Bryinae pleurocarpae. Cz. I. Pam. Fizjogr.*, 9: 117-215.
- Błoński F. 1890a. Wyniki poszukiwań florystycznych skrytokwiatowych dokonanych w ciągu lata

- 1889 w obrębie pięciu powiatów Królestwa Polskiego. *Pam. Fizjogr.*, 10: 129-190.
- Błoński F. 1890b. *Conspectus muscorum Poloniae. Mchy Królestwa Polskiego. Cz. I. Mchy bocznozarodniowe. Bryinae pleurocarpae. Dokończenie. Pam. Fizjogr.*, 10: 191-243.
- Cabała S. 1990. *Różnicowanie i rozmieszczenie zbiorowisk leśnych na Wyżynie Śląskiej. Pr. Nauk. Uniwersytetu Śląskiego Nr 1068: 1-144.*
- Cabała S. 1996. *Projektowany rezerwat przyrody „Płone Bagno” w Katowicach. Roślinność. Kształtowanie Środowiska Geograficznego i Ochrona Przyrody na Obszarach Uprzemysłowionych i Zurbanizowanych*, 21: 27-39. Uniwersytet Śląski, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Wydział Nauk o Ziemi, Katowice – Sosnowiec.
- Cabała S., Tokarska-Guzik B. 1997. *Walory botaniczne projektowanego użytku ekologicznego „Jałowiec” na granicy gmin Bukowna i Jaworzna. Kształtowanie Środowiska Geograficznego i Ochrona Przyrody na Obszarach Uprzemysłowionych i Zurbanizowanych*, 24: 35-47. Uniwersytet Śląski, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Wydział Nauk o Ziemi, Katowice – Sosnowiec.
- Cabała S., Bula R., Janas E. 1995. *Godne ochrony łąki z kosańcem syberyjskim (Molinietum medioeuropaeum Koch 1926) w okolicach Dyrdy na Wyżynie Śląskiej. Kształtowanie Środowiska Geograficznego i Ochrona Przyrody na Obszarach Uprzemysłowionych i Zurbanizowanych*, 20: 37-42. Uniwersytet Śląski, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Wydział Nauk o Ziemi, Katowice – Sosnowiec.
- Celiński F., Czyłok A. 1995. *Różnorodność biologiczna i przyrodniczo-krajobrazowa „Uroczyska Głębokie Doły” koło Rybnika. Scripta Rudensia*, 5: 1-51.
- Celiński F., Wika S. 1976. *Łąki w dolinie rzeki Bytomki i Potoku Żernickiego na terenie parku Gliwice-Zabrze. Opol. Tow. Przyj. Nauk, Zesz. Przyr.*, 16: 51-81.
- Celiński F., Wika S. 1978. *Próba nowego spojrzenia na stosunki fitosocjologiczne rezerwatu „Parkowe” w Złotym Potoku koło Częstochowy. Fragm. flor. geobot.*, 24(2): 277-307.
- Celiński F., Wika S., Cabała S. 1976. *Les prairies marecageuses a Juncus acutiflorus en Silesie (Pologne). Coll. Phytosoc.*, 5: 205-217.
- Celiński F., Sendek A., Wika S. 1978. *Zbiorowiska leśne bogatszych siedlisk Katowickiego Okręgu Przemysłowego. Acta Biol. Sil.*, 5: 123-168.
- Czyłok A. 1997. *Pionierskie zbiorowiska ze skrzypem pstryym Equisetum variegatum Schleich. w wyrobiskach po eksploatacji piasku. s. 61-66. W: Wika S. (Red.) Roślinność obszarów piaszczystych. WBiOŚ, ZJPK, Katowice – Dąbrowa Górnicza.*
- Denisiuk Z., Grynia M. 1969. *Mszar sfagnowy Rhynchosporium albae Koch 1926 w dolinie górnej Warty. Fragm. flor. geobot.*, 15(3): 343-351.
- Fojcik B. 1994. *Mchy projektowanego rezerwatu leśnego „Stary Bór” pod Magurką Wiślańską w Beskidzie Śląskim. Acta Biol. Sil.*, 25(42): 81-90.
- Fojcik B. 1996. *Projektowany rezerwat przyrody „Płone Bagno” w Katowicach. Mszaki. Kształtowanie Środowiska Geograficznego i Ochrona Przyrody na Obszarach Uprzemysłowionych i Zurbanizowanych*, 21: 24-26. Uniwersytet Śląski, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Wydział Nauk o Ziemi, Katowice – Sosnowiec.
- Fojcik B. 1999. *Mosses of the Wieluń Upland (Southern Poland). Fragm. flor. geobot.*, 44(1): 77-128.
- Fojcik B., Stebel A. 1999. *Preliminary studies on the bryoflora of Katowice town (Silesian Upland, Southern Poland). Fragm. flor. geobot.*, 44(1): 129-140.

- Fojcik B., Stebel A. 2001. *Struktura ekologiczna i przestrzenna brioflory miasta Katowice. Materiały Opracowania*, 5: 1-128. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.
- Fojcik B., Szendera W. 1995. *Wyrobisko piasku jako przykład enklawy interesującej roślinności na terenie miasta Żory. Kształtowanie środowiska geograficznego i ochrona przyrody na obszarach uprzemysłowionych i zurbanizowanych*, 19: 16-22. Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, Katowice – Sosnowiec.
- Hereźniak J. 1993. *Stosunki geobotaniczno-leśne północnej części Wyżyny Śląsko-Krakowskiej na tle zróżnicowania i przemian środowiska. Monogr. Bot.*, 75: 1-368.
- Hereźniak J., Filipiak E. 1992. *Materiały do brioflory północnej części Wyżyny Śląsko-Krakowskiej. Ziemia Częstochowska*, 28: 73-105.
- Hereźniak J., Krasowska H., Ławrynowicz M. 1973. *Flora przełomu Warty koło Częstochowy. Rocznik Muzeum w Częstochowie*, 3: 35-80.
- Jamrocha J., Szymańska-Kubicka L. 2002. *Ocena stanu środowiska w województwie śląskim. Aura*, 12/02: 6-8.
- Jędrzejko K. 1975. *Studia briologiczne z obszaru Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Cz. I. Fragm. flor. geobot.*, 21(3): 325-347.
- Jędrzejko K. 1981. *Studia briologiczne z obszaru GOP. I. Mszaki parków i skwerów miast. Bad. Fizjogr. Pol. Zach. Ser. B Botanika*, 32: 168-178.
- Jędrzejko K. 1982. *Mszaki rezerwatu przyrody „Segiet” na Wyżynie Śląskiej w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym. Ochr. Przyr.*, 44: 146-161.
- Jędrzejko K. 1983. *W sprawie utworzenia rezerwatu torfowiskowego „Bagna im. prof. Bronisława Szafrana” w Zagłębiu Dąbrowskim. Chrońmy przyr. ojcz.*, 39(5): 63-68.
- Jędrzejko K. 1988. *Mszaki i porosty rezerwatu przyrody „Rotuz” w Kotlinie Oświęcimskiej. Ochr. Przyr.*, 46: 159-174.
- Jędrzejko K. 1990. *Mchy (Bryopsida) Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego i Leśnego Pasa Ochronnego wobec antropopresji. Pr. Stud. Inst. Podstaw Inż. Środ. PAN*, 39: 1-264.
- Jędrzejko K. 1998. *Godne ochrony enklawy rzadkich mszaków na Górnym Śląsku (województwo katowickie i tereny przyległe). Acta Univ. Wratisl., Prace Bot.*, 77: 245-262.
- Jędrzejko K., Stawiarz W. 1996. *Projektowany rezerwat torfowiskowy „Pogoria” w Dąbrowie Górniczej. Chrońmy przyr. ojcz.*, 52(1): 46-53.
- Jędrzejko K., Stebel A. 1998. *Flora naczyniowa i zbiorowiska roślinne projektowanego rezerwatu przyrody „Podwarpie” koło Siewierza (Wyżyna Śląska). Archiwum Ochr. Środ.*, 24(1): 121-140.
- Jędrzejko K., Stebel A. 2002a. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXXI. No. 801-850. Medical University of Silesia in Katowice, Katowice.*
- Jędrzejko K., Stebel A. 2002b. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXXII. No. 851-900. Medical University of Silesia in Katowice, Katowice.*
- Jędrzejko K., Stebel A. 2002c. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXXIII. No. 901-950. Medical University of Silesia in Katowice, Katowice.*
- Jędrzejko K., Stebel A. 2002d. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXXIV. No. 951-1000. Medical University of Silesia in Katowice, Katowice.*
- Jędrzejko K., Wika S. 1991. *Mszaki zbiorowisk roślinnych projektowanego rezerwatu przyrody „Ruskie Góry” (Wyżyna Częstochowska). Arch. Ochr. Środ.*, 3-4: 101-113.
- Jędrzejko K., Ziober A. 1992. *Mszaki wybranych jaskiń na Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej na*

- tle warunków mikroklimatycznych i zróżnicowania ekologicznego siedlisk. Ziemia Częstochowska, 18: 107-151.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J. 1982a. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. I. 1-50. Laboratory of Pharmaceutical Botany of the Silesian Medical Academy, Sosnowiec.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J. 1982b. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. II. 51-100. Laboratory of Pharmaceutical Botany of the Silesian Medical Academy, Sosnowiec.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J. 1984. *Charakterystyka synekologiczna brioflory rejonu torfowiskowego Antoniów-Piła Ujejska w Dąbrowie Górniczej. Archiwum Ochr. Środow. 3/4: 171-186.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J. 1986. *Mchy okolic Kóz w województwie bielsko-bialskim (Beskid Mały, Pogórze Śląskie). Acta Biol. Sil. 21: 125-140.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1984a. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. III. 101-125. Laboratory of Pharmaceutical Botany of the Silesian Medical Academy, Sosnowiec.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1984b. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. IV. No. 126-150. Silesian School of Medicine, Katowice-Sosnowiec.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1984c. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. V. No. 151-175. Silesian School of Medicine, Katowice-Sosnowiec.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1985a. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. VI. No. 176-200. Silesian School of Medicine, Katowice-Sosnowiec.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1985b. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. VII. No. 201-225. Silesian School of Medicine, Katowice-Sosnowiec.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1985c. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. VIII. No. 226-250. Silesian School of Medicine, Katowice-Sosnowiec.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1991. *Torfowisko Antoniów nad Trzebyczką koło Dąbrowy Górniczej (Wyżyna Śląska). Ochr. Przyr., 48: 161-193.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J., Stebel A., Klama H. 1997a. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXI. No. 551-575. Silesian School of Medicine in Katowice, Katowice.*
- Jędrzejko K., Żarnowiec J., Stebel A., Klama H. 1997b. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXIV. No. 626-650. Silesian School of Medicine in Katowice, Katowice.*
- Jungck M. 1889. *Flora von Gleiwitz und Umgegend (I. Teil.) Einleitung und Kryptogamen. Neumann's Stadtbuchdruckerei, Gleiwitz, ss. 50.*
- Jungck M. 1891. *Flora von Gleiwitz und Umgegend. (III. Teil.), ss. 109-142. Neumann's Stadtbuchdruckerei, Gleiwitz.*
- Klama H., Jędrzejko K., Żarnowiec J. 1991. *Roślinność rezerwatu przyrody Jeleniak-Mikuliny w okolicach Piłki koło Koszęcina. Ochr. Przyr., 49, II: 79-101.*
- Klama H., Żarnowiec J., Jędrzejko K. 1999. *Mszaki naziemne w strukturze zbiorowisk roślinnych rezerwatów przyrody Makroregionu Południowego Polski. Politechnika Łódzka, Filia w Bielsku-Białej, Bielsko-Biała, ss. 236.*
- Koczwara M. 1930. *Szata roślinna Beskidu Ustrońskiego. Wyd. Muz. Śl. w Katowicach, Dz. III, nr 1, ss. 66.*
- Krupa J. 1879. *Stosunki florystyczne dorzecza Soły. Spraw. Komis. Fizyj. Akad. Umiej., 13: 146-182.*



- Krupa J. 1882. *Zapiski bryjologiczne. Spraw. Kom. Fizyogr. Akad. Umiej.*, 16: 160-204.
- Krzakowa M., Melosik I. 2000. *Electrophoretic evidence of genetic differences between selected taxa belonging to Subsecunda section, Sphagnum genus*, ss. 123-135. W: M. Krzakowa, I. Melosik (Red.). *The variability in Polish populations of Sphagnum taxa (Subsecunda section), according to morphological, anatomical and biochemical traits*. Adam Mickiewicz University, Poznań.
- Krzakowa M., Nowak R., Melosik I. 2000. *Inter-specific variation of HPLC-detected phenolic acids content in the selected Sphagnum species, Subsecunda section*, ss. 145-150. W: M. Krzakowa, I. Melosik (Red.). *The variability in Polish populations of Sphagnum taxa (Subsecunda section), according to morphological, anatomical and biochemical traits*. Adam Mickiewicz University, Poznań.
- Kuc M. 1956. *Mchy Wyżyny Śląskiej (Okręg Wapienia Muszlowego)*. *Acta Soc. Bot. Pol.*, 25(4): 629-673.
- Kuc M. 1957. *Bryum ovatum* Jur. w Polsce. *Fragm. flor. geobot.*, 3, 1: 87-91.
- Kuc M. 1959a. *Mchy północnej części pasma Jury Krakowsko-Częstochowskiej*. *Fragm. flor. geobot.*, 5(3): 443-470.
- Kuc M. 1959b. *Projekt rezerwatów dla ochrony mchów we wschodniej części Wyżyny Śląskiej*. *Ochr. Przyr.*, 26: 394-418.
- Kuc M. 1964. *Biogeografia wyżyn południowych Polski*. *Monogr. Bot.*, 17: 1-211.
- Kuczyńska I. 1973. *Stosunki geobotaniczne Opolszczyzny. I. Zbiorowiska leśne*. *Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Bot.*, 15: 1-91.
- Limpricht K. G. 1873. *Nachträge zu J. Milde: Bryologia Silesiaca, 1869. Jahresber. Schles. Ges. Vaterl. Cult.*, 50: 124-140.
- Limpricht K. G. 1876. *Laubmoose*, ss. 27-224. W: F. Cohn (Red.) *Kryptogamen-Flora von Schlesien. I., J. U. Kern's Verlag (Max Müller), Breslau*.
- Lisowski S. 1957. *Zielnik mchów Polski. Fasc. XXII. Nr 576-600. Mchy Pilska (Beskid Wysoki)*. Wydawnictwo PAN, Poznań.
- Ludera F. 1965. *Zespoły roślinne Beskidu Śląskiego*. *Rocz. Muz. Górnośl. w Bytomiu, Przyroda*, 2: 111-162.
- Ławrynowicz M. 1973. *Zbiorowiska łąkowe w przełomie Warty koło Częstochowy*. *Rocz. Muz. w Częstochowie*, 3: 97-111.
- Malewski K., Stebel A., Wika S. 1998. *Godne ochrony torfowisko w okolicy Błędowa na Wyżynie Śląskiej. Chońmy przyr. ojcz.*, 54(6): 89-92.
- Marek S. 1964. *Carex transsilvanica* Schur – nowy dla Żywiecczyny gatunek turzycy. *Fragm. flor. geobot.*, 10(4): 487-491.
- Matuszkiewicz W. 2001. *Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, ss. 537.
- Melosik I. 1996. *Występowanie Sphagnum centrale C. Jens. w Polsce*. *Badania Fizj. Pol. Zach. Ser. B. – Botanika*, 45: 215-231.
- Michalik S. 1981. *Zespoły roślinne rezerwatu „Góra Chelmu” koło Zawiercia*. *Stud. Ośr. Dok. Fizyogr.*, 8: 119-133.
- Michalik S. 1992. *Szata roślinna rezerwatu „Pilsko” w Beskidzie Żywieckim*. *Ochr. Przyr.*, 50: 53-74.
- Michalska D. 1994. *Zmiany we florze i szacie roślinnej w rezerwacie „Góra Zborów” w ostatnich dwudziestu latach*. *Fragm. flor. geobot.*, Ser. Polonica, 1: 181-207.
- Milde J. 1852. *Zur Flora von Ustron bei Teschen*. *Bot. Zeitung*, 10(41): 715-717.
- Milde J. 1863. *Mittheilungen über die schlesische Moos-Flora*. *Jahresber. Schles. Ges. Vaterl.*

- Cult.*, 40: 67-76.
- Milde J. 1869. *Bryologia Silesiaca, Laubmoos-Flora von Nord – und Mittel-Deutschland, unter besonderer Berücksichtigung Schlesiens und Hinzunahme der Floren von Jütland, Holland, der Rheinpfalz, von Baden, Böhmen, Mähren und der Umgegend von München*. Arthur Felix, Leipzig, ss. ix + 410.
- Milde J. 1870a. *Verzeichniss neuer Standorte. Jahresber. Schles. Ges. Vaterl. Cult.*, 47: 120-122.
- Milde J. 1870b. *Kleinere Mitteilungen. Hedwigia* 9, 9: 144.
- Myczkowski S. 1958. *Ochrona i przebudowa lasów Beskidu Małego. Ochr. Przyr.*, 25: 141-237.
- Myczkowski S. 1962. *Zbiorowiska leśne Nadleśnictwa Murcki na Wyżynie Śląskiej. Acta Soc. Bot. Pol.*, 31(2): 191-218.
- Nejfeld P. 2002. *Obszary przyrodniczo cenne w południowo-zachodniej części Kotliny Żywieckiej. s.: 123-129. W: Konferencja Naukowa Żywiec-Moszczanica 21-22 maja 2002, Instytut Melioracji i Użytków Zielonych, Małopolski Ośrodek Badawczy w Krakowie.*
- Ochyra R., Bednarek-Ochyra H. 1987. *Musci Poloniae Exsiccati. Centuria VIII. Kraków.*
- Ochyra R., Bednarek-Ochyra H. 1990a. *Musci Poloniae Exsiccati. Centuria IX. Nr 801-900. Kraków.*
- Ochyra R., Bednarek-Ochyra H. 1990b. *Musci Poloniae Exsiccati. Centuria X. Nr 901-1000. Kraków.*
- Ochyra R., Bednarek-Ochyra H. 1990c. *Musci Poloniae Exsiccati. Centuria XI. Nr 1001-1100. Kraków.*
- Ochyra R., Bednarek-Ochyra H. 1990d. *Musci Poloniae Exsiccati. Centuria XII. Nr 1101-1200. Kraków.*
- Ochyra R., Szmajda P. 1981. *La cartographie bryologique en Pologne. W: J. Szwejkowski (Red.), New perspectives in bryotaxonomy and bryogeography. Uniwersytet A. Mickiewicza, Poznań, Ser. Biol.*, 20:105-110.
- Ochyra R., Szmajda P., Bednarek H., Bocheński W. 1988. *M. 388. Meesia longiseta Hedw. W: Z. Tobolewski, T. Wojterski (Red.). Atlas rozmieszczenia roślin zarodnikowych w Polsce. Ser. V. Mchy (Musci)*, 3: 17-19 + 1 mapa. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa – Poznań.
- Olech M. 1981. *Flora mchów rezerwatu „Góra Chełm” koło Zawiercia. Stud. Ośr. Dok. Fizjogr.*, 8: 55-70.
- Olesiński L., Sendek A. 1980. *Rhynchosporetum albae Koch koło Dąbrowy Górniczej na Wyżynie Śląskiej. Fragm. flor. geobot.*, 26(2-4): 315-319.
- Parusel J. B. 2001. *Bazzanio-Piceetum Br.-Bl. et Siss. 1939 – nowy i zagrożony zespół leśny w Paśmie Beskidu Śląskiego (Górny Śląsk). Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitatis Ostraviensis 200, Biologia – Ekologia*, 8: 169-172.
- Plášek V. 2001. *Príspevek k rozšírení mechu Buxbaumia viridis v Moravskoslezských Beskydech. Čas. Slez. Muz. Opava (A)*, 50 (supl.): 1-3.
- Plášek V., Stebel A. 2002. *Bryophytes of the Čantoryjský hřbět range (Czantoria range) and its foothills (Western Carpathians – Czech Republic, Poland). Čas. Slez. Muz. Opava (A)*, 51: 1-87.
- Plášek V., Vacínová I. 2001. *Príspevek k poznání ekologie a populační biologie mechu Buxbaumia viridis. Čas. Slez. Muz. Opava (A)*, 50 (supl.): 1-3.
- Plucar 1855. *Programm des k. k. evangelischen Gymnasium in Teschen*, 11-14.
- Prażuch J., Witkowski Z. 2002. *Ochrona przyrody w województwie śląskim. Aura*, 12/02: 28-31.
- Rabl J. 1867. *Rośliny skrytoplciowe z okolicy Białej. Spraw. Komis. Fizyj. Akad. Umiej.*,

- 1: 229-230.
- Rehmann A. 1865. Versuch einer Aufzählung der Laubmoose von Westgalizien. Verh. Zool.-bot. Ges. Wien, 15: 461-484.
- Rostański K., Sendek A., Jędrzejko K. 1980. Rezerwat cisów Zadni Gaj koło Cieszyna. Acta Biol. 9, Prace Nauk. Uniw. Śl. Nr 375: 81-95.
- Rostański K., Tokarska-Guzik B., Duda W. 1991. Zmiany w składzie fitocenoz boru sosnowego w rejonie sztucznego zbiornika wodnego na Warcie w Poraju koło Częstochowy w świetle badań na stałych powierzchniach. Acta Biol. Sil., 19(36): 82-93.
- Sokołowski M. 1928. Badania socjologiczne w rezerwacie bukowym w Złotym Potoku nad Wiercicą. Sylwan, 46(5): 439-478.
- Spatek K. 2002. Zbiorowiska z klasy Utricularietea intermedio-minoris na Równinie Opolskiej. Fragm. flor. geobot. Polonica, 9: 311-318.
- Stebel A. 1992a. Propozycja utworzenia rezerwatu „Las Babczyna Dolina” w Lasach Pszczyńskich. Chrońmy przyr. ojcz., 48(2): 87-91.
- Stebel A. 1992b. Flora i roślinność projektowanego rezerwatu „Las Babczyna Dolina” na Równinie Pszczyńskiej. Cz. II. Mszaki. Arch. Ochr. Środ., 3-4: 187-196.
- Stebel A. 1996. Mszaki zabytkowego Parku Pałacowego w Pszczynie (Kotlina Oświęcimska). Ochr. Przyr., 53: 147-154.
- Stebel 1997a. Mszaki Rybnickiego Okręgu Węglowego. Fragm. flor. geobot., Ser. Polonica, 4: 121-233.
- Stebel A. 1997b. Mszaki rezerwatu przyrody „Ochojec” w Katowicach (Wyżyna Śląska). Natura Silesiae Superioris, 1: 5-12. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.
- Stebel A. 1997c. Mszaki rezerwatu przyrody „Łęczczak” w Kotlinie Raciborskiej. Opol. Tow. Przyj. Nauk, Zesz. Przyr., 32: 11-29.
- Stebel A. 1997d. Mszaki rezerwatu przyrody „Hubert” na Wyżynie Śląskiej. Ochr. Przyr., 54: 103-110.
- Stebel A. 1998a. Mszaki rezerwatu przyrody „Żubrowisko” w Kotlinie Oświęcimskiej. Natura Silesiae Superioris, 2: 51-61. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.
- Stebel A. 1998b. Mszaki rezerwatu przyrody „Las Murckowski” w Katowicach (Wyżyna Śląska). Archiwum Ochr. Środow., 24(1): 141-149.
- Stebel A. 1998c. Mszaki województwa katowickiego – stan poznania, zagrożenia i ochrona. Materiały Opracowania, 1: 1-106. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.
- Stebel A. 1999a. Nowe stanowiska rzadkich i zagrożonych mchów w Beskidach Zachodnich i na Pogórzu Zachodniobeskidzkim. Fragm. flor. geobot., Ser. Polonica, 6: 203-210.
- Stebel A. 1999b. Mszaki projektowanego rezerwatu „Głębokie Doły” na Wyżynie Śląskiej. Natura Silesiae Superioris, 3: 27-35. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.
- Stebel A. 2000a. Mszaki projektowanego rezerwatu „Las Dąbrowa” na Wyżynie Śląskiej. Natura Silesiae Superioris, 4: 57-66. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.
- Stebel A. 2000b. Mszaki projektowanego rezerwatu „Blachówka” na Wyżynie Śląskiej. Natura Silesiae Superioris, 4: 67-73. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.
- Stebel A. 2003a. Mszaki rezerwatów przyrody „Morzyk” i „Skarpa Wislicka” na Pogórzu

- Śląskim. Arch. Ochr. Środ.*, 29(1): 99-110.
- Stebel A. 2003b. Mchy rezerwatu „Stok Szyndzielni” w Beskidzie Śląskim (Karpaty Zachodnie). *Natura Silesiae Superioris*, 7: (w druku). Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.
- Stebel A. 2003c. Mszaki północno-wschodniej części Kotliny Raciborskiej (Nizina Śląska). *Natura Silesiae Superioris*, 8: (w druku). Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.
- Stebel A., Domański R. 1993. W sprawie ochrony roślinności wodnej i torfowiskowej w okolicach miasta Żory w Rybnickim Okręgu Węglowym (Wyżyna Śląska). *Kształtowanie środowiska geograficznego i ochrona przyrody na obszarach uprzemysłowionych i zurbanizowanych*, 11: 41-45. Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, Katowice – Sosnowiec.
- Stebel A. M., Stebel A. 1996. Zbiorowiska roślinne projektowanego użytku ekologicznego „Staw Dąbrowica” w Kotlinie Oświęcimskiej. *Arch. Ochr. Środ.*, 1-2: 145-157.
- Stebel A., Stebel A., M. 1998a. Materiały do brioflory Beskidu Małego i północnej części Kotliny Żywieckiej (Karpaty Zachodnie). *Fragm. flor. geobot., Ser. Polonica*, 5: 217-236.
- Stebel A. M., Stebel A. 1998b. Szata roślinna projektowanego użytku ekologicznego „Stary Staw” w Kotlinie Oświęcimskiej. *Ochr. Przyr.*, 55: 77-106.
- Stebel A., M., Stebel A. 2000. W sprawie ochrony stanowiska żłobika koralowego *Corallorhiza trifida* oraz innych rzadkich roślin w Wodzisławiu Śląskim (Płaskowyż Rybnicki). *Natura Silesiae Superioris*, 4: 9-13. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.
- Stebel A., Wilczek Z. 2000. Szata roślinna rezerwatu przyrody „Grapa” w Kotlinie Żywieckiej (Karpaty Zachodnie). *Ochr. Przyr.*, 57: 59-71.
- Stebel A., Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1997a. Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXV. No. 651-675. Silesian School of Medicine in Katowice, Katowice.
- Stebel A., Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1997b. Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXVI. No. 676-700. Silesian School of Medicine in Katowice, Katowice.
- Stebel A., Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1997c. Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXVII. No. 701-725. Silesian School of Medicine in Katowice, Katowice.
- Stebel A., Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1997d. Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXVIII. No. 726-750. Silesian School of Medicine in Katowice, Katowice.
- Stebel A., Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1997e. Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXIX. No. 751-775. Silesian School of Medicine in Katowice, Katowice.
- Stebel A., Jędrzejko K., Żarnowiec J., Klama H. 1997f. Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXX. No. 776-800. Silesian School of Medicine in Katowice, Katowice.
- Szafran B. 1955. Mchy Jury Krakowsko-Wieluńskiej z uwzględnieniem rezerwatów przyrody. *Ochr. Przyr.*, 23: 213-254.
- Szafran B. 1954. Zapiski bryologiczne z Karpat Zachodnich (Beskidy, Tatry, Pieniny). *Fragm. flor. geobot.*, 1(1): 143-167.
- Szafran B. 1957. Mchy (Musci). *Flora polska. Rośliny zarodnikowe Polski i ziem ościennych.*

- T. I. PWN, Warszawa, ss. 448.
- Szafran B. 1965. Mchy Beskidu Śląskiego i Małego. *Fragm. flor. geobot.*, 11(4): 605-630.
- Szmajda P., Bednarek-Ochyra H., Ochyra R. 1991. M. 639. *Buxbaumia viridis* (DC.) Moug. & Nestl. W: R. Ochyra, P. Szmajda (Red.). Atlas rozmieszczenia roślin zarodnikowych w Polsce. Ser. V. Mchy (Musci), 7: 47-52 + 1 mapa. Instytut Botaniki im. Wł. Szafera, Polska Akademia Nauk i Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Kraków – Poznań.
- Śliwińska E., Krzakowa M., Melosik I. 2000. Estimation of ploidy level in four *Sphagnum* species (Subsecunda section) by flow cytometry, ss. 137-144. W: M. Krzakowa, I. Melosik (Red.). The variability in Polish populations of *Sphagnum* taxa (Subsecunda section), according to morphological, anatomical and biochemical traits. Adam Mickiewicz University, Poznań.
- Torka V. 1931. Die Moosflora von Oberschlesien. *Hedwigia*, 70: 157-210.
- Uechtritz R. 1864a. Beiträge zur Flora von Schlesien. I. Ueber die Flora der Umgegend von Koschentin. *Jahresber. Schles. Ges. Vaterl. Cultur, Abhandl. Schles. Ges. Vaterl. Cultur Abt. Naturw. Med.*, (1): 16-21.
- Uechtritz R. 1864b. Beiträge zur Flora von Schlesien. II. Seltenerer Pflanzen der Flora von Rybnik. *Jahresber. Schles. Ges. Vaterl. Cultur, Abhandl. Schles. Ges. Vaterl. Cultur Abt. Naturw. Med.*, (1): 22-26.
- Urbisz A., Urbisz A. 1992. Rozmieszczenie i stan zachowania stanowisk długosza królewskiego *Osmunda regalis* L. na Płaskowyżu Rybnickim. Kształtowanie środowiska geograficznego i ochrona przyrody na obszarach uprzemysłowionych i zurbanizowanych, 6: 45-48. Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, Katowice – Sosnowiec.
- Wacławska Z. 1959. Mchy Ziemi Miechowskiej. *Fragm. flor. geobot.*, 5(2): 319-343.
- Wika S. 1983. Zbiorowiska borowe środkowej części Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej. *Acta Biol. Sil.*, 12: 49-64.
- Wika S., Płaszczek-Wilczek B., Wilczek Z., Karpel E. 1992. Naturalne i półnaturalne zbiorowiska roślinne obszaru od Bielska-Białej Komorowic po Kęty. Cz. I. Zbiorowiska nieleśne. *Acta Biol. Sil.*, 21(28): 81-96.
- Wilczek R. 1936. Mchy zespołów leśnych Pogórza Cieszyńskiego, PAU, Wyd. Śląskie, Kraków, *Pr. biol.*, 1: 79-112.
- Wilczek Z. 1995. Zespoły leśne Beskidu Śląskiego i zachodniej części Beskidu Żywieckiego na tle zbiorowisk leśnych Karpat Zachodnich. *Pr. Nauk. Uniw. Śl. Nr 1490: 1-136.* Wydawnictwo UŚ, Katowice.
- Wilczek Z., Cabała S. 1989a. Zespoły leśne grupy Klimczoka w Beskidzie Śląskim. Część I. Zespoły borowe. *Acta Biol. Sil.*, 12(29): 71-78.
- Wilczek Z., Cabała S. 1989b. Zespoły leśne grupy Klimczoka w Beskidzie Śląskim. Część II. Zespoły lasów liściastych. *Acta Biol. Sil.*, 12(29): 79-90.
- Wojterski T. 1974. Zespoły leśne południowo-wschodniej części lasów pszczyńskich na Górnym Śląsku. *Bad. Fizjogr. Pol. Zach.*, Ser. B - Botanika, 27: 83-154.
- Wójcicki Z. 1914. Roślinność okolic Częstochowy i Olsztyna. *Obrazy roślinności Królestwa Polskiego i krajów ościennych, Zesz. 7.* Warszawa.
- Żarnowiec J., Jędrzejko K., Klama H. 1986. Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccatai. Fasc. IX. No. 251-275. Silesian School of Medicine, Katowice – Sosnowiec.
- Żarnowiec J., Jędrzejko K., Klama H. 1987. Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccatai. Fasc. X. No. 276-300. Silesian School of Medicine, Katowice – Sosnowiec.

- Żarnowiec J., Jędrzejko K., Klama H. 1988. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati*. Fasc. XI. No. 301-325. Silesian School of Medicine, Katowice-Sosnowiec.
- Żarnowiec J., Jędrzejko K., Klama H. 1991. Charakterystyka fitosocjologiczna roślinności torfowiskowej rezerwatu przyrody „Rotuz” w Kotlinie Oświęcimskiej. *Ochr. Przyr.*, 48: 135-159.
- Żarnowiec J., Jędrzejko K., Stebel A., Klama H. 1997a. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati*. Fasc. XII. No. 326-350. Silesian School of Medicine in Katowice, Katowice.
- Żarnowiec J., Jędrzejko K., Stebel A., Klama H. 1997b. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati*. Fasc. XV. No. 401-425. Silesian School of Medicine in Katowice, Katowice.
- Żarnowiec J., Jędrzejko K., Stebel A., Klama H. 1997c. *Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati*. Fasc. XIX. No. 501-525. Silesian School of Medicine in Katowice, Katowice.
- Żarnowiec J., Klama H. 1994. Nowe stanowisko *Sorbo aucupariae-Aceretum carpaticum* Cel. et Wojt. (1961) 1978 w Karpatach Zachodnich. *Bad. Fizjogr. Pol. Zach., Ser. B - Botanica*, 43: 125-131.
- Żarnowiec J., Klama H. 1996. Mszaki rezerwatu przyrody „Szeroka” (Beskid Mały). *Zesz. Nauk. Politechniki Łódzkiej - Inżynieria Włókiennicza i Ochr. Środ.*, 40(12): 219-224.
- Żarnowiec J., Klama H., Stebel A. 1995. Szata roślinna projektowanego rezerwatu przyrody „Dolina Potoku Żabnik” w Jaworznie (Wyżyna Śląska). Część I. Mszaki. *Ochr. Przyr.*, 52: 59-68.

#### **Strony internetowe**

<http://www.silesia2000.pl/polski/slask/wojewodztwo.htm>

#### SUMMARY

The Silesian Province is located in southern Poland and it covers somewhat over 12 000 sq. kilometers. Varied relief of the terrain and a marked altitudinal differentiation ranging (from about 180 m in the Oder Valley to approximately 1534 in Mt. Pilsko in the Beskid Wysoki Mts.) is characteristic of the study area. It is one of the most urbanized and industrialized part of Poland and also the most densely populated – 398 people per km<sup>2</sup>, in contrast to 123 in the country. In recent years the air condition has improved, but in some places there is still too much SO<sub>2</sub>, N<sub>x</sub>O<sub>x</sub> and dust pollution. Although we observe the reduction of the water pollution indicators value, about 70% of province's rivers are strongly polluted.

In this paper all information about protected moss species of Poland occurring in the Silesia Province are presented on the basis of both herbarium specimens and literature records. Distribution maps have been worked out following the system accepted in the Atlas of the geographical distribution of mosses in Poland (ATMOS). For each species Polish and Latin names are given followed by synonyms, if necessary, a brief description of ecology and local distribution, and a list of localities. These are arranged according the ATMOS grid square system. The particular localities consist of the following data: ATMOS grid square number, author(s) and date of publication or herbarium specimen(s) in cause of unpublished records and for stations in mountains also an elevation above sea level. Records are mapped in the 10 x 10-km squares of the

ATMOS system and they are considered in three periods: (1) pre – 1900; (2) 1901 – 1965; (3) post – 1965. They fairly well show the changes in the environment and into moss flora. Doubtful records are marked by a question mark (?).

In total, distribution maps for five strictly protected and 42 partially protected moss species are presented.

#### INDEKS GATUNKÓW

	Tekst	Mapa
<i>Acrocladium cuspidatum</i>	15	7
<b><i>Aulacomnium palustre</i></b>	12	6
<i>Buxbaumia indusiata</i>	9	1
<b><i>Buxbaumia viridis</i></b>	9	1
<i>Calliergon cuspidatum</i>	15	7
<b><i>Calliergonella cuspidata</i></b>	15	7
<b><i>Climacium dendroides</i></b>	21	8
<b><i>Dichelyma capillaceum</i></b>	10	2
<b><i>Dicranum viride</i></b>	10	3
<i>Drepanocladus intermedius</i>	25	9
<b><i>Drepanocladus revolvens</i></b>	25	9
<b><i>Drepanocladus vernicosus</i></b>	11	4
<i>Gymnocybe palustris</i>	12	6
<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	11	4
<i>Hylocomium squarrosum</i>	48	17
<b><i>Hylocomnium splendens</i></b>	27	10
<i>Hypnum crista-castrensis</i>	47	16
<i>Hypnum cuspidatum</i>	15	7
<i>Hypnum delicatulum</i>	88	46
<i>Hypnum purum</i>	44	15
<i>Hypnum schreberi</i>	32	12
<i>Hypnum splendens</i>	27	10
<i>Hypnum squarrosum</i>	48	17
<i>Hypnum tamariscinum</i>	89	47
<i>Hypnum triquetrum</i>	53	18
<i>Hypnum vernicosum</i>	11	4
<b><i>Leucobryum glaucum</i></b>	29	11
<i>Leucobryum vulgare</i>	29	11
<i>Limprichtia revolvens</i>	25	9
<i>Limprichtia cossonii</i>	25	9
<b><i>Meesia longiseta</i></b>	11	5
<b><i>Pleurozium schreberi</i></b>	32	12

	Tekst	Mapa
<b>Polytrichum commune</b>	38	13
<b>Polytrichum strictum</b>	43	14
<b>Pseudoscleropodium purum</b>	44	15
<b>Ptilium crista-castrensis</b>	47	16
<b>Rhytidiadelphus squarrosus</b>	48	17
<b>Rhytidiadelphus triquetrus</b>	53	18
Sphagnum acutifolium	56	20
Sphagnum amblyphyllum	68	28
<b>Sphagnum angustifolium</b>	55	19
Sphagnum apiculatum	62	26
Sphagnum apiculatum subsp. amblyphyllum	68	28
Sphagnum auriculatum	61	25
Sphagnum auriculatum var. inundatum	73	31
<b>Sphagnum capillifolium</b>	56	20
<b>Sphagnum centrale</b>	57	21
<b>Sphagnum compactum</b>	58	22
<b>Sphagnum contortum</b>	59	23
<b>Sphagnum cuspidatum</b>	59	24
Sphagnum cymbifolium	75	34
<b>Sphagnum denticulatum</b>	61	25
<b>Sphagnum fallax</b>	62	26
<b>Sphagnum fimbriatum</b>	65	27
<b>Sphagnum flexuosum</b>	68	28
<b>Sphagnum girgensohnii</b>	69	29
Sphagnum girgensohnii subsp. robustum	81	40
<b>Sphagnum imbricatum</b>	72	30
<b>Sphagnum inundatum</b>	73	31
Sphagnum laxifolium	59	24
Sphagnum lescurii	73	31
Sphagnum lescurii var. rufescens	61	25
<b>Sphagnum magellanicum</b>	74	32
Sphagnum medium	74	32
Sphagnum nemoreum	56	20
<b>Sphagnum obtusum</b>	75	33
<b>Sphagnum palustre</b>	75	34
Sphagnum palustre var. papillosum	78	35
<b>Sphagnum papillosum</b>	78	35
<b>Sphagnum platyphyllum</b>	79	36
<b>Sphagnum quinquefarium</b>	79	37
Sphagnum recurvum	62	26



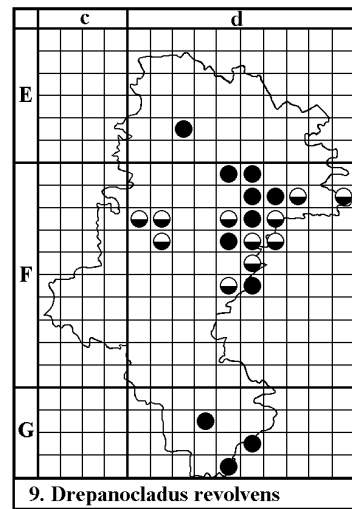
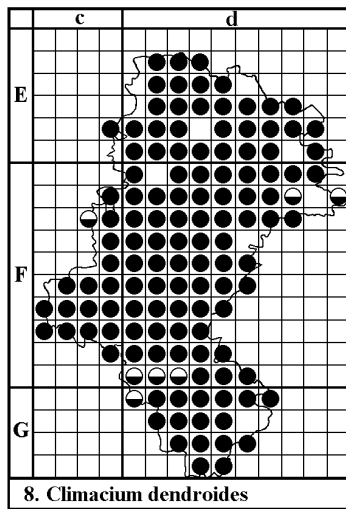
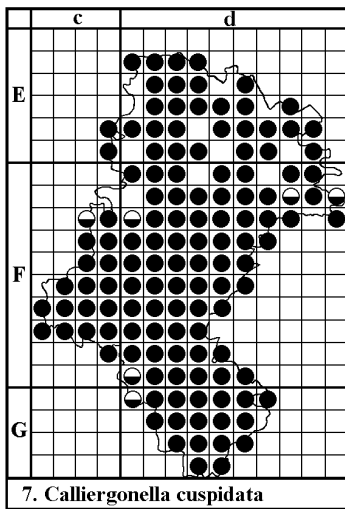
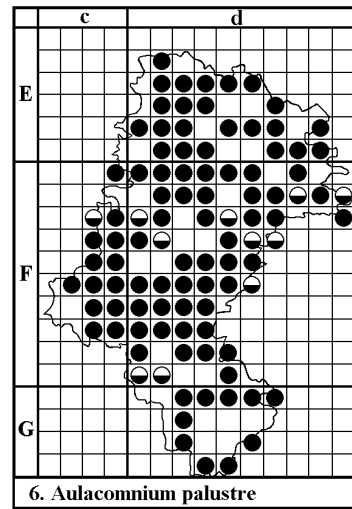
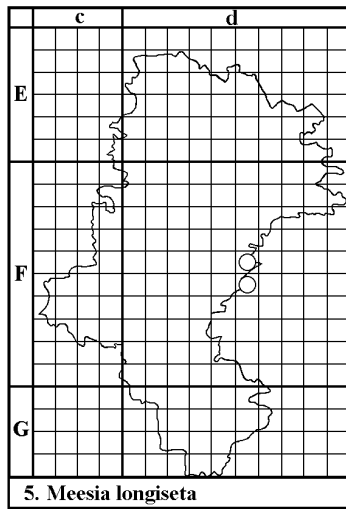
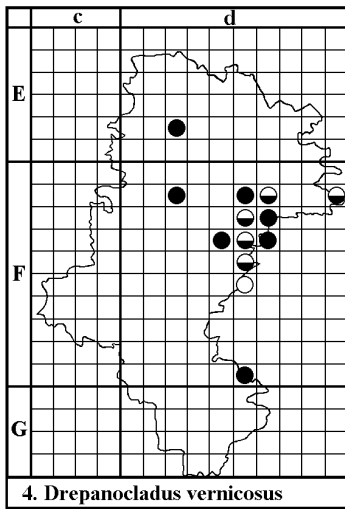
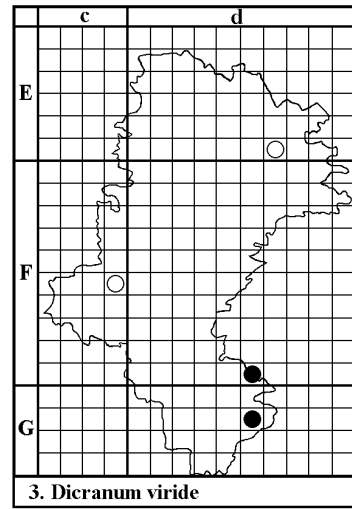
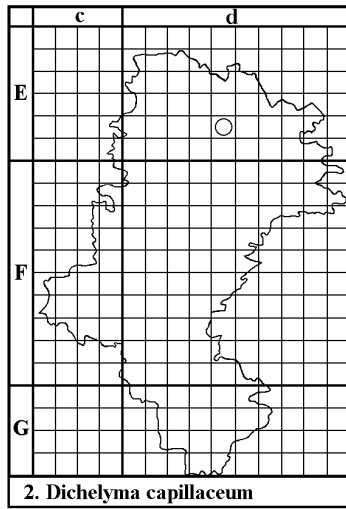
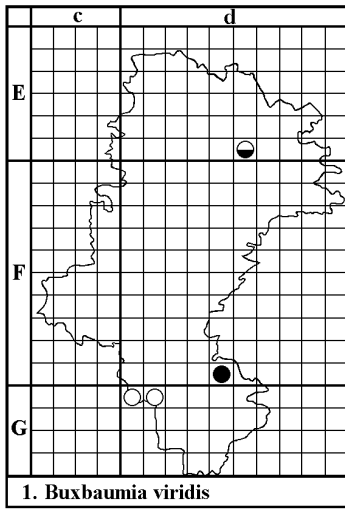
	Tekst	Mapa
<i>Sphagnum recurvum</i> var. <i>amblyphyllum</i>	68	28
<i>Sphagnum recurvum</i> var. <i>tenu</i> e	55	19
<i>Sphagnum rigidum</i>	58	22
<b><i>Sphagnum riparium</i></b>	80	38
<b><i>Sphagnum rubellum</i></b>	80	39
<b><i>Sphagnum russowii</i></b>	81	40
<b><i>Sphagnum squarrosum</i></b>	82	41
<b><i>Sphagnum subnitens</i></b>	85	42
<b><i>Sphagnum subsecundum</i></b>	85	43
<i>Sphagnum subsecundum</i> var. <i>inundatum</i>	73	31
<i>Sphagnum subsecundum</i> var. <i>rufescens</i>	61	25
<b><i>Sphagnum teres</i></b>	86	44
<b><i>Sphagnum warnstorffii</i></b>	87	45
<b><i>Thuidium delicatulum</i></b>	88	46
<i>Thuidium erectum</i>	88	46
<i>Thuidium recognitum</i> var. <i>delicatulum</i>	88	46
<i>Thuidium tamariscifolium</i>	89	47
<b><i>Thuidium tamariscinum</i></b>	89	47

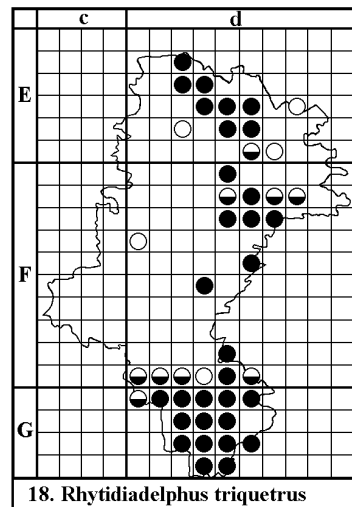
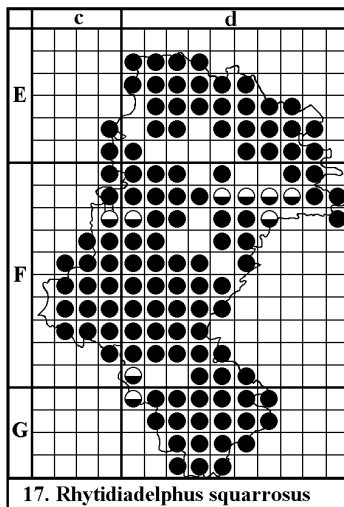
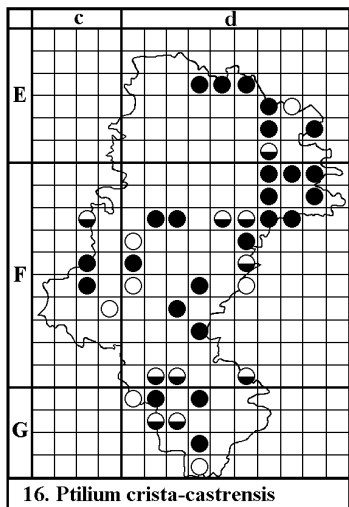
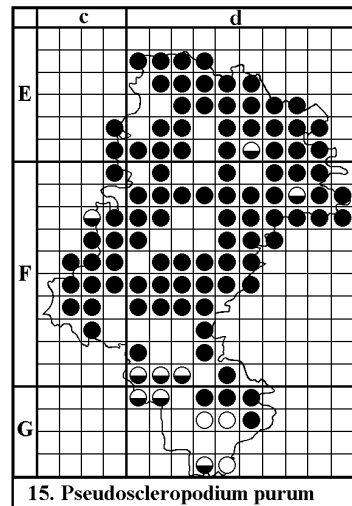
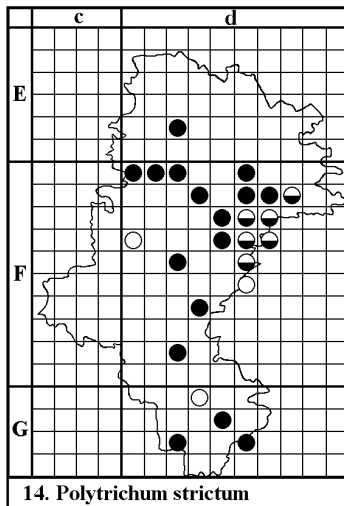
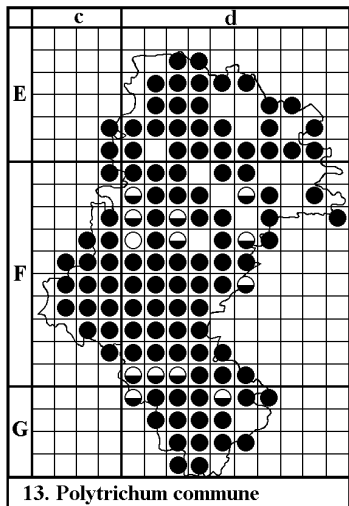
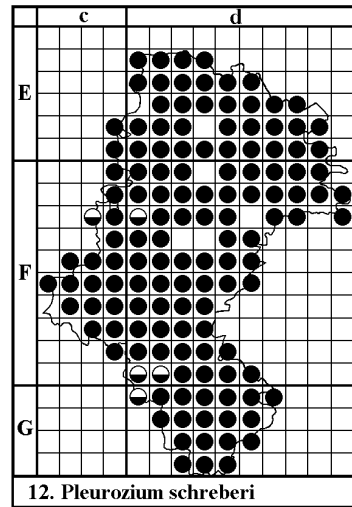
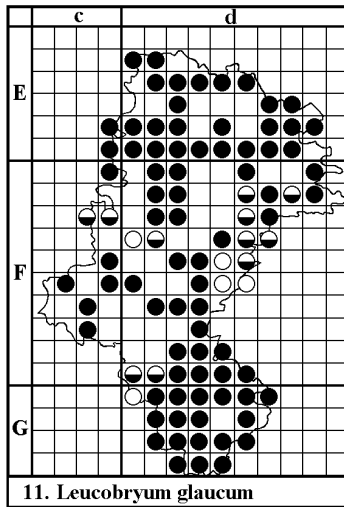
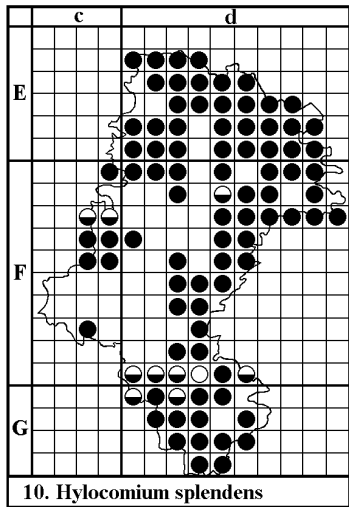
---

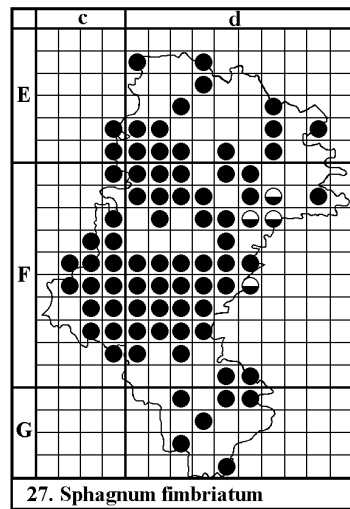
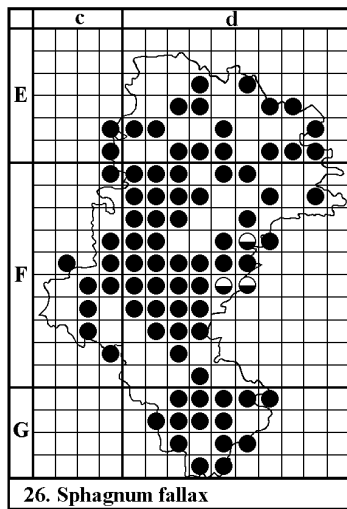
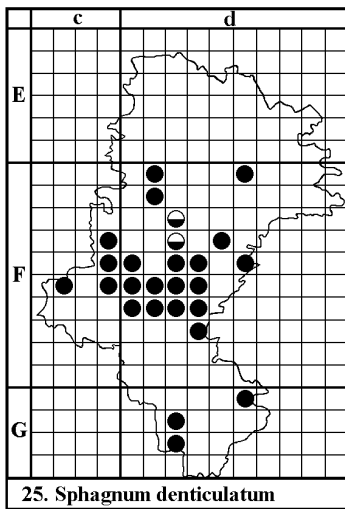
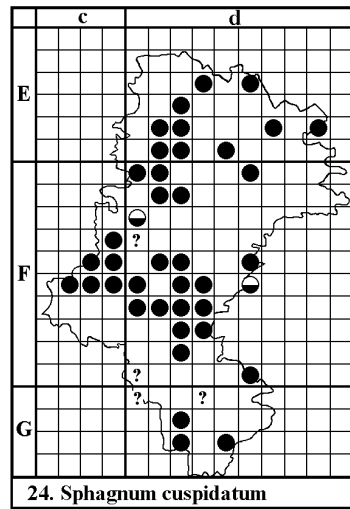
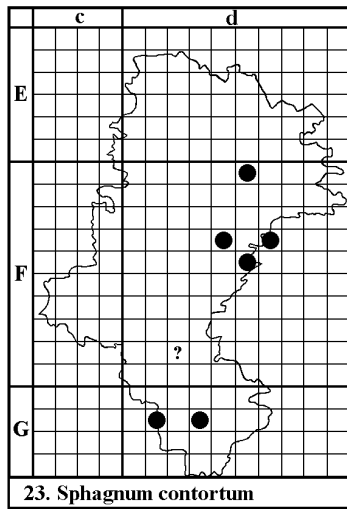
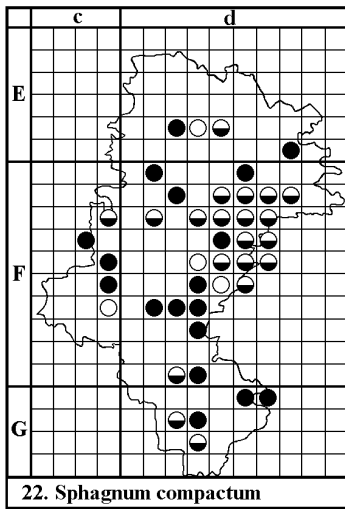
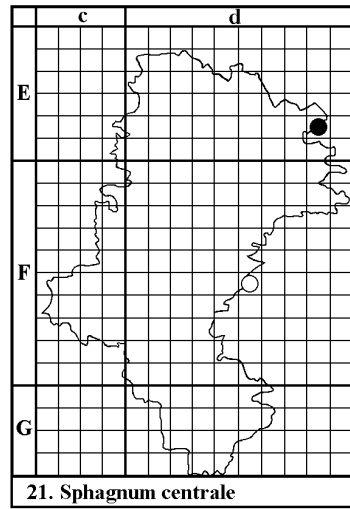
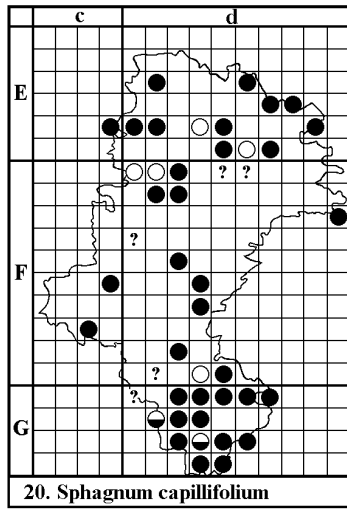
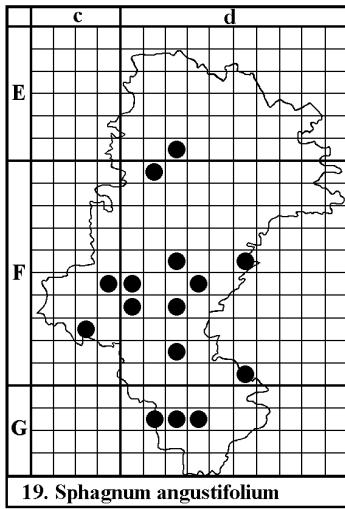
Objaśnienia do kartogramów/Explanations to cartograms:

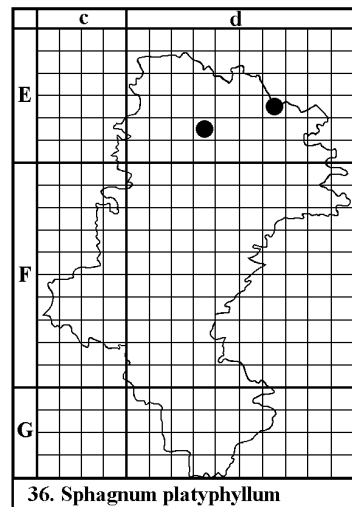
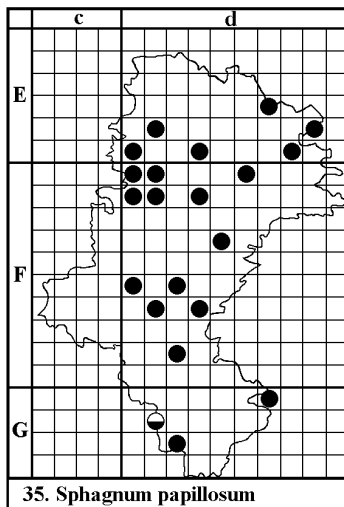
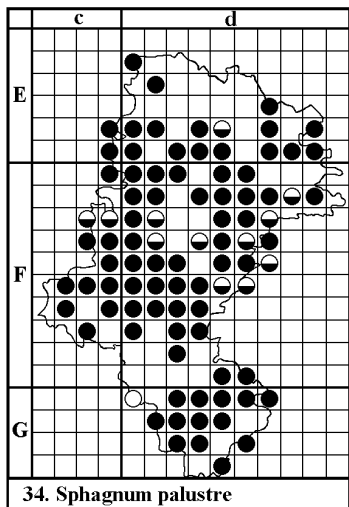
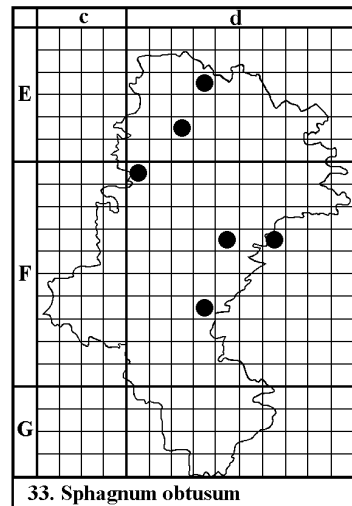
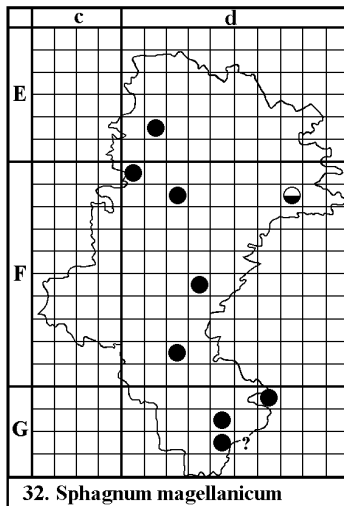
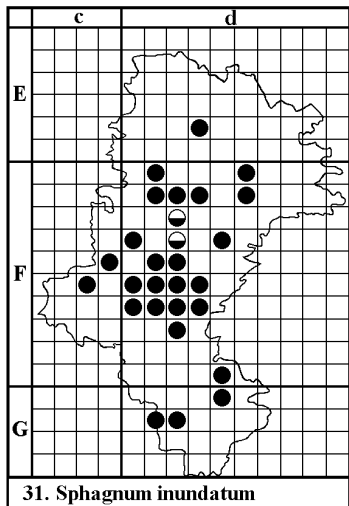
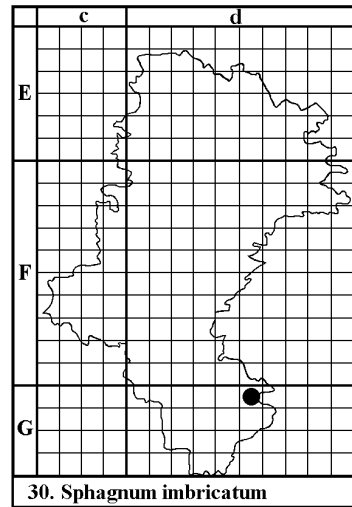
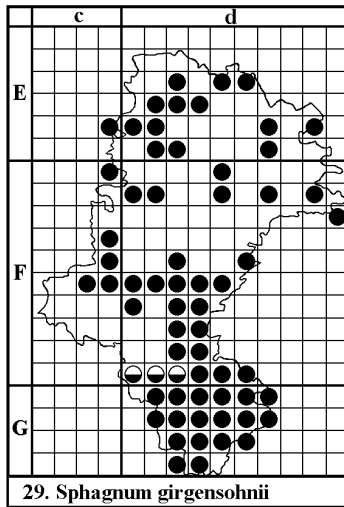
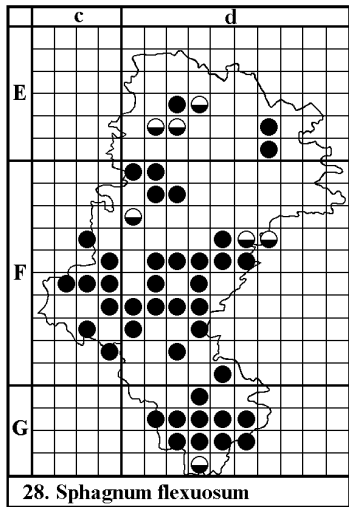
Takson obserwowany: ○ – do 1900 roku, ◐ – od 1901 do 1965 roku, ● po 1900 roku.

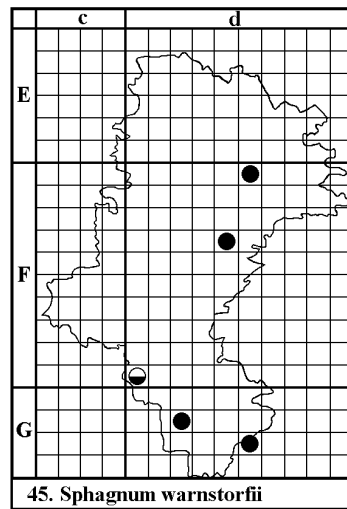
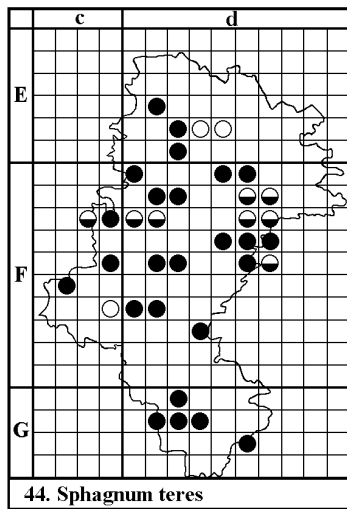
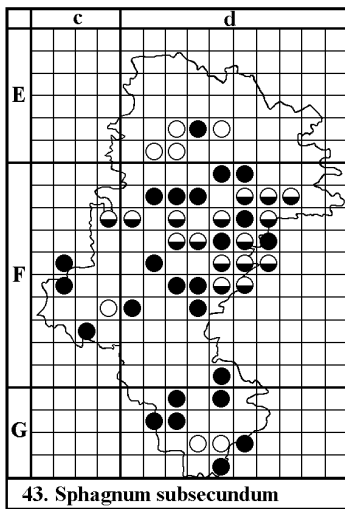
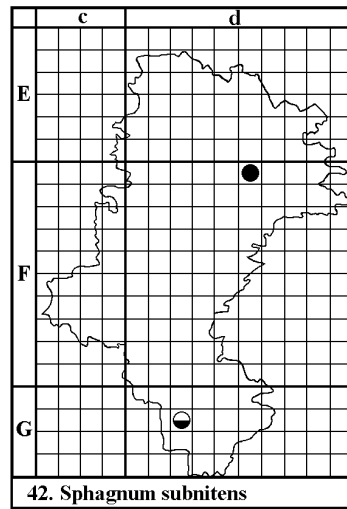
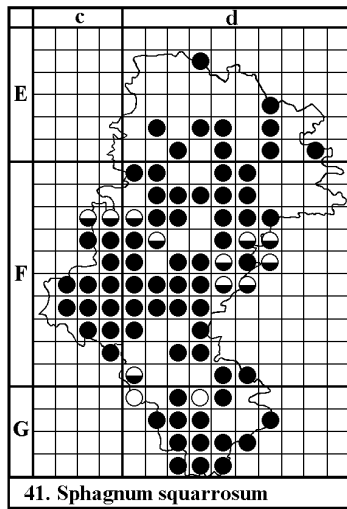
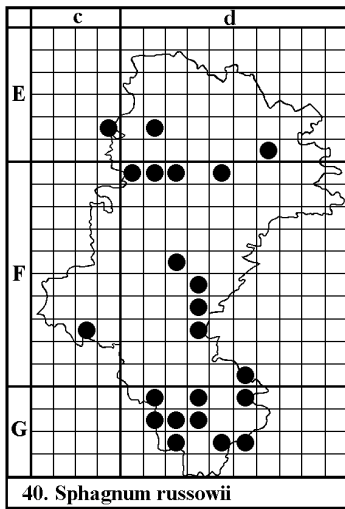
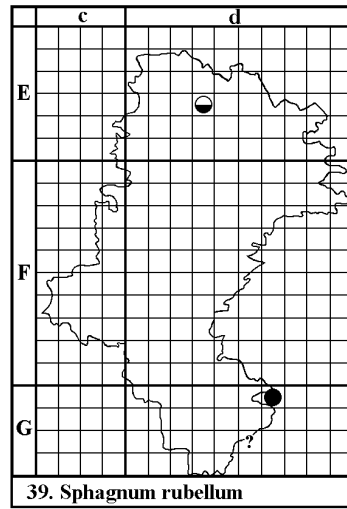
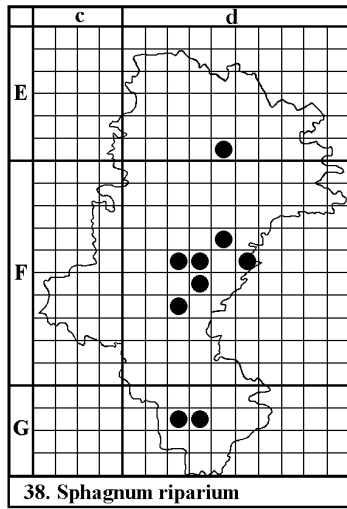
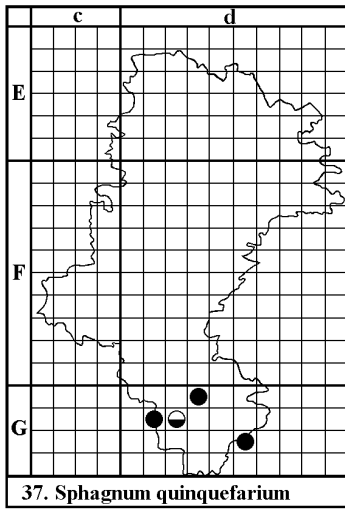
Taxon observed: ○ – before 1900, ◐ – between 1901-1965, ● after 1900.

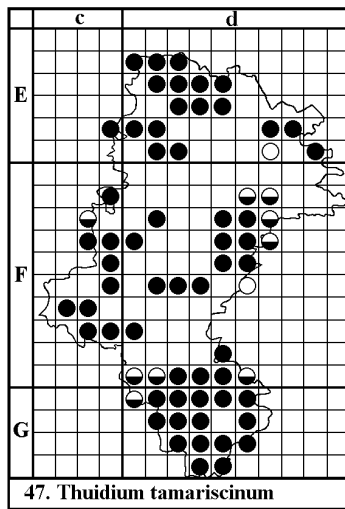
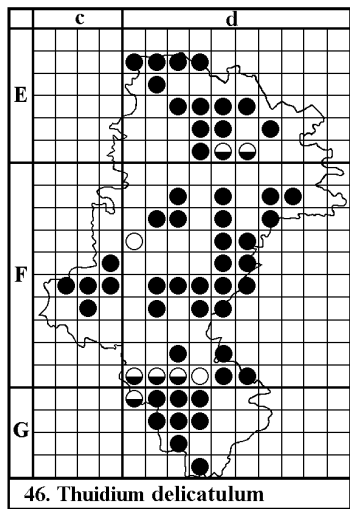














---

## N A S Z E   W Y D A W N I C T W A

---

PRZYRODA GÓRNEGO ŚLĄSKA – ilustrowany przyrodniczy kwartalnik popularno-naukowy, ukazujący się od 1995 roku. Dotychczas wydano 34 numery.

Wydawnictwo przeznaczone jest do publikacji oryginalnych prac, krótkich komunikatów i artykułów przeglądowych o przyrodzie Górnego Śląska – jej bogactwie i różnorodności, stratach, zagrożeniach, ochronie i kształtowaniu, strukturze i funkcjonowaniu, a także o jej badaczach, miłośnikach i nauczycielach oraz postawach człowieka wobec przyrody.

Cena jednego egzemplarza: 2,00 zł. Dostępny także w prenumeracie.

RAPORTY OPINIE – naukowe wydawnictwo seryjne, ukazujące się od 1996 roku.

W ramach serii opublikowano:

T o m 1 (1996) – zawierający czerwone listy roślin naczyniowych oraz kręgowców Górnego Śląska w granicach województw: bielskiego, częstochowskiego, katowickiego i opolskiego.

T o m 2 (1997) – zawierający czerwone listy wątrobowców, mchów i zbiorowisk roślinnych Górnego Śląska w granicach województw: bielskiego, częstochowskiego, katowickiego i opolskiego.

T o m 3 (1998) – zawierający czerwone listy chrząszczy i motyli dziennych Górnego Śląska w granicach województw: bielskiego, częstochowskiego, katowickiego i opolskiego.

T o m 4 (1999) – zawierający czerwone listy grzybów wielkoowocnikowych i porostów Górnego Śląska w granicach województw: bielskiego, częstochowskiego, katowickiego i opolskiego.

T o m 5 (2001) – zawierający czerwone listy pajaków i mięczaków słodkowodnych Górnego Śląska w granicach województw: bielskiego, częstochowskiego, katowickiego i opolskiego.

Cena jednego egzemplarza: 3,00 zł

ŚLĄSKA BIBLIOTECZKA PRZYRODNICZA – popularno-naukowe wydawnictwo seryjne, ukazujące się od 1996 roku. W ramach serii opublikowano:

T o m 1 – poświęcony 130-letniej historii hodowli zubrów na Ziemi Pszczyńskiej (J. B. Parusel 1996. Pszczyńskie zubry).

Cena jednego egzemplarza: 4,50 zł

NATURA SILESIAE SUPERIORIS – rocznik naukowy, ukazujący się od 1997 roku.

Wydawnictwo przeznaczone jest do publikacji wyników badań i studiów przyrody żywej i nieożywionej Górnego Śląska, dokumentujących jej bogactwo i różnorodność,



straty, zmiany i zagrożenia oraz strukturę i funkcjonowanie w aspektach jej ochrony i kształtowania. Dotychczas wydano 7 tomów i jeden suplement.

Cena jednego egzemplarza: 20,00 zł.

MATERIAŁY OPRACOWANIA – naukowe wydawnictwo seryjne, ukazujące się od 1998 roku. W ramach serii opublikowano:

To m 1 – A. Stebel 1998. Mszaki województwa katowickiego – stan poznania, zagrożenia i ochrony.

To m 2 – T. Nowak 1999. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych na terenie wschodniej części Garbu Tarnogórskiego (Wyżyna Śląska).

To m 3 – M. Syniawa 2000. Biograficzny słownik przyrodników śląskich. Cz. 1.

To m 4 – W. Serafiński, M. Strzelec, A. Michalik-Kucharz 2000. Bibliografia współczesnej malakofauny Śląska (1600-2000).

To m 5 – B. Fojcik, A. Stebel 2001. Struktura ekologiczna i przestrzenna brioflory miasta Katowice.

To m 6 – G. Woźniak 2001. Flora roślin naczyniowych osadników ziemnych wód kopalnianych – nieużytków poeksploatacyjnych na Górnym Śląsku.

To m 7 – A. Stebel, B. Fojcik 2003. Atlas rozmieszczenia mchów chronionych Polski w województwie śląskim.

Cena jednego egzemplarza: 3,00 zł.

#### WYDAWNICTWA ZWARTE

Natura 2000 – europejska sieć ekologiczna w województwie śląskim (propozycje). Opracował J. B. Parusel 2002. Zawiera podstawowe informacje o programie Natura 2000 w Europie i Polsce oraz o ostojach ptasich i siedliskowych, wyznaczonych w województwie śląskim.

Cena jednego egzemplarza: 2,00 zł.

#### WYDAWNICTWA SĄ DO NABYCIA

##### W BIURZE CENTRUM DZIEDZICTWA PRZYRODY GÓRNEGO ŚLĄSKA

##### W KATOWICACH ORAZ W:

• Księgarni ORWN PAN w Katowicach, ul. Bankowa 11 • Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze, ul. 3 Maja 19, • Muzeum Górnośląskim w Bytomiu, ul. J. III Sobieskiego 2, • Muzeum Śląskim w Katowicach, Al. Korfańtego 3, • Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu, ul. Mały Rynek 7, • Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu Wrocławskiego we Wrocławiu, ul. Sienkiewicza 23. Można je także otrzymać za zaliczeniem pocztowym. Wpłaty należy dokonywać na konto: Kredyt Bank PBI SA II/O Katowice, nr rachunku: 37 15001445-1214400344180000.

Centrum Dziedzictwa  
Przyrody Górnego Śląska  
Przyrody Górnego Śląska

Sygn. 515/7  
Sygn.....

Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska zostało powołane Zarządzeniem Nr 204/92 Wojewody Katowickiego z dnia 15 grudnia 1992 r. do badania, dokumentowania i ochrony oraz prognozowania stanu przyrody Górnego Śląska. Z dniem 1 stycznia 1999 r. Centrum jest samorządową jednostką budżetową, przekazaną województwu śląskiemu Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 listopada 1998 r.